

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

«ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերություն

Թողարկողի ֆիրմային անվանումը և կազմակերպահրավական ձևը

ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության փողոց 44/2

Հեռ.՝ (+37410) 60 55 55, (+37410) 20 55 55

Էլ. փոստ՝ hello@evoca.am, կայք՝ www.evoca.am

«ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերություն

Տեղաբաշխողի ֆիրմային անվանումը և կազմակերպահրավական ձևը

ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության փողոց 44/2

Հեռ.՝ (+37410) 60 55 55, (+37410) 20 55 55

Էլ. փոստ՝ hello@evoca.am, կայք՝ www.evoca.am

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Արժեթղթերի տեսակը	անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս	
Արժեթղթերի ձևը	ոչ փաստաթղթային	
Արժեթղթերի քանակը	600,000 հատ	300,000 հատ
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը	6,000,000,000 (վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ	30,000,000 (երեսուն միլիոն) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի անվանական արժեքը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար
Արժեկտրոնը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ	
Շրջանառության ժամկետը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ	

Երևան 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ 1. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ		3
ԲԱԺԻՆ 2. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ		5
2.1	Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն	5
2.2	Թողարկողին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը	12
2.3	Բանկի զարգացման միտումները	13
2.4	Համառոտ տեղեկություններ Բանկի աուդիտն իրականացնող անձանց մասին	15
2.5	Բանկի բաժնետերերը և ղեկավարությունը	16
2.6	Առաջարկվող պարտատոմսերի հիմնական տվյալները	17
2.7	Վերջնական պայմանների հրապարակման ձևը	18
2.8	Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ	20
ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		22
3.1	Ռիսկային գործոններ	22
3.2	Հիմնական տեղեկատվություն	23
3.3	Պարտատոմսերի վերաբերյալ տեղեկատվություն	23
3.4	Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	31
3.5	Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	39
3.6	Լրացուցիչ տեղեկատվություն	40
ԲԱԺԻՆ 4. ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		41
4.1	Անկախ աուդիտորները	41
4.2	Ռիսկային գործոններ	41
4.3	Տեղեկատվություն Բանկի մասին	44
4.4	Բիզնեսի նկարագիրը	47
4.5	Բանկի կառուցվածքը	51
4.6	Զարգացման վերջին միտումները	51
4.7	Շահույթի կանխատեսումը և գնահատումը	52
4.8	Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները	53
4.9	Հսկող անձինք	65
4.10	Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսի վերաբերյալ	65
4.11	Էական պայմանագրեր	66
4.12	Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը եվ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը	66
4.13	Այլ տեղեկատվություն	66
	Հավելվածներ	68

ԲԱԺԻՆ 1. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ՝ մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկատվության համաձայն ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ազդագրի բովանդակությունը:

Ստորագրող անձինք՝

Խոսե Մարիա Մորենո դե Բարրեդա (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի նախագահ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Հասան Ֆարդան Հասան Իբրահիմ Ալֆարդան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Վարուժան Ավետիքյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Մարինա Փոմաս (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Տաթևիկ Զանոյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Կարեն Եղիազարյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Արմեն Հակոբյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի առաջին տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)

Տաթևիկ Խաչատրյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Հայկ Պետրոսյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Լիլիթ Գաբոյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ Ֆինանսական գծով (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Էմմա Ջանինյան (անուն, ազգանուն)	Գլխավոր հաշվապահ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Սմբատ Մարտիրոսյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Մհեր Սահակյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Ծրագրավորման և գործառն- ական համակարգերի վարչության պետ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	14.06.2024թ. (ամսաթիվ)

ԲԱԺԻՆ 2. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՂԻՆ

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹԸ ՊԵՏՔ Է ԴԻՏՎԻ ՈՐՊԵՍ ԱԶԴԱԳՐԻ ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՒՄ ԱՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՆԵՐԴՐՈՂԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՊԵՏՔ Է ՀԻՄՆՎԱԾ ԼԻՆԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ՎՐԱ:

Ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու դեպքում (այդ թվում նաև թարգմանությանը վերաբերող մասով) ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձինք կրում են քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել սույն փաստաթուղթը և դրան կից փաստաթղթերը թղթային տարբերակով՝ Բանկի Գլխավոր գրասենյակում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.evoca.am:

2.1 Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն

2.1.1. Թողարկողի տվյալները և կապի միջոցները

Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումը՝

հայերեն՝ «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ
ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО “ЭВОКАБАНК”
անգլերեն՝ “EVOCABANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումը՝

հայերեն՝ «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ
ռուսերեն՝ ЗАО “ЭВОКАБАНК”
անգլերեն՝ “EVOCABANK” CJSC

Բանկի պետական գրանցման վայրը՝

Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության փողոց 44/2

Բանկի գտնվելու վայրը՝

Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության փողոց 44/2

Բանկի պետական գրանցման համարը՝ 27

Կապի միջոցները՝

Հեռ.՝ (+37410) 60 55 55, (+37410) 20 55 55

Էլ. փոստ՝ hello@evoca.am

Էլ. հասցե՝ www.evoca.am

Պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապ հաստատել Բանկի Ներդրումային գործառնությունների բաժնի որևէ աշխատակցի հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝ (+374 10) 60 55 55 (15-03, 15-04, 15-11), (+374 10) 20 55 55:

2.1.2. Թողարկողի համառոտ պատմությունը

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն 1990թ. հունիսի 1-ին ՀՀ օրենսդրության համաձայն հիմնադրվել է որպես «Պրոմեթևս» Առևտրային Բանկ և գործում է բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիայի հիման վրա:

Ստորև ներկայացված է համառոտ պատմական ակնարկ Բանկի հիմնադրման և զարգացման մասին.

- 1990թ. Բանկը հիմնադրվել է որպես «Պրոմեթևս» առևտրային բանկ:
- 1991թ. հոկտեմբերի 2-ին լիցենզավորվել է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից՝ թիվ 27 ընդհանուր արտոնագրով:
- 1996թ. վերանվանվել է՝ «Պրոմեթևս Բանկ» ՍՊԸ:
- 2001թ. վերանվանվել է «Պրոմեթեյ Բանկ» ՍՊԸ:
- 2007թ. Բանկի կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3.5 մլրդ ՀՀ դրամով՝ կազմելով 7.2 մլրդ ՀՀ դրամ:
- 2011թ. Բանկի կանոնադրական կապիտալը համալրվել է ևս 7.2 մլրդ ՀՀ դրամով, կազմելով՝ 14.4 մլրդ ՀՀ դրամ:
- 2016թ.
  - տեղի է ունեցել Բանկի կազմակերպահրավական ձևի փոփոխություն՝ վերակազմավորվելով ՍՊԸ-ից ՓԲԸ-ի
  - արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկման միջոցով իրականացվել է կանոնադրական կապիտալի համալրում ևս 3.550 մլրդ ՀՀ դրամով, ինչի արդյունքում Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմել է 17.950 մլրդ. ՀՀ դրամ:
- 2017թ. Բանկը վերանվանվել է «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի՝ փոխելով իր ռազմավարությունը և բիզնես մոդելը՝ անցնելով mobile-first ֆորմատի:
- 2020թ. մայիսի 29-ին բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովում կայացված որոշմամբ՝ Բանկի կանոնադրական կապիտալը համալրվել է ևս 2.050 մլրդ ՀՀ դրամով՝ կազմելով 20 մլրդ ՀՀ դրամ
- 2022թ.
  - մարտի 12-ին բաժնետերերի արտահերթ ընդհանուր ժողովում կայացված որոշմամբ՝ Բանկի կանոնադրական կապիտալը համալրվել է ևս 2.250 մլրդ ՀՀ դրամով,
  - իսկ արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկման միջոցով իրականացվել է կանոնադրական կապիտալի համալրում 750 մլն ՀՀ դրամով, ինչի արդյունքում բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմել է 23 մլրդ ՀՀ դրամ:

2.1.3. Բանկի կանոնադրական կապիտալը

Բանկի փաստացի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 23 մլրդ ՀՀ դրամ, որը բաժանված է թվով 172,500 (մեկ հարյուր յոթանասուններկու հազար հինգ հարյուր) հատ թողարկված և տեղաբաշխված հասարակ բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը՝ 100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 57,500 (հիսունյոթ հազար հինգ հարյուր) հատ թողարկված և տեղաբաշխված արտոնյալ տեսակի բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը՝ 100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով), ընդ որում՝ արտոնյալ տեսակի բաժնետոմսերը բաժանված են 35,500 (երեսունհինգ հազար հինգ հարյուր) հատ

07.10.2016թ. թողարկման, 14,500 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր) հատ 29.05.2020թ. թողարկման և 7,500 (յոթ հազար հինգ հարյուր) հատ 12.03.2022թ. թողարկման արտոնյալ տեսակի բաժնետոմսերի:

Բանկի կանոնադրական կապիտալն ամբողջությամբ համալրված է ՀՀ դրամով:

Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի մեծացումն իրականացվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

2.1.4. Բանկի մասնաճյուղերը

Բանկն իր գործունեությունը իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում գործող Գլխամասային գրասենյակում և թվով 13 մասնաճյուղերում:

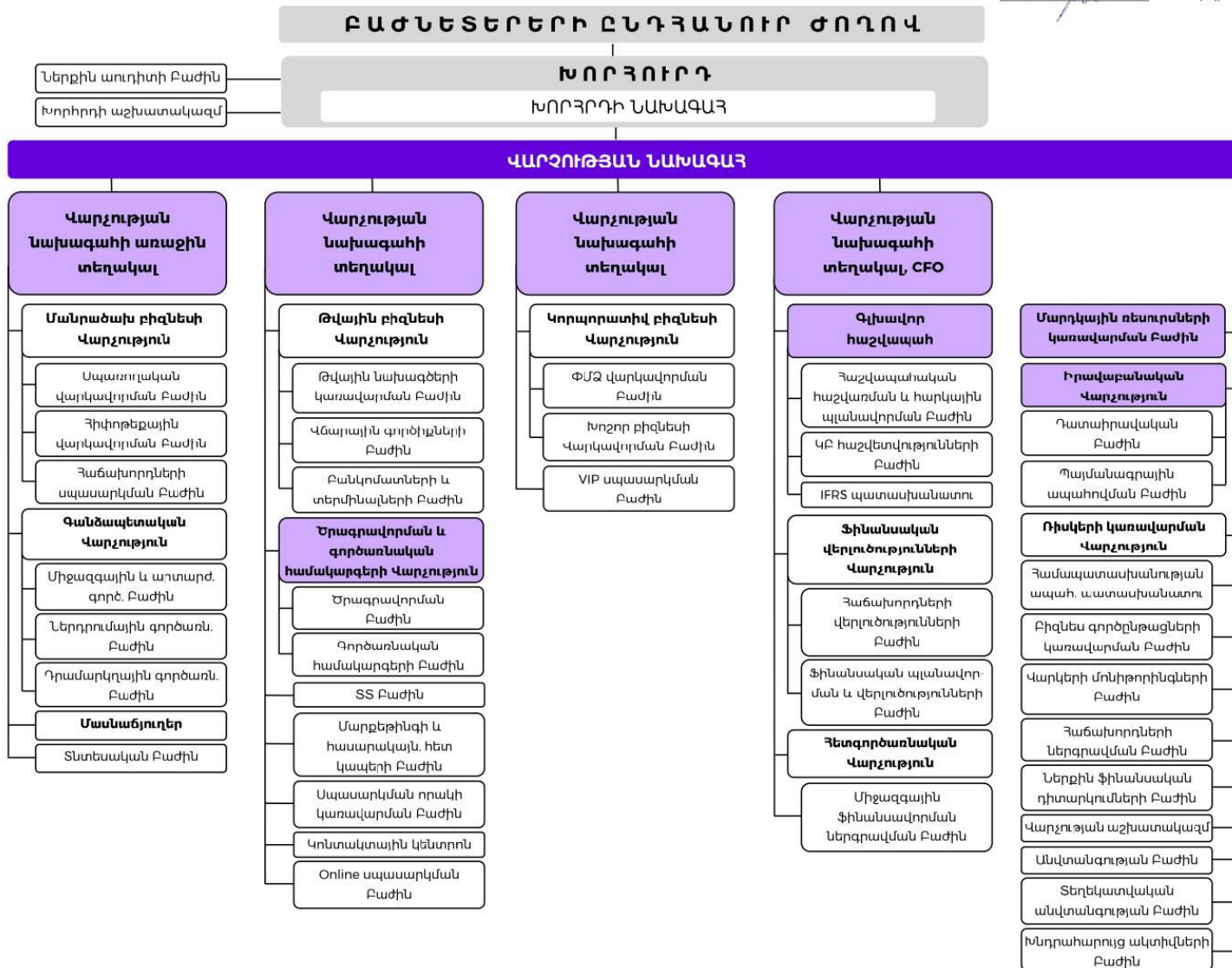
Բանկի մասնաճյուղերի ցանկն ու հասցեները ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում.

Անվանում	Հասցե
Գլխամասային գրասենյակ	ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 44/2
Պարոնյան	ՀՀ, ք. Երևան, Պարոնյան 15/3
Կասյան	ՀՀ, ք. Երևան, Կասյան 5
Թումանյան	ՀՀ, ք. Երևան, Թումանյան 15
Ազատություն	ՀՀ, ք. Երևան, Ազատության 12
Գարեգին Նժդեհ	ՀՀ, ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհ 9
Էրեբունի	ՀՀ, ք. Երևան, Գաջեգործների 76
Դավթաշեն	ՀՀ, ք. Երևան, Տիգրան Պետրոսյան 32/8
Կիկյան	ՀՀ, ք. Երևան, Կիկյան 2
Մալաթիա	ՀՀ, ք. Երևան, Անդրանիկի 134/8
Նոր-Նորք	ՀՀ, ք. Երևան, Գայի պողոտա 14/9
Գյումրի	ՀՀ, ք. Գյումրի, Ռուսթավելի 63/1
Կոտայք	ՀՀ, ք. Աբովյան, Օգոստոսի 23 1/2
Վանաձոր	ՀՀ, ք. Վանաձոր, Գր. Լուսավորիչի 34

2.1.5. Բանկի կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը

Բանկի գործող կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը հետևյալն է.

 Վ. Գևորգյան

2.1.6. Բանկի համառոտ բիզնես նկարագիրը

«ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն բանկային գործունեության լիցենզիայի հիման վրա մատուցում է ունիվերսալ բանկային ծառայություններ ինչպես ֆիզիկական անձանց, այնպես էլ կորպորատիվ հաճախորդներին:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է. ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի ու երաշխիքների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների իրականացումը, ինչպես նաև արժեթղթերով ու արտարժույթով գործարքների իրականացումը:

Բանկը հաճախորդների սպասարկումն իրականացնում է Գլխամասային գրասենյակի և 13 մասնաճյուղերի, ինչպես նաև հեռահար սպասարկման՝ EvocaOnline համակարգի և EvocaTouch բջջային հավելվածի միջոցով:

Հաշվի առնելով տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ակտիվ կիրառությունն ու օրեցօր զարգացող տեմպերը ամբողջ աշխարհում, քայլելով ժամանակի պահանջներին համահունչ և լինելով նորարար բանկ՝ հաճախորդներին բանկային ծառայությունների մատուցումը պարզ, արագ և հարմարավետ դարձնելու նպատակով Բանկն աշխատում է mobile-first ձևաչափով:

Բանկը հանդիսանում է SWIFT միջազգային վճարային համակարգի, մի շարք միջազգային դրամական փոխանցումների համակարգերի, Visa միջազգային վճարային համակարգի անդամ, ArCa վճարային համակարգի լիիրավ անդամ և բաժնետեր, MasterCard միջազգային վճարային համակարգի աֆիլիացված անդամ, Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի և Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիայի արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի անդամ, Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի, Հայաստանի Բանկերի Միության անդամ: 2023թ.-ին Բանկը միացել է նաև ՀՀ Լիզինգատուների Ասոցիացիային:

2021թ., հայաստանյան ֆինանսական շուկայում թվային և նորարարական լուծումների ներդրման և շուկայի զարգամանը խթանելու նպատակով, Բանկը անդամակցել է «ՖԻՆԱՐՄ» Ֆինանսական Շուկայի Մասնակիցների Ասոցիացիային:

Գերփոքր, փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ընդլայնելու նպատակով Բանկը սկսել է համագործակցել Միջազգային Ֆինանսական Կորպորացիայի (IFC) հետ, իսկ, Բանկի հաճախորդներին մասնագիտացված լիզինգային ֆինանսավորման համար, համագործակցության պայմանագիր կնքել «Արմենիան Լիզինգ Քամփին»-ի հետ:

Բանկը համագործակցում է նաև Եվրոպական Ներդրումաին Բանկի, Գերմանահայկական Հիմնադրամի, Symbiotics S.A. և responsAbility շվեյցարական ներդրումային ընկերությունների հետ:

Բանկը ՀՀ-ում առաջին ֆինանսական կազմակերպությունն է, որ դարձել է Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի երկրների բանկային ասոցիացիայի (BACEE) լիիրավ անդամ:

Fitch Ratings միջազգային վարկանիշային հեղինակավոր ընկերությունը 2023թ. մայիսին Բանկին շնորհել է Արտարժույթով երկարաժամկետ պարտավորություններ թողարկողի (Long-term Issuer Default Rating (IDR)) «B+» վարկանիշը՝ դրական հեռանկարով և «b+» Կենսունակության վարկանիշը (Viability Rating (VR)):

Բանկի գործունեությունը կարգավորվում և վերահսկվում է ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից:

2.1.7. Բանկի տեսլականը, առաքելությունը, արժեքներն ու սկզբունքները

Բանկի տեսլականը. Լինել ամենանորարար և առաջադեմ բանկային ծառայություններ մատուցող ֆինանսական հաստատությունը Հայաստանում, որի բոլոր ծառայություններից հնարավոր կլինի օգտվել առանց բանկ այցելելու:

Բանկի առաքելությունը. Նորագույն տեխնոլոգիաների ակտիվ կիրառմամբ մատուցել ֆինանսական ծառայությունները պարզ, արագ, և հարմարավետ եղանակով՝ գործելով mobile-first ձևաչափով:

Բանկի արժեքներն ու սկզբունքները.

Արժեքներ	Սկզբունքներ
Ազնվություն	Մենք ազնիվ ենք գործում բոլոր հարաբերություններում:
Նորարարություն	Մենք շարունակաբար ներդնում և կիրառում ենք նորարարություններ՝ առաջարկելով հաճախորդներին նորագույն տեխնոլոգիաների լավագույն լուծումները:
Հուսալիություն	Մենք կայուն ենք և հուսալի թե՛ հաճախորդների, և թե՛ գործընկերների համար:
Թափանցիկություն	Մենք բաց ենք և թափանցիկ հանրության առջև, միաժամանակ փակ՝ հաճախորդի բանկային և առևտրային գաղտնիքի պահպանման հարցում:
Հաճախորդների վստահություն	Հաճախորդները մեր գործունեության կենտրոնում են. մենք գնահատում և ամուր ենք պահում հաճախորդների վստահությունը:
Հարմարավետություն	Մենք ձգտում ենք բարելավել հաճախորդների կենսակերպը՝ դարձնելով այն առավել հարմարավետ
Գործարար հեղինակություն	Բարի համբավը մեր ամենաթանկ և անփոխարինելի ակտիվն է:

Թիմային ոգի	Մենք համախմբել ենք լավագույն թիմը՝ մեր հաճախորդներին լավագույն սպասարկում ապահովելու համար:
--------------------	---

2.1.8. Բանկի ակտիվների համարժեքությունը, որակը և իրացվելիությունը.

Ակտիվների համարժեքություն

2023թ. արդյունքներով Բանկի զուտ շահույթը կազմել է 11.036 մլրդ. ՀՀ դրամ, իսկ կապիտալի շահութաբերությունը (զուտ շահույթի հարաբերությունը կապիտալի միջին մեծությանը)՝ 16.95%: Լևերիջի գործակիցը (ընդհանուր կապիտալի միջին մեծության հարաբերակցությունն ընդհանուր ակտիվների միջին մեծությանը) կազմել է 16.99%, իսկ կապիտալի համարժեքությունը (նորմատիվային կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը) 18.92%:

Ակտիվների որակ

31.12.2023թ. դրությամբ Բանկի համախառն վարկային պորտֆելը (ներառված չեն բանկերին տրված վարկեր) կազմել է 222.47 մլրդ ՀՀ դրամ, իսկ չաշխատող վարկերի տեսակարար կշիռը վարկային պորտֆելում՝ 3.27%: Բանկի եկամուտ գեներացնող ակտիվները կազմում են ընդհանուր ակտիվների 76.25%:

Ակտիվների իրացվելիություն

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: 31.12.2023թ. Բանկի ընդհանուր իրացվելիության նորմատիվը կազմել է 39.75%, ինչը գերազանցում է ԿԲ պահանջվող սահմանաչափը 24.75 տոկոսային կետով:

Նորմատիվներ	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած թույլատրելի մեծությունը	Փաստացի մեծություն 2023	Փաստացի մեծություն 2022	Փաստացի մեծություն 2021
Ն ₂ ^{1*}	15%	39.75%	42.40%	31.29%
Ն ₂ ^{2**}	60%	128.77%	143.94%	161.04%
Ն ₂ ^{3***}	100%	369.7%	388.6%	199.20%
Ն ₂ ^{4****}	100%	177.3%	173.00%	141.00%

* Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

** Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

*** Բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

**** Հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

2.2. Թողարկողին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ որոշակի ռիսկային գործոնների ի հայտ գալու դեպքում (որոնք բացասական ազդեցություն կունենան Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների, համբավի, մրցակցային դիրքի վրա) դրանք ուղղակիորեն կանդրադառնան նաև պարտատոմսերի գնի և իրացվելիության վրա: Ստորև ներկայացված են պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված թողարկողին և պարտատոմսերին առնչվող հնարավոր ռիսկերի հիմնական տեսակները.

2.2.1. Թողարկողին առնչվող ռիսկեր

Բանկն, ինչպես և ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտ, իր գործունեության ընթացքում բախվում է տարբեր ռիսկային գործոնների հետ, որոնցից հատկապես կարևոր են ռիսկերի հետևյալ տեսակները.

- **Վարկային ռիսկ:** Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չէ կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ:
- **Շուկայական ռիսկ:** Շուկայական ռիսկը առաջանում է շուկայում տոկոսադրույքների, գների, փոխարժեքների ոչ բարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում: Շուկայական ռիսկն իրենից ներկայացնում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի, գների փոփոխության հետ կապված ռիսկերի հանրագումար: Բանկը առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձնում արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերի կառավարմանը, որոնց անբարենպաստ փոփոխությունը կարող է բացասական հետևանք ունենալ բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա և իրական վտանգ հանդիսանալ բանկային գործունեության ընթացքում:
- **Իրացվելիության ռիսկ:** Ռիսկի այս տեսակը կապված է ֆինանսական պարտավորությունները՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում, ժամանակին մարելու կարողության հետ: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում:
- **Տնտեսական ռիսկեր:** ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար անդրադառնալ բանկային համակարգի գործունեության վրա:
- **Օրենսդրական և նորմատիվային ռիսկեր:** Լինելով ՀՀ տնտեսության ամենավերահսկվող հատվածներից մեկը՝ իրականացվող օրենսդրական և նորմատիվային փոփոխությունները հնարավոր է թե դրական և թե բացասական ազդեցություն ունենան բանկերի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների վրա:

- **Գործառնական ռիսկեր:** Բանկի գործունեության հետևանքով առաջացող հնարավոր կորուստների ռիսկն է:

Բոլոր ռիսկային գործոնները անընդմեջ գտնվում են Բանկի Ռիսկերի կառավարման վարչությունը ուշադրության կենտրոնում և մշտապես մշակվում և ներդրվում են այդ հնարավոր ռիսկերի՝ ժամանակին բացահայտման, կառավարման, սահմանափակման և նվազեցման արդյունավետ մեխանիզմներ:

2.2.2. Պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

- **Տոկոսադրույքի ռիսկ:** Շուկայում տոկոսադրույքների տատանումները կարող են էական ազդեցություն ունենալ պարտատոմսերի գների վրա: Մասնավորապես, տոկոսադրույքների բարձրացումը ենթադրում է պարտատոմսի գնի նվազում, ինչը ենթադրում է, որ ներդրողը այդ պարտատոմսերի վաճառքի դեպքում կարող է չստանալ նախատեսվող շահույթը կամ նույնիսկ՝ կրել վնասներ:
Սակայն ներդրողը չի առնչվի նման ռիսկի հետ, եթե չի նախատեսում պարտատոմսերը վաճառել մինչև դրանց մարումը:
- **Իրացվելիության ռիսկ:** Չնայած նրան, որ Թողարկողը մշտապես իրականացնում է մի շարք միջոցառումներ իր կողմից թողարկված պարտատոմսերի իրացվելիությունը բարձրացնելու համար, այնուամենայնիվ չի կարող երաշխավորել, որ իր կողմից թողարկված պարտատոմսերը ներդրողները կարող են ցանկացած պահի իրացնել կամ ձեռք բերել իրենց համար շահավետ գներով:
- **Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ:** Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը, որը կապված է ապագայում թողարկողի հնարավոր ֆինանսական վիճակի վատթարացման, արժեկտրոնային վճարումներ իրականացման կամ պարտատոմսերն իրենց անվանական արժեքով մարման անհնարինության և հավանական սնանկացման հետ:
- **Արտարժույթային ռիսկ:** Երբ թողարկվող պարտատոմսերը արտարժույթային են, ներդրողը կարող է կորուստներ կրել փոխարժեքի տատանումներից: Սույն ռիսկը հատկապես առնչվում է այն ներդրողներին, որոնք պարտատոմսերի ձեռք բերման և մարման դիմաց ստացված գումարները փոխարկելու են մեկ արժույթից մեկ այլ արժույթի:

2.3. Բանկի զարգացման միտումները

Բանկի հեռանկարային զարգացումը մշտապես գտնվել և շարունակում է գտնվել Բանկի ղեկավարության ուշադրության կենտրոնում: Այդ նպատակով Բանկում մշտապես հետևում են շուկայում անընդհատ տեղի ունեցող փոփոխություններին և զարգացումներին՝ ձգտելով մշտապես համապատասխանել շուկայի նոր պահանջներին և միտումներին:

Այդ մասին են վկայում Բանկում իրականացված հիմնարար փոփոխությունները, որոնք ակնհայտ կերպով դրսևորվեցին վերջին տարիների ընթացքում:

Բանկը ներկայացավ ոչ միայն նոր բրենդով, այլև՝ նոր գաղափարախոսությամբ, նոր մշակույթով և նոր տեսլականով:

Գործելով տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օրեցօր զարգացող ժամանակաշրջանում, կարևորելով թվային տեխնոլոգիաների ընձեռած լայն հնարավորությունները և ունենալով երկար տարիների փորձ բանկային համակարգում՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հիման վրա Բանկը ներդրեց հաճախորդների սպասարկման նոր մշակույթը: Հաճախորդների սպասարկումը պարզ, արագ և հարմարավետ դառննելու նպատակով, Բանկը սահուն անցում կատարեց mobile-first ֆորմատի:

Նոր ձևաչափում Բանկի գործունեության հաջողությունների մասին է վկայում այն փաստը, որ 7-րդ տարին անընդմեջ Global Finance հեղինակավոր ամսագրի կողմից Բանկը ճանաչվում է «Լավագույն սպառողական թվային բանկը Հայաստանում», «Լավագույն ՓՄՁ բանկը Հայաստանում» (2022 և 2023թ.), ինչպես նաև՝ «Լավագույն կորպորատիվ թվային բանկը Հայաստանում» (2023թ.), Global Banking & Finance Review ամսագրի կողմից 4-րդ տարին անընդմեջ՝ «Լավագույն թվային բանկը Հայաստանում», իսկ Global Business & Finance Magazine հեղինակավոր ամսագրի կողմից Բանկը ճանաչվել է Ամենանորարար թվային բանկը Հայաստանում (2023 և 2024թ.), Ամենաարագ զարգացող բանկը Հայաստանում (2024թ.): Բանկը նաև Visa International-ի կողմից ստացել է մրցանակ՝ Strong Visa Premium Issuance-ի համար:

2023 թվականի մայիս ամսին Բանկը ներկայացրեց իր նոր՝ EvocaTOUCH հավելվածը՝ ժամանակակից, նորագույն թվային լուծումներով ու անսահմանափակ հնարավորություններով: Վերջինս Global Finance հեղինակավոր ամսագրի կողմից ճանաչվել է 2023թ.-ի Լավագույն սպառողական մորբայլ բանկային հավելվածը Հայաստանում:

Չնայած նոր ձևաչափում արդեն իսկ գրանցած հաջողություններին՝ ունենալով իր առջև դրված բարձր նշաձողեր՝ Բանկը շարունակում և շարունակելու է պահպանել և ավելի ամրապնդել իր դիրքերը որպես լավագույն թվային բանկ՝ մշտապես իր ուշադրության կենտրոնում պահելով թվային, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և ծրագրավորման բլոկների զարգացումը:

Ինչ վերաբերում է արժեթղթերի շուկայում Բանկի ունեցած դիրքին և առաջիկա զարգացմանը՝ Բանկը մշտապես եղել է և շարունակում է մնալ արժեթղթերի շուկայի ակտիվ մասնակիցներից մեկը:

Դեռևս 2008-ին, առաջին անգամ Հայաստանում, Բանկը թողարկել և Շվեյցարական առաջատար բանկերից մեկին է վաճառել սեփական ոչ փաստաթղթային, առանց ապահովվածության պարտատոմսեր:

2021թ. մարտ ամսվա ընթացքում, Բանկը՝ պայմանավորված ներդրողների բարձր հետաքրքրվածությամբ, չորս թողարկմամբ տեղաբաշխել է 10 մլն ԱՄՆ դոլար և 1 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր անվանական արժեքով պարտատոմսեր տեղաբաշխման առաջին իսկ օրը՝ հաշված

ժամերի ընթացքում: Լինելով նորարար և միակ mobile-first ձևաչափով գործող Բանկը Հայաստանում՝ առաջին անգամ հայաստանյան ֆինանսական համակարգում պարտատոմսերը հնարավոր է եղել գնել նաև online տարբերակով՝ Բանկի EvocaTOUCH հավելվածի միջոցով: 2022թ. մարտ ամսին Բանկը պարտատոմսերի և 2 թողարկում իրականացրեց, որի արդյունքում տեղաբաշխվեցին 10 մլն ԱՄՆ դոլար և 2 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր անվանական արժեքով պարտատոմսեր:

2023թ. մարտ ամսին Բանկը պարտատոմսերի և 3 թողարկում իրականացրեց, որի արդյունքում տեղաբաշխվեցին 10 մլն ԱՄՆ դոլար և 2 մլրդ ՀՀ դրամ և 7 մլն Եվրո, իսկ սեպտեմբեր ամսին իրականացված 2 թողարկումների արդյունքում տեղաբաշխվեցին 10 մլն ԱՄՆ դոլար և 2 մլրդ ՀՀ դրամ ընդհանուր անվանական արժեքով պարտատոմսեր:

2023թ. փետրվար ամսին Բանկը թողարկեց իր նոր թվային պրոդուկտը՝ EvocalINVEST ներդրումային հավելվածը, որի միջոցով Բանկի հաճախորդները հնարավորություն ունեն առանց բանկ այցելելու գնել և վաճառել ավելի քան 20 երկրների (ԱՄՆ, Եվրոպա, Ասիա) ֆինանսական շուկաներում շրջանառող բաժնետոմսեր, Ֆոնդի փայեր (ETFs) և պարտատոմսեր:

Ինչ վերաբերում է ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայում Բանկի գործունեությանը, ՀՀ Ֆինանսների նախարարության կողմից 2016թ. 4-րդ եռամսյակից ի վեր հրապարակվող շուկայի մասնակիցների վարքագծի գնահատման ցուցանիշների համաձայն, Բանկը եղել և շարունակում է մնալ ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայում Գործակալ չհանդիսացող մասնակիցներից ամենաբարձր ակտիվություն, հետևաբար նաև Գործակալ դառնալու առաջնահերթություն ունեցող մասնակիցներից մեկը:

2.4. Համառոտ տեղեկություններ Բանկի աուդիտն իրականացնող անձանց մասին

Բանկի 2022թ. ֆինանսական գործունեության աուդիտն իրականացվել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի կողմից. հասցեն՝ ՀՀ, ք. Երևան, Գրիգոր Լուսավորիչ 9, հեռ.՝ +374 10 500 964/961, ինտերնետային կայք՝ www.grantthornton.am: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ:

Բանկի 2023 թվականի ֆինանսական գործունեության աուդիտն իրականացվել է «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի կողմից:

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ. Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Ինթերնեյշնլի անդամ, խոշորագույն չորս աուդիտորական ընկերություններից (The Big 4) մեկը: ՀՀ-ում շուրջ 27 տարի զբաղվում է աուդիտորական և խորհրդատվական գործունեությամբ:

Հասցե. ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փ. 26/1, «Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռ. + 374 (10) 595 999

Կայք. www.kpmg.am

Բանկի 2024թ ֆինանսական գործունեության աուդիտը ևս իրականացնելու է «ՔեՅ-Փի-ԷՄ-Ջի ԱՐՄԵՆԻԱ» ՍՊԸ-ն:

2.5. Բանկի բաժնետերերը և ղեկավարությունը

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, Բանկի կառավարման մարմիններն են.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
- Բանկի Խորհուրդը, որն ընտրվում է Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
- Բանկի Վարչությունը,
- Բանկի Վարչության նախագահը:

2.5.1. Բանկի բաժնետերերը

Բանկի ուղղակի նշանակալից մասնակիցը Մարետա Ռուդիկի Գևորկյանն է, ում պատկանում են Բանկի հասարակ անվանական բաժնետոմսերի 100%-ը, ինչպես նաև Բանկի՝ 2016թ. թողարկման արտոնյալ բաժնետոմսերի 100%-ը, 2020թ. թողարկման արտոնյալ բաժնետոմսերի 99.95%-ը և 2022թ. թողարկման արտոնյալ բաժնետոմսերի 100%-ը:

2.5.2. Բանկի Խորհուրդը

Բանկի Խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը՝ օրենքով և կանոնադրությամբ Խորհրդի իրավասությանը վերապահված հարցերի շրջանակներում:

Խորհրդի անդամ կարող է լինել ՀՀ քաղաքացի կամ օտարերկրյա քաղաքացի հանդիսացող գործունակ անձը, որը համապատասխանում է ՀՀ գործող օրենքների և ՀՀ ԿԲ իրավական ակտերի չափանիշներին: Խորհրդի անդամները ընտրվում են բաժնետերերի տարեկան ժողովի կամ Խորհրդի անդամների լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու դեպքում՝ արտահերթ ժողովի կողմից:

Սույն Ծրագրային ազդագրի կազմման պահին Բանկի Խորհուրդը բաղկացած է 5 անդամներից.

Պաշտոն	Անուն, Ազգանուն	Փորձառություն
Խորհրդի նախագահ	Խոսե Մարիա Մորենո Դե Բարրեդա	32 տարի
Խորհրդի անդամ, Աուդիտ կոմիտեի նախագահ	Հասան Ֆարդան Հասան Իբրահիմ Ալֆարդան	12 տարի
Խորհրդի անդամ	Վարուժան Ավետիքյան	16 տարի
Խորհրդի անդամ	Մարինա Փսոմաս	30 տարի
Խորհրդի անդամ	Տաթևիկ Զանոյան	17 տարի

2.5.3. Բանկի Վարչությունը և Վարչության նախագահը

Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումը՝ Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված լիազորությունների շրջանակներում, իրականացնում են Բանկի Վարչությունը և Բանկի Վարչության Նախագահը:

Բանկի Վարչության անդամները նշանակվում են խորհրդի կողմից: Բանկի վարչության անդամների հետ աշխատանքային պայմանագիր կնքում է Բանկի վարչության նախագահը:

Բանկի Վարչության նախագահը նշանակվում է խորհրդի կողմից: Բանկի վարչության նախագահի հետ աշխատանքային պայմանագիր կնքում է Բանկի խորհրդի նախագահը:

Բանկի Վարչությունը բաղկացած է Վարչության նախագահից և Վարչության 7 անդամներից:

Պաշտոն	Անուն, Ազգանուն	Փորձառություն
Վարչության նախագահ	Կարեն Եղիազարյան	24 տարի
Վարչության նախագահի առաջին տեղակալ	Արմեն Հակոբյան	32 տարի
Վարչության նախագահի տեղակալ	Տաթևիկ Խաչատրյան	13 տարի
Վարչության նախագահի տեղակալ	Հայկ Պետրոսյան	33 տարի
Վարչության նախագահի տեղակալ	Լիլիթ Գաբոյան	16 տարի
Գլխավոր հաշվապահ	Էմմա Զանինյան	13 տարի
Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ	Սմբատ Մարտիրոսյան	14 տարի
Ծրագրավորման և գործառնական համակարգերի վարչության պետ	Միեր Սահակյան	21 տարի

Սույն Ծրագրային ազդագրի կազմման պահին Բանկի աշխատակիցների ընդհանուր թվաքանակը կազմել է 496 աշխատակից:

2.6. Առաջարկվող պարտատոմսերի հիմնական տվյալները

Բանկի կողմից թողարկվող պարտատոմսերն անվանական արժեկտրոնային, առանց հետգնման հնարավորության, ոչ փոխարկելի, անբաժանելի պարտատոմսեր են:

Բնութագրիչի անվանումը	Հիմնական տվյալները	
Արժույթը	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Թողարկման ընդհանուր ծավալը	6,000,000,000 (վեց միլիարդ)	30,000,000 (երեսուն միլիոն)
Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը	10,000 (տասը հազար)	100 (մեկ հարյուր)

Տեղաբաշխվող պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը	600,000 հատ	300,000 հատ
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը	եռամսյակային	
Տարեկան արժեկտրոնի մեծությունը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ	
Շրջանառության ժամկետը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ	
Մարման օրը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ	
Շրջանառության ձևը	Ազատ շրջանառության իրավունքով	
Պարտատոմսերի ապահովվածությունը	Առանց ապահովվածության	
Պարտատոմսերի ձեռքբերման գործընթացի մանրամասները և վաճառքի պայմանները	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ	

Պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնային վճարումները կատարվելու են՝ ՀՀ դրամով թողարկված պարտատոմսերի համար ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի համար ԱՄՆ դոլարով:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումը սկսելու և ավարտելու օրը, ինչպես նաև Պարտատոմսերի ձեռքբերման գործընթացի մանրամասները, վաճառքի պայմանները ենթակա են հաստատման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ:

2.7. Վերջնական պայմանների հրապարակման ձևը

Պարտատոմսերի թողարկման, տեղաբաշխման, շրջանառության ու մարման վերջնական պայմանները ենթակա են որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ:

Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում հրապարակային առաջարկի վերաբերյալ հայտարարության հրապարակումից առնվազն 3 (երեք) օր առաջ:

Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման վերջնական պայմանները Թողարկողը պարտավորվում է հրապարակել իր ինտերնետային կայքում:

2.8 Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ

Ցուցանիշի անվանում (հազ. ՀՀ դրամ)	2023 (աուդիտ անցած)	2022 (աուդիտ անցած)	2021 (աուդիտ անցած)
Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի և վազեցումից հետո	11,035,980	25,724,399	1,128,026
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	65,100,358	47,586,562	33,879,603
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE)*	16.95%	54.06%	3.33%
Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի և վազեցումից հետո	11,035,980	25,724,399	1,128,026
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	383,057,396	288,903,691	217,536,414
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)*	2.88%	8.90%	0.52%
			-
Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի և վազեցումից հետո	11,035,980	25,724,399	1,128,026
Գործառնական եկամուտ	24,616,922	41,379,125	8,255,229
Զուտ շահույթի մարժա (NPM)	44.83%	62.17%	13.66%
			-
Գործառնական եկամուտ	24,616,922	41,379,125	8,255,229
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	383,057,396	288,903,691	217,536,414
Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU)*	6.43%	14.32%	3.79%
			-
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	383,057,396	288,903,691	217,536,414
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	65,100,358	47,586,562	33,879,603
Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	5.884	6.071	6.421
			-
Զուտ տոկոսային եկամուտ	15,158,831	9,594,101	6,466,935
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	289,965,100	212,741,024	165,949,076
Զուտ տոկոսային մարժա (NIM)*	5.23%	4.51%	3.90%
			-
Տոկոսային եկամուտ	29,047,260	20,957,238	15,796,564
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	289,965,100	212,741,024	165,949,076
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն*	10.02%	9.85%	9.52%
			-
Տոկոսային ծախսեր	13,888,429	11,363,137	9,329,629
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	308,490,737	234,931,132	182,053,170
Տոկոսային ծախս առաջացնող պարտավորությունների ծախսատարություն*	4.50%	4.84%	5.12%

Սպրեդ*	5.52%	5.01%	4.39%
			-
Զուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի և արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով կուտակված շահաբաժինների նվազեցումից հետո	11,035,980	25,724,399	557,026
Հասարակ բաժնետոմսերի միջին կշռված քանակ	172,500	172,500	150,000
Զուտ շահույթ մեկ հասարակ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)*	63.98	149.13	3.71

*Աղյուսակում ներկայացված միջին մեծությունները հաշվարկված են աուդիտ չանցած ցուցանիշների վրա

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՂԻՆ

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹԸ ՊԵՏՔ Է ԴԻՏՎԻ ՈՐՊԵՍ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՒՄ ԱՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՆԵՐԴՐՈՂԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՊԵՏՔ Է ՀԻՄՆՎԱԾ ԼԻՆԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ՎՐԱ:

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁՆ ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՈՉ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՄ ԱՊԱԿՈՂՄՆՈՐՈՇԻՉ ԼԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ (ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆԸ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՄԱՍՈՎ) ԿՐՈՒՄ Է ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, ԵԹԵ ԱՅՆ ՈՉ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՄ ԱՊԱԿՈՂՄՆՈՐՈՇԻՉ Է ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ՄՅՈՒՍ ՄԱՍԵՐԻ ՀԵՏ ԴԻՏԱՐԿԵԼՈՒ ԴԵՊՔՈՒՄ:

ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

3.1 Ռիսկային գործոններ

Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ որոշակի ռիսկային գործոնների ի հայտ գալու դեպքում (որոնք բացասական ազդեցություն կունենան Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների, համբավի, մրցակցային դիրքի վրա) դրանք ուղղակիորեն կանդրադառնան նաև պարտատոմսերի գնի և իրացվելիության վրա:

Իրացվելիության ռիսկը. Ի տարբերություն պետական պարտատոմսերի, որոնց համար առկա է համեմատաբար իրացվելի շուկա, կորպորատիվ պարտատոմսերի պարագայում, միշտ առկա է ռիսկ, որ ներդրողն ի վիճակի չի լինի վաճառել իր կորպորատիվ պարտատոմսերը հնարավորինս արագ և շահավետ գնով, քանի որ ելնելով տնտեսության վիճակից՝ շուկան կարող է լինել փոքր՝ կազմված միայն մի քանի վաճառողներից և գնորդներից: Այս ռիսկը նվազեցնելու նպատակով Բանկը նախատեսում է ապահովել թողարկվող պարտատոմսերի համար շուկա ստեղծողի գործառույթների իրականացում: Այդ դեպքում ներդրողը ցանկացած պահին կկարողանա վաճառել իր պարտատոմսերը, սակայն դա չի երաշխավորում պարտատոմսի սեփականատիրոջ կողմից շահավետ գնով վաճառք:

Արտարժույթային ռիսկ. Երբ թողարկվող պարտատոմսերը արտարժույթային են, ներդրողը կարող է կորուստներ կրել կապված փոխարժեքների տատանումների հետ: Սույն ռիսկը հատկապես առնչվում է այն ներդրողներին, որոնք պարտատոմսերի ձեռք բերման և մարման դիմաց ստացված գումարները փոխարկելու են մեկ արժույթից մեկ այլ արժույթի:

Տոկոսադրույքի ռիսկ. Տոկոսադրույքները և պարտատոմսերի գները իրար հետ ունեն հակադարձ կախվածություն, այն է՝ երբ շուկայում տոկոսադրույքները նվազում են պարտատոմսերի գները շուկայում աճման միտում ունեն, և հակառակը՝ երբ տոկոսադրույքներն աճում են, պարտատոմսերի գները նվազման միտում ունեն: Այդ իսկ պատճառով տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են հանգեցնել թե՛ թողարկողների և թե՛ ներդրողների կողմից պարտատոմսերի համապատասխանաբար թողարկման և ներդրումների իրականացման մասով քաղաքականության վերանայման և փոփոխման:

Վերաներդրման ռիսկ. Հավանականությունը, որ թողարկողի պարտատոմսերում կատարված սկզբնական ներդրումից ստացվող եկամուտներն (արժեկտրոնային վճարումներ կամ պարտատոմսերի մարման ժամանակ ստացվող գումարներ) այլևս հնարավոր չի լինի առնվազն նույն եկամտաբերությամբ ներդնել: Նշյալ վերաներդրման ռիսկը կարող է էական բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողների երկարաժամկետ ներդրումների վրա, սակայն էական գործոն չի կարող հանդիսանալ կարճաժամկետ ներդրումների համար:

Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ. Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը, որը կապված է ապագայում թողարկողի հնարավոր ֆինանսական վիճակի վատթարացման,

արժեկտրոնային վճարումներ իրականացնելու կամ պարտատոմսերն իրենց անվանական արժեքով մարման անհնարինության և հավանական սնանկացման հետ:

Գնաճային ռիսկ. Երբ ներդրողը գնում է պարտատոմս, ի սկզբանե ակնկալում է որոշակի եկամատաբերություն մինչև պարտատոմսի մարման ժամկետը կամ մինչև պարտատոմսն օտարելը, որը կարող է լինել ֆիքսված կամ փոփոխուն: Սակայն գնաճի բարձր մակարդակի դեպքում արաջարկվող պարտատոմսերի իրական եկամատաբերությունը կարող է դառնալ զրոյական կամ նույնիսկ բացասական:

3.2 Հիմնական տեղեկատվություն

Բանկի կողմից անվանական պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման հիմնական նպատակը միջոցների ներգրավումն է, որոնք ուղղվելու են կարճաժամկետ և միջնաժամկետ վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:

3.2.1 Թողարկման վերջնական պայմանների հրապարակման ձևը

Պարտատոմսերի թողարկման, տեղաբաշխման, շրջանառության ու մարման վերջնական պայմանները ենթակա են որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման ամսաթվից առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ:

Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ներկայացվում են ՀՀ ԿԲ և հրապարակվում՝ տեղաբաշխումը սկսելուց առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ:

Թողարկողը պարտավորվում է թողարկման վերջնական պայմանները հրապարակել իր ինտերնետային կայքում:

3.3 Պարտատոմսերի վերաբերյալ տեղեկատվություն

3.3.1 Պարտատոմսերի տեսակը և դասը

Բանկի կողմից թողարկվող պարտատոմսերն անվանական արժեկտրոնային, առանց հետգնման հնարավորության, ոչ փոխարկելի, անբաժանելի պարտատոմսեր են: Թողարկվող պարտատոմսերը դեռևս չունեն տարբերակիչ ծածկագիր:

Թողարկվող պարտատոմսերը **ապահովված չեն:**

3.3.2 Երկիրը

Պարտատոմսերը թողարկվելու են ՀՀ օրենսդրության համաձայն, իսկ դրանց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

3.3.3 Պարտատոմսերի ձևը

Թողարկվող պարտատոմսերը ոչ փաստաթղթային են, իսկ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրը վարելու է «Հայաստանի Կենտրոնական

Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ն (ՀՀ, Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան 26/1, Էրեբունի պլազա բիզնես կենտրոն, 5-րդ հարկ, հեռ.՝ +374 60 61 55 55, ինտերնետային կայք՝ www.cda.am)՝ ըստ համապատասխան կանոնների և ընթացակարգերի:

3.3.4 Պարտատոմսերի անվանական արժեքը և քանակը

Սույն ծրագրային ազդագրի շրջանակներում Բանկը նախատեսում է տեղաբաշխել 6,000,000,000 (վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ և 30,000,000 (երեսուն միլիոն) ԱՄՆ դոլար անվանական ծավալով պարտատոմսեր:

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ է, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում՝ 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար: Թողարկվող պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում կազմում է 600,000 (վեց հարյուր հազար) հատ, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում՝ 300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ:

3.3.5 Թողարկման արժույթը

Թողարկման արժույթը ՀՀ դրամ և ԱՄՆ դոլար:

3.3.6 Տեղեկատվություն պարտատոմսերի դասակարգման վերաբերյալ

Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի՝ Բանկի լուծարման դեպքում նրա պարտատերերի պահանջները բավարարվում են հետևյալ հերթականությամբ.

- *առաջին՝* ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից օրենքով սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ ՀՀ ԿԲ-ի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում,

- *երկրորդ՝* այն պարտատերերի պահանջները, որոնք Բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ Բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել Բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և ՀՀ ԿԲ-ի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի,

- *երրորդ՝* ՀՀ և օտարերկյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց ՀՀ դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 16 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժույթային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ մինչև 7 միլիոն դրամին համարժեք չափով: Ընդ որում՝ Բանկի նկատմամբ ունեցած պահանջի գումարը 16 միլիոն դրամը (պահանջն արտարժույթով արտահայտված լինելու դեպքում՝ 7 միլիոն դրամին համարժեք չափը) գերազանցելու դեպքում՝ տվյալ անձի՝ մինչև 16 միլիոն դրամի չափով (պահանջն արտարժույթով արտահայտված լինելու դեպքում՝ 7 միլիոն դրամին համարժեք չափով) պահանջը բավարարվում է երրորդ հերթով, իսկ այդ գումարը գերազանցող մասը՝ չորրորդ հերթով:

• *չորրորդ*՝ բանկի այլ պարտավորությունները, ներառյալ՝ Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի կողմից հատուցման կազմակերպման հետ կապված ծախսերը, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների,

• *հինգերորդ*՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները,

• *վեցերորդ*՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները,

• *յոթերորդ*՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Յուրաքանչյուր հերթի պարտատերերի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո:

Բանկի սնանկ ճանաչվելու դեպքում պարտատերերին վճարումները կատարվում են «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածով սահմանված հերթականությամբ, որի համաձայն Բանկի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի պահանջները բավարարվում են չորրորդ հերթով՝ բացառությամբ «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքի իմաստով ավանդ հանդիսացող ներդրումներից, որոնք հատուցվում են երրորդ հերթով: Ընդ որում, յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարելուց հետո: Պարտատոմսերի սեփականատերերը կարող են օգտվել օրենքով և իրավական ակտերով սահմանված այլ իրավունքներից:

Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին ՀՀ օրենքի և նույն օրենքի հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերի իմաստով Բանկի թողարկված անվանական արժեթղթերով, տվյալ դեպքում՝ պարտատոմսերով, ֆիզիկական անձանցից (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատերերից) ներգրավված դրամական միջոցները համարվում են բանկային ավանդ, որոնց հատուցումը երաշխավորված է նույն օրենքով սահմանված կարգով և պայմաններով, հետևյալ չափերով.

ա) եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն դրամային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը տասնվեց միլիոն ՀՀ դրամ է.

բ) եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն արտարժույթային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը յոթ միլիոն ՀՀ դրամ է,

գ) եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային բանկային ավանդներ և դրամային բանկային ավանդի գումարը յոթ միլիոն ՀՀ դրամից ավել է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային ավանդը՝ մինչև տասնվեց միլիոն ՀՀ դրամի չափով,

դ) եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային բանկային ավանդներ, և նրա դրամային բանկային ավանդի գումարը պակաս է յոթ միլիոն ՀՀ դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային բանկային ավանդն ամբողջությամբ և արտարժույթային բանկային ավանդը՝ յոթ միլիոն ՀՀ դրամի և հատուցված դրամային բանկային ավանդի տարբերության չափով:

Երաշխավորված ավանդի հատուցման ենթակա գումարը հաշվարկելիս՝ առաջին հերթին հաշվարկվում են դրամային ավանդները, իսկ երկրորդ հերթին՝ արտարժույթային ավանդները: Ավանդների հատուցումը երաշխավորում է Ավանդների հատուցումն երաշխավորող հիմնադրամը (ՀՀ ք. Երևան, 0010 Մ. Խորոնացի 15, Էլիտ պլազա բիզնես կենտրոն, հեռ.՝ +374 10 58 35 14, ինտերնետային կայք՝ www.adgf.am):

Երաշխավորված ավանդների հատուցման դեպք (այսուհետ՝ հատուցման դեպք) է համարվում «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով բանկին անվճարունակ ճանաչելը և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) խորհրդի որոշմամբ բանկի կողմից օրենքով և պայմանագրերով սահմանված ժամկետներում ավանդները վերադարձնելն ի վիճակի չլինելու փաստը հաստատելը կամ «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով բանկին սնանկ ճանաչելը (այսուհետ՝ բոլոր դեպքերի համար՝ անվճարունակ բանկ):

Երաշխավորված ավանդի հատուցման ենթակա գումարը հաշվարկելիս առաջին հերթին հաշվարկվում են դրամային ավանդները, իսկ երկրորդ հերթին՝ արտարժույթային ավանդները:

Եթե ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի առանձին բանկային ավանդ և միևնույն ժամանակ նույն բանկում ներդրված համատեղ բանկային ավանդի սեփականատեր է, ապա երաշխավորվում է նրա առանձին բանկային ավանդի և համատեղ բանկային ավանդում իր մասնաբաժնի հանրագումարը՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով և չափով:

Եթե ներդրողն անվճարունակ բանկի նկատմամբ ունի խնդրահարույց պարտավորություն, ապա հատուցման ենթակա գումարը հաշվարկվում է բանկային ավանդի և խնդրահարույց պարտավորության հաշվարկված դրական տարբերության հիման վրա՝ օրենքով սահմանված կարգով և չափով: Խնդրահարույց պարտավորությունների տեսակները, հատուցման ենթակա ավանդի հաշվարկման կարգը սահմանում է Կենտրոնական բանկի խորհուրդը:

Երկու կամ ավելի ներդրողների համատեղ բանկային ավանդը համարվում է որպես յուրաքանչյուր անձի առանձին բանկային ավանդ, ներդրողի՝ պայմանագրով սահմանված մասնաբաժնի չափով: Եթե պայմանագրով սահմանված չեն համատեղ բանկային ավանդի ներդրողների մասնաբաժինները, ապա համատեղ բանկային ավանդը ներդրողների միջև բաժանվում է հավասարաչափ:

Բանկի կամ մի քանի բանկերի՝ մեկ այլ բանկի միանալու դեպքում միացման պայմանագիրը օրենքով սահմանված կարգով Կենտրոնական բանկի կողմից հաստատվելու և գրանցվելու պահից միացող յուրաքանչյուր բանկում առկա միևնույն ներդրողին պատկանող ժամկետային ավանդները երաշխավորվում են որպես առանձին բանկային ավանդներ մինչև ավանդի պայմանագրով սահմանված ժամկետի ավարտը:

Բանկային ավանդի հատուցումը կատարվում է միայն հայկական դրամով: Արտարժույթային բանկային ավանդի դրամական համարժեքությունը որոշվում է հատուցման դեպքը տեղի

ունենալու օրվա դրությամբ Կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեքով:

Ներդրողի բանկային ավանդը չի հատուցվում, եթե հատուցման դեպքը տեղի ունենալու օրվա դրությամբ այդ ավանդը պակաս է 1000 (հազար) հայկական դրամից:

3.3.7 Պարտատոմսերից բխող իրավունքները

Պարտատոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն.

1. ինքնուրույնաբար տնօրինել, տիրապետել և օգտագործել իր սեփականության ներքո գտնվող պարտատոմսերը,
2. Պարտատոմսերով իրականացնել ցանկացած գործառույթ, որը բխում է սեփականության իրավունքից,
3. Թողարկման օրվանից հաշված եռամսյակային պարբերությամբ՝ համապատասխան արժեկտրոնների վճարման օրերին ստանալ արժեկտրոնային եկամուտը: Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա արժեկտրոնի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
4. Պարտատոմսերի մարման օրը ստանալ պարտատոմսերի անվանական արժեքը (մարման գումարը): Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա պարտատոմսերի մարման գումարի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
5. Բանկի կողմից պարտատոմսերի մարման գումարը և/կամ արժեկտրոնի վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում ձեռնարկել պարտատոմսերի սեփականության իրավունքից բխող իր պահանջների բավարարմանն ուղղված օրենսդրությամբ թույլատրված գործողություններ,
6. Օրենքով սահմանված կարգով գրավադրել պարտատոմսերը,
7. «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորների միջոցով ստանալ իր արժեթղթերի հաշվից քաղվածք,
8. Օրենքով նախատեսված այլ իրավունքներ:

Միաժամանակ, պարտատոմսի սեփականատերը պարտավոր է պարտատոմսերի թողարկման պայմաններով սահմանված ժամկետներում իրականացնել պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարների փոխանցում համապատասխան բանկային հաշվին, կատարել պարտատոմսերի ձեռքբերումից, օտարումից և այլ գործողություններից ծագող դրամային և ոչ դրամային ցանկացած պարտավորություն, ինչպես նաև կրել օրենքով նախատեսված այլ պարտականություններ:

3.3.8 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը, վճարման պայմանները

Պարտատոմսերի դիմաց վճարվելու է արժեկտրոնային տոկոսադրույք, որի մեծությունը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման ամսաթվից

առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ: Պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնային վճարումները կատարվելու են՝ ՀՀ դրամով թողարկված պարտատոմսերի համար՝ ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի համար՝ ԱՄՆ դոլարով, իսկ Եվրոյով թողարկված պարտատոմսերի համար՝ ՀՀ դրամով:

Արժեկտրոնները վճարվելու են եռամսյակային պարբերությամբ, թողարկման օրվան հաջորդող յուրաքանչյուր եռամսյակի համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնի վճարման օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա արժեկտրոնը վճարվում է դրան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային եկամտի գումարը վճարվելու է հաշվարկման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ավարտի դրությամբ «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ում պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրում գրանցված անձանց (սեփականատերեր կամ անվանատերեր)՝ վերջիններիս հաշվեհամարներին համապատասխան դրամային փոխանցումների միջոցով: ՀՀ տարածքից դուրս գործող բանկերի հաշվեհամարներին փոխանցումների պարագայում միջազգային փոխանցման հետ կապված բոլոր ծախսերը կրում է տվյալ ներդրողը:

Արժեկտրոնային վճարումների համար նախատեսվող գումարները հաշվարկվելու են տասնորդական ճշտությամբ՝ ըստ կլորացման թվաբանական կանոնների:

Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների բացակայության կամ սխալ լինելու դեպքում՝ գումարը կմուտքագրվի Բանկի համապատասխան տարանցիկ հաշվին՝ մինչև պարտատոմսի սեփականատիրոջ/անվանատիրոջ կողմից համապատասխան հանձնարարականի ստացումը:

Արժեկտրոնի կուտակումը իրականացվելու է հետևյալ բանաձևով՝

$$AI = FV * \frac{C}{k} * \frac{DCS}{DCC}$$

AI - կուտակված արժեկտրոնային եկամուտն է

FV - մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքն է

C - տարեկան արժեկտրոնային տոկոսադրույքն է՝ արտահայտված տոկոսներով

k - մեկ տարում վճարվող արժեկտրոնների թիվն է, հաճախականությունը

Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը թողարկվող պարտատոմսերի համար սահմանվում է **փաստացի/փաստացի** (Actual/Actual)-ը, ընդ որում

DCS - գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/կուտակման սկզբի ամսաթվից մինչև գործարքի կատարման օրը եղած օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում (**D2M2Y2 - D1M1Y1**)

DCC - գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրվա և գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է համապատասխան օրերի հաշվարկման պայմանականության դեպքում (**D3M3Y3 - D1M1Y1**):

D1M1Y1 - գործարքի օրվան նախորդող արժեկտրոնի վճարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է

D2M2Y2 - գործարքի կատարման ամսաթիվն է

D3M3Y3 - գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթիվն է:

3.3.9 Պարտատոմսերի մարման ժամկետը

Պարտատոմսերի մարման օրը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման ամսաթվից առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ:

Պարտատոմսերը մարվելու են անվանական արժեքով: ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտատոմսերի մարումն իրականացվելու է համապատասխանաբար ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով, անկանխիկ եղանակով:

Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա վճարումը կկատարվի տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը: Պարտատոմսերի մարման և վճարման ամսաթվերը նույնն են:

Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է մարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ավարտի դրությամբ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձանց բանկային հաշիվներին համապատասխան դրամային փոխանցումների միջոցով: Պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների բացակայության կամ սխալ լինելու դեպքում գումարը կմուտքագրվի Բանկի համապատասխան տարանցիկ հաշվին՝ մինչև հաճախորդի կողմից համապատասխան հանձնարարականի ստացումը:

Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի մասնակի մարումներ կամ վաղաժամկետ մարում չի նախատեսվում:

3.3.10 Պարտատոմսերի տարեկան եկամտաբերությունը

Պարտատոմսերի եկամտաբերությունը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման ամսաթվից առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ՝ սույն Ազդագրի **3.4.3.1** կետում բերված բանաձևի համաձայն:

3.3.11 Թողարման վերաբերյալ տեղեկատվություն

Պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ թիվ 06 որոշումն ընդունվել է 2024 թվականի հունիսի 7-ին, Բանկի Խորհրդի կողմից:

Պարտատոմսերի թողարկման վերջնական պայմանների վերաբերյալ որոշումների կայացումը վերապահվել է Բանկի Վարչությանը:

3.3.12 Շրջանառության սահմանափակումները

ՀՀ օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ և Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման մասին Բանկի Խորհրդի որոշմամբ պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ սահմանափակումներ չեն սահմանվում:

Պարտատոմսերի ազատ շրջանառության հետ կապված սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ օրենքով և ենթաօրենսդրական ակտերով սահմանված դեպքերի:

Թողարկողը դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու և/կամ առևտրին թույլատրելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության՝ պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում:

Ներդրողները կարող են իրենց ցանկությամբ վաճառել պարտատոմսերը \$ոնդային բորսայում (ցուցակված և/կամ առևտրին թույլատրված լինելու դեպքում) կամ արտաբորսայում՝ օրենքով սահմանված կարգով: Միևնույն ժամանակ ներդրողները պետք է ի նկատի ունենան, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից դուրս (\$ոնդային բորսա) վաճառել կարգավորվող շուկայում ցուցակված և/կամ առևտրին թույլատրված արժեթղթերը:

3.3.13 Պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկումը

Բանկի պարտատոմսերից ստացվող եկամուտները ենթակա են հարկման շահութահարկով (իրավաբանական անձանց դեպքում) և եկամտային հարկ (ֆիզիկական անձանց դեպքում)

Պարտատոմսերից կարելի է եկամուտ ստանալ հետևյալ տեսքով.

1. Տոկոսային եկամուտ (պարտատոմսերի դիմաց վճարվող արժեկտրոնը)
2. Կապիտալի հավելված (ձեռքբերման պահից հետո պարտատոմսի գնի աճը, հաշվարկվում է որպես մինչև մարման օրը պարտատոմսի վաճառքի և գնման գնի դրական տարբերություն):

Շահութահարկ վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետության գործող ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք: Հարկվող շահույթը հարկատուի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներով սահմանված համախառն եկամտի և սահմանված նվազեցումների դրական տարբերությունն է: Ներկա պահին շահութահարկի դրույքը 18 տոկոս է:

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շահութահարկի դրույքաչափը պարտատոմսերում ներդրումներից ստացված եկամտի համար կազմում է 10 տոկոս: Բանկի պարտատոմսերում ոչ

ռեզիդենտ իրավաբանական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

2020թ. մարտի 1-ից ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված և/կամ առևտրին թույլատրված պարտատոմսերից ստացվող տոկոսային եկամտի, ինչպես նաև տվյալ պարտատոմսերի օտարումից ստացվող եկամուտների մասով ազատվում են շահութահարկի վճարումից: Վերոնշյալ դրույթները տարածվում են այն արժեթղթերի (արժեթղթերի դասերի) վրա, որոնք Հայաստանի Հանրապետությունում գործող ֆոնդային բորսայում (կարգավորվող շուկայում) ցուցակվել (առևտրին թույլատրվել) են մինչև 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

Եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք: Ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Հարկվող եկամուտը հաշվարկվում է որպես ֆիզիկական անձի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներով սահմանված համախառն եկամտի և սահմանված նվազեցումների դրական տարբերություն: Ֆիզիկական անձանց պարագայում հարկման ենթակա է միայն պարտատոմսերից ստացված տոկոսային եկամուտը: Ներկա պահին եկամտահարկի դրույքաչափը 10 տոկոս է: Բանկի պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

2020թ. մարտի 1-ից ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված և/կամ առևտրին թույլատրված պարտատոմսերից ստացվող եկամուտները ազատվում են եկամտային հարկից: Բացառություն են կազմում միայն բանկերի կողմից թողարկված այն պարտատոմսերը, որոնց մարման ժամկետը պակաս է 2 տարուց: Վերոնշյալ դրույթները տարածվում են այն արժեթղթերի (արժեթղթերի դասերի) վրա, որոնք Հայաստանի Հանրապետությունում գործող ֆոնդային բորսայում (կարգավորվող շուկայում) ցուցակվել (առևտրին թույլատրվել) են մինչև 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

3.4. Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

3.4.1 Առաջարկի պայմանները և վիճակագրությունը

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են հրապարակային առաջարկի միջոցով, իսկ տեղաբաշխումը սկսելու օրը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբի ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ:

3.4.1.1 Առաջարկի ընդհանուր ծավալը

Բանկի կողմից թողարկվող անվանական պարտատոմսերի ընդհանուր ծավալը կազմում է.

6,000,000,000 (վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ, քանակը՝ 600,000 (վեց հարյուր հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

30,000,000 (երեսուն միլիոն) ԱՄՆ դոլար, քանակը՝ 300,000 (երեք հարյուր հազար) հաս պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով:

Տեղաբաշխումը կարող է իրականացվել մի քանի տրանշերով: Թողարման և տեղաբաշխման յուրաքանչյուր տրանշի ծավալը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից՝ Պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկզբի ամսաթվից առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ:

3.4.1.2 Առաջարկի իրականացման սկիզբը և ավարտը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման հստակ ժամանակահատվածը՝ ներառյալ տեղաբաշխման սկզբի և ավարտի օրերը, ենթակա են որոշման Բանկի Վարչության կողմից՝ Պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկզբի ամսաթվից առնվազն 5 աշխատանքային օր առաջ: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման սկզբի ամսաթվերը համընկնում են: Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են հրապարակային առաջարկի միջոցով:

Հրապարակային առաջարկի սկզբի օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկն այդ մասին տեղեկատվությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Վերջինս տվյալ տեղեկությունը կարող է հրապարակել, տարածել նաև այլ միջոցներով:

Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի առաջարկը, ինչպես նաև տեղաբաշխումը կարող է հետաձգվել կամ չեղյալ հայտարարվել միայն անհաղթահարելի ուժի ազդեցության դեպքում (Ֆորս մաժոր):

Եթե Թողարկողը տեղաբաշխման ընթացքում ներկայացնում է Ծրագրային ազդագրի լրացում, որը կապված է ազդագրում ներառված տեղեկատվության էական փոփոխության, նոր էական հանգամանքի կամ փաստի ի հայտ գալու հետ, ապա նա ներդրողի պահանջով պարտավոր է չեղյալ համարել ներդրողի տված ակցեպտը և հետ վերադարձնել բաժանորդագրության ընթացքում նրանից ստացված միջոցները կամ հետ գնել մինչև լրացման ներկայացումը ներդրողին վաճառված արժեթղթերը՝ առնվազն նրա կողմից արժեթղթերի ձեռքբերման գնով: Սահմանված հետգնման պահանջը պետք է տեղաբաշխողին ներկայացվի գրավոր: Հետգնման պահանջի ներկայացման ժամկետը չի կարող ավելի կարճ լինել, քան 5 աշխատանքային օրը՝ Ծրագրային ազդագրի լրացման հրապարակումից հետո:

Արժեթղթերի հետգնումը և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցների վերադարձն իրականացվում են Բանկի կողմից՝ հետաձգման կամ չեղյալ հայտարարման որոշումն ընդունելուց հետո՝ 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ անկանխիկ եղանակով:

Տեղաբաշխումը դադարեցնելու մասին որոշման կայացման և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցները ներդրողներին վերադարձվում են կուտակված արժեկտրոնային եկամուտների հետ միասին: Արժեկտրոնային եկամուտը նման դեպքում հաշվարկվում է տեղաբաշխման առաջին օրվա և այն դադարեցնելու մասին որոշման կայացման օրերի միջև ընկած ժամանակամիջոցի համար:

ՀՀ ԿԲ-ն իր որոշմամբ կարող է կասեցնել պարտատոմսերի տեղաբաշխման ընթացքը՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն:

Տեղաբաշխողի նախաձեռնությամբ տեղաբաշխման ընթացքը կարող է կասեցվել միայն ՀՀ ԿԲ համաձայնությամբ՝ առավելագույնը 10 (տասը) աշխատանքային օրով:

Եթե կասեցման ժամկետն ավարտվելու պահից՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, տեղաբաշխումը չի շարունակվում, ապա Բանկը պարտավոր է կայացնել տեղաբաշխումը դադարեցնելու մասին որոշում և վերադարձնել տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցներն արժեթղթերը ձեռք բերած անձանց օրենքով սահմանված կարգով՝ կասեցման ժամկետի ավարտից 10 (տասը) աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Տեղաբաշխումը չեղյալ ճանաչվելու դեպքում Ներդրողների գումարները վերադարձվում են տեղաբաշխման չեղյալ ճանաչելու պահից 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ անկանխիկ եղանակով՝ Հայտերում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:

Տեղաբաշխման ընթացքում Հայտերի բացակայությունը և պարտատոմսերով գործարքների չկատարումը պարտատոմսերի տեղաբաշխումը չեղյալ ճանաչելու հիմք չեն:

3.4.1.3 Առաջարկից օգտվելու համար դիմելու գործընթացը

Պարտատոմսերում ներդրումներ կատարող անձինք պարտավոր են նախքան պարտատոմսերի ձեռք բերումը «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի հաշվի օպերատորներից որևէ մեկում ունենալ սեփականատիրոջ (անվանատիրոջ) արժեթղթերի հաշիվ:

Պոտենցյալ ներդրողները Պարտատոմսերի Ծրագրային ազդագրին կարող են ծանոթանալ Բանկի գործունեության վայրից՝ ՀՀ ք. Երևան, 0010, Հանրապետության 44/2, ինչպես նաև Բանկի ինտերնետային կայքից՝ www.evoca.am:

Պարտատոմսերի ձեռք բերման համար ներդրողները պետք է պատշաճ կերպով լրացնեն և Բանկ ներկայացնեն սույն Ազդագրի Հավելված 1-ում (իրավաբանական անձանց համար) կամ Հավելված 2-ում (ֆիզիկական անձանց համար) ներկայացված պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտը (այսուհետ Հայտ), որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելու իրենց պատրաստակամությունը և որով այդ պայմանները կդառնան ներդրողների համար պարտադիր: Հայտը պարտադիր պետք է պարունակի Ներդրողի բանկային հաշվեհամարի և արժեթղթերի հաշվի վերաբերյալ տեղեկություններ: Հայտերը կարող են ներկայացվել տեղաբաշխման ժամկետի ցանկացած աշխատանքային օրվա ընթացքում ժամը 09:30-16:30-ն ընկած ժամանակահատվածում:

Պարտատոմսերի փաստացի ձեռքբերումն իրականացվում է Ներդրողի կողմից Հայտում նշված ծավալով Պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ դրամական միջոցները (որը որոշվում է հետևյալ ձևով՝ Պարտատոմսերի ձեռքբերվող քանակ բազմապատկած գին՝ հաշվարկված սույն Ազդագրի 3.4.3.1 կետում բերված բանաձևով) այդ նպատակով բացված բանկային հաշվին/հաշիվներին մուտքագրելուց հետո:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարները թողարկման նպատակով Բանկում բացված հաշվին/հաշիվներին մուտքագրվում են կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով: Կանխիկ եղանակով գումարները մուտքագրելու դեպքում Ներդրողը Հայտին կից Բանկ է ներկայացնում նաև անձը հաստատող փաստաթուղթ, ինչպես նաև (եթե տվյալ ներդրողը չի հանդիսանում Բանկի հաճախորդ) հայտում նշում է այլ բանկում ունեցած համապատասխան արժույթով հաշվի համար: Անկանխիկ եղանակով գումար փոխանցելու դեպքում Ներդրողը Հայտին կից պարտավոր է ներկայացնել նաև ձեռք բերման ենթակա Պարտատոմսերի դիմաց վճարումը հավաստող փաստաթուղթ, ինչպես նաև անձը հաստատող փաստաթղթի պատճենը, եթե տվյալ Ներդրողը Բանկի հաճախորդ չի հանդիսանում:

Բանկային փոխանցման միջոցով պարտատոմսերի ձեռքբերման համար կատարվող վճարման դեպքում ներդրողները պարտավոր են իրենց հաշվին հոգալ հնարավոր բանկային միջնորդավճարների հետ կապված ծախսերը:

Եթե Ներդրողի կողմից համապատասխան դրամական միջոցները թողարկողման նպատակով Բանկում բացված բանկային հաշվին/հաշիվներին մուտքագրվել են մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:30, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված կհամարվեն տվյալ աշխատանքային օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները մուտքագրվել են տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:30-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված կհամարվեն մուտքագրմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը և համապատասխան պարտատոմսերի տեղաբաշխման գինը կորոշվի այդ օրվա հաշվարկով: Ընդ որում, եթե Հայտում նշված Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարը թողարկողման նպատակով Բանկում բացված հաշվին/հաշիվներին մուտքագրվում է մաս առ մաս, ապա Հայտի համապատասխան դրամական միջոցների մուտքագրման ժամ կհամարվի դրամական միջոցների վերջին մասի մուտքագրման ժամը:

Թողարկողման նպատակով Բանկում բացված հաշվին/հաշիվներին դրամական միջոցների ստացումից անմիջապես հետո Բանկը «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ին է ներկայացնում պարտատոմսերի փոխանցման հանձնարարական՝ Թողարկողի թողարկման հաշվից ներդրողի արժեթղթերի հաշվին համապատասխան քանակի պարտատոմսերի փոխանցման համար:

Տեղաբաշխման ողջ ընթացքում, յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա համար թողարկողման նպատակով Բանկում բացված բանկային հաշվին/հաշիվներին հավաքագրված ողջ գումարը կարող է ազատ տնօրինվել Բանկի կողմից:

Բանկը մերժում է սույն բաժնով սահմանված կարգից շեղումներով ներկայացված Հայտերի կատարումը:

Պարտատոմսերի ձեռքբերմանը մասնակցել ցանկացող ֆիզիկական և/կամ իրավաբանական անձինք կարող են ներկայացնել մեկից ավելի Հայտեր:

3.4.1.4 Առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորությունը

Տեղաբաշխման կարգով պայմանավորված հնարավոր է պարտատոմսերի ձեռքբերման որևէ Հայտի և/կամ Հայտերի մասնակի բավարարում:

Մասնակի բավարարման դեպք կարող է առաջանալ, երբ Հայտում նշված ձեռքբերվող պարտատոմսերի քանակը գերազանցում է Հայտը ներկայացնելու պահին առկա տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի մնացորդային քանակը:

Միաժամանակ ներկայացված Հայտերի դեպքում, եթե այդ Հայտներում նշված ձեռքբերվող պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը գերազանցում է տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի մնացորդային քանակը, ապա տվյալ Հայտերը բավարարվում են համամասնորեն՝ ըստ Հայտերում նշված ձեռքբերվող պարտատոմսերի ընդհանուր քանակում յուրաքանչյուր Հայտով նշված ձեռքբերվող պարտատոմսերի քանակի մասնաբաժնի:

Չբավարարված/մասնակի բավարարված Հայտերի համապատասխան դրամական միջոցները Բանկի կողմից ենթակա են վերադարձման երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ Հայտերում Ներդրողի կողմից նշված բանկային հաշվին/հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:

3.4.1.5 Հայտը հետ կանչելու ժամանակաշրջանը

Տեղաբաշխման ընթացքում ներդրողները պարտատոմսերով կատարված գործարքների վերաբերյալ տեղեկություններ կարող են ստանալ Բանկից կամ իրենց սպասարկող Հաշվի օպերատոր հանդիսացող կազմակերպությունից:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտի նարկայացումից հետո սահմանված ժամկետում համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների Հայտերը համարվում են անվավեր:

Ներդրողը կարող է հետկանչել նախկինում ներկայացված Հայտը համապատասխան դիմում ներկայացնելու միջոցով՝ եթե տվյալ Հայտը մասնակի կամ ամբողջությամբ չի բավարարվել և տվյալ Հայտի հիման վրա գործարք չի կատարվել:

Հայտի հետկանչման դիմումը բավարարելու արդյունքում Ներդրողին վերադարձման ենթակա գումարը, Հայտում կամ Դիմումի մեջ նշված հաշվեհամարին փոխանցվում կամ կանխիկ տրամադրվում է Դիմումը ներկայացնելու օրվան հաջորդող առավելագույնը 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

3.4.1.6 Նվազագույն և առավելագույն գումարները

Թողարկման ընթացքում կարող են լինել Պարտատոմսերի ձեռքբերման քանակական և գումարային սահմանափակումներ, եթե նման որոշում կայացվի Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբի ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ:

3.4.1.7 Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելը

Թողարկողի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ձեռքբերման համար իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձինք վճարումը կատարում են թողարկման նպատակով Բանկում բացված հաշվեհամարին:

Համապատասխան Հայտերը բավարարվելուց հետո ներդրողներն արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող Պահառուից կամ Հաշվի Օպերատորից՝ Թողարկողից իրենց Հայտերի բավարարման մասին տեղեկացվելուց հետո:

3.4.1.8 Առաջարկի արդյունքների հրապարակումը

Առաջարկի արդյունքների հրապարակման ձևի և ժամկետների ամբողջական նկարագրությունը, տեղաբաշխման արդյունքները կհրապարակվեն Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետներում: Հրապարակային տեղաբաշխումն սկսելու պահից յուրաքանչյուր 30-րդ օրվա ավարտից հետո ոչ ուշ, քան 15-րդ օրը, ինչպես նաև տեղաբաշխման ավարտից հետո՝ 30 օրվա ընթացքում, Թողարկողը պարտավոր է ՀՀ ԿԲ ներկայացնել

հաշվետվություն՝ տեղաբաշխման ընթացքի և արդյունքների մասին՝ ՀՀ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված ձևով և կարգով:

3.4.1.9 Նախապատվության իրավունքը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է ըստ պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտերի և դրանց դիմաց կատարված վճարման ստացման հերթականության, այսինքն առաջնահերթություն ունի այն ներդրողը, ում Հայտի համաձայն վճարումը Թողարկման նպատակով Բանկում բացված հաշվեհամարին ավելի վաղ է ստացվել:

Թողարկվող պարտատոմսերը ձեռք բերելու նախապատվության իրավունք ունեցող անձինք չկան:

3.4.2 Տեղաբաշխման պլանը

3.4.2.1 Ներդրողների խմբերը

Սույն Ծրագրային ազդագրով ներկայացվող առաջարկն ուղղված է ներդրողների բոլոր խմբերին՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ներառյալ որակավորված և/կամ ինստիտուցիոնալ ներդրողների, ինչպես նաև անհատ ձեռնարկատերերի:

3.4.2.2 Հայտերի բավարարման մասին տեղեկացումը

Ներդրողն իր կողմից ներկայացված հայտի բավարարման մասին տեղեկանում է Թողարկողից, մինչև Հայտի ներկայացման աշխատանքային օրվա ավարտը հնարավոր սեղմ ժամկետներում: Ներդրողները արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք կամ հաշվետվություն կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող պահառուից կամ Հաշվի օպերատորից: Հայտերի բավարարման մասին ներդրողը տեղեկացվում է այն կապի միջոցով, որով ներդրողը Բանկ է ներկայացրել պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտը/Հայտերը:

3.4.3 Առաջարկի գինը:

3.4.3.1 Պարտատոմսերի գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

որտեղ՝

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

DP - Պարտատոմսի գինն է,

DSN - գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,
DCC - գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,
f- արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,
N - հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը
C - տարեկան արժեկտրոնը **100** միավոր անվանական արժեքի դիմաց
γ- մինչև մարում եկամտաբերություն:

3.4.4 Տեղաբաշխումը

3.4.4.1 Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

Սույն Ծրագրային ազդագրով առաջարկվող պարտատոմսերի տեղաբաշխման համար նախատեսված չէ երաշխավորված տեղաբաշխում:

3.4.4.2 Չերաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

Սույն Ծրագրային ազդագրով նախատեսված պարտատոմսերի թողարկումն ու տեղաբաշխումն (լավագույն ջանքերի գործադրմամբ, չերաշխավորված եղանակով) իրականացնելու է «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն (հասցեն՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Հանրապետության 44/2):

3.4.4.3 Տեղաբաշխման պայմանները

Թողարկողը և Տեղաբաշխողը նույն իրավաբանական անձն է՝ «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ: Թողարկող/Տեղաբաշխողը այլ տեղաբաշխողների և/կամ տեղաբաշխողների խմբի հետ համատեղ տեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքել:

3.4.4.4 Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիրը

Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքվել:

3.4.4.5 Վճարում ընդունող բանկերը և պահառուները

Թողարկվող պարտատոմսերի դիմաց անհրաժեշտ է վճարում կատարել թողարկման նպատակով «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ում (ՀՀ, ք. Երևան 0010, Հանրապետության 44/2) բացված հաշվեհամարին:

Թողարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվելու է «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԲ-ի (հասցեն՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 26/1, 5-րդ հարկ, հեռ.՝ (+374) 60 615555,

էլ.փոստ՝ info@amx.am) միջոցով, որը հանդես է գալու որպես Գլխավոր պահառու համաձայն ՀՀ օրենսդրության և կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող կանոնների:

Պարտատոմսերը կարող են հաշվառվել նաև ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված որևէ պահառուի կողմից («Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԲ ենթապահառու)՝ վերջինիս մոտ պարտատոմսերի սեփականատիրոջ/անվանատիրոջ համար արժեթղթերի հաշիվ բացելու և վարելու միջոցով:

Պարտատոմսերի ռեեստրի վարման Հաշվի Օպերատոր է հանդիսանում «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն:

Մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերումը ներդրողները պարտավոր են «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԲ-ում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշիվ:

3.5 Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը

3.5.1 Առևտրին թույլտվությունը

Սույն Ծրագրային ազդագրում ներկայացված պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո հինգ աշխատանային օրվա ընթացքում Բանկը դիմելու է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ին տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու և/կամ առևտրին թույլատրելու համար: Ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ն կարող է չբավարարել Բանկի հայտը: Պարտատոմսերի թողարկմանը հաջորդող 12 ամսվա ընթացքում կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում պարտատոմսերի թողարկումը համարվում է չեղյալ և համապատասխան գումարները Պարտատոմսերի սեփականատերերին հետ են վերադարձվում սույն Ծրագրային ազդագրի

3.4.1.2 կետում սահմանված կարգով:

Տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցները ներդրողներին վերադարձվում են կուտակված արժեկտրոնային եկամուտների հետ միասին: Արժեկտրոնային եկամուտը նման դեպքում հաշվարկվում է տեղաբաշխման առաջին օրվա և այն չեղյալ ճանաչելու մասին որոշման կայացման օրերի միջև ընկած ժամանակահատվածի համար:

Թողարկված պարտատոմսերը տրանշերով տեղաբաշխման դեպքում՝ յուրաքանչյուր առանձին տրանշի տեղաբաշխման ավարտից հետո Բանկը դիմելու է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ին՝ տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու և/կամ առևտրին թույլատրելու համար:

3.5.2 Շուկաները

Տվյալ պահին Թողարկողի կողմից սույն Ծրագրային Ազդագրով առաջարկվող պարտատոմսերը որևէ շուկայում հրապարակային առևտրի թույլատրված չեն:

3.5.3 Շուկա ստեղծողները

Թողարկողը մասնագիտացված անձանց հետ դեռ չի կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքերի) ծառայություններից օգտվելու վերաբերյալ պայմանագիր:

Տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու և/կամ առևտրին թույլատրելու դեպքում Թողարկողը կարող է մասնագիտացված անձանց հետ կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագիր՝ երկրորդային շուկայում սույն Ծրագրային ազդագրով առաջարկվող պարտատոմսերի իրացվելությունն ապահովելու նպատակով:

Ներդրողները Թողարկողի պարտատոմսերի համար ներգրավված շուկա ստեղծող(ներ)ի մասին կարող են տեղեկանալ Հայաստանի ֆոնդային բորսայի կայքից՝ www.amx.am:

3.6 Լրացուցիչ տեղեկատվություն

3.6.1 Պարտատոմսերի մասին տեղեկությունների մասում ներկայացված տեղեկությունների հետ կապված խորհրդատու հանդես չի եկել:

3.6.2 Բացի սույն Ծրագրային ազդագրում ներկայացված Թողարկողի պատմական ֆինանսական հաշվետվություններից, որոնք ենթարկվել են աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից, սույն Ծրագրային ազդագրում ներկայացված այլ տեղեկատվություն չի ենթարկվել աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից: Հաշվետվությունների և դրանց վերաբերյալ անկախ աուդիտորական կազմակերպությունների կողմից տրված եզրակացությունների պատճենները ներկայացված են Ծրագրային ազդագրի Հավելված 7-ում:

3.6.3 Ծրագրային ազդագրի սույն մասում ներկայացված տեղեկատվության մեջ երրորդ անձանցից ստացված տեղեկություններ առկա չեն:

3.6.4 Թողարկվող պարտատոմսերին վարկանիշ չի շնորհվել:

ԲԱԺԻՆ 4. ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

4.1 Անկախ աուդիտորները

Բանկը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով յուրաքանչյուր տարի իր ֆինանսական հաշվետվություններն աուդիտի ենթարկելու նպատակով հրավիրում է արտաքին աուդիտ: Աուդիտի հիմնական նպատակներից մեկն այն է, որ ձեռք բերվի բավարար երաշխիք՝ համոզվելու համար, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական անճշտություններից:

Բանկի 2022թ. ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Գրանդ Թորնթոն» ՓԲԸ կողմից, հասցեն՝ ՀՀ, ք. Երևան, Գրիգոր Լուսավորիչ 9, հեռ.՝ +374 10 500 964/961, ինտերնետային կայք՝ www.grantthornton.am: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ:

Բանկի 2023թ.-ի ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի կողմից, հասցեն՝ ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փ. 26/1, «Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ, հեռ.՝ + 374 (10) 595 999, ինտերնետային կայք՝ www.kpmg.am:

Բանկի 2024թ ֆինանսական գործունեության աուդիտը ևս իրականացնելու է «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ն:

4.2 Ռիսկային գործոններ

Ներքոնշյալ ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է հանգեցնել Թողարկողի ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և կանխիկ դրամական հոսքերի վատթարացմանը, ինչպես նաև շուկայական դիրքի, մրցունակության և հեռանկարային զարգացման վատթարացմանը, ինչը հավանական է, որ կարող է հանգեցնել Թողարկողի կողմից ստանձնած պարտավորությունների՝ լրիվ կամ մասնակի չկատարմանը կամ որոշակի կերպով դժվարացնել ներդրողների կողմից ապագայում պարտատոմսերի արագ և շահավետ գնով իրացումը, արժեկտրոններով նախատեսված տոկոսագումարների ստացումը և մարումը: Ներդրողները պետք է հաշվի առնեն նաև, որ ստորև ներկայացվող ռիսկերից բացի հնարավոր է նաև այլ խնդիրների առաջացում, որոնք հետագայում կարող են անցանկալի հետևանք ունենալ Թողարկողի ֆինանսական վիճակի, արդյունքների, ինչպես նաև պարտատոմսերի ներդրումային որակների (իրացվելիություն, եկամտաբերություն) վրա:

Բանկի գործունեությանն առնչվող հիմնական ռիսկերն են.

Վարկային ռիսկ: Վարկային ռիսկը Բանկի վարկառուների կողմից իրենց պայմանագրային պարտավորությունների ժամանակին և ամբողջական չկատարելու ռիսկն է, որը կարող է հանգեցնել բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի նվազմանը: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և

փոխառվողությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Նշված ռիսկը կառավարելու համար Բանկը սահմանել է վարկային ռիսկի կենտրոնացման սահմանաչափեր առանձին փոխառուների և նրանց փոխկապակցված խմբերի, տնտեսության ճյուղերի և աշխարհագրական վայրերի նկատմամբ:

Բանկի վարկային պորտֆելի կառուցվածքն ըստ ռիսկի դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ

	Համախառն վարկային պորտֆելը	Չաշխատող վարկեր	Չաշխատող վարկերի տեսակարար կշիռը վարկային պորտֆելում
2023	222,473,018	7,270,758	3.27%
2022	165,987,144	4,630,065	2.79%
2021	142,941,382	1,584,417	1.11%

Իրացվելիության ռիսկ: Իրացվելիության ռիսկը Բանկի կողմից իր պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջական կերպով չկատարելու ռիսկն է, որը կարող է առաջանալ ակնկալվող դրամական հոսքերի չստացման, անակնկալ կորուստների, օրենսդրական փոփոխությունների և այլ պատճառներով: Իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով Բանկն իր միջոցների մի մասը ներդնում է բարձր իրացվելի ակտիվներում, ինչպես նաև հնարավորինս համապատասխանեցնում է ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետներն ու ծավալները և իրականացնում դրամական հոսքերի պարբերական մոնիթորինգ: 31.12.2023թ. դրությամբ իրացվելիության նորմատիվները (Ն2.1 և Ն2.2) կազմում են 39.75% և 128.77% նախատեսված 15% և 60%-ի փոխարեն: Սթրես թեստերը ցույց են տալիս, որ ֆիզիկական անձանց կողմից ժամկետային ավանդների չերաշխավորված մասի 52.19%-ի և ցպահանջ միջոցների (բանկային հաշիվների) 70%-ի հետ պահանջումը իրացվելիության նորմատիվների վրա կունենա համապատասխանաբար 12.19% և 27.50%-ի ազդեցություն:

Շուկայական ռիսկ: Շուկայական գործոնների ազդեցության ներքո Բանկի ներդրումների արժեքը կորցնելու ռիսկն է: Շուկայական ռիսկը ներառում է տոկոսադրույքների, գնային, արտարժույթի և կապիտալի գործիքների գնային ռիսկերը:

Գնային ռիսկ: Նյութական ակտիվների (գույք, գրավ) գների փոփոխության արդյունքում բանկի կորուստի ռիսկն է: Գրավների արժեզրկման ռիսկի կառավարման տեսակետից կիրառվում է վարկ/գրավ ցուցանիշի ճկուն կառավարում, գրավների կենտրոնացվածության կառավարում, ինչի արդյունքում չաշխատող ակտիվների կեսից ավելին վերադարձվում են առնվազն մեկ տարվա ընթացքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ: Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի՝ կորուստներ կրելու հավանականությունն է շուկայական տոկոսադրույքների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով: Նշված ռիսկի զսպման նպատակով Բանկում վերահսկվում է և պարբերաբար վերանայվում է ակտիվների գնագոյացման գործընթացը: Բանկում տոկոսադրույքի կառավարման նպատակով կիրառվում են եկամտաբերության կորի փոփոխության, տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային անհամապատասխանության և շուկայական տոկոսադրույքների անբարենպաստ փոփոխությունների գծով ռիսկերի վերլուծություններ: 31.12.2023թ. դրությամբ, սթրես թեստերը ցույց են տալիս, որ շուկայական տոկոսադրույքների 1% անբարենպաստ աճի դեպքում Բանկի կորուստը չի գերազանցի Բանկի ընդհանուր կապիտալի 0.35%-ը, իսկ եկամտաբերության կորի համամասնական 1% աճը կհանգեցնի նորմատիվային կապիտալի 2.00%-ով նվազմանը:

Արտարժույթային ռիսկ: Արտարժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է՝ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը սահմանել է արտարժույթային դիրքերի ներքին առավելագույն սահմանաչափեր և իրականացնում է դրանց պահպանման օրական վերահսկողություն: Փակ դիրքերի քաղաքականության պայմաններում ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի նույնիսկ 21.08% տատանման դեպքում արտարժույթային դիրքի ճեղքվածքի գծով Բանկի կորուստները չեն գերազանցի կապիտալի 0.5%-ը:

Գործառնական ռիսկ: Գործառնական ռիսկը ներքին գործընթացների և համակարգերի ոչ համարժեքության կամ խափանումների, ինչպես նաև մարդկանց և արտաքին գործոնների անբարենպաստ ազդեցության արդյունքում կորուստների առաջացման հավանականությունն է: Բանկի գործառնական ռիսկերի կառավարումը և դրան վերաբերող գործընթացները կանոնակարգված են ներքին իրավական ակտերով և վերահսկվում են Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից: Գործառնական ռիսկերը բավական տարաբնույթ են և կարող են պայմանավորված լինել ինչպես տեխնիկական միջոցների խափանմամբ, այնպես և մարդկային գործոններով: Տեխնիկական միջոցների խափանման հետ կապված ռիսկերից Բանկի համար առավել մեծ նշանակություն ունեն տվյալների բազայի ամբողջական պահպանմանը վտանգող ռիսկերը: Այս առումով Բանկը իրականացնում է տվյալների բազայի պարբերաբար արխիվացում, որոնց կրկնօրինակները պահվում են ինչպես Բանկի սերվերների և համակարգիչների մեջ, այնպես և արտաքին կրիչների վրա: Մարդկային գործոններով պայմանավորված ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով Բանկում ներդրված է ներքին հսկողության համակարգ, ինչի տար են հանդիսանում գործարքների կրկնակի ստուգումը և առնվազն մեկ անձի կողմից հաստատումը, ներքին/արտաքին աուդիտորների կողմից իրականացվող պարբերական ստուգումները և այլն:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխությունների ռիսկ: Օրենսդրական դաշտի փոփոխությունների ռիսկերի առաջացման աղբյուր կարող են հադիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Բանկի գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Բանկային գործունեությունը ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորման և կարգավորման ենթակա գործունեություն է: Բանկային գործունեության կարգավորման նպատակը ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունն է, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և բանկային ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Բանկի գործունեության վրա և անգամ բացասաբար ազդել ֆինանսական ցուցանիշների վրա:

Մրցակցային ռիսկ: Բանկային ոլորտին բնորոշ է բարձր մրցակցությունը հետևաբար շուկայում մրցակիցների ակտիվության բարձրացումը կարող է բացասաբար ազդել Թողարկողի ֆինանսական ցուցանիշների վրա: Բանկն իր մրցակցային դիրքերն ամրապնդելու նպատակով, ներդնում է բանկային նորարար, առաջատար տեխնոլոգիաներ, բարձրացնում է մատուցվող ծառայությունների որակն ու մատչելիությունը: Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում ծառայությունների թվայնացմանը և շարունակաբար նոր թվային պրոդուկտների ներդրմանը: Վերը նշված ռիսկերից բացի Թողարկողը կարող է բախվել նաև այլ ռիսկերի, որոնք Բանկը սույն փաստաթղթում նշելու համար էական չի համարել:

Գիտակցելով վերը նշված ռիսկերը և մշտապես գնահատելով գործունեության միջավայրի փոփոխություններն ու դրանցով պայմանավորված մարտահրավերները՝ Բանկը պատրաստ է իրականացնելու այլընտրանքային ռազմավարություններ՝ նպատակ ունենալով նվազագույնի հասցնել իր գործունեության վրա դրանց բացասական ազդեցությունն ու ապահովել հիմնական նպատակային ցուցանիշների կատարումը:

4.3 Տեղեկատվություն Բանկի մասին

4.3.1 Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ,

անգլերեն՝ “EVOCABANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY,

ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «ЭВОКАБАНК»

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ,

անգլերեն՝ “EVOCABANK” CJSC,

ռուսերեն՝ ЗАО «ЭВОКАБАНК»

2016թ. Բանկը փոխել է իր կազմակերպարավական ձևը՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունից վերակազմավորվելով փակ բաժնետիրական ընկերության:

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Պրոմեթեյ բանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը: «Պրոմեթեյ բանկ» ՓԲԸ մասնակիցների 29.09.2017թ. կայացած արտահերթ ընդհանուր ժողովի որոշմամբ որոշվել է «Պրոմեթեյ բանկ» ՓԲԸ-ն վերանվանել «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի:

Բանկի ապրանքային նշանն է՝

4.3.2 Բանկի պետական գրանցման վայրը՝ ՀՀ, 0010, ք,Երևան, Հանրապետության 44/2

Բանկի պետական գրանցման համարը՝ 27:

4.3.3 Բանկը հիմնադրվել է 1990թ. հունիսի 1-ին որպես «Պրոմեթևս» Առևտրային Բանկ, այնուհետև գործունեություն է ծավալել որպես «Պրոմեթեյ բանկ» Փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության շրջանակներում: 2017թ. հոկտեմբերին Բանկը վերանվանվել է «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի՝ փոխելով իր ռազմավարությունը և քիզնես մոդելը՝ անցնելով mobile-first ֆորմատի: Բանկի Պետական գրանցման վկայականի համարն է՝ թիվ **0187**: 1991թ. հոկտեմբերի 2-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին տրամադրվել է բանկային գործունեության թիվ 27 լիցենզիան:

Բանկը հանդիսանում է SWIFT միջազգային վճարային համակարգի, մի շարք միջազգային դրամական փոխանցումների համակարգերի, Visa միջազգային վճարային համակարգի անդամ, ArCa վճարային համակարգի լիիրավ անդամ և բաժնետեր, MasterCard միջազգային վճարային համակարգի աֆիլացված անդամ, Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի և Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիայի արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի անդամ, Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի, Հայաստանի Բանկերի Միության անդամ:

2021թ., հայաստանյան ֆինանսական շուկայում թվային և նորարարական լուծումների ներդրման և շուկայի զարգամանը խթանելու նպատակով, Բանկը սկսել է անդամակցել «ՖԻՆԱՐՄ» Ֆինանսական Շուկայի Մասնակիցների Ասոցիացիային:

Գերփոքր, փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ընդլայնելու նպատակով՝ Բանկը համագործակցում է Միջազգային Ֆինանսական Կորպորացիայի (IFC) հետ, իսկ, Բանկի հաճախորդներին մասնագիտացված լիզինգային ֆինանսավորման համար, համագործակցության պայմանագիր է կնքել «Արմենիան Լիզինգ Քամփնի»-ի հետ, ինչպես նաև անդամակցել է ՀՀ Լիզինգատուների Ասոցիացիային:

Բանկը համագործակցում է նաև Եվրոպական Ներդրումային Բանկի, Գերմանահայկական Հիմնադրամի, Symbiotics S.A. և responsAbility շվեյցարական ներդրումային ընկերությունների հետ:

Բանկը ՀՀ-ում առաջին ֆինանսական կազմակերպությունն է, որ դարձել է Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի երկրների բանկային ասոցիացիայի (BACEE) լիիրավ անդամ: BACEE-ն, որը ստեղծվել է 1996թ., տարածաշրջանային մասնագիտացված կազմակերպություն է, որը համախմբում է Եվրամիության, Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի, Արևմտյան Բալկանների և Կովկասյան երկրների բանկերը՝ ձգտելով ամրապնդել իր անդամ-բանկերի գործարար հարաբերությունները միջազգային բանկային համակարգի հետ և նպաստել նրանց երկրներում համակարգի կայուն և երկարատև զարգացմանը:

Fitch Ratings միջազգային վարկանիշային հեղինակավոր ընկերությունը 2023թ. մայիսին Բանկին շնորհել է Արտարժույթով երկարաժամկետ պարտավորություններ թողարկողի (Long-term Issuer Default Rating (IDR)) «B+» վարկանիշը՝ դրական հեռանկարով և «b+» Կենսունակության վարկանիշը (Viability Rating (VR)):

Բանկի գործունեությունը կարգավորվում և վերահսկվում է ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից:

4.3.4. Բանկի գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության 44/2

Կապի միջոցները՝	
Հեռախոս՝	+374 10 605555
Ինտերնետային կայք	www.evoca.am
Էլեկտրոնային փոստ՝	hello@evoca.am
Բանկի հիմնադրման երկիրը՝	Հայաստանի Հանրապետություն:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը և թվով 13 մասնաճյուղերից 10-ը գտնվում են Երևան քաղաքում, 3-ը՝ ՀՀ մարզերում: Բանկի մասնաճյուղերի ցանկն ու հասցեները ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում.

Անվանում	Հասցե
Գլխամասային գրասենյակ	ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 44/2
Պարոնյան	ՀՀ, ք. Երևան, Պարոնյան 15/3
Կասյան	ՀՀ, ք. Երևան, Կասյան 5
Թումանյան	ՀՀ, ք. Երևան, Թումանյան 15
Ազատություն	ՀՀ, ք. Երևան, Ազատության 12
Գարեգին Նժդեհ	ՀՀ, ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհ 9
Էրեբունի	ՀՀ, ք. Երևան, Գաջեգործների 76
Դավթաշեն	ՀՀ, ք. Երևան, Տիգրան Պետրոսյան 32/8
Կիևյան	ՀՀ, ք. Երևան, Կիևյան 2
Մալաթիա	ՀՀ, ք. Երևան, Անդրանիկի 134/8

Նոր-Նորք	ՀՀ, ք. Երևան, Գայի պողոտա 14/9
Գյումրի	ՀՀ, ք. Գյումրի, Ռուսթավելի 63/1
Կոտայք	ՀՀ, ք. Աբովյան, Օգոստոսի 23 1/2
Վանաձոր	ՀՀ, ք. Վանաձոր, Գր. Լուսավորիչի 34

4.3.5 Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: 31.12.2023թ. Բանկի ընդհանուր իրացվելիության նորմատիվը կազմել է 39.75%, ինչը գերազանցում է ԿԲ պահանջվող սահմանաչափը 24.75 տոկոսային կետով:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացվում է Բանկային գործունեության վերահսկման նպատակով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված տնտեսական նորմատիվների, մասնավորապես, պոտենցիալ ներդրողների կողմից Բանկի իրացվելիության մասին գնահատական տալու համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը՝

Նորմատիվներ	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած թույլատրելի մեծությունը	Փաստացի մեծություն 31/12/2023	Փաստացի մեծություն 2022	Փաստացի մեծություն 2021
Ն₂^{1*}	15%	39.75%	42.40%	31.29%
Ն₂^{2**}	60%	128.77%	143.94%	161.04%
Ն₂^{3***}	100%	369.7%	388.6%	199.20%
Ն₂^{4****}	100%	177.3%	173.00%	141.00%

* Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

** Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

*** Բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

**** Հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցություն:

4.4 Բիզնեսի նկարագիրը

4.4.1. Բանկի հիմնական գործունեությունը

Հանդիսանալով ունիվերսալ առևտրային բանկ, ինչպես նաև առաջին թվային բանկը Հայաստանում՝ Բանկի հիմնական առաքելությունն է նորագույն տեխնոլոգիաների ակտիվ

կիրառմամբ մատուցել ֆինանսական ծառայությունները պարզ, արագ և հարմարավետ եղանակով՝ գործելով mobile-first ձևաչափով: Բանկը մշտապես կատարելագործում է իր կողմից մատուցվող ծառայությունները՝ փորձելով մարդկանց կյանքն ավելի հարմարավետ դարձնել: Բանկի տեսլականն է լինել ամենանորարար և առաջադեմ բանկային ծառայություններ մատուցող ֆինանսական հաստատությունը Հայաստանում, որի բոլոր ծառայություններից հնարավոր կլինի օգտվել առանց բանկ այցելելու:

Բանկը կարևորում է էկոլոգիայի և շրջակա միջավայրի պահպանումը՝ պարբերաբար ներկայացնելով նոր նախագծեր և իր ներդրումն ունենալով այս կարևոր գործում: Բանկի առաջնային նպատակներից է թղթի օգտագործման նվազեցումը, ինչի նպատակով մասնաճյուղերում թղթային բուկլետների փոխարեն տեղադրվել են թվային QR բուկլետներ: Բանկը նաև վերամշակում է իր գործունեության արդյունքում առաջացած թղթե և պլաստիկ թափոնները:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական արժեքներով և սկզբունքներով՝

Ազնվություն	Ազնիվ գործելաոճ բոլոր հարաբերություններում:
Նորարարություն	Նորարարությունների շարունակաբար ներդնումը և կիրառումը՝ առաջարկելով հաճախորդներին նորագույն տեխնոլոգիաների լավագույն լուծումները:
Հաճախորդների վստահություն	Հաճախորդները մշտապես Բանկի գործունեության կենտրոնում են. Բանկը գնահատում և ամուր է պահում հաճախորդների վստահությունը:
Հուսալիություն	Կայունություն և հուսալիություն թե՛ հաճախորդների, և թե՛ գործընկերների շրջանակում:
Հարմարավետություն	Բանկը մշտապես ձգտում է բարելավել հաճախորդների կենսակերպը՝ դարձնելով այն առավել հարմարավետ:
Գործարար հեղինակություն	Բարի համբավը Բանկիկ համար ամենաթանկ և անփոխարինելի ակտիվն է:
Թափանցիկություն	Բանկը բաց է և թափանցիկ հանրության առջև, միաժամանակ փակ՝ հաճախորդի բանկային և առևտրային գաղտնիքի պահպանման հարցում:
Թիմային ոգի	Բանկը համախմբել է լավագույն թիմը՝ իր հաճախորդներին լավագույն սպասարկում ապահովելու համար:

Բանկի բիզնես գործունեությունը նկարագրող հիմնական ծառայություններն են՝

- Բանկային հաշիվների բացում և սպասարկում,
- Դրամարկղային գործառնությունների իրականացում,
- Վճարահաշվարկային ծառայությունների մատուցում,
- Չիրկիզվող անհատական պահարանների վարձակալությամբ տրամադրում,
- Ներդրումային ծառայությունների մատուցում,
- Միջազգային առևտրի սպասարկում,
- Վճարային քարտերի տրամադրում և սպասարկում,
- Ժամկետային ավանդների ընդունում,
- Վարկերի և Բանկային երաշխիքների տրամադրում,
- Նոր և օգտագործված սարքավորումների, ժամանակակից տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների լիզինգային ֆինանսավորում

Բանկը հաճախորդներին ծառայությունները մատուցում է ինչպես իր գործունեության վայրում, այնպես էլ «EvocaOnline» և «EvocaTouch» հեռակառավարման համակարգերի միջոցով:

Բանկի հիմնական ռազմավարական խնդիրն է զարգացնել հեռակառավարման համակարգերը, որի արդյունքում հնարավոր կլինի Բանկի կողմից առաջարկվող գրեթե բոլոր ծառայությունները մատուցել հեռակառավարման համակարգերի միջոցով:

Ներկայումս «EvocaTouch» հավելվածի միջոցով հնարավոր է՝

- Ներկայացնել բանկային հաշվի բացման հայտ և հաշված թույլտվությունների ընթացքում բացել բանկային հաշիվ,
- Նոր քարտի պատվիրման հայտով պատվիրել Բանկի կողմից առաջարկվող քարտատեսակներից որևէ մեկը,
- Իրականացնել փոխանցումներ, այդ թվում միջազգային,
- Իրականացնել արտարժույթի փոխանակման գործարքներ,
- Կատարել բազմապիսի ծառայությունների դիմաց վճարումներ (բջջային կապ, կոմունալ վճարումներ, ինտերնետ, հեռուստատեսություն և այլն),
- Իրականացնել վարկերի դիմաց վճարումներ,
- Կնքել ԱՊՊԱ պայմանագիր
- Ստանալ տեղեկատվություն վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ և կատարել վճարում
- Ներկայացնել բանկային ծառայությունների հետ կապված հայտեր (կանխիկի տրամադրման, տեղեկանքի, քաղվածքի և այլն),
- Կատարել բյուջետային փոխանցումներ և այլն:

Բանկի կողմից ռազմավարական խնդիրն իրականացնելու նպատակով ներդրվել են մի շարք նոր ծառայություններ, որոնցից հնարավոր է օգտվել «EvocaTouch» հավելվածով, մասնավորապես՝

- Հնարավորություն է ստեղծվել առցանց ռեժիմով «EvocaTouch» հավելվածի միջոցով թույլտվությունների ընթացքում ձևակերպել Action online ակնթարթային վարկը,

- Առանց բանկ այցելելու ներդնել «Evoca Online» ավանդատեսակի ավանդ,
- «EvocaTouch» հավելվածի օգնությամբ իրականացնել անքարտ կանխիկացումներ Բանկի ավտոմատ գանձման սարքերից,
- «EvocaTouch» հավելվածին ինտեգրված տերմինալի միջոցով իրականացնել ավելի քան 200 տեսակի վճարում զանազան ծառայությունների դիմաց,
- Evoca Digital Visa և MasterCard միջազգային վճարային քարտերի պատվիրում:
- Evoca Gift Card՝ տարբերվող բրենդինգով բանկային նվեր քարտ, որը հասանելի է թե՛ մասնաճյուղերում և թե՛ օնլայն տարբերակով՝ «EvocaTouch» հավելվածով կամ www.evoca.am կայքում:

Օրեցօր ավելանում է «EvocaTouch» հավելվածի միջոցով տարատեսակ ծառայություններից օգտվող հաճախորդների քանակը:

Քայլերով ժամանակին համընթաց՝ Բանկը ներդրել է պարզ, արագ և անհպում վճարումների իրականացման Apple Pay և Google Pay գործիքները:

4.4.2 Հիմնական շուկաները

4.4.2.1 Հիմնական շուկաները

«ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն ունի վերսալ առևտրային բանկ է, որը, լինելով դինամիկ և կայուն աճ արձանագրող ընկերություն, մատուցում է կորպորատիվ, ներդրումային և մանրածախ բանկային ծառայություններ՝ տրամադրելով բանկային (այդ թվում թվային) լուծումների ամբողջական փաթեթ: Բանկը որդեգրել է մի շարք հիմնարար սկզբունքներ, որոնցից են անհատական մոտեցումը յուրաքանչյուր հաճախորդին և նորարարությունը՝ համատեղած բարձր պրոֆեսիոնալիզմի և փորձի հետ՝ ստանձնելով բազմակողմանի և բարձրորակ ֆինանսական լուծումներ տրամադրող գործընկերոջ դերը իր հաճախորդների համար: Եվ այս մոտեցումը Բանկի հաջողության գրավականն է՝ թույլ տալով Բանկին դառնալ ՀՀ բանկային համակարգի առաջատարներից մեկը թվային բանկային ծառայությունների ոլորտում: Բանկը 7 տարի անընդմեջ Global Finance հեղինակավոր ամսագրի կողմից ճանաչվել է Լավագույն սպառողական թվային բանկը Հայաստանում, ինչպես նաև՝ Լավագույն ՓՄՁ բանկը Հայաստանում (2021թ.), 4 տարի անընդմեջ ըստ Global Banking & Finance Review-ի՝ Լավագույն թվային բանկը Հայաստանում: Բանկը նաև Visa International-ի կողմից ստացել է մրցանակ՝ Strong Visa Premium Issuance-ի համար:

4.4.2.2 Բանկի մրցակցային դիրքի նկարագրությունը

Հաշվի առնելով բանկային համակարգում առկա մրցակցությունը՝ Բանկը մշտապես իրականացնում է մրցակցային դիրքի վերլուծություններ, շուկայում գործող ծառայությունների պայմանների և տոկոսադրույքների ուսումնասիրություններ: Բանկի մրցակցային դիրքի վերլուծությունները իրականացվել են՝ հիմք ընդունելով մասնաճյուղերի վճարային տերմինալների, բանկոմատների և այլ սպասարկման կետերի քանակը, առցանց սպասարկման

հնարավորությունները, այդ թվում՝ հեռակառավարման համակարգերին առցանց գրանցման հնարավորությունը, ինտերֆեյսի գրավչությունը, օգտագործման պարզությունը, անվտանգությունը, գործարքների տեսակի բազմազանությունը և այլն:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում առանձնակի ձգտում չի ցուցաբերել իր քանակական ցուցանիշներով բանկային համակարգում առաջատար դիրքեր զբաղեցնելու ուղղությամբ: Փոխարենը, Բանկը մշտապես ձգտել է առաջատար դիրքեր գրավել և պահպանել այդ դիրքերը բարձրակարգ բանկային ծառայությունների որակական հատկանիշների ապահովմամբ: Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում ծառայությունների թվայնացմանը և շարունակաբար նոր թվային պրոդուկտների ներդրմանը:

Հաշվի առնելով վերջին տարիներին բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների թվայնացման աննախադեպ միտումները, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ Բանկի մրցակից հանդիսացող բանկերից շատերը նույնպես որդեգրել են բանկային ծառայությունների թվայնացման ուղին, Բանկն իր մրցակցային դիրքն ամրապնդելու համար կշարունակի առանձնակի ուշադրություն դարձնել թվային և առցանց ծառայությունների ակտիվացմանն ու զարգացմանը, ինչպես նաև անձնակազմի շարունակական վերապատրաստմանը:

Բանկի մրցակցային առավելություններն են.

- Բանկի հեղինակությունը
- Սպասարկման որակը
- Մատուցվող ծառայությունների բազմազանությունը և շարունակական թվայնացումը
- Յուրաքանչյուր հաճախորդին անհատական մոտեցումը

4.5 Բանկի կառուցվածքը

Բանկը որևէ խմբի անդամ չի հանդիսանում: Բանկի ներքին վարչակազմակերպչական կառուցվածքը ներկայացված է սույն Ծրագրային ազդագրի Հավելված 3-ում:

Բանկի հասարակ բաժնետոմսերի 100%-ին տիրապետում է Մարետա Ռուդիկի Գևորկյանը:

4.6 Զարգացման վերջին միտումները

Բանկի զարգացման հաջորդ փուլը հանդիսանալու է հաճախորդների ծառայությունների մատուցման նոր ձևերի առաջարկումը, նոր տեխնոլոգիական հարթակը և Բանկի անձնակազմի հետագա զարգացումը, որը հնարավորություն կընձեռի ապահովել հարմարավետ սպասարկում:

Բանկը շարունակում է 2017թ.-ին որդեգրած ռազմավարությունը՝ շեշտը դնելով օնլայն պրոդուկտների մշակմանն ու ներկայացման վրա՝ պահպանելով իր դիրքերը ՀՀ բանկային համակարգում որպես լավագույն թվային սպառողական բանկ:

Աճի տեմպերը շարունակում են մնալ երկնիշ՝ հիմնական շեշտը դնելով մանրաձախ և ՓՄՁ սեգմենտների ընդլայնման վրա հավասարակշռելով ռիսկերը:

2024թ. Բանկը շարունակելու է իրականացնել թվային տրամաֆորմացիա, որի արդյունքում նախատեսվում է ավելացնել օնլայն իրականացվող գործարքների կշիռը ընդհանուր գործարքների մեջ՝ վերահաստատելով առաջատար թվային Բանկի կարգավիճակը:

2024թ. արդյունքներով ակնկալվում է Բանկի բոլոր հիմնական ցուցանիշների աճ, մասնավորապես՝ նախատեսվում է ակտիվների գծով՝ 5.37%, վարկային պորտֆելի գծով՝ 16.03% և պարտավորությունների գծով՝ 3.3% աճ: Վարկային պորտֆելի աճի գերակշիռ մասը բաժին է ընկում հիփոթեքային, սպառողական ու շինարարության ոլորտի վարկատեսակներին: 2024թ.-ի համար պլանավորվել է ֆիզիկական անձանց օնլայն վարկերի պորտֆելի շուրջ 1.8 անգամ աճ: Ռազմավարական պլանի համաձայն Բանկը նախատեսում է նաև տեղական և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավվող ֆինանսական միջոցների աճ:

4.7 Շահույթի կանխատեսումը և գնահատումը

4.7.1 Ստորև ներկայացված է Էվոկաբանկի կանխատեսվող զուտ շահույթը 2024-2026թթ հեռանկարային զարգացման ծրագրի համաձայն.

Հազար ՀՀ դրամ		
2024 թ.	2025թ.	2026 թ.
12,023,042	13,465,437	16,265,945

Չուտ շահույթը կանխատեսվել է հաշվի առնելով Բանկի զարգացման ռազմավարական ուղղությունները և դրանցից բխող վարկային, ավանդային և ներդրումային պորտֆելների աճերը, բանկային այլ գործառնություններից հնարավոր եկամուտ/ծախսերը, ինչպես նաև Բանկի գործառնություններն ապահովելու համար անհրաժեշտ վարչական ծախսերը:

4.7.2 Բանկի կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու) Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

1. Բանկի ներգրավող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
2. Բանկի ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
3. Բանկի տեխնիկատեխնոլոգիական և տեղեկատվական համակարգերի արդիականացմանն ուղղված ներդրումներ,
4. Բանկի անձնակազմի վարձատրության, պատրաստման և վերապատրաստման ծախսեր,
5. Բանկի գործունեության ապահովման ծախսեր:

Բանկի կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

1. ավանդատուների վարքագիծ,
2. ֆինանսական շուկայի տոկոսադրույքների վարքագիծ,
3. փոխարժեքների վարքագիծ,
4. անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Բանկի բնականոն գործունեությունը:

4.8 Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

4.8.1 Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը և յուրաքանչյուր մարմնի իրավասություններն ու պարտականությունները

Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են կառավարման հետևյալ մարմինները՝

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով
- Բանկի խորհուրդ,
- Վարչություն
- Վարչության նախագահ

4.8.2 Տեղեկություններ թողարկողի կառավարմանը մասնակցող յուրաքանչյուր անձի վերաբերյալ

4.8.2.1 Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով

Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը հանդիսանում է Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինը: Բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովը գումարվում է Բանկի հերթական ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ 6 (վեց) ամսվա ընթացքում:

Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի իրավասություններն են՝

- Բանկի կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների ու լրացումների կատարումը, Բանկի կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,
- Բանկի վերակազմակերպումը,
- Բանկի լուծարումը,
- Ամփոփ, միջանկյալ և լուծարային հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը,
- Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատման, և դրա անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան ընդհանուր ժողովներում: Բանկի խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել Բանկի խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման վերաբերյալ

- Հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի, ինչպես նաև Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի ավելացման առավելագույն չափի սահմանումը,
- Խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը,
- Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների շահույթի և վնասի բաշխման հաստատումը: Տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը,
- Օրենքով նախատեսված դեպքերում բաժնետոմսերի ձեռք բերման նախապատվության իրավունք չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը,
- Ընդհանուր ժողովի վարման կարգի մասին հաստատումը,
- Օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը, (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին),
- Խորհրդի անդամների վարձատրության չափի սահմանումը:

4.8.2.2 Բանկի խորհուրդը

Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումն իրականացվում է Բանկի խորհրդի կողմից: Բանկի խորհրդի անդամներն ընտրվում են բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովում վերջինիս որոշած ժամկետով, Բանկի բաժնետերերի կողմից կունույատիվ քվեարկության սկզբունքով: Բանկի խորհրդի կազմում կարող են ընդգրկվել նաև բաժնետեր չհանդիսացող անձիք:

Բանկի խորհրդի քանակական կազմը սահմանվում է Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ ոչ պակաս 5 (հինգ) և ոչ ավելի 15 (տասնհինգ) անդամներից: Սույն Ծրագրային ազդագրի կազմման պահին Բանկի Խորհուրդը բաղկացած է 5 անդամից:

Բանկի խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

- Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը, ներառյալ՝ բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրի հաստատումը.
- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի տարեկան և արտահերթ նիստերի գումարումը, օրակարգի հաստատումը, ինչպես նաև դրանց գումարման և անցկացման կազմակերպման հետ կապված՝ նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման ապահովումը.
- Բանկի գործադիր մարմնի անդամների նշանակումը, նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.
- Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտների սահմանումը, Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ձևավորումը, նրա տարեկան աշխատանքային ծրագրի հաստատումը, ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.
- Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշվի ու կատարողականի հաստատումը.
- Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքի հաստատումը.

- Շահութաբաժինների վճարման վերաբերյալ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին առաջարկությունների ներկայացումը, այդ թվում՝ շահութաբաժինների յուրաքանչյուր վճարման համար շահութաբաժիններ ստանալու իրավունք ունեցող Բանկի բաժնետերերի ցուցակի կազմումը, որում պետք է ընդգրկվեն Բանկի այն բաժնետերերը, որոնք ընդգրկվել են Բանկի բաժնետերերի ռեեստրում՝ Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու օրվա դրությամբ.
- Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների նախնական հաստատումը և բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին ներկայացումը.
- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի հաստատմանը Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի ներկայացումը.
- Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձին վճարման չափի սահմանումը.
- Բանկում իրականացված աուդիտորական կամ այլ ստուգումների արդյունքում անհրաժեշտության դեպքում բացահայտված թերությունների վերացմանն ուղղված միջոցառումների նախաձեռնումն ու դրանց իրականացման վերահսկումը.
- Բանկի կողմից սույն կանոնադրությամբ սահմանված ֆինանսական գործառնությունների իրականացման կարգը սահմանող ներքին իրավական ակտերի ընդունումը.
- Բանկի տարածքային և ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունների հաստատումը, Բանկի ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջև գործառնության պարտականությունների բաշխումը.
- Բանկի վերակազմակերպման, դուստր կամ կախյալ ընկերությունների ստեղծման, դուստր կամ կախյալ ընկերությունների մասնակցության, առևտրային կազմակերպությունների միությունների հիմնադրման, առևտրային կազմակերպությունների միություններում մասնակցության, խորհրդի անդամների վարձատրության չափի սահմանման հարցերի ներկայացումը բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի քննարկմանը.
- Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման մասին որոշման ընդունումը.
- Բանկի պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը.
- Բանկի մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների և հիմնարկների ստեղծումը.
- Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքների, հիմունքների, եղանակների, կանոնների, ձևերի և կարգերի սահմանումը.
- Լիազորում է Բանկի վարչության նախագահին՝ կնքելու աշխատանքային պայմանագրեր վարչության անդամների հետ:
- Օրենքով նախատեսված այլ որոշումների ընդունումը:

Բանկի խորհրդի անդամներն են՝

Անուն Ազգանուն, պաշտոն	Տեղեկատվություն
Խոսե Մարիա Մորենո Դե Բարրեդա, Խորհրդի նախագահ	<p>Խոսե Մարիա Մորենո դե Բարրեդան ծնվել է 1969թ. Իսպանիայում: 1987 – 1992թթ. սովորել է Իսպանիայի UNIVERSIDAD SAN PABLO CEU համալսարանում և ստացել Եվրոպական իրավունքի և բիզնես վարչարարության դիպլոմ:</p> <p>1987-1993թթ. սովորել է UNIVERSIDAD COMPLUTENSE Իսպանիայում և ստացել իրավագիտության բակալավրի աստիճան:</p> <p>1995-1996թթ. սովորել է Լոնդոնի համալսարանի KING’S COLLEGE-ում և ստացել իրավագիտության մագիստրոսի աստիճան (Միջազգային բիզնեսի իրավունք):</p> <p>2001թ. փետրվարից դեկտեմբեր սովորել է Իսպանիայի IE BUSINESS SCHOOL-ում և ստացել բիզնես վարչարարության մագիստրոսի աստիճան:</p> <p>2016-2022թթ. սովորել է Իսպանիայի UNIVERSIDAD DE SALAMANCA-ում, ուսումնասիրության թեման՝ Թվային տեխնոլոգիաների միջոցով ֆինանսական միջոցների հասանելիության ապահովում: Ստացել է դոկտորի աստիճան:</p> <p>2014 հունվարից մինչև հոկտեմբեր անցել է Իսպանիայի UNIVERSIDAD POLITECNICA DE VALENCIA-ի Եվրոպական ֆինանսական խորհրդատվության դասընթացը:</p> <p>2016թ. հունվարից մինչև հունիս Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտում անցել է դասընթաց՝ «Գլոբալ աղքատության մարտահրավերները» թեմայով:</p> <p>2018թ. նա Տնօրենների ինստիտուտի կողմից ստացել է առանց գործադիր լիազորությունների ընկերության Խորհրդի անդամի հավաստագիր Միացյալ Թագավորությունում:</p> <p>1992թ. հունիսից մինչև 1993թ. փետրվար աշխատել է Citibank-ում Իսպանիայում, որպես իրավաբանական հարցերով կրտսեր խորհրդատու:</p> <p>1993թ. փետրվարից մինչև նոյեմբեր աշխատել է ROYAL ARTILLERY CORPS որպես աշխատակազմի ղեկավարի օգնական:</p> <p>1997թ. հունվարից մինչև 2000թ. ապրիլ աշխատել է PRICEWATERHOUSECOOPERS-ում (Իսպանիա, Միացյալ Թագավորություն, Նիդերլանդներ) որպես ավագ խորհրդատու:</p> <p>2000թ. մայիսից մինչև 2001թ. դեկտեմբեր ամիսը աշխատել է ACCENTURE-ում Իսպանիայում, որպես ավագ խորհրդատու:</p> <p>2002թ. հունվարից մինչև 2004թ. մայիս աշխատել է NEORIS-ում (Իսպանիա, Մեքսիկա) ռազմավարական հարցերով խորհրդատվության ոլորտում որպես մենեջեր:</p> <p>2006թ. հունվարից մինչև 2012թ. հունվար աշխատել է EY ԽՈՐՀՐԴԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (նախկինում՝ Greenwich</p>

	<p>Consulting) EMEA/LAC/ASIAPAC որպես Հիմնադիր ավագ գործընկեր և գործադիր տնօրեն:</p> <p>2012թ. հունվարից մինչև 2015թ. դեկտեմբեր աշխատել է CREATIA CONSULTING (EMEA/LAC/ASIA) որպես ավագ գործընկեր և գործադիր տնօրեն:</p> <p>2013թ. սեպտեմբերից մինչև 2014թ. սեպտեմբեր աշխատել է MFO & Partners-ում Իսպանիայում՝ Միաձուլումներ և ձեռքբերումներ և մասնավոր սեփական կապիտալ ոլորտներում որպես ավագ խորհրդատու:</p> <p>2014թ. մինչ օրս աշխատում է ՄՖԿ-ում (Համաշխարհային բանկի խումբ)՝ Թվային ֆինանսական ծառայությունների ոլորտում որպես Գլոբալ թվային ֆինանսների մասնագետ:</p> <p>2022թ. դեկտեմբերից «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ի Խորհրդի նախագահն է: Անուանացած է, ունի 3 երեխա:</p>
<p>Հասան Ֆարդան Հասան Իբրահիմ Ալֆարդան, Խորհրդի անդամ, Աուդիտ կոմիտեի նախագահ</p>	<p>Հասան Ֆարդան Հասան Իբրահիմ Ալֆարդանը ծնվել է 1986թ. Արաբական Միացյալ Էմիրություններում:</p> <p>2007-2010թթ. սովորել է Լոնդոնում՝ Ամերիկյան միջազգային Richmond համալսարանում՝ ստանալով ֆինանսների բակալավրի աստիճան:</p> <p>2010-2011թթ. սովորել է Մեծ Բրիտանիայի Reading համալսարանում՝ ստանալով մագիստրոսի աստիճան անշարժ գույքի ֆինանսավորում և ներդրումներ մասնագիտությամբ:</p> <p>2012–2019թթ. աշխատել է Abu Dhabi Investment Authority ընկերությունում որպես ավագ վերլուծաբան:</p> <p>2012թ.-ից մինչ օրս աշխատում է Fardan Al Fardan ընկերությունների խմբում (Fardan Al Fardan Holding Gulf Supplies and Commercial Services, ԱՄԷ) որպես նախագահի տեղակալ:</p> <p>2016թ.-ից մինչ օրս աշխատում է Al Fardan ընկերությունների խմբում (AFG Holding RSC & AFG PTC RSC) մինչև 2019թ.-ը՝ որպես գործադիր մարմնի խորհրդական, 2019թ.-ից՝ վերակազմակերպման աշխատանքների ղեկավար, 2020թ.-ից մինչ օրս՝ Գլխավոր տնօրեն:</p> <p>2020թ.-ից մինչև օրս Al Fardan Exchange ընկերության Գլխավոր տնօրենն է:</p> <p>2021թ.-ից մինչ օրս հանդիսանում է Foreign Exchange & Remittance Group (FERG, ԱՄԷ) Ֆինտեխ ենթակոմիտեի ղեկավար:</p> <p>2022թ.-ից մինչ օրս Ajyad Capital B.S.C. (Բահրեյն) ընկերությունում տնօրեն է:</p> <p>2023թ. մարտից մինչ օրս «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ի Խորհրդի անդամ է, ապրիլից՝ Աուդիտ կոմիտեի նախագահ:</p> <p>Անուանացած է, ունի 2 երեխա:</p>
<p>Վարուժան Ավետիքյան Խորհրդի անդամ</p>	<p>Վարուժան Ավետիքյանը ծնվել է 1974թ. Երևանում:</p> <p>1998թ. ավարտել է Նիկոսիայի համալսարանը Կիպրոսում՝ ստանալով բիզնես կառավարման բակալավրի աստիճան:</p>

	<p>2004թ. ավարտել է Leicester համալսարանը Միացյալ Թագավորությունում, ստացել Եվրոմիության առևտրային իրավունքի մագիստրոսի աստիճան:</p> <p>2005թ. Բոստոնի Համալսարանի Իրավագիտության ֆակուլտետում ստացել է ֆինանսական և բանկային իրավունքի մագիստրոսի աստիճան (LL.M.):</p> <p>2009թ. ավարտելով Հարվարդի համալսարանը (Harvard Kennedy School)՝ ստացել է պետական կառավարման մագիստրոսի աստիճան:</p> <p>2008-2009թ. աշխատել է Հարվարդի համալսարանի Քեննեդու անվան դպրոցում՝ որպես դասախոսի օգնական:</p> <p>2015-2018թ. աշխատել է Christ’s College-ում (Քեմբրիջ, ՄԹ) որպես հրավիրված դասախոս Ֆինանսական կարգավորման և կենտրոնական բանկերի Բանկային Հրապարակումների գծով:</p> <p>2000թ. մինչ օրս աշխատում է Հայաստանում Ֆրանսիական համալսարանում՝ որպես ֆինանսական իրավունքի և բիզնես իրավունքի հրավիրված պրոֆեսոր:</p> <p>2019թ. մինչ օրս աշխատում է Հայաստանում Ամերիկյան Համալսարանում՝ որպես Պայմանագրային իրավունքի և ֆինանսական կարգավորման (LL.M.) և ադապտիվ առաջնորդության (MBA) հրավիրված պրոֆեսոր:</p> <p>2018-2020թթ. աշխատել է Տնօրենների Հայկական Ինստիտուտում՝ որպես գործադիր տնօրեն, ղեկավարել է Հայաստանում կորպորատիվ կառավարման մշակույթի զարգացման թիմը:</p> <p>2020թ. մինչ օրս հանդիսանում է Հայաստանում Ֆրանսիական համալսարանի հիմնադրամի հոգաբարձու:</p> <p>2017-2021թթ. հանդիսացել է Զինծառայողների ապահովագրության հիմնադրամի տնօրենը:</p> <p>2020, 2021 և 2022 թթ. International Financial Law Review ամսագրի կողմից ճանաչվել է միջազգային ֆինանսական իրավունքի պատվավոր իրավաբան:</p> <p>2006-2018թթ. աշխատել է ՀՀ Կենտրոնական բանկում որպես գլխավոր իրավաբան, Իրավաբանական վարչության պետ:</p> <p>2018թ. մինչ օրս աշխատում է Արժույթի Միջազգային Հիմնադրամի Իրավաբանական վարչությունում, Վաշինգտոն, ԱՄՆ, որպես կարճաժամկետ փորձագետ:</p> <p>2018թ. մինչ օրս հանդիսանում է TK&Partners (Իրավաբանական խորհրդատվություն) ընկերության տնօրեն:</p> <p>2022թ. դեկտեմբերից մինչ օրս «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ի Խորհրդի անդամ է:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի 3 երեխա:</p>
<p>Մարինա Փսոմաս Խորհրդի անդամ</p>	<p>Մարինա Փսոմասը ծնվել է 1971թ. Երևանում:</p> <p>1995թ. ավարտել է Երևանի պետական համալսարանը՝ ստանալով տնտեսագետ-մաթեմատիկոսի մասնագիտությունը:</p>

	<p>2013թ. ACI The Financial Markets Association-ի կողմից ստացել է ACI Dealing որակավորում:</p> <p>2014թ. MTD Training-ի կողմից ստացել է Կառավարման հմտությունների միջազգային որակավորում Միացյալ Թագավորությունում:</p> <p>1994-1997թթ. աշխատել է Հայխնայբանկում, որպես Արժեթղթերով գործառնությունների մասնագետ:</p> <p>1997- 1999թթ. աշխատել է Հայխնայբանկում, որպես Ակտիվների և Պասիվների կառավարման վարչության ղեկավար:</p> <p>1999-2005թթ. աշխատել է Միջազգային առևտրային Սևծովյան բանկում, որպես Դիլեր, գանձապետ-մասնագետ:</p> <p>2005 - 2010 թթ. աշխատել է Կասկադ Բանկում, որպես Դիլեր:</p> <p>2010թ. աշխատել է Ամերիաբանկում, որպես Դիլեր:</p> <p>2011- 2013թթ. աշխատել է Պրոմեթեյ Բանկում, որպես Արժեթղթերով գործառնությունների բաժնի պետ:</p> <p>2013թ.-ից մինչ այժմ աշխատում է Ալֆասեքյուրիթիզ ներդրումային ընկերությունում, որպես Ֆինանսական վերլուծաբան-խորհրդատու:</p> <p>2018թ.-ից մինչ այժմ հանդիսանում է Ֆինրայզ ներդրումային ֆոնդի տնօրենը:</p> <p>2021թ. հուլիսից մինչ այժմ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ի Խորհրդի անկախ անդամ է:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի 5 երեխա:</p>
<p>Տաթևիկ Զանոյան Խորհրդի անդամ</p>	<p>Տաթևիկ Զանոյանը ծնվել է 1982թ. Երևանում:</p> <p>2003թ. ավարտել է Երևանի Պետական Համալսարանը, 2009թ.՝ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը՝ ստանալով Master of Business Administration (MBA) որակավորում:</p> <p>2012թ. նույն բուհում անցել մասնագիտական վերապատրաստում Strategic Human Resources Management թեմայով:</p> <p>2007-2011թ. աշխատել է՝ որպես վերլուծաբան, մարքեթինգային հետազոտող և մի շարք մարքեթինգային, սոցիոլոգիական և բիզնես խորհրդատվական ընկերություններում կազմակերպել և իրականացրել հետազոտություններ:</p> <p>2011թ. աշխատել է Պրոմեթեյ Բանկում՝ որպես Մարքեթինգի Բաժնի պետ, 2012թ.-ից՝ որպես Մարդկային ռեսուրսների կառավարման մենեջեր:</p> <p>2017թ. հոկտեմբերից մինչև 2023թ. ապրիլ ամիսը ղեկավարել է «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Մարդկային ռեսուրսների կառավարման բաժինը:</p> <p>2019թ. ապրիլ ամսից մինչև 2023թ. ապրիլ ամիսը՝ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Մարդկային ռեսուրսների կառավարման բաժնի ղեկավար, Վարչության անդամ:</p> <p>2023թ. մայիսից հանդիսանում է ՏՐԱՆՍՖՈՐՄԵՐՍ ՄՌԿ և բիզնես խորհրդատվություն ընկերության հիմնադիր և տնօրենը:</p> <p>2023թ. հուլիսից «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Խորհրդի անդամ է:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի մեկ երեխա:</p>

4.8.2.3 Բանկի վարչությունը

Բանկի Վարչությունը Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված լիազորությունների շրջանակներում իրականացնում է Բանկի գործունեության ընթացիկ ղեկավարումը, մասնավորապես՝

- Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի խորհրդի կողմից հաստատվող ներքին իրավական ակտերը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, մասնաճյուղերի կանոնադրությունները,
- Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը,
- ապահովում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի և Բանկի խորհրդի որոշումների կատարումը,
- գումարում է իր նիստերը ըստ անհրաժեշտության, բայց ոչ պակաս, քան ամիսը 1 (մեկ) անգամ,
- վերահսկում է օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահպանումը Բանկում,
- իր իրավասության շրջանակներում սահմանում է Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, միջնորդավճարների չափը,
- իր իրավասության շրջանակներում սահմանում է ակտիվային ու պասիվային գործառնությունների գծով տոկոսադրույքների քաղաքականությունը,
- քննարկում է վերստուգումների, ստուգումների նյութերը,
- հաստատում է Բանկի աշխատողների և մյուս ստորաբաժանումների ղեկավարների և աշխատողների իրավունքների ու պարտականությունների մասին հրահանգները,
- քննարկում է վարչության նախագահի, վարչության անդամների և Բանկի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից վարչության քննարկմանը ներկայացված հարցեր,
- կազմակերպում է Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրի մշակումը և քննարկումը, քննարկում է Բանկի տարածքային և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների հաշվետվությունները, աշխատանքային գործունեության պլանները, դրանց կատարողականները:

Բանկի Վարչության անդամներն են՝

Անուն Ազգանուն, պաշտոն	Տեղեկատվություն
Կարեն Եղիազարյան, Վարչության նախագահ	Կարեն Եղիազարյանը ծնվել է 1979թ. Երևանում: 2000թ. ավարտել է Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանը, 2012թ.՝ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը՝ ստանալով Master of Business Administration (MBA) որակավորում: 2009թ. վերապատրաստվել է Լոնդոնում՝ մասնակցելով City of London International Banking School-ի «Ակտիվների և պարտավորությունների

	<p>կառավարում» դասընթացին: 2010թ. Ֆրանկֆուրտում ավարտել է Commerzbank AG-ի ուսումնական կենտրոնում կազմակերպված հատուկ դասընթացը, 2013թ. Նյու Յորքում՝ Deutsche Bank New York-ում կազմակերպված Global Transaction Banking դասընթացը:</p> <p>2000-ից մինչև 2002թ. աշխատել է «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ-ում՝ որպես մասնագետ, առաջատար մասնագետ, գլխավոր մասնագետ, այնուհետ՝ Թղթակցային հարաբերությունների և հաճախորդների սպասարկման վարչության պետի տեղակալ - Հաճախորդների սպասարկման բաժնի պետ:</p> <p>2002-ից մինչև 2003թ. աշխատել է «Անելիք Բանկ» ՍՊԸ-ում՝ պայմանագրային հիմունքներով, 2003թ.՝ «Շարմ» ՓԲԸ-ում՝ որպես ֆինանսական բաժնի պետ:</p> <p>2003թ.-ից աշխատել է «Պրոմեթեյ Բանկ» ՓԲԸ-ում. 2003-ից մինչև 2006թ.՝ Միջազգային հարաբերությունների, ֆինանսական շուկաներում գործառնությունների և պլաստիկ քարտերի բաժնի պետ, 2005-ից մինչև 2007թ.՝ «Տիգրան Մեծ», «Կասյան» և «Երվանդ Քոչար» մասնաճյուղերի կառավարիչ՝ համատեղության կարգով, 2006-ից մինչև 2008թ.՝ Միջազգային հարաբերությունների, ֆինանսական շուկաներում գործառնությունների և պլաստիկ քարտերի վարչության պետ, 2008-ից մինչև 2017թ. հունվար՝ Վարչության նախագահի տեղակալ, Վարչության անդամ, Միջազգային հարաբերությունների, ֆինանսական շուկաներում գործառնությունների և վճարային քարտերի վարչության պետ:</p> <p>2017թ. հունվարից մինչև 2017թ. հոկտեմբեր՝ «Պրոմեթեյ Բանկ» ՓԲԸ Վարչության նախագահի տեղակալ, Վարչության անդամ:</p> <p>2017թ. հոկտեմբերից մինչև 2019թ. մայիս՝ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Վարչության նախագահի տեղակալ, Վարչության անդամ:</p> <p>2019թ. մայիսի 24-ից «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Վարչության նախագահն է:</p> <p>2019թ. օգոստոսի 7-ից «ԱԲՌԱ Քրեդիտ Ռիփորթինգ» ՓԲԸ Խորհրդի անդամ է:</p> <p>2009-ից մինչև 2013թ. դասավանդել է «Ֆինանսաբանկային քոլեջ» հիմնադրամում, 2013-ից մինչև 2017թ.՝ «Ֆինանսաբանկային կենտրոն» հիմնադրամում:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի երկու երեխա:</p>
<p>Արմեն Հակոբյան, Վարչության նախագահի առաջին տեղակալ</p>	<p>Արմեն Հակոբյանը ծնվել է 1971թ. Երևանում:</p> <p>1993թ. ավարտել է Երևանի անասնաբուժա-անասնաբուժական ինստիտուտը, ստացել ինժեներ-տեխնոլոգի որակավորում:</p> <p>1996թ. վերապատրաստվել է Ժնևում՝ մասնակցելով Trusban Finance and Management s.a.-ի Basic Banking I ֆինանսական դասընթացին: 2009թ. Լոնդոնի City of London International Banking School-ում անցել է «Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարում» թեմայով դասընթացը:</p>

	<p>1998թ. ՀՀ Բարձրագույն որակավորման հանձնաժողովի տնտեսագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի մասնագիտական խորհրդի որոշմամբ ստացել է տնտեսագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան (Ph.D).</p> <p>1992-1993 թթ. աշխատել է Երևանի հրուշակեղենի կոմբինատում: 1993-ից աշխատում է «Պրոմթեյ Բանկ» ՓԲԸ-ում. 1993-1996 թթ.՝ որպես Վարկա-պլանային վարչության 1-ին կարգի մասնագետ, 1996-2005 թթ.՝ Վարկա-պլանային վարչության պետ, 2005-2006 թթ.՝ Վարչության նախագահի տեղակալ, Ակտիվների և պարտավորությունների վարչության պետ: 2006-10.2017թթ. «Պրոմթեյ Բանկ» ՓԲԸ Վարչության նախագահի առաջին տեղակալ, 10.2017թ.-ից մինչև օրս «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Վարչության նախագահի առաջին տեղակալն է, Վարչության անդամ: Ամուսնացած է, ունի երկու երեխա:</p>
<p>Տաթևիկ Խաչատրյան Վարչության նախագահի տեղակալ</p>	<p>Տաթևիկ Խաչատրյանը ծնվել է 1988թ. Երևանում: 2009թ. ավարտել է Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանը, 2011թ.՝ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը՝ ստանալով Master of Business Administration (MBA) որակավորում: 2017թ. վերապատրաստվել է Դուբայում՝ մասնակցելով Digital Marketing Track դասընթացին: Մասնակցել է մի շարք մասնագիտական դասընթացների, ունի պաշտոնական Google AdWords Certification և Google Analytics Certification: 2020թ. ստացել է Project Management Professional-ի PMP® միջազգային որակավորում Project Management Institute-ի կողմից: 2017թ. դասավանդել է "Global Bridge" դպրոցում: 2011-ից աշխատել է «Պրոմթեյ Բանկ» ՓԲԸ-ում՝ որպես մարքեթինգի մասնագետ, այնուհետև՝ Մարքեթինգի և հասարակայնության հետ կապերի բաժնի պետ: 2017թ. հոկտեմբերից մինչև 2018թ. օգոստոս՝ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Մարքեթինգի և հասարակայնության հետ կապերի բաժնի պետ: 2018թ. օգոստոսից մինչև 2019թ. հունիս՝ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Մարքեթինգի և հասարակայնության հետ կապերի բաժնի պետ, Վարչության անդամ: 2019թ. հունիսի 1-ից մինչև օրս «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Վարչության նախագահի տեղակալ է, Վարչության անդամ: Ամուսնացած է:</p>
<p>Հայկ Պետրոսյան, Վարչության նախագահի տեղակալ</p>	<p>Հայկ Պետրոսյանը ծնվել է 1970թ. Երևանում: 1991թ. ավարտել է Երևանի ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտը՝ ստանալով տնտեսագետի որակավորում: 1997թ. ավարտել է Արտաքին տնտեսական կապերի և կառավարման ինստիտուտը՝ ստանալով իրավագետ-միջազգայնագետի որակավորում:</p>

	<p>1991-ից մինչև 2003թ. աշխատել է «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ-ում. 1991-ից մինչև 2001թ.՝ որպես մասնագետ, առաջատար մասնագետ, գլխավոր մասնագետ, այնուհետ՝ Ներքին աուդիտի վարչության պետ, 2001-ից մինչև 2002թ.՝ որպես Ֆինանսական շուկաներում գործառնությունների վարչության պետ, 2002-ից մինչև 2003թ.՝ Բանկային գործառնությունների և դրամական հոսքերի կառավարման դեպարտամենտի պետի տեղակալ – Թղթակցային հարաբերությունների և հաճախորդների սպասարկման վարչության պետ:</p> <p>2003-ից մինչև 2007թ. եղել է «Վ.Ի.Պ.Ս.Կ» ՍՊԸ-ի ֆինանսական գծով փոխտնօրենը:</p> <p>2007-ից աշխատել է «Պրոմեթեյ Բանկ» ՓԲԸ-ում. 2007-ից մինչև 2008թ.՝ որպես Ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավար, 2008-ից մինչև 2017թ. հոկտեմբեր՝ Վարչության նախագահի տեղակալ, Վարչության անդամ:</p> <p>2017թ. հոկտեմբերից մինչև օրս «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Վարչության նախագահի տեղակալ է:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի երկու երեխա:</p>
<p>Լիլիթ Գաբոյան, վարչության նախագահի տեղակալ ֆինանսական գծով</p>	<p>Լիլիթ Գաբոյանը ծնվել է 1987թ.-ին Երևանում:</p> <p>2010թ.-ին ավարտել է Երևանի պետական համալսարանը՝ ստանալով մագիստրոսի որակավորման աստիճան, 2012թ.-ին՝ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը՝ ստանալով գործարար կառավարման մագիստրոսի որակավորում (MBA):</p> <p>2008թ.-ից մինչև 2010թ աշխատել է ԿՈԿԱ-ԿՈԼԱ Հեյլենիկ Բոթլինգ Քամփնի Արմենիա ՓԲԸ-ում՝ որպես կառավարման համակարգերի մասնագետ:</p> <p>2010թ.-ից մինչև 2012թ աշխատել է ՊրոԿրեդիտ Բանկ ՓԲԸ-ում՝ որպես վարկային մասնագետ, այնուհետև՝ Պլանավորման և վերահսկողության բաժնի վերլուծաբան:</p> <p>2012թ.-ից մինչև 2019թ աշխատել է Ամերիաբանկ ՓԲԸ-ում՝ որպես Կառավարչական հաշվետվությունների եւ ֆինանսական պլանավորման բաժնի ավագ վերլուծաբան, այնուհետև՝ բաժնի պետ:</p> <p>2019թ.-ից աշխատում է Էվոկաբանկ ՓԲԸ-ում՝ որպես Վարչության նախագահի տեղակալ ֆինանսական գծով:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի մեկ երեխա:</p>
<p>Էմմա Զանինյան Գլխավոր հաշվապահ</p>	<p>Էմմա Զանինյանը ծնվել է 1988թ. Լոռու մարզի Օձուն գյուղում:</p> <p>2009թ. ավարտել է Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանը, 2011թ.՝ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը՝ ստանալով Master of Business Administration (MBA) որակավորում:</p> <p>2014թ. ՀՀ Բարձրագույն որակավորման հանձնաժողովի տնտեսագիտության մասնագիտական խորհրդի որոշմամբ ստացել է տնտեսագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան (Ph.D).</p> <p>2017թ. նոյեմբերից հանդիսանում է Երդվյալ որակավորված հաշվապահների ասոցիացիայի (ACCA) լիիրավ անդամ:</p>

	<p>2011թ. հոկտեմբերից մինչև 2019թ. ապրիլ աշխատել է «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի» Արմենիա ՍՊԸ-ում՝ որպես Աուդիտոր, այնուհետև՝ Ավագ աուդիտոր:</p> <p>2019թ. ապրիլից աշխատում է որպես «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Գլխավոր հաշվապահ, Վարչության անդամ:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի երեք երեխա:</p>
<p>Սմբատ Մարտիրոսյան Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ</p>	<p>Սմբատ Մարտիրոսյանը ծնվել է 1987թ. Երևանում:</p> <p>2008թ. ավարտել է Հայ-Ռուսական (Սլավոնական) համալսարանը՝ ստանալով բակալավրի որակավորում, 2010թ. Հայ-Ռուսական (Սլավոնական) համալսարանը՝ ստանալով մագիստրոսի որակավորում:</p> <p>2010-ից մինչև 2016թ. աշխատել է «Առէկսիմբանկ-Գազպրոմբանկի խումբ» ՓԲԸ-ում՝ որպես առաջատար իրավախորհրդատու, իրավաբանական վարչության պայմանագրաիրավական բաժնի պետ, իրավաբանական վարչության պետի տեղակալ, այնուհետև՝ իրավաբանական վարչության պետ:</p> <p>2013-ից մինչև 2015թ. դասավանդել է «Ֆինանսաբանկային կենտրոն» հիմնադրամում:</p> <p>2016թ. մինչև 2019թ. աշխատել է ՀՀ Պետական եկամուտների կոմիտեում, որպես՝ քարտուղարության վարչության պետ:</p> <p>2019թ. փետրվար ամսից մինչև նույն թվականի հունիս ամիսը աշխատել է՝ «Արմենիան տորակո Քոմփանի» ՍՊԸ, որպես գլխավոր իրավաբան:</p> <p>2019թ. հունիս ամսից մինչև 2021թ. դեկտեմբեր՝ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ, որպես Իրավաբանական բաժնի պետ:</p> <p>2022թ. հունվարից՝ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ Իրավաբանական վարչության պետ, Վարչության անդամ:</p> <p>Ամուսնացած է, ունի երեք երեխա:</p>
<p>Մհեր Սահակյան Ծրագրավորման և գործառնական համակարգերի վարչության պետ</p>	<p>Մհեր Սահակյանը ծնվել է 1981թ. Նոր Հաճնում:</p> <p>2004թ. ավարտել է Երևանի Պետական Համալսարանը՝ ստանալով Մեխանիկայի մագիստրոսի աստիճան:</p> <p>2003-ից մինչև 2016թ. աշխատել է «Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ում՝ որպես վարկային մասնագետ Նոր Հաճն մասնաճյուղում, առաջատար մասնագետ, գլխավոր մասնագետ ՏՏ բաժնի ադմինիստրատորների խմբում, այնուհետև՝ Ծրագրավորման բաժնի պետ:</p> <p>2016թ.-ից աշխատել է «Պրոմեթեյ Բանկ» ՓԲԸ-ում՝ որպես Ծրագրավորման բաժնի պետ:</p> <p>2017թ. հոկտեմբերից մինչև 2018թ. մարտ՝ «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ի Ծրագրավորման բաժնի պետ:</p> <p>2018-2020թթ. աշխատել է «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ում՝ որպես Ծրագրավորման բաժնի պետ, Վարչության անդամ</p> <p>2020թ. աշխատում է «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ում՝ որպես Ծրագրավորման և Գործառնական Համակարգերի Վարչության պետ, Վարչության անդամ</p> <p>Ամուսնացած է, ունի երեք երեխա:</p>

4.8.2.4 Բանկի վարչության նախագահը

Բանկի գործունեության ընթացիկ ղեկավարումն իրականացնում է Բանկի գործադիր մարմինը՝ վարչության նախագահը: Վարչության նախագահը նշանակվում է խորհրդի կողմից: Բանկի վարչության նախագահի հետ աշխատանքային պայմանագիր կնքում է Բանկի խորհրդի նախագահը:

Բանկի վարչության նախագահը կարող է ունենալ տեղակալներ, որոնք նշանակվում են Բանկի խորհրդի կողմից՝ վարչության նախագահի ներկայացմամբ:

Այն հարցերը, որոնք օրենքով կամ կանոնադրությամբ չեն սահմանվել որպես բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի, խորհրդի կամ ներքին ատոփտի ստորաբաժանման իրավասությանը պատկանող, պատկանում են Վարչության նախագահի իրավասությանը:

4.8.3 Սույն Ծրագրային ազդագրի կազմման պահին Բանկի ոչ մի մասնաճյուղ չէր կենտրոնացրել Բանկի ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը:

4.8.4 Բանկի և Բանկի կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև սույն Ծրագրային ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահի դրությամ շահերի բախումը բացակայում է:

4.9 Հսկող անձինք

	Անուն ազգանուն	Հսկողության տեսակ	Մեկնաբանություն	Նույնականացման տվյալներ
1.	Մարետա Գևորգյան	Ուղղակի	Տիրապետում է Բանկի հասարակ անվանական բաժնետոմսերի 100 %-ին	Բնակության վայրը՝ Շվեյցարիա, Պյուի 1009, Զեներալ պողոտա, Գուիսան 45Ա Անձնագիր՝ FA0777676, տրված 05.12.2022թ.

4.10 Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի վերաբերյալ

4.10.1 Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Բանկի 2022 և 2023 թվականների ատոփտորական եզրակացությամբ հաստատված հաշվետվությունները ներկայացված են սույն Ծրագրային ազդագրի Հավելված 7-ում: Ցանկացողները տվյալ հաշվետվությունները կարող են բեռնել նաև Բանկի ինտերնետային կայքից հետևյալ հասցեով՝ <https://www.evoca.am/hy/auditors-opinion/>

4.10.2 Միջանկյալ ֆինանսական տեղեկատվություն

Բանկի 2024 թվականի առաջին եռամսյակի միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են Ազդագրի Հավելված 6-ում: Ցանկացողները տվյալ հաշվետվությունները կարող են բեռնել նաև Բանկի ինտերնետային կայքից հետևյալ հասցեով՝ <https://www.evoca.am/hy/financial-statements/>

4.10.3 Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

Սույն Ծրագրային ազդագրում ներառված վերջին (ամենաթարմ) ֆինանսական հաշվետվության վերջին օրվանից մինչև ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

4.10.4 Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Սույն փաստաթղթի պատրաստմանը նախորդող 12 ամսիների ընթացքում Բանկը ներգրավված չի եղել դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական իրավական վարույթների մեջ, որոնք կարող են էական ազդել Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա և/կամ կարող են ունենալ կամ վերջերս ունեցել են էական ազդեցություն:

4.11 Էական պայմանագրեր

Բանկում առկա չեն Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 1 տարվա ընթացքում Բանկի կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող պայմանագրեր, որոնց գինը գերազանցում է Բանկի վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

4.12 Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

1. Սույն Ծրագրային ազդագրի պատրաստման ընթացքում Թողարկողը չի օգտվել այլ խորհրդատուների ծառայություններից:
2. Թողարկողը չունի երրորդ անձ փորձագետ կամ խորհրդատու, որոնց մասնագիտական կարծիքն օգտագործվել է սույն ազդագրում:
3. Բացի սույն Ծրագրային Ազդագրում ներկայացված Թողարկողի պատմական ֆինանսական հաշվետվություններից, որոնք ենթարկվել են աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից, սույն Ծրագրային Ազդագրում ներկայացված այլ տեղեկատվություն չի ենթարկվել աուդիտի անկախ աուդիտորական ընկերությունների կողմից: Հաշվետվությունների և դրանց վերաբերյալ անկախ աուդիտորական կազմակերպությունների կողմից տրված եզրակացությունների պատճենները ներկայացված են Ազդագրի Հավելված 7-ում:

4.13 Այլ տեղեկատվություն

Բանկի Կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, աուդիտորական եզրակացությունները մշտապես հասանելի են հանրությանը էլեկտրոնային տարբերակով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.evoca.am:

Սույն Ծրագրային ազդագրի էլեկտրոնային տարբերակը կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում տեղադրված է լինելու բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.evoca.am:

Ներդրողը անվճար կարող է ձեռք բերել սույն Ծրագրային ազդագիրը և դրան կից փաստաթղթերը թղթային տարբերակով՝ Բանկի Գլխամասային գրասենյակում՝ Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, ք.Երևան, Հանրապետության 44/2 հասցեում:

ՆԵՐԴՐՈՂԸ, ԾԱՆՈԹԱՆԱԼՈՎ ՍՈՒՅՆ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻՆ, ՊԵՏՔ Է ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԳՆԱՀԱՏԻ ՏՎՅԱԼ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՒՄ ՍԵՓԱԿԱՆ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ՌԻՍԿԸ՝ ՄԻՆՉԵՎ ՁԵՌՔԲԵՐՄԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ:

Հավելված 1 «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի
ծեռքբերման Հայտ (իրավաբանական անձանց համար)

**«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած դրամային արժեկտրոնային
պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ**

(իրավաբանական անձանց համար)

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և
ժամանակը

(օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

Իրավաբանական անձի անվանումը

(Ֆիրմային անվանում, կազմակերպարավական ձև)

Պետոեզիստրի գրանցման տվյալները

(գրանցման վկայականի համար, ամսաթիվ)

Գրանցման վայրի հասցեն, էլ. փոստի
հասցեն, հեռախոսահամարը

ՀՎՀՀ

Ռեզիդենտությունը

(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում ենք «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը, որով
և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը հետևյալ
պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը

(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝
հատ

քանակը թվերով (տառերով)

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի
ծեռքբերման գինը

գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների
ծեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր
գումարը

ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի ՀՀ դրամով բանկային հաշվի
համարը

Բանկի անվանումը

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի
անունը

Արժեթղթերի հաշվի համարը

Սույն Հայտով, հավաստում ենք, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք պարտատոմսի Ծրագրային ազդագրին, թողարկման վերջնական պայմաններին, ընդունում և համաձայն ենք դրանցում նշված պայմաններին և պատրաստակամ ենք ստանձնել Բանկի թողարկած պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ Ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա մեր և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ մեր կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

Լրացվում է Տեղաբաշխողի կողմից

Ձեռք բերվող պարտավորումների ԱՄՏԾ _____

Թողարկված պարտավորումների ընդհանուր քանակ _____ **քանակը թվերով**

Ստորագրություն _____

Անուն Ազգանուն _____
(հրավաքանական անձի ներկայացուցչի կամ լիազորված անձի անուն, ազգանունը)

Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտավորումների ձեռքբերման համար դրամական միջոցները _____ հաշվին են մուրքագրվում մինչև պարտավորումների ձեռքբերման օրվա ժամը 16:30-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուրքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են փվյալ աշխատանքային օրը 16:30-ից հետո, ապա դրանք մուրքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Հավելված 1 «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ (իրավաբանական անձանց համար)

**«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արտարժույթային արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ
(իրավաբանական անձանց համար)**

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և ժամանակը

(օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

Իրավաբանական անձի անվանումը

(Ֆիրմային անվանում, կազմակերպարավական ձև)

Պետոնեգիստրի գրանցման տվյալները

(գրանցման վկայականի համար, ամսաթիվ)

Գրանցման վայրի հասցեն, էլ. փոստի հասցեն, հեռախոսահամարը

ՀՎՀՀ

Ռեզիդենտությունը

(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում ենք «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը, որով և ցանկություն ենք հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը հետևյալ պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը

(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝ հազար

քանակը թվերով (տառերով)

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի ձեռքբերման գինը

գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը

ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի ԱՄՆ դոլարով բանկային հաշվի համարը

Բանկի անվանումը

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի անունը

Սույն Հայտով, հավաստում ենք, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք պարտատոմսի Ծրագրային ազդագրին, թողարկման վերջնական պայմաններին, ընդունում և համաձայն ենք դրանցում նշված պայմաններին և պատրաստակամ ենք ստանձնել Բանկի թողարկած պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ Ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա մեր և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ մեր կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

Լրացվում է Տեղաբաշխողի կողմից

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ԱՄՏԾ _____

Թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր քանակ _____ *քանակը թվերով*

Ստորագրություն _____

Անուն Ազգանուն _____
(իրավաբանական անձի ներկայացուցչի կամ լիազորված անձի անուն, ազգանունը)

Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները _____ հաշվին են մուտքագրվում մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերման օրվա ժամը 16:30-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են փվյալ աշխատանքային օրը 16:30-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Հավելված 2 «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ (ֆիզիկական անձանց կամ անհատ ձեռնարկատերերի համար)

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած դրամային արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ

(ֆիզիկական անձանց համար)

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և ժամանակը _____
(օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

Հայտ ներկայացնողի անվանումը _____
(անուն, ազգանուն)

Անձը հաստատող փաստաթղթի համարը _____
(փաստաթղթի համար)

Անձը հաստատող փաստաթղթի տրման ամսաթիվը _____
(օր, ամիս, տարի)

Գրանցման վայրի հասցեն, էլ. փոստի հասցեն, հեռախոսահամարը _____

Ռեզիդենտությունը _____
(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում եմ «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը, որով և ցանկություն եմ հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը հետևյալ պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը _____
(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝ հատ _____
քանակը թվերով (տառերով)

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի ձեռքբերման գինը _____
գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը _____
ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի ՀՀ դրամով բանկային հաշվի համարը _____

Բանկի անվանումը _____

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի անունը _____

Արժեթղթերի հաշվի համարը _____

Հավաստում եմ, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ, ըստ էության, ծանոթացել եմ վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային ազդագրին, ընդունում և համաձայն եմ դրանում նշված պայմաններին, ստանձնում եմ այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները և հնարավոր ռիսկերը:

Տեղյակ եմ, որ արժեթղթերում կատարվող ներդրումները ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափերով երաշխավորված են Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի միջոցներով, ծանուցվել, ստացել և համաձայն եմ ավանդների հատուցման երաշխավորման պայմաններին ու կարգին:

Հաստատում եմ, որ Ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Կողմերի միջև ծագած վեճերն ու տարաձայնությունները լուծվում են Կողմերի փոխադարձ բանակցությունների միջոցով, իսկ համաձայնության չգալու դեպքում՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Հաստատում եմ, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա իմ և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ իմ կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

Լրացվում է Տեղաբաշխողի կողմից

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ԱՄՏԾ _____

Թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր քանակ _____
քանակը թվերով

_____

Ստորագրություն _____

Անուն Ազգանուն _____
(ստորագրող անձի անուն, ազգանունը)

Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները _____ հաշվին են մուտքագրվում մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերման օրվա ժամը 16:30-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են փոխադրանքային օրը 16:30-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Հավելված 2 «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ (Ֆիզիկական անձանց կամ անհատ ձեռնարկատերերի համար)

ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ թողարկած արտարժույթային արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման Հայտ

(Ֆիզիկական անձանց համար)

Հայտի ներկայացման ամսաթիվը և ժամանակը

(օր, ամիս, տարի, ժամ, րոպե)

Հայտ ներկայացնողի անվանումը

(անուն, ազգանուն)

Անձը հաստատող փաստաթղթի համարը

(փաստաթղթի համար)

Անձը հաստատող փաստաթղթի տրման ամսաթիվը

(օր, ամիս, տարի)

Գրանցման վայրի հասցեն, էլ. փոստի հասցեն, հեռախոսահամարը

Ռեզիդենտությունը

(ռեզիդենտ/ ոչ ռեզիդենտ)

Սույն Հայտի ներկայացմամբ ընդունում եմ «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) առաջարկը, որով և ցանկություն եմ հայտնում ձեռք բերել թողարկած արժեկտրոնային պարտատոմսերը հետևյալ պայմաններով՝

Պարտավորումների ձեռքբերման ամսաթիվը

(օր, ամիս, տարի)

Ձեռք բերվող պարտավորումների քանակը՝ հատ

քանակը թվերով (տառերով)

Ձեռք բերվող պարտավորումների միավորի ձեռքբերման գինը

գինը թվերով

Ձեռք բերվող պարտավորումների ձեռքբերման դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը

ընդհանուր գումարը թվերով (տառերով)

Անձի ԱՄՆ դուրսով բանկային հաշվի համարը

Բանկի անվանումը

Արժեթղթերի հաշիվը հաշվառող անձի անունը

Արժեթղթերի հաշվի համարը

Հավաստում եմ, որ Հայտը ներկայացնելուց առաջ, ըստ էության, ծանոթացել եմ վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային ազդագրին, ընդունում և համաձայն եմ դրանում նշված պայմաններին, ստանձնում եմ այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները և հնարավոր ռիսկերը:

Տեղյակ եմ, որ արժեթղթերում կատարվող ներդրումները ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափերով երաշխավորված են ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի միջոցներով, ծանուցվել, ստացել և համաձայն եմ Ավանդների հատուցման երաշխավորման պայմաններին ու կարգին:

Հաստատում եմ, որ Ֆինանսական միջոցները, որոնք փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Կողմերի միջև ծագած վեճերն ու տարաձայնությունները լուծվում են Կողմերի փոխադարձ բանակցությունների միջոցով, իսկ համաձայնության չգալու դեպքում՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Հաստատում եմ, որ սույն Հայտի բավարարման դեպքում Հայտը կհանդիսանա իմ և Բանկի միջև պատշաճ ձևակերպված և վավեր պայմանագիր՝ իմ կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման (առքի) վերաբերյալ:

Լրացվում է Տեղաբաշխողի կողմից

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ԱՄՏԾ _____

Թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր քանակ _____
քանակը թվերով

Ստորագրություն

_____

Անուն Ազգանուն _____
(ստորագրող անձի անուն, ազգանունը)

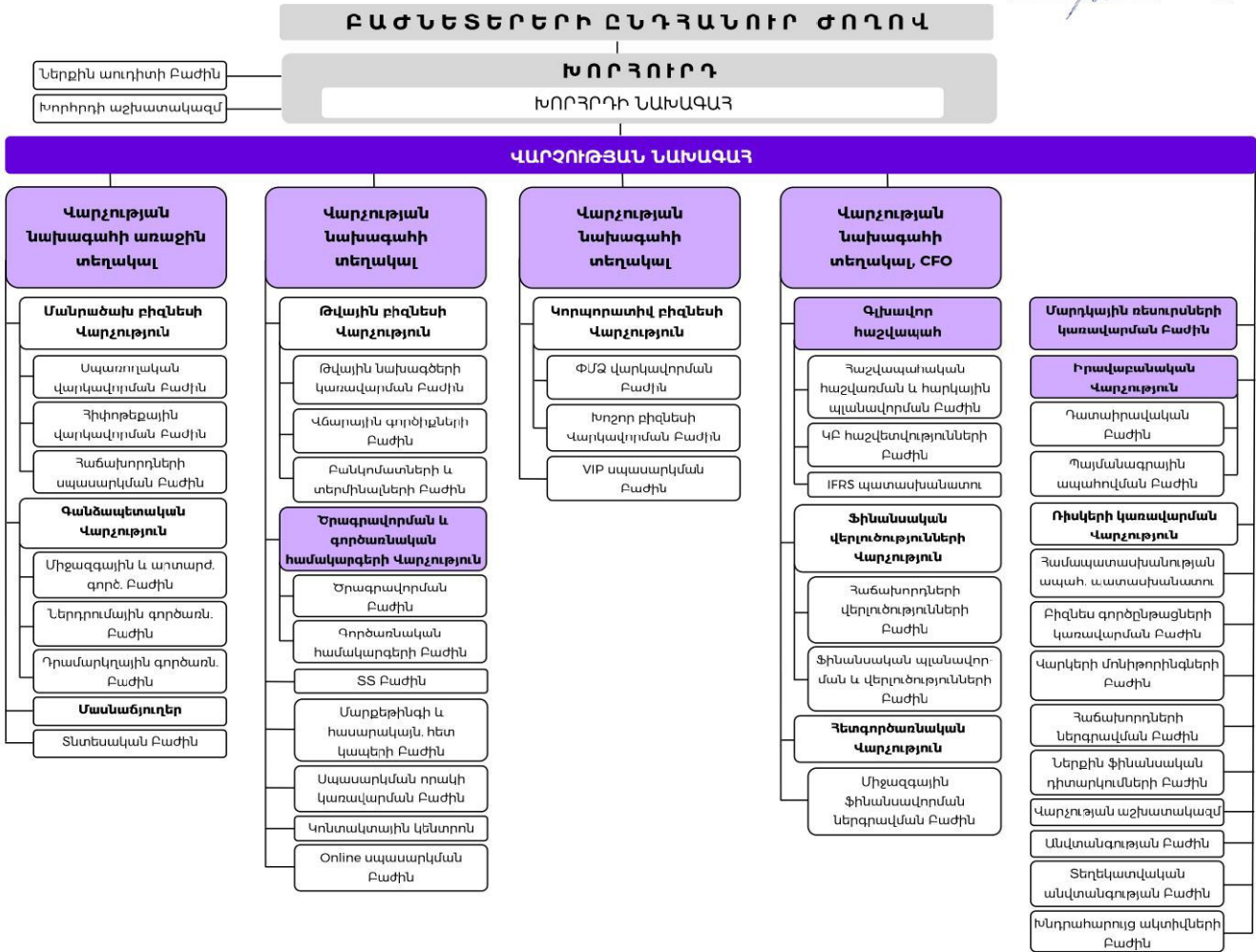
Հիշեցում: Եթե ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները _____ հաշվին են մուտքագրվում մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերման օրվա ժամը 16:30-ը, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված են համարվում դրանց վճարման օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները վճարվում են փվյալ աշխատանքային օրը 16:30-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված են համարվում վճարմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Հավելված 3 Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը

«ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ
 ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾԵ
 Գործում է 2022թ. հունվարի 1-ից

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
 «ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ 17.12.2021թ.
 Խորհրդի նիստի թիվ 25 որոշմամբ

[Ստորագրություն]
 Վ. Գևորգյան

Հավելված 4 Թողարկման վերջնական պայմաններ

ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

_____ 2024 թ.

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ

Անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի պարտատոմս

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել Ծրագրային ազդագիրը (գրանցված է --- --- ----- 20 թ.), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները գտնվում են «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ում՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության փողոց 44/2 հասցեում:

<p>Ընդհանուր տեղեկություններ</p> <p>(Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է «ոչ կիրառելի»: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)</p>	
1.	<p>Թողարկողը (թողարկողի անվանումը)</p> <p>«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ</p>
2.	<p>Երաշխավորողը</p> <p>Թողարկողը չի նախատեսում ներգրավել երաշխավոր:</p>
3.	<p>Սերիան (տվյալ ծրագրային ազդագրի հիման վրա իրականացվող հերթական թողարկման համարը և տարեթիվը, օրինակ, 2016 թ-ի 1-ին թողարկման համար՝ 2016-1)</p>
4.	<p>Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը</p> <p>Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ</p>
5.	<p>Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ ստորադասության</p> <p>Մանրամասն ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի 3.3.6 կետում՝ «Տեղեկատվություն պարտատոմսերի դասակարգման վերաբերյալ»</p>
6.	<p>Թողարկման արժույթը</p> <p>ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար/Եվրո</p>
7.	<p>Առաջարկի գինը</p> <p>Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ</p>

8.	Անվանական արժեքը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ/ 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար
9.	Քանակը	Համապատասխան Թողարկման ծավալի և անվանական արժեքի, այսինքն՝ Թողարկման ծավալի հարաբերությունը անվանական արժեքին
10.	Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
11.	Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
12.	Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	
13.	Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է «ոչ կիրառելի»)	«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ 07.06.2024թ. Խորհրդի նիստի թիվ 06 որոշում
Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկություններ		
14.	Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
15.	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն, թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվություն	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ, իսկ վճարումները իրականացվելու են եռամսյակային պարբերականությամբ
16.	Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ

17.	Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)	Փաստացի/Փաստացի (Actual/Actual)
18.	Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
19.	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
20.	Զրոյական արժեկտրոնով (զեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ		
21.	Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
22.	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	Պարտատոմսերը մարվում են անվանական արժեքով՝ 10,000 (տասը հազար) << դրամ/100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար/100 (մեկ հարյուր) Եվրո
23.	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում է այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	Չի նախատեսվում
24.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
	Ժամկետ(ներ)ը	
	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
	Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	Չի նախատեսվում
	Այլ տեղեկություններ	

25.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փուֆ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
	Ժամկետ(ներ)ը	
	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
	Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ		
26.	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության փողոց 44/2
27.	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
Այլ տեղեկություններ		
28.	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռևս թույլատրված չեն կարգավորվող շուկայում առևտրին
29.	Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))	Թողարկողը դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու և/կամ առևտրին թույլատրելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում: Կարգավորվող շուկա ասելով Թողարկողը նկատի ունի «Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա» ԲԲ ընկերությունը: Առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել:
30.	Արժեթղթի վարկանիշը	Արժեթղթերը վարկանիշ չունեն
31.	Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը	Ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ

Թողարկողը (երաշխավորողը) պատասխանատու է սույն «Թողարկման վերջնական պայմաններում» ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը (երաշխավորողը) հավաստիացնում է, որ սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

Կարեն Եղիազարյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արմեն Հակոբյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի առաջին տեղակալ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Տաթևիկ Խաչատրյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Հայկ Պետրոսյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Լիլիթ Գաբոյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ ֆինանսական գծով (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Էմմա Զանինյան (անուն, ազգանուն)	Գլխավոր հաշվապահ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Սմբատ Մարտիրոսյան (անուն, ազգանուն)	Իրավաբանական վարչության պետ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

<u>Մեր Սահակյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Ծրագրավորման և գործառնական համակարգերի վարչության պետ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>(ամսաթիվ)</u>
--	--	-------------------------	------------------

Ստորագրությունները հավաստում եմ՝

<u>Կարեն Եղիազարյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>(ամսաթիվ)</u>
--	---------------------------------------	-------------------------	------------------

Հավելված 5 Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը

Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն)×100

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն)×100

Զուտ շահույթի մարժա (NPM) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Գործառնական եկամուտ

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) = Գործառնական եկամուտ / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM) = Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն

Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) = Զուտ տոկոսային եկամուտ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն = Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր = Տոկոսային ծախսեր / Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր

Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը

Սպրեդ = (Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն) – (Տոկոսային ծախսեր/Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր)

Հավելված 6 Միջանկյալ Ֆինանսական հաշվետվություններ

**«ԷՎՈՎԱԲԱՆԿ» ՓԱԿ
ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

**Միջանկյալ ֆինանսական
հաշվետվություններ**

31/03/2024

Բովանդակություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	10
Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ հաշվետվություն (եռամսյակային)	12
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	15

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	8,577,872	6,214,380
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(4,502,156)	(3,011,983)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		4,075,716	3,202,397
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	2,656,243	2,051,704
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(2,231,066)	(1,542,597)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		425,177	509,107
Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	8	1,882,891	2,949,020
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով		-	397
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով		3,844	4,991
Այլ գործառնական եկամուտներ	9	148,537	123,317
Այլ գործառնական ծախսեր	10	(370,050)	(248,551)
Գործառնական եկամուտ		6,166,115	6,540,678
Արժեզրկման ծախս	11	136,639	(124,000)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(1,677,308)	(977,214)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(299,982)	(229,112)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	13	(618,561)	(495,263)
Շահույթ մինչև հարկումը		3,706,903	4,715,089
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(700,579)	(780,888)
Տարվա շահույթ		3,006,324	3,934,201

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք
Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում

Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում		1,359,613	261,792
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		-	(377)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		9,559	(6,037)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(244,730)	(47,055)

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ծանոթ.		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով օգուտ	1,124,442	208,323
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական օգուտ հարկումից հետո	1,124,442	208,323
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	4,130,766	4,142,524

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Ջանինյան

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	57,856,235	60,937,733
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	16	33,351,956	30,249,231
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	39,621,465	40,764,775
Ներդրումային արժեթղթեր	18	86,871,782	85,875,412
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	209,610,187	211,751,365
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	9,226,994	9,262,505
Բռնագանձված ակտիվներ	21	1,518,273	1,526,940
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	22	1,148,442	1,055,100
Այլ ակտիվներ	23	4,594,083	4,220,303
Ընդամենը՝ ակտիվներ		443,799,417	445,643,364
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	24	8,124,078	11,581,709
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	25	4,004,686	6,007,733
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26	279,767,021	280,821,591
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	27	20,786,200	21,296,245
Այլ փոխառություններ	28	42,366,199	43,353,427
Ստորադաս փոխառություններ	29	3,989,606	4,107,166
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		1,799,366	1,389,238
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	1,638,965	1,452,052
Վարձակալության գծով պարտավորություն	30	1,252,485	1,150,077
Այլ պարտավորություններ	31	6,479,937	5,024,018
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		370,208,543	376,183,256
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	32	23,000,000	23,000,000
Գլխավոր պահուստ		3,500,000	3,500,000
Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ		3,244,032	3,270,974
Իրական արժեքի պահուստ		419,168	(705,274)
Չբաշխված շահույթ		43,427,674	40,394,408
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		73,590,874	69,460,108
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		443,799,417	445,643,364

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Զանինյան

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,000,000	3,500,000	(705,274)	3,270,974	40,394,408	69,460,108
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,006,324	3,006,324
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(26,942)	26,942	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	1,359,613	-	-	1,359,613
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	9,559	-	-	9,559
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահույթահարկ	-	-	(244,730)	-	-	(244,730)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	1,124,442	(26,942)	3,033,266	4,130,766
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	-	-	-	-
Հաշվեկշիռը 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	<u>23,000,000</u>	<u>3,500,000</u>	<u>419,168</u>	<u>3,244,032</u>	<u>43,427,674</u>	<u>73,590,874</u>

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (առոյիտ անցած)	23,000,000	3,500,000	(1,639,192)	3,378,746	32,696,656	60,936,210
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,934,201	3,934,201
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(26,943)	26,943	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	261,792	-	-	261,792
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(377)	-	-	(377)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	(6,037)	-	-	(6,037)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(47,055)	-	-	(47,055)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	208,323	(26,943)	3,961,144	4,142,524
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(2,000,000)	(2,000,000)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	-	-	(2,000,000)	(2,000,000)
Հաշվեկշիռը 2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	<u>23,000,000</u>	<u>3,500,000</u>	<u>(1,430,869)</u>	<u>3,351,803</u>	<u>34,657,800</u>	<u>63,078,734</u>

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Զանինյան

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթ մինչև հարկումը	3,706,903	4,715,089
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	299,982	229,112
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ վնաս/(օգուտ)	-	(108)
Այլ ակտիվների օտարումից զուտ վնաս	88,172	1,860
Արժեզրկման ծախս	(136,639)	124,000
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	30,526	29,814
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների վերագնահատումից զուտ վնաս/(օգուտ)	-	(4,646)
Զուտ օգուտ ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	(1,729)	(418,523)
Ստացվելիք տոկոսներ	(341,778)	(872,149)
Վճարվելիք տոկոսներ	(21,067)	(78,439)
Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում	3,624,370	3,726,010
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(3,183,209)	1,313,669
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(556,535)	(6,158,267)
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	4,646
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,579,271)	(5,467,962)
Բնագանձված ակտիվներ	(79,505)	63,715
Այլ ակտիվներ	(428,647)	111,460
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	(2,154,581)	4,371,138
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(1,999,999)	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4,132,121	(5,071,738)
Այլ պարտավորություններ	1,638,122	1,026,921
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ մինչև շահութահարկը	(587,134)	(6,080,408)
Վճարված շահութահարկ	(348,269)	(558)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(935,403)	(6,080,966)
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք/(առք)	615,671	284,572
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(202,767)	(310,942)
Հիմնական միջոցների վաճառք	-	1,774
Ներդրումային գործունեությունից ստացված/(գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	412,904	(24,596)

Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Վճարված շահաբաժիններ	-	(2,000,000)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	8,797,875
Այլ փոխառություններ	(487,399)	(2,826,031)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(84,200)	(77,722)
Ֆինանսական (գործունեության համար օգտագործված)/գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	(571,599)	3,894,122
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(1,094,098)	(2,211,440)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբի դրությամբ	60,937,733	88,969,092
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(1,962,534)	(1,122,951)
Պարտքային վնասի գծով պահուստի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(24,866)	20,251
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջի դրությամբ (ծանոթ 15)	57,856,235	85,654,952
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն՝</i>		
Ստացված տոկոսներ	8,236,094	5,342,231
Վճարված տոկոսներ	(4,492,697)	(3,060,608)

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Զանինյան

Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ հաշվետվություն (եռամսյակային)

01/01/2024-31/03/2024
 Նորմատիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Նորմատիվի փաստացի մեծությունը՝ հաշվարկված բանկի համար	ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
Կանոնադրական հիմնադրամի նվազագույն չափը	23,000,000	1,000,000	Խախտում առկա չէ
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	69,876,211	30,000,000	Խախտում առկա չէ
Ն11 Առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	13.73%	6.20%	Խախտում առկա չէ
Ն12 Առաջին մակարդակի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	15.11%	8.30%	Խախտում առկա չէ
Ն1 Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	16.73%	11.00%	Խախտում առկա չէ
Ն21 Բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	40.85%	15.00%	Խախտում առկա չէ
Ն211 Առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	29.25%	4.00%	Խախտում առկա չէ
Ն212 ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով, տվյալ երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	x	4.00%	Խախտում առկա չէ
Ն22 Բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	145.34%	60.00%	Խախտում առկա չէ
Ն221 Առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և առաջին խմբի արտարժույթներով արտահայտված ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	101.02%	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ն222 ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված բարձր իրացվելի ակտիվների և ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով, տվյալ երկրորդ խմբի արտարժույթով արտահայտված ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	x	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ն23 Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (բոլոր արժույթներով)	285.39%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն23 (FX) Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (առաջին խմբում ներառվող նշանակալի արժույթների խմբի գծով)	270.66%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն23 (FX) Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և զուտ դրամական արտահոսքի միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (յուրաքանչյուր երկրորդ խմբի նշանակալի արժույթի գծով)	x	100.00%	Խախտում առկա չէ

	Նորմատիվի փաստացի մեծությունը՝ հաշվարկված բանկի համար	ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
Ն24 Բանկին հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (բոլոր արժույթներով)	178.45%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն24 (FX) Բանկին հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (առաջին խմբում ներառվող նշանակալի արժույթների խմբի գծով)	168.30%	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն24(FX)1 Բանկին հասանելի կայուն միջոցների և բանկին անհրաժեշտ կայուն միջոցների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը (յուրաքանչյուր երկրորդ խմբի նշանակալի արժույթի գծով)	x	100.00%	Խախտում առկա չէ
Ն31 Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	11.32%	20.00%	Խախտում առկա չէ
Ն32 Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը	71.40%	500.00%	Խախտում առկա չէ
Ն41 Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	3.90%	5.00%	Խախտում առկա չէ
Ն42 Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը	9.40%	20.00%	Խախտում առկա չէ
Ն51 պահանջի և գրավի արժեքի սահմանային հարաբերակցության առավելագույն չափի նորմատիվից շեղումը	8.93%	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ն52 պահանջի և գրավի արժեքի սահմանային հարաբերակցության առավելագույն չափի նորմատիվից շեղումը	2.84%	5.00%	Խախտում առկա չէ
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստների նվազագույն չափը	x	4.00%	Խախտում առկա չէ
ՀՀ դրամով	x	6% դրամով	Խախտում առկա չէ
ԱՄՆ դոլարով		12% ԱՄՆ դոլարով	Խախտում առկա չէ
	x	6% դրամով	Խախտում առկա չէ
Եվրոյով		12% Եվրոյով	Խախտում առկա չէ
	x	6% դրամով	Խախտում առկա չէ
Այլ արժույթով		12% ԱՄՆ դոլարով	Խախտում առկա չէ
Արտարժույթային դիրքի և բանկի ընդհանուր կապիտալի միջև առավելագույն հարաբերակցությունը	1.24%	10.00%	Խախտում առկա չէ
Ըստ առանձին արտարժույթների յուրաքանչյուր արտարժույթի դիրքի և բանկի ընդհանուր կապիտալի միջև առավելագույն հարաբերակցությունը՝			
ԱՄՆ դոլարով	0.14%	7.00%	Խախտում առկա չէ
Եվրոյով	0.02%	7.00%	Խախտում առկա չէ
Ռուսական ռուբլիով	x	7.00%	Խախտում առկա չէ
Այլ արժույթով	1.08%	7.00%	Խախտում առկա չէ

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. ապրիլի 12-ին

Վարչության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության անդամ՝

Կարեն Եղիազարյան

Էմմա Ջանիսյան

Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ)՝ անվանափոխված «Պրոմբեյ Բանկ» ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է 01.06.1990թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 02.10.1991թ. ՀՀ կենտրոնական բանկ (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N27 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, Master Card քարտային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 13 մասնաճյուղերից ինը գտնվում են Երևանում, մեկ մասնաճյուղ՝ Գյումրիում, մեկ մասնաճյուղ՝ Աբովյան քաղաքում, մեկ մասնաճյուղ՝ Վանաձոր քաղաքում:

Բանկի աշխատակիցների թիվը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կազմում է 496:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հանրապետության 44/2 փող., Երևան 0010, Հայաստանի Հանրապետություն:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Գեվորկյան Մարեստա Ռուդիկի	22,999,300.0000	100.0	22,980,100	99.9
Այլ բաժնետերեր	700.0000	0.0	19,900	0.1
	23,000,000	100.0	20,000,000	100.0

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 33-ում:

(բ) Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Բանկի ղեկավարությունը, շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական

իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով, և վերագնահատված արժեքով հաշվառվող շենքերի:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը: Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 393.28 դրամ և 424.11 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և 404.79 դրամ և 393.57 դրամ 1 եվրոյի համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից: Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 4(ե)(i),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. ընտրել մոդել ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 37.1.2,
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 34:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի փոփոխություններ

Բանկը վաղաժամ չի կիրառել որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռ չեն գործում, այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2023թ-ին, սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստն իրենից ներկայացնում է տարբերությունը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված փոխարժեքային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներն, այդ թվում՝ ՀՀ դրամով արտահայտված պարտադիր պահուստը և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաբան դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված այլ տոկոսային եկամուտը ներառում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ոչ ածանցյալ պարտքային ֆինանսական գործիքների և ֆինանսական վարձակալություններում զուտ ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4 (գ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք առաջանում են հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից: Ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են եկամտի առաջացմանը և չեն բխում հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից, Բանկը դասակարգում է որպես այլ գործառնական ծախսեր: Մնացած բոլոր ծախսերը դասակարգվում են որպես ընդհանուր վարչական ծախսեր:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և

– արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և կորուստներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապահանջվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Քիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն քիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- քիզնես մոդելի (և այդ քիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում քիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք

Ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Բանկն ունի հաստատուն տոկոսադրույքով երկարաժամկետ վարկերի պորտֆել, որոնց հետ կապված հնարավորություն ունի վերանայել տոկոսադրույքը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում: Վարկառուն հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Բանկը որոշել է, որ այս վարկերի պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, քանի որ այս հնարավորությունից օգտվելու դեպքում տոկոսադրույքն այնպես է փոփոխվում, որ դառնում է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի համար հատուցում: Փոխարենը, Բանկն այս վարկերը դիտարկում է որպես ըստ իրենց էության լողացող տոկոսադրույքով վարկեր (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iii)):

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության,

բոլոր դիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխառվածությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր դիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և
- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

Եթե ի լրումն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունների կատարվում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության այլ փոփոխություններ, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար:

Այնուհետև Բանկը լրացուցիչ փոփոխությունների նկատմամբ կիրառում է պայմանների փոփոխման հաշվառմանը վերաբերող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթները:

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի վերափոխումը չի դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում է գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են վերափոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն

տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն վերափոխման նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան վերափոխումը կատարելը (տես ստորև ներկայացված դուրսգրման քաղաքականությունը): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում՝ վերափոխման նշանակալի լինելը գնահատելու համար:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ

տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները վերափոխման պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 37.1.2:

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չհասնող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալություններում,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալություններում զուտ ներդրումների), որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 37.1.2):

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման ռեպերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման ռեպերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ*¹ որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելի դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ*¹ որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,

- չօգտագործված փոխարկության հանձնառություններ՝ որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր՝ որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 37.1.2:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 37.1.2):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը զեղչվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները և զուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալություններում պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանականությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված

մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխարժույթի հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխարժույթի հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին*՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ*՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններին իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհանդիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորությունը պահանջվում է պարտքային գործիքի պայմանագիրը կարգավորող օրենքներով և կանոնակարգերով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելավճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս

ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(գ) Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը, ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերը և ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(է) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորոշված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)):

(ը) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորոշում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(թ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(ժ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում: Վաճառքի և հետզնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերը: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(հ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր	40 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	1-ից 7 տարի
- փոխադրամիջոցներ	8 տարի
- այլ հիմնական միջոցներ	8 տարի

(յ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 1-ից 10 տարի:

(խ) Առգրավված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է առգրավված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Առգրավված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծությունների նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին առգրավված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցություն՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է

գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած հարակից վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո առգրավված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Առգրավված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ծ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքներից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքներ չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(կ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(հ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(ii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(ծ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(Ճ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը գնահատում է արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Բանկն օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

(i) Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառածի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով

ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Բանկը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Ներդրումային գույքի սահմանմանը չհամապատասխանող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները Բանկը ներկայացնում է հիմնական միջոցների կազմում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորությունների կազմում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների, այդ թվում բանկումատների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

5 Զուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,373,080	4,129,042
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	984,288	524,746
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	752,239	641,009
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	432,045	210,751
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,034,200	707,385
Այլ	2,020	1,447
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	8,577,872	6,214,380
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,947,583	2,171,839
Ռեպո գործառնություններ	159,360	2,526
Ստորադաս փոխառություն	90,474	87,100
Այլ փոխառություններ	883,684	534,450
Թողարկված պարատոմսեր	351,506	185,242
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	39,023	784
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	30,526	29,814
Այլ	-	228
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	4,502,156	3,011,983

6 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների գծով ծախսեր	567,706	695,012
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,777,332	1,099,013
Դրամական փոխանցումներ	123,760	152,177
Հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	121,078	79,315
Այլ	25,131	14,362
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	41,236	11,825
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	2,656,243	2,051,704
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,518,244	798,544
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների գծով ծախսեր	647,146	667,624
Դրամական փոխանցումներ	50,641	72,532
Այլ	15,035	3,897

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	2,231,066	1,542,597

7 Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Զուտ օգուտ սփոթ գործարքներից	1,881,162	2,530,497
Զուտ օգուտ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	1,729	418,523
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,882,891	2,949,020

8 Այլ գործառնական եկամուտներ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	137,728	86,644
Այլ ակտիվների վաճառքից զուտ եկամուտ	1,333	158
Դատական տուրքերի վերադարձ	4,335	7,247
Այլ	5,141	29,268
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտներ	148,537	123,317

9 Այլ գործառնական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	184,603	117,194
Վարկերի վաղաժամկետ մարումից վերադարձման ծախսեր	3,592	7,319
Ինկասացիոն ծախսեր	40,759	11,571
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	11,141	8,701
Հետվճարների գծով ծախսեր	25,679	17,421
Վարկային ռեզիստորի և այլ գործառնական համակարգերի օգտագործման ծախսեր	29,023	25,385
Քարտերի անվանագրման և առաքման ծախսեր	7,681	8,393
Վարկերի զիջման ծախսեր	-	711
Բրոքերային ծառայությունների գծով ծախսեր	5,043	3,913

Հազար ՀՀ դրամ

Պահառուական ծառայությունների գծով ծախսեր
Այլ
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
8,728	5,653
53,801	42,290
370,050	248,551

10 Արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով
չափվող ներդրումային արժեթղթեր
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ
Այլ ակտիվներ
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր
Ընդամենը արժեզրկման ծախս

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
24,866	(20,251)
996	(817)
135,893	9,950
9,559	(6,037)
17,008	17,832
(346,063)	117,949
1,369	(6,364)
19,733	11,738
(136,639)	124,000

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
1,637,109	948,437
14,179	7,385
26,020	21,392
1,677,308	977,214

12 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Գովազդ և հասարակայնության հետ կապեր	99,165	86,164
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	24,184	13,975
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	74,906	57,898
Ակտիվների կարճաժամկետ վարձակալության ծախսեր	20,772	16,311
Ոչ նյութական ակտիվների սպասարկման ծախսեր	183,551	112,568
Անվտանգության գծով ծախսեր	28,576	26,725
Գրասենյակային ծախսեր	14,270	20,414
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	42,086	23,292
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	31,863	29,386
Ներկայացուցչական և կազմակերպչական ծախսեր	30,020	27,945
Ապահովագրության գծով ծախսեր	19,555	17,655
Վարկերի վերադարձման գծով ծախսեր	26,146	42,045
Այլ	23,467	20,885
Ընդամենը այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	618,561	495,263

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	758,397	790,073
Հետաձգված հարկ	(57,818)	(9,185)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	700,579	780,888

2024թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ-ին՝ 18%)

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	3,706,903		4,715,089	
Շահութահարկ՝ 18% դրույքաչափով	667,243	18.0	848,716	18.0
(Զհարկվող եկամուտներ)/Չնվազեցվող	30,845	0.8	8,717	0.2

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Ցախսեր				
Արտարժույթի (դրական)/բացասական փոխարժեքային տարբերություն	2,491	0.1	(75,709)	(1.6)
Չուտ (օգուտ)/վնաս ածանցյալ գործիքների վերագնահատումից	-	-	(836)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	700,579	18.9	780,888	16.6

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ և զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն համապատասխանաբար 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված			31 մարտի 2024		
	1 հունվարի 2024	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(10,421)	4,476	-	(5,945)	-	(5,945)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	573	179	-	752	752	-
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(3,045)	16,869	-	13,824	13,824	-
Ներդրումային արժեթղթեր	173,145	2,919	(244,730)	(68,666)	-	(68,666)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(706,928)	(58,238)	-	(765,166)	-	(765,166)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(911,085)	6,922	-	(904,163)	-	(904,163)
Այլ ակտիվներ	3,977	(20,317)	-	(16,340)	-	(16,340)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(14,220)	2,903	-	(11,317)	-	(11,317)
Այլ փոխառություններ	(59,490)	8,426	-	(51,064)	-	(51,064)
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

	1 հունվարի 2024	Շահույթ ում կամ վնասում ճանաչվ ած	Այլ համապարփ ակ Ֆինանսակ ան արդյունքում ճանաչված	31 մարտի 2024		
				Ջուտ	Հետաձգ ված հարկայի ն ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Այլ պարտավորություններ	75,442	93,679	-	169,121	169,121	-
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	-	-	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(1,452,052)	57,818	(244,730)	(1,638,965)	183,697	(1,822,661)

Հազար ՀՀ դրամ

	1 հունվարի 2023	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023		
				Ջուտ	Հետաձգ ված հարկայի ն ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,325)	(4,096)	-	(10,421)	-	(10,421)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(590)	1,163	-	573	573	-
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,882	(6,927)	-	(3,045)	-	(3,045)
Ներդրումային արժեթղթեր Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	377,668	(3,799)	(200,724)	173,145	173,145	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(584,252)	(122,676)	-	(706,928)	-	(706,928)
Այլ ակտիվներ	(704,526)	(206,559)	-	(911,085)	-	(911,085)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(10,638)	14,615	-	3,977	3,977	-
Այլ փոխառություններ	(8,603)	(5,617)	-	(14,220)	-	(14,220)
Ստորադաս փոխառություններ	(33,646)	(25,844)	-	(59,490)	-	(59,490)
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	(3,400)	78,842	-	75,442	75,442	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(970,430)	(280,898)	(200,724)	(1,452,052)	253,137	(1,705,189)

Հետաձգված հարկի կիրառելի դրույքը կազմում է 18 % (2023: 18%)

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	18,443,266	34,298,539
Դրամական միջոցներ դրամարկղում	29,778,513	20,752,867
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	9,674,336	5,901,341
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	57,896,115	60,952,747
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(39,880)	(15,014)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	60,937,733	71,384,322

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	15,014	32,651
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(15,014)	(32,651)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	39,880	12,400
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	39,880	12,400

15 Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր բանկերի հետ	306,911	411,943
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր այլ ֆինասական կազմակերպությունների հետ	33,055,765	29,847,012
	33,362,676	30,258,955
Արժեզրկումից պահուստներ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների գծով	(10,720)	(9,724)
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	33,351,956	30,249,231

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ (2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չունի), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին	2023թ. մարտի 31-ին
	ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	9,724	16,169
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(8,728)	(16,986)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	9,724	16,169
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	10,720	15,352

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի համախառն արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական և կորպորատիվ պարտատուներ	36,283,230	33,362,676	28,865,885	27,049,518
Ընդամենը գրավադրված ակտիվներ և հակադարձ ռեպո պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	36,283,230	33,362,676	28,865,885	27,049,518

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հակադարձ ռեպո պայմանագրերով որպես գրավ ստացած և ռեպո պայմանագրերի ներքո վերագրավադրված արժեթղթեր (2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

16 Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Բանկերին տրամադրված վարկեր	9,623,796	7,110,550
Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդներ	2,653,091	4,022,705
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	26,375,301	26,046,345
Դեպոնացված միջոցներ այլ բանկերում	153,872	93,338
Կարճաժամկետ պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,074,955	3,615,293
Կանոնավոր գնման պայմանագրեր – սփոթ գործարքներ արտարժույթով	-	201
	39,881,015	40,888,432
Արժեզրկումից պահուստներ բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով	(259,550)	(123,657)
Ընդամենը բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ տրված վարկեր և փոխատվություններ	39,621,465	40,764,775

Վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան: ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառված են բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

Դեպոնացված գումարը բանկերում իրենից ներկայացնում է Master Card վճարային համակարգում անդամակցության դիմաց ստեցված ավանդ:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի 1 պայմանագրային կողմ բանկ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը՝ 7,495,927 հազար ՀՀ դրամ մնացորդային արժեքով:

Բանկերի տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	123,657	38,151
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(104,947)	(11,835)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	240,840	21,785
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	259,550	48,101

17 Ներդրումային արժեթղթեր

Ամորփիզացված արժեքով չսպիվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
<i>Ամորփիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
Պետական պարտատոմսեր	39,629,563	45,197,751
Ոչ պետական պարտատոմսեր	4,080,007	4,034,302
Արժեզրկումից պահուստ	(107,920)	(90,912)
Ընդամենը ամորփիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	43,601,650	49,141,141

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	90,912	51,015
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	16,630	(26,118)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	378	43,950
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	107,920	68,847

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
Պետական պարտատոմսեր	5.4-12.0	2024-2031	5.4-12.0	2023-2031
Ոչ պետական պարտատոմսեր	9.0-11.5	2025-2026	9.0-11.5	2025-2026

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
Պետական պարտատոմսեր	38,533,920	30,190,240
Ոչ պետական պարտատոմսեր	312,179	320,080
Բաժնային գործիքներ	242,825	42,825
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,088,924	30,553,145

Հերգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Պետական պարտատոմսեր	4,181,208	6,181,126
---------------------	-----------	-----------

Հազար ՀՀ դրամ

Ընդամենը հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
	4,181,208	6,181,126

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	75,552	56,044
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	1,518	(23,969)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	8,041	17,932
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	85,111	50,007

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող և հետզնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Բանկը ժամանակաշրջանի ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
Պետական պարտատոմսեր	9.8-11.7	2024-2037	9.8-11.7	2024-2037
Ոչ պետական պարտատոմսեր	12.0	2025	12.0	2025

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերում ներառված բաժնային չգնանշվող արժեթղթերը ներկայացվում են ստորև.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Վերահսկվող %		Հազար ՀՀ դրամ	
		31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	1.25	1.25	10,717	10,717
ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ	Հայաստանի Հանրապետություն	5.90	5.90	32,108	32,108
«ԵՍ ԵՄ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	8.33	-	200,000	-
				242,825	42,825

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքը մոտարկում է դրանց սկզբնական արժեքին 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

18 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր	36,832,899	43,829,383
Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր	58,921,662	59,356,138
Վարկային և ներդրումային ընկերություններին տրամադրված վարկեր	7,604,356	7,849,754
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	103,358,917	111,035,275
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	74,662,104	72,730,593
Սպառողական վարկեր	31,498,926	28,593,677
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	106,161,030	101,324,270
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	209,519,947	212,359,545
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	3,511,496	3,002,924
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(3,421,256)	(3,611,104)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	209,610,187	211,751,365

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2024թ.-ի մարտի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի վարկառուներ, որոնց, այդ թվում նրանց հետ կապակցված անձանց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. մարտի 31-ին և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	102,519,544	1,774,780	6,740,951	111,035,275
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	21,339,012	-	-	21,339,012
Մարված ակտիվներ	(26,219,205)	(208,469)	(153,255)	(26,580,929)
- Փոխանցում Փուլ 1	1,726,692	(1,726,692)	-	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(1,767,012)	1,767,012	-	-
- Փոխանցում Փուլ 3	-	(3,557)	3,557	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(2,586,202)	192,272	(114,646)	(2,508,576)
Վերականգնում	-	-	84,266	84,266
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(10,131)	(10,131)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	95,012,829	1,795,346	6,550,742	103,358,917

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	80,417,120	2,871,051	3,816,454	87,104,625
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	133,472,428	-	-	133,472,428
Մարված ակտիվներ	(107,104,642)	(484,993)	(779,081)	(108,368,716)
- Փոխանցում Փուլ 1	410,485	(406,442)	(4,043)	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(1,825,557)	1,856,571	(31,014)	-
- Փոխանցում Փուլ 3	(26,837)	(2,430,171)	2,457,008	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(2,823,453)	368,764	1,257,715	(1,196,974)
Վերականգնում	-	-	335,277	335,277
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(311,365)	(311,365)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	102,519,544	1,774,780	6,740,951	111,035,275

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. մարտի 31 և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	100,477,732	388,590	457,948	101,324,270
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	14,381,615	-	-	14,381,615
Մարված ակտիվներ	(8,650,366)	(203,960)	(22,828)	(8,877,154)
- Փոխանցում Փուլ 1	59,459	(56,434)	(3,025)	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(211,036)	211,858	(822)	-
- Փոխանցում Փուլ 3	(69,071)	(191,056)	260,127	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերա	(732,543)	183,510	(200,748)	(749,781)
Վերականգնում	-	-	336,988	336,988
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(254,908)	(254,908)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	105,255,790	332,508	572,732	106,161,030

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	75,818,856	460,117	813,610	77,092,583
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	82,119,239	-	-	82,119,239
Մարված ակտիվներ	(49,983,323)	(1,127,860)	(273,449)	(51,384,632)
- Փոխանցում Փուլ 1	244,018	(196,508)	(47,510)	-
- Փոխանցում Փուլ 2	(319,590)	351,967	(32,377)	-
- Փոխանցում Փուլ 3	(448,888)	(81,313)	530,201	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(6,952,580)	982,187	(776,475)	(6,746,868)
Վերականգնում	-	-	1,370,094	1,370,094
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,126,146)	(1,126,146)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100,477,732	388,590	457,948	101,324,270

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. և 2023թ. մարտի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ
 Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝
 - Փոխանցում Փուլ 1
 - Փոխանցում Փուլ 2
 - Փոխանցում Փուլ 3
 Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները
 Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում
 Վերականգնում
 Դուրսգրում տարվա ընթացքում

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան			
Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
504,941	21,432	2,476,762	3,003,135
12,931	(12,931)	-	-
(6,758)	6,758	-	-
-	-	-	-
(146,159)	28,921	(178,730)	(295,968)
41,576	-	-	41,576
-	-	84,266	84,266
-	-	(10,131)	(10,131)
406,531	44,180	2,372,167	2,822,878

Հազար ՀՀ դրամ

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ
 Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝
 - Փոխանցում Փուլ 1
 - Փոխանցում Փուլ 2
 - Փոխանցում Փուլ 3
 Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները
 Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում
 Վերականգնում
 Դուրսգրում տարվա ընթացքում

2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան			
Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
312,865	242,688	1,284,491	1,840,044
-	-	-	-
-	3,357	(3,357)	-
(4)	(527)	531	-
(49,161)	(67,603)	160,749	43,985
23,736	-	-	23,736
-	-	(6,595)	(6,595)
-	-	(151,256)	(151,256)
287,436	177,915	1,284,563	1,749,914

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2024թ. և 2023թ. մարտի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

Հազար ՀՀ դրամ

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ
 Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝
 - Փոխանցում Փուլ 1
 - Փոխանցում Փուլ 2
 - Փոխանցում Փուլ 3
 Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները
 Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում
 Վերականգնում
 Դուրսգրում տարվա ընթացքում
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ

2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
	341,010	84,025	175,528	600,563
	16,327	(13,560)	(2,767)	-
	(4,178)	4,875	(697)	-
	(6,049)	(36,083)	42,132	-
	(62,257)	32,844	(99,142)	(128,555)
	37,084	-	-	37,084
	-	-	336,988	336,988
	-	-	(254,908)	(254,908)
	321,937	72,101	197,134	591,172

Հազար ՀՀ դրամ

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ
 Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝
 - Փոխանցում Փուլ 1
 - Փոխանցում Փուլ 2
 - Փոխանցում Փուլ 3
 Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները
 Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում
 Վերականգնում
 Դուրսգրում տարվա ընթացքում
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ

2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
	431,538	139,658	334,474	905,670
	16,524	(16,524)	-	-
	(2,342)	22,327	(19,985)	-
	(1,842)	(33,999)	35,841	-
	(40,116)	28,261	6,298	(5,557)
	55,430	348	-	55,778
	-	-	254,251	254,251
	-	-	(298,632)	(298,632)
	459,199	140,071	312,247	911,517

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ: Ներքին վարկանշավորման մոդելի հիման վրա հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների պարտքային որակի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

	31 մարտի 2024			
	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
<i>Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	31,473,772	-	496,276	31,970,048
մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	4,862,851	4,862,851
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	31,473,772	-	5,359,127	36,832,899
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(140,019)	-	(2,189,823)	(2,329,842)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	31,333,753	-	3,169,304	34,503,057
<i>Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	55,925,147	1,661,400	-	57,586,547
մինչև 30 օր ժամկետանց	9,554	88,498	-	98,052
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	45,448	-	45,448
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,191,615	1,191,615
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	55,934,701	1,795,346	1,191,615	58,921,662
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(132,333)	(44,180)	(182,344)	(358,857)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	55,802,368	1,751,166	1,009,271	58,562,805
<i>Վարկային և ներդրումային ընկերություններին տրամադրված վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	7,604,356	-	-	7,604,356
մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	7,604,356	-	-	7,604,356
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(134,179)	-	-	(134,179)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	7,470,177	-	-	7,470,177
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
ոչ ժամկետանց	74,091,696	119,779	294,931	74,506,406
մինչև 30 օր ժամկետանց	18,882	23,807	-	42,689
ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	22,652	-	22,652
ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	90,357	90,357
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	74,110,578	166,238	385,288	74,662,104
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(39,585)	(24,492)	(81,252)	(145,329)

31 մարտի 2024

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	74,070,993	141,746	304,036	74,516,775
<i>Սպառողական վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	31,033,710	76,245	1,568	31,111,523
- մինչև 30 օր ժամկետանց	111,502	4,889	-	116,391
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	85,136	-	85,136
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	185,876	185,876
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	31,145,212	166,270	187,444	31,498,926
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(282,352)	(47,609)	(115,882)	(445,843)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	30,862,860	118,661	71,562	31,053,083
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	200,268,619	2,127,854	7,123,474	209,519,947
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	199,540,151	2,011,573	4,554,173	206,105,897

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2023			
	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
<i>Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	36,464,183	1,724,724	552,259	38,741,166
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	2,042,779	2,042,779
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	3,045,438	3,045,438
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	36,464,183	1,724,724	5,640,476	43,829,383
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(246,811)	(12,233)	(2,347,412)	(2,606,456)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	36,217,372	1,712,491	3,293,064	41,222,927
<i>Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	58,198,344	22,892	-	58,221,236
- մինչև 30 օր ժամկետանց	7,263	26,768	-	34,031
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	396	10,994	11,390
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,089,481	1,089,481
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	58,205,607	50,056	1,100,475	59,356,138
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(157,601)	(9,199)	(129,350)	(296,150)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	58,048,006	40,857	971,125	59,059,988
<i>Վարկային և ներդրումային ընկերություններին տրամադրված վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	7,849,754	-	-	7,849,754
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	7,849,754	-	-	7,849,754
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(100,529)	-	-	(100,529)

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Փուլ 2</u>	<u>Փուլ 3</u>	<u>Ընդամենը</u>
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	7,749,225	-	-	7,749,225
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	72,221,297	158,193	199,101	72,578,591
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,315	23,017	13,678	48,010
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	41,403	-	41,403
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	62,589	62,589
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	72,232,612	222,613	275,368	72,730,593
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(39,537)	(26,080)	(57,247)	(122,864)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	72,193,075	196,533	218,121	72,607,729
<i>Սպառողական վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	28,116,824	60,189	440	28,177,453
- մինչև 30 օր ժամկետանց	128,296	10,281	-	138,577
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	95,238	751	95,989
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	269	181,389	181,658
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	28,245,120	165,977	182,580	28,593,677
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(301,473)	(57,945)	(118,281)	(477,699)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	27,943,647	108,032	64,299	28,115,978
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	202,997,276	2,163,370	7,198,899	212,359,545
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	202,151,325	2,057,913	4,546,609	208,755,847

Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում գործունեություն իրականացնող հաճախորդներին.

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Առևտուր	25,319,101	27,048,229
Շինարարություն	24,293,486	24,585,775
Արդյունաբերություն	14,348,762	18,669,843
Ֆինանսներ և ներդրումներ	7,604,356	7,849,754
Էներգետիկայի բնագավառ	6,481,535	6,847,592
Տրանսպորտ և կապ	6,175,397	6,400,752
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	5,050,257	5,364,183
Հյուրանոցային ոլորտ և հանրային սնունդ	6,149,424	6,289,663
Մշակույթ և հանգիստ	3,990,268	4,256,944
Գյուղատնտեսություն	1,834,292	1,786,846
Այլ	2,112,039	1,935,694
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	<u>106,161,030</u>	<u>101,324,270</u>
	209,519,947	212,359,545
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	<u>(3,414,050)</u>	<u>(3,603,698)</u>
	<u>206,105,897</u>	<u>208,755,847</u>

Ներքին վարկանշավորման մոդելի հիման վրա հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների պարտքային որակի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ 25,878,091 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 25,020,485 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների դիմաց:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 36 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 37 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում:

19 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Հող և շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ. գծով կապ. ներդր.	Համա- կարգ- չային տեխնիկա և կապի սարքա- վորումներ	Փոխա- դրա- միջոցներ	Գրասեն- յակային և այլ հիմնական միջոցներ	Ոչ նյութա- կան ակտիվ- ներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	6,630,480	248,031	1,150,981	187,293	2,316,324	886,422	11,419,531
Ավելացում	-	3,056	160,519	-	120,807	26,560	310,942
Օտարում	-	-	-	-	(13,683)	-	(13,683)
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	6,630,480	251,087	1,311,500	187,293	2,423,448	912,982	11,716,790
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,237,496	228,511	1,371,559	282,831	2,694,928	1,080,452	12,895,777
Ավելացում	-	665	71,168	130	58,592	72,212	202,767
Վերադասակարգումներ	-	-	(100)	-	100	-	-
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	7,237,496	229,176	1,442,627	282,961	2,753,620	1,152,664	13,098,544
<i>Կուրսակված մաշվածություն</i>							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	544,185	77,372	595,060	96,121	1,340,143	284,135	2,937,016
Տարվա ծախս	53,142	3,894	28,016	5,571	50,622	31,425	172,670
Վերադասակարգումներ	-	-	29	-	(29)	-	-
Օտարում	-	-	-	-	(12,017)	-	(12,017)
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	597,327	81,266	623,105	101,692	1,378,719	315,560	3,097,669
2024թ. հունվարի 1-ի	773,990	87,114	739,444	120,608	1,513,901	398,215	3,633,272
Տարվա ծախս	59,450	3,647	46,437	8,590	54,116	66,038	238,278
Վերադասակարգումներ	-	-	(16)	-	16	-	-
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	833,340	90,761	785,865	129,198	1,568,033	464,253	3,871,550
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	6,086,295	170,659	555,921	91,172	976,181	602,287	8,482,515
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	6,033,153	169,821	688,395	85,601	1,044,729	597,422	8,619,121
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,463,506	141,397	632,115	162,223	1,181,027	682,237	9,262,505
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	6,404,056	138,415	656,762	153,763	1,185,587	688,411	9,226,994

Օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվներ

Օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվները իրենցից ներկայացնում են գրասենյակային տարածքներ, որոնք վարձակալվել են Բանկի կողմից մասնաճյուղերում գործունեություն իրականացնելու համար:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չունի պայմանագրային պարտավորություններ):

Ակտիվների վերազնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող հողատարածքների և շենքերի վերազնահատումը կատարվել է 2020թ-ի հունիսի 1-ի դրությամբ անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերազնահատումից աճ 2,661,164 հազար դրամ գումարով և վնաս 5,687 հազար դրամով: Ղեկավարությունը հիմք է ընդունել անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերազնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց իրական արժեքից:

Եթե վերազնահատված շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կունենան հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Սկզբնական արժեք	3,700,676	3,700,676
Կուտակված մաշվածություն	(1,253,812)	(1,227,219)
Հաշվեկշռային արժեք	2,446,864	2,473,457

20 Վարձակալություն

Բանկը վարձակալում է ակտիվներ, մասնավորապես, գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի գրասենյակների տարածքները և այլ տարածքներ: Վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 5-ից 12 տարի:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,055,100	1,077,445
Ավելացումներ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներին	214,322	353,678
Դադարեցում	(59,276)	(258,325)
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(61,704)	(205,687)
Վարձակալության պայմանագրի փոփոխություններ	-	72,470
Մնացորդը հաշվետու ժամանակահատվածի դրությամբ	1,148,442	1,055,100

բ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,150,077	1,166,032
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մարումներ	(83,164)	(282,922)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(83,164)	(282,922)
Այլ փոփոխություններ		
Ավելացումներ վարձակալության գծով պարտավորություններին	214,322	353,678
Դադարեցում	(59,276)	(258,325)
Վերափոխում	-	67,828
Տոկոսային ծախս	30,526	103,786
Մնացորդը հաշվետու ժամանակահատվածի դրությամբ	1,252,485	1,150,077

21 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Անշարժ գույք	1,510,057	1,518,724
Այլ ակտիվներ	8,216	8,216
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	1,518,273	1,526,940

2024թ. մարտի 31-ին ավարտվող ժամանակահատվածի ընթացքում Բանկի կողմից որևէ ակտիվ բռնագանձվել հաճախորդներին տրված վարկերի գրավների մասով:

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի հանած վաճառքի ծախսումներից նվազագույնով:

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Դերիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	2,330,771	1,712,671
Դրամական փոխանցումների համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	355,722	599,091
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,686,493	2,311,762
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(2,022)	(3,738)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,684,471	2,308,024
Կանխավճարներ	1,263,766	1,419,363
Պահեստ	108,281	115,682
Կանխավճարներ հարկերի գծով	1,179	1,195
Այլ	536,386	376,039
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,909,612	1,912,279
Ընդամենը այլ ակտիվներ	4,594,083	4,220,303

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	3,738	13,790
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(3,738)	(13,790)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	5,107	7,426
Զուտ դուրսգրում	(3,085)	(111)
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	2,022	7,315

23 Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Բանկերից ներգրավված ժամկետային ավանդներ	4,241,847	6,720,267
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	3,853,776	1,987,393
Այլ վճարվելիք գումարներ բանկերին	28,455	2,874,009
Ընդամենը բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	8,124,078	11,581,709

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

24 Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Ռեպո համաձայնագրեր ԿԲ-ի հետ	4,004,686	6,007,733
Ընդամենը հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	<u>4,004,686</u>	<u>6,007,733</u>

25 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	73,718,838	82,007,289
Ժամկետային ավանդներ	40,649,715	33,900,900
	<u>114,368,553</u>	<u>115,908,189</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	45,783,936	49,085,302
Ժամկետային ավանդներ	119,614,532	115,828,100
	<u>165,398,468</u>	<u>164,913,402</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>279,767,021</u>	<u>280,821,591</u>

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովագրություն տրամադրված վարկերի և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 9,701,459 հազար դրամ գումարով (2023 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,516,116 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի կապակցված հաճախորդների մեկ խումբ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը՝ 11,538,118 հազար ՀՀ դրամ մնացորդային արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չունի)

26 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	20,786,200	21,296,245
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u>20,786,200</u>	<u>21,296,245</u>

2023թ.-ի մարտի 27-ին Բանկը բաց տեղաբաշխմամբ թողարկել է պարտատոմսեր՝ 2 մլրդ. ՀՀ դրամ, 10 մլն. ԱՄՆ դոլար և 7 մլն Եվրո ընդհանուր ծավալով: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են: Պարտատոմսերի արժեկտրոնային տարեկան եկամտաբերությունը՝ 11%, 5.25% և 4% է, արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային, շրջանառության ժամկետը՝ 30 և 39 ամիս:

2023թ.-ի սեպտեմբերի 25-ին Բանկը բաց տեղաբաշխմամբ թողարկել է պարտատոմսեր՝ 2 մլրդ. ՀՀ դրամ և 10 մլն. ԱՄՆ դոլար ընդհանուր ծավալով: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են: Պարտատոմսերի արժեկտրոնային տարեկան եկամտաբերությունը՝ 11% և 5% է, արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝ եռամսյակային, շրջանառության ժամկետը՝ 30 ամիս:

Բանկն չունի պայմանագրային կողմ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

27 Այլ փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Փոխառություններ վարկային կազմակերպություններից	20,931,142	20,144,512
Փոխառություններ ՀՀ կառավարությունից և ՀՀ ԿԲ-ից	4,946,949	4,875,973
Փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	16,488,108	18,332,942
Ընդամենը այլ փոխառություններ	<u>42,366,199</u>	<u>43,353,427</u>

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու կազմակերպությունների խումբ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք խումբ): 2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 20,931,873 հազար դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 31,887,865 հազար դրամ):

Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված փոխառությունները՝ Բանկի կապված մեկ անձից ստացված գումարներն են (ծանոթագրություն 33):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	<u>31 մարտի 2024</u>	<u>31 դեկտեմբերի 2023</u>
Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություն	3,989,606	4,107,166
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	<u>3,989,606</u>	<u>4,107,166</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

2016թ. ընթացքում Բանկը կապակցված անձից ստացել է 10,000 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով ստորադաս փոխառություն, որի մարման ժամկետը սահմանված է 2031 թվականը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	1,228,392	461,388
Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	646,000	646,000
Վճարվելիք գումարներ	4,031,431	2,837,304
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,905,823	3,944,692
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	435,048	940,036
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	36,914	37,439
Սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստ ֆինանսական	86,190	66,457
Այլ	15,962	35,394
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	574,114	1,079,326
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	6,479,937	5,024,018

30 Սեփական կապիտալ

2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 23,000,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 172,500 հատ հասարակ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով և 57,500 հատ արտոնյալ անժամկետ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2024թ. և 2023թ. Բանկի բաժնետերերը բաժնետիրական կապիտալը չեն ավելացրել: 2024թ. մարտի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար շահաբաժիններ չեն կուտակվել (2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում 646,000 հազար դրամ):

Հասարակ բաժնետոմսերի գծով 2024թ. -ին Բանկը չի հայտարարել և վճարել շահաբաժիններ(2023թ. -ին՝ 2,800,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով շահաբաժին):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 5%-ի չափով:

31 Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	24,930,399	20,495,537
Տրամադրված երաշխավորություններ	8,960,733	4,044,305
Ակրեդիտիվ	-	-
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	33,891,132	24,539,842
Արժեզրկումից պահուստներ	(86,190)	(66,457)

Փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տես՝ ծանոթագրություն 18-ում):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունները ներկայացվում են այլ պարտավորություններում, որոնց գծով վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ. մարտի 31-ին	2023թ. մարտի 31-ին
	ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	66,457	80,560
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	(1,812)	(6,660)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	21,545	18,398
Չուտ դուրսգրում	-	-
Մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	86,190	92,298

32 Պայմանականություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

33 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի ուղղակի նշանակալից մասնակիցը և վերջնական

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան		2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխադրություններ</i>				
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	2,989,344	315,061	19,408	324,702
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,810,017	35,507	455,234	55,870
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(687,228)	(49,382)	(357,053)	(59,204)
Վարկերի մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ, համախառն	4,112,133	301,186	117,589	321,368
Արժեզրկումից պահուստ	(72,659)	(1,077)	(5,549)	(2,458)
Վարկերի մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	4,039,474	300,109	112,040	318,910
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Ավանդների և ընթացիկ հաշիվների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,116,601	1,941,015	1,076,511	2,423,478
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	2,217,946	27,047,926	7,068,830	35,191,019

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան		2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ Ավանդների մնացորդը մարտի 31-ի դրությամբ	(1,305,696)	(27,110,649)	(6,434,907)	(36,461,862)
Ստորադաս փոխառություններ	2,028,851	1,878,292	1,710,434	1,152,635
Այլ փոխառություններ	3,989,606	-	3,939,950	-
	-	-	-	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	52,597	7,615	995	7,662
Արժեզրկման (ծախս)/ հակադարձում	(18,753)	205	(3,753)	(456)
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	-	(25,823)	(91)	(25,816)
Տոկոսային ծախսեր ստորադաս փոխառությունների գծով	(90,474)	-	(87,100)	-
Տոկոսային ծախսեր այլ փոխառությունների գծով	-	-	(40,745)	-
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	(17)	(854)	-	(527)

Բանկի հետ կապակցված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ենթակա են վճարման 1-15 տարվա ընթացքում և դրանց արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6-24% (2023թ.՝ 11-19%):

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան	2023թ. մարտի 31-ին ավարտված եռամսյա ժամանակաշրջան
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	136,724	153,786
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	136,724	153,786

34 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի էտրիբուրը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, շենքերը, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի էտրիբուրի կողմից:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք

մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներ առված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34"1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

34.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական և ոչ պետական պարտատոմսեր	312,179	38,533,920	-	38,846,099
Բաժնային գործիքներ	-	-	242,825	242,825
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պետական պարտատոմսեր	-	4,181,208	-	4,181,208
Ընդամենը	312,179	42,715,128	242,825	43,270,132
Զուտ իրական արժեք	312,179	42,715,128	242,825	43,270,132

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական և ոչ պետական պարտատոմսեր	320,080	30,190,240	-	30,510,320
Բաժնային գործիքներ	-	-	42,825	42,825
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պետական պարտատոմսեր	-	6,181,126	-	6,181,126
Ընդամենը	320,080	36,371,366	42,825	36,734,271
Զուտ իրական արժեք	320,080	36,371,366	42,825	36,734,271

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում 1-ին և 2-րդ մակարդակների միջև փոխանցումներ չեն կատարվել:

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Գնանշվող ներդրումներ

Բոլոր ցուցակված արժեթղթերը և պարտատոմսերը թողարկվել են Հայաստանում հրապարակայնորեն գնանշվող ընկերությունների կողմից:

Չգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Չգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ գեղջված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, արպես կանոն, դիտարկելի է:

34.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2020 թվականի հունիսին:

Նշանակալի չդիտարկվող ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

35 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված	Ճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	33,362,676	-	33,362,676	-	36,283,230	(2,920,554)
Ֆինանսական պարտավորություններ Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 18,24)	4,004,686	-	4,004,686	-	-	4,004,686

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված	Ճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	30,258,955	-	30,258,955	-	31,735,112	(1,476,157)

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/Պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ		
16) Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 18,24)	6,007,733	-	6,007,733	-	-	6,007,733

36 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չգեղջված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 37.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրա գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանր ագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	57,856,235	-	57,856,235	-	-	-	57,856,235
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	33,351,956	-	33,351,956	-	-	-	33,351,956
Բանկերին և	32,848,911	2,811,372	35,660,283	3,961,182	-	3,961,182	39,621,465

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար		Ընդամենը
	1-ից 12 ամիս		1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի			
այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ							
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները	1,737,016	5,235,552	6,972,568	26,463,518	9,834,046	36,297,5640	43,270,132
Անորոշագույն արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները	9,200,709	9,149,749	18,350,458	18,178,029	7,073,163	25,251,192	43,601,650
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	9,342,059	40,783,970	50,126,029	94,692,819	64,791,339	159,484,158	209,610,187
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,684,471	-	2,684,471	-	-	-	2,684,471
	147,021,357	57,980,643	205,002,000	143,295,548	81,698,548	224,994,096	429,996,096
<i>Պարտավորություններ</i>							
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	8,124,078	-	8,124,078	-	-	-	8,124,078
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	4,004,686	-	4,004,686	-	-	-	4,004,686
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	126,364,008	95,468,983	221,832,991	57,895,202	38,828	57,934,030	279,767,021
Թողարկված	-	5,951,830	5,951,830	14,834,370	-	14,834,370	20,786,200

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար		
	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Ընդամենը
պարտքային արժեթղթեր							
Այլ փոխառություններ	668,331	12,179,133	12,847,464	18,826,255	10,692,480	29,518,735	42,366,199
Ստորադաս փոխառություններ	17,260	39,757	57,017	-	3,932,589	3,932,589	3,989,606
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,214,704	922,342	6,137,046	850,869	170,393	1,021,262	7,158,308
	144,393,067	114,562,045	258,955,112	92,406,696	14,834,290	107,240,986	366,196,098
Զուտ Դիրք	2,628,290	(56,581,402)	(53,953,112)	50,888,852	66,864,258	117,753,110	63,799,998

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար		
	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	60,937,733		60,937,733			-	60,937,733
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	30,249,231	-	30,249,231	-	-	-	30,249,231
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	33,767,305	4,729,244	38,496,549	2,268,226	-	2,268,226	40,764,775
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային	-	6,152,413	6,152,413	22,906,470	7,675,388	30,581,858	36,734,271

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
		1-ից 12 ամիս					
գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները	8,507,638	13,039,328	21,546,966	20,598,971	6,995,204	27,594,175	49,141,141
Անորոշագույն արժեթղթերի և արժեթղթերի ներառյալ գրավադրվածները	6,338,563	45,300,291	51,638,854	96,040,114	64,072,397	160,112,511	211,751,365
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,308,024	-	2,308,024			-	2,308,024
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	142,108,494	69,221,276	211,329,770	141,813,781	78,742,989	220,556,770	431,886,540
<i>Պարտավորություններ</i>							
<i>Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ</i>	11,581,709	-	11,581,709	-	-	-	11,581,709
<i>Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ</i>	6,007,733	-	6,007,733	-	-	-	6,007,733
<i>Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ</i>	142,644,218	86,139,853	228,784,071	51,993,403	44,117	52,037,520	280,821,591
<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	-	6,065,145	6,065,145	15,231,100	-	15,231,100	21,296,245
<i>Այլ փոխառություններ</i>	462,114	12,600,786	13,062,900	19,653,537	10,636,990	30,290,527	43,353,427
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>	18,164	41,320	59,484	-	4,047,682	4,047,682	4,107,166
<i>Այլ ֆինանսական պարտավորություններ</i>	3,260,789	900,367	4,161,156	846,480	87,133	933,613	5,094,769
	163,974,727	105,747,471	269,722,198	87,724,520	14,815,922	102,540,442	372,262,640
Զուտ Դիրք	(21,866,233)	(36,526,195)	(58,392,428)	54,089,261	63,927,067	118,016,328	59,623,900

37 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն, իր հերթին, բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է գործընթացների ներդրման, իրականացման և վերահսկման համար, որոնք կապված են ռիսկերի կառավարման հետ:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար: Տվյալ բաժինը նաև ապահովում է ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգում ամբողջական տեղեկատվության հավաքը:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է “վատագույն դեպքերը”, որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանափակումների վրա: Այս սահմանափակումները արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ պարտքային ռիսկի համապարփակ չափի, ռիսկի սահմանված սահմանափակումների բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ: Յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվություն ըստ բնագավառների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, ըստ ժամկետայնության: Վարչությունը եռամսյակային կտրվածքով ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար:

Յուրաքանչյուր օր ռիսկերի ստորաբաժանման կողմից տրամադրվում է հաշվետվություն վարչության անդամներին, որը ներառում է բանկային նորմատիվները, բանկի ընթացիկ հաշվեկշիռը, եկամուտների և ծախսերի օրական փոփոխությունը և արտահաշվեկշռային հոդվածների փոփոխությունը:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

37.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխառությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և վարչությանը:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

37.1.1 Վարկային ռիսկի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

Ներքին վարկանիշեր

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բարձր	29,778,513	-	-	29,778,513
Ստանդարտ	28,117,602	-	-	28,117,602
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	57,896,115	-	-	57,896,115
Արժեզրկումից պահուստ	(39,880)	-	-	(39,880)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	57,856,235	-	-	57,856,235

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	33,362,676	-	-	33,362,676
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	33,362,676	-	-	33,362,676
Արժեզրկումից պահուստ	(10,720)	-	-	(10,720)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	33,351,956	-	-	33,351,956

Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխարկություններ

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	39,881,015	-	-	39,881,015
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	39,881,015	-	-	39,881,015
Արժեզրկումից պահուստ	(259,550)	-	-	(259,550)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	39,621,465	-	-	39,621,465

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	43,709,570	-	-	43,709,570
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	43,709,570	-	-	43,709,570
Արժեզրկումից պահուստ	(107,920)	-	-	(107,920)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	43,601,650	-	-	43,601,650

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	43,027,307	-	-	43,027,307
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ
Ներքին վարկանիշեր

31 մարտի 2024

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք - իրական արժեք	43,027,307	-	-	43,027,307
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Բարձր	-	-	-	-
Ստանդարտ	2,686,493	-	-	2,686,493
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,686,493	-	-	2,686,493
Արժեզրկումից պահուստ	(2,022)	-	-	(2,022)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	2,684,471	-	-	2,684,471
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ</i>				
Բարձր	33,891,132	-	-	33,891,132
Ստանդարտ	-	-	-	-
Ցածր	-	-	-	-
Չաշխատող	-	-	-	-
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	33,891,132	-	-	33,891,132
Արժեզրկումից պահուստ	(86,190)	-	-	(86,190)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	33,804,942	-	-	33,804,942

Հազար ՀՀ դրամ
Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	20,752,867	-	-	20,752,867
Ստանդարտ	40,199,880	-	-	40,199,880
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	60,952,747	-	-	60,952,747
Արժեզրկումից պահուստ	(15,014)	-	-	(15,014)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	60,937,733	-	-	60,937,733
<i>Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ</i>				
Ստանդարտ	30,258,955	-	-	30,258,955
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	30,258,955	-	-	30,258,955
Արժեզրկումից պահուստ	(9,724)	-	-	(9,724)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	30,249,231	-	-	30,249,231
<i>Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխադրվածություններ</i>				
Ստանդարտ	40,888,432	-	-	40,888,432
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	40,888,432	-	-	40,888,432
Արժեզրկումից պահուստ	(123,657)	-	-	(123,657)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	40,764,775	-	-	40,764,775

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ստանդարտ	49,232,053	-	-	49,232,053
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	49,232,053	-	-	49,232,053
Արժեզրկումից պահուստ	(90,912)	-	-	(90,912)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	49,141,141	-	-	49,141,141

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները

Ստանդարտ	36,691,446	-	-	36,691,446
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	36,691,446	-	-	36,691,446

Այլ ֆինանսական ակտիվներ

Ստանդարտ	2,311,762	-	-	2,311,762
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,311,762	-	-	2,311,762
Արժեզրկումից պահուստ	(3,738)	-	-	(3,738)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,308,024	-	-	2,308,024

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ

Բարձր	24,539,842	-	-	24,539,842
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	24,539,842	-	-	24,539,842
Արժեզրկումից պահուստ	(66,457)	-	-	(66,457)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	24,473,385	-	-	24,473,385

37.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք էական է աճել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո: Գնահատում կատարելիս, Բանկը օգտագործում է ֆինանսական գործիքի մարման ակնկալվող ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունները, այլ ոչ թե ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարի փոփոխությունները:

Պարտքային ռիսկի էական աճը որոշելու համար, Բանկը հաշվի է առնում ապագային միտված ինչպես քանակական, այնպես էլ ապագային միտված որակական չափանիշներ:

Այնուամենայնիվ, եթե ապագային միտված տեղեկատվությունը (ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային կերպով) հասանելի չէ առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի, Բանկը օգտագործում է ժամկետանց օրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը որոշելու համար, թե արդյոք առկա է պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչման պահից հետո:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխատվությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ: 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար – պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցում («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում – գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքից, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես պարտազանցման դեպք, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:
- Փորձաշրջանում գտվող վարկեր. գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ վերանայման պահին աշխատող կամ վերանայման պահին չաշխատող, այն վարկերի համար, որոնք գտնվում են փորձաշրջանում (առողջացման ժամանակաշրջանից հետո ընկած ժամանակաշրջան): Միաժամանակ այդ վարկերը չպետք է ունենան 30 օրից ավել ժամկետանց օր կամ քիչ հավանական վճարման որևէ չափանիշ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների չափանիշներ

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները ներկայացված են հետևյալ պարագրաֆներում: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխատվությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- 7 և ավել ժամկետանց օրեր հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար – Հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար 7 և ավել ժամկետանց օրերը վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն – այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում կորպորատիվ վարկանիշը: Վարկանիշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's ու Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած BB մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ պարտազանցման վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ: 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է

պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:

- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցում («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքի, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես պարտազանցման դեպք, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:

Ներդրումային արժեթղթերի չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են արժեթղթերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները, որոնք բոլորն էլ որոշման մեջ ունեն հավասար կշիռ:

Ստորև ներկայացված են արժեթղթերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները, որոնք բոլորն էլ որոշման մեջ ունեն հավասար կշիռ:

- 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն - 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում երկրի (սուվերեն) վարկանիշը: Վարկանիշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's ու Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած B2 մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ պարտազանցման վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:

Էական վարթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Բանկի կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Բանկը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են դեֆոլտի ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական (հիմնականում ժամկետանց օրերով պայմանավորված) գործոններով, որոնք մատնանշում են դեֆոլտի ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Խմբային կամ անհատական գնահատում

Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է անհատական կամ խմբային հիմունքներով: Ակտիվների դասերը, որտեղ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկները կատարվում են անհատական հիմունքներով, ներառում են.

- փուլ 3-ում գտնվող անհատապես նշանակալից վարկեր՝ ֆինանսական ակտիվների դասից անկախ,
- խոշոր և առանձնահատուկ վարկեր
- զանձապետական, առևտրային և միջբանկային հարաբերություններ, ինչպիսիք են բանկերում պահվող միջոցները, հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը և անորտիզացված արժեքով/իրական արժեքով՝ այլ համապատասխան ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները,
- Մնացորդներ, որոնք դասակարգվել են որպես ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեգրված, եթե սկզբնական վարկը ապաճանաչվել է, իսկ նոր վարկը ճանաչվել է պարտքի վերակազմավորման արդյունքում:

Բանկը խմբավորում է ակտիվները, որոնց ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն հաշվարկվում անհատական հիմունքներով, ըստ համանման պարտքային ռիսկով առանձին դասերի՝ հիմնվելով վարկերի բնութագրերի վրա, ինչպես օրինակ՝

- վարկի տեսակը (կորպորատիվ, հիփոթեք, վարկային քարտ, սպառողական վարկ և այլն)
- հաճախորդի տեսակը (օրինակ՝ ֆիզիկական անձ կամ իրավաբանական անձ կամ ըստ տնտեսության ճյուղի),
- գրավի տեսակը (օրինակ՝ գույք, ստացվելիք գումարներ և այլն),
- արժույթ
- այլ բնորոշ հատկանիշներ:

Պարտազանցման սահմանում և «առողջացում»

Բանկը համարում է ֆինանսական գործիքը պարտազանցման ենթարկված, և, հետևաբար, Փուլ 3-ում դասակարգված (արժեզրկված)՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պայմանագրային վճարումները 90 օր ժամկետանց են:

Բանկը միջբանկային հաշիվները համարում է պարտազանցման ենթարկված և անհապաղ գործողություններ է կատարում, երբ պահանջվող վճարումները չեն կատարվում մինչև աշխատանքային օրվա ավարտը, ինչպես նշված է անհատական պայմանագրերով:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ պարտազանցման ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է: Նման իրադարձությունները ներառում են.

- դատավարություն, պարտքի հավաքագրման համար իրավական գործողությունների կատարում կամ հարկադիր կատարում,
- պարտապանի լիցենզիայի կասեցում,
- վարկառուն համարվում է համավարկառու, երբ հիմնական վարկառուն պարտազանցման ենթարկված է,
- նույն մնացորդի բազմակի վերաձևակերպում,
- կան հիմնավոր մտավախություններ վարկառուի ապագա ունակության վերաբերյալ՝ կայուն և բավարար դրամական հոսքերի ստեղծման հետ կապված,
- վարկառուի վարկերի օգտագործման մակարդակը՝ վարկային լծակը, զգալիորեն ավելացել է կամ առկա են վարկային լծակի նման փոփոխության համար արդարացված սպասումներ. հաշվետու ժամանակահատվածում կապիտալը 50%-ով կրճատվել է վնասների պատճառով,
- պարտքերի ծածկման գործակիցը ցույց է տալիս, որ պարտքը կայուն չէ,
- հիմնական հաճախորդի կամ վարձակալի կորուստ,
- փոխկապակցված և կարևոր հաճախորդ դիմել է սնանկ ճանաչվելու համար,
- վերաձևակերպում՝ վարկի զգալի մասի զիջմամբ,
- վարկային կազմակերպությունը սնանկության գործառույթ է սկսում փոխառուի նկատմամբ:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «առողջացած», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն երեք անընդմեջ ամիսների ընթացքում պարտազանցման սահմանված չափանիշներից որևէ մեկը բացակայել է: Ակտիվի՝ առողջանալուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է առողջացման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է պարտքային ռիսկի զգալի աճ: Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների «առողջացման» չափանիշն ավելի մեղմ է, քան վերանայված և չաշխատող պարտքերի վերաբերյալ 12-ամսյա պահանջը:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Բանկը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում՝ արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Բանկը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ ապագային առնչվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ձախողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների

վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա Բանկի՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Բանկը «առողջացման» ժամանակաշրջան է սահմանում վերանայումից հետո ընկած 12-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է միայն վերանայված և չափատող պարտքերի համար (բացառելով արտոնյալ ժամանակահատվածը): Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վերանայումից անմիջապես հետո հնարավոր չէ որոշել ֆինանսական դժվարությունների առկայությունը՝ անհրաժեշտ է օգտագործել «առողջացման» ժամանակաշրջանը՝ որոշելու համար արդյոք պարտքն արդյունավետ է «առողջացել»: Այսպիսով, բոլոր վերանայված և չափատող պարտքերը վերանայումից հետո՝ «առողջացման» ժամանակաշրջանում, պետք է մնան 3-րդ փուլում, անկախ պարտավորության դրական դրսևորումից (ժամկետանց օրերի բացակայություն և այլն):

Բանկը փորձաշրջան է համարում «առողջացման» ժամանակաշրջանից հետո ընկած 24-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է վերանայված և աշխատող պարտքերի համար: Ակտիվը՝ որպես վերանայված և աշխատող պարտքեր դասակարգվելուց հետո շարունակում է մնալ առնվազն 24-ամսյա փորձաշրջանում որպես վերանայված:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- երկու տարվա փորձաշրջանն ավարտվում է այն օրը, երբ վերանայման պայմանագիրը համարվում է աշխատող,
- փորձաշրջանի ժամկետի առնվազն կեսի ընթացքում ոչ էական համարվող մայր գումարի կամ տոկոսագումարի կանոնավոր վճարումներ,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխությունները զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է 4.4.4 ծանոթագրությունում:

Պարտազանցման հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կամ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կամ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի պարտազանցման հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

LGD- ն որոշվում է այն գործոնների հիման վրա, որոնք ազդում են պարտազանցումից հետո իրականացվող վերականգնումների վրա: Դրանք տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- ապահովված ֆինանսական գործիքների համար սա առաջին հերթին հիմնված է գրավի տեսակի և դրա կանխատեսվող արժեքների, պարտադիր վաճառքների դեպքում շուկայական/հաշվեկշռային արժեքների պատմական զեղչերի, բռնագանձման ժամանակահատվածի և դիտարկվող փոխհատուցման ծախսերի վրա:
- Չապահովված ֆինանսական գործիքների դեպքում LGD- ն սովորաբար սահմանվում է ըստ գործիքի տեսակի՝ տարբեր փոխառուների վերականգնման սահմանափակ տարբերակման պատճառով: LGD-ի վրա ազդում է հավաքագրման ռազմավարությունը՝ ներառյալ պայմանագրային պարտքերի վաճառքը և գինը:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

12-ամսյա և գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում EAD- ները որոշվում են ակնկալվող վճարումների հիման վրա, որը տարբերվում է ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- Պայմանագրային ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքների դեպքում դա հիմնված է փոխառուի կողմից 12 ամսվա կամ ամբողջ ժամկետի ընթացքում իրականացվելիք պայմանագրային մարումների վրա: Սա նաև ճշգրտվում է փոխառուի

կողմից կատարվելիք ակնկալվող գերավճարներով: Հաշվարկի մեջ ներառվում են նաև վաղաժամկետ մարման/վերաֆինանսավորման հետ կապված ենթադրությունները:

- Վերականգնվող ֆինանսական գործիքի համար պարտազանցման տեղի ունենալու ռիսկին ենթարկվածությունը կանխորոշվում է՝ ընթացիկ մնացորդային հաշվեկշիռի գումարելով «վարկի շրջանառելիության գործակիցը», ինչը հաշվի է առնում պարտազանցման տեղի ունենալու պահին մնացած սահմանաչափի ակնկալվող օգտագործումը: Այս ենթադրությունները տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի և ընթացիկ սահմանաչափերի օգտագործման՝ հիմնվելով Բանկի պարտազանցումների վերջին տվյալների վերլուծության վրա:

Ապագայամեր Կրեդիտավորություն

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոտեցումը ներկայացվում է 4.4.6 ծանոթագրության գնահատումներում ու ենթադրություններում: Ամբողջականության և ճշգրտության ապահովման նպատակով Բանկը օգտագործում է տեղեկատվություն երրորդ կողմի աղբյուրներից (ՀԲ, ԿԲ, ՀՀ Կառավարություն և այլն): Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցության գնահատման նպատակով Բանկը որոշում է ընտրված մակրոտնտեսական գործոնների և կանխատեսված տարբեր սցենարների (բազային, լավատեսական և վատատեսական) կշիռները: Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա հաշվարկելու համար Բանկն օգտագործում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակ որպես ելակետային տվյալներ իր մոդելների համար, այդ թվում՝

- ՀՆԱ-ի աճ,
- Ջուտ ընթացիկ արտասահմանյան տրանֆերտներ (արտահայտված ԱՄՆ դոլլարով)
- Գործազրկության մակարդակ, ընդամենը (ընդհանուր աշխատուժի տոկոս)
- Բանկի չաշխատող վարկերի մասնաբաժինն ընդհանուր տրված վարկերում (%)
- Առևտուր (աճի տեմպ %)
- Արդյունաբերություն (աճի տեմպ %)
- Արտարժույթի փոխարժեք
- Անշարժ գույքի գները (միջին գինը Երևանում)

37.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Պարտքային ռիսկի ենթարկվող ակտիվներն հիմնականում տեղաբաշխված են ՀՀ տարածքում:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Վարկային ներդրումների վերլուծությունը ըստ ճյուղերի ներկայացված է 18 ծանոթագրությունում:

37.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետզանման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը նաև երաշխիքներ է ստանում մայր ընկերություններից իրենց դուստր ընկերությունների վարկերի համար: Ղեկավարությունը վերահսկում է գրավի շուկայական արժեքը և անհրաժեշտության դեպքում՝ ըստ հիմնական համաձայնագրի՝ պահանջում լրացուցիչ գրավ:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային

կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխառվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետզնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Անշարժ գույք	163,375,990	161,845,204
Շարժական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	7,780,395	7,967,117
Ընթացիկ հաշիվներ և ժամկետային ավանդներ	3,372,502	3,403,289
Երաշխիքներ	10,052,694	11,342,408
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	1,516,701	1,456,745
Այլ	1,476,123	1,526,381
Ապահովվածություն չունեցող	21,945,542	24,818,401
Ընդամենը վարկեր և փոխառվություններ (համախառն)	209,519,947	212,359,545

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

37.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

37.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
		Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	82,643	145,484	(1,059,002)	(916,764)
ՀՀ դրամ	-1	(82,643)	(145,484)	1,059,002	916,764

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			31 դեկտեմբերի 2023		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ Բանկերին	9.6	4.3	-	10.4	4.3	-
տրամադրված վարկեր Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդներ	-	6.4	-	0	6.9	0
Ներդրումային արժեթղթեր	-	-	16.7	0	5.1	21.0
Ներդրումային արժեթղթեր	10.8	3.7	-	10.8	2.6	0
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13.2	9.70	11.0	13.2	8.4	10.4
Տոկոսաբեր պարտավորություններ						
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով	8.9	-	-	9.9	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

	31 մարտի 2024			31 դեկտեմբերի 2023		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտարժույթ
վճարվելիք գումարներ						
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10.1	4.4	5.5	10.6	4.4	5.4
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11.4	4.9	-	11.4	4.9	-
Այլ փոխառություններ	6.9	10.6	-	6.9	10.9	-
Ստորադաս փոխառություններ	-	9.3	-	-	9.3	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024		31 դեկտեմբերի 2023	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Ազատ փոխարկելի արժույթ	+5	55,564	+5	25,847
Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	+5	30,987	+5	30,797

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024		
ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,571,031	23,382,334	14,902,870	57,856,235
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	30,591,931	2,760,025	-	33,351,956
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,193,261	34,439,954	2,988,250	39,621,465
Ներդրումային արժեթղթեր	72,702,776	14,169,006	-	86,871,782
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	105,563,759	103,619,802	426,626	209,610,187
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,744,496	938,897	1,078	2,684,471
Ընդամենը	232,367,254	179,310,018	18,318,824	429,996,096
<i>Պարտավորություններ</i>				
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	16,304	5,900,703	2,207,071	8,124,078
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	4,004,686	-	-	4,004,686
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	127,819,876	144,701,479	7,245,666	279,767,021
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,008,902	14,777,298	-	20,786,200
Այլ փոխառություններ	26,546,643	15,819,556	-	42,366,199
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,989,606	-	3,989,606
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	6,273,613	877,897	6,798	7,158,308
Ընդամենը	170,670,024	186,066,539	9,459,535	366,196,098
Կանոնավոր գնման պայմանագրեր-սփոթ գործարքների ազդեցությունը	371,750	7,867,809	(8,239,559)	-
Զուտ Դիրք	62,068,980	1,111,288	619,730	63,799,998
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	14,344,216	19,546,916	-	33,891,132

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,927,453	34,804,505	1,205,775	60,937,733
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	27,487,145	2,762,086	-	30,249,231
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,801,381	31,645,532	5,317,862	40,764,775
Ներդրումային արժեթղթեր	65,393,438	20,481,974	-	85,875,412
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	100,381,215	110,914,414	455,736	211,751,365

Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,626,515	480,428	201,081	2,308,024
Ընդամենը	223,617,147	201,088,939	7,180,454	431,886,540
<i>Պարտավորություններ</i>				
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	12,460	11,561,548	7,701	11,581,709
Հեղձման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,007,733	-	-	6,007,733
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	123,151,191	151,526,628	6,143,772	280,821,591
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,007,965	15,288,280	-	21,296,245
Այլ փոխառություններ	25,656,867	17,696,560	-	43,353,427
Ստորադաս փոխառություններ	-	4,107,166	-	4,107,166
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	4,284,908	772,546	37,314	5,094,769
Ընդամենը	165,121,124	200,952,728	6,188,788	372,262,640
Կանոնավոր գնման պայմանագրեր-սիդթ գործարքների ազդեցությունը	(5,000)	380,730	(375,730)	-
Զուտ Դիրք	58,491,023	516,941	615,936	59,623,900
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,344,449	12,195,393	-	24,539,842

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

37.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները՝ հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը, և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն, անհրաժեշտության դեպքում, կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 4%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	31 մարտի 2024, %	31 դեկտեմբերի 2023, %
Ն2/1 Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի)	40.85	39.75

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 36-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 մարտի 2024

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	8,124,078	-	-	-	8,124,078	8,124,078
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	4,007,506	-	-	-	4,007,506	4,004,686
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	126,613,833	100,377,761	63,015,907	65,513	290,073,014	279,767,021
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	7,102,983	15,767,539	-	22,870,522	20,786,200
Այլ փոխառություններ	711,489	14,229,825	23,891,590	12,398,952	51,231,856	42,366,199
Ստորադաս փոխառություններ	17,260	338,046	1,416,196	4,869,156	6,640,658	3,989,606
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,235,140	1,027,523	1,072,488	198,429	7,533,580	7,158,308
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ, չզեղչված	144,709,306	123,076,138	105,163,720	17,532,050	390,481,214	366,196,098
Պարտքային ոչսկ պարունակող պարտավորություններ	25,345,008	7,201,470	1,344,654	-	33,891,132	33,891,132

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	11,581,709	-	-	-	11,581,709	11,581,709
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,012,374	-	-	-	6,012,374	6,007,733
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	142,872,717	90,546,134	56,067,147	70,016	289,556,014	280,821,591

	Տպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	7,345,018	16,430,984	-	23,776,002	21,296,245
Այլ փոխառություններ	519,869	11,929,297	21,903,336	12,384,455	46,736,957	43,353,427
Ստորադաս փոխառություններ	18,564	347,142	1,457,843	5,103,086	6,926,635	4,107,166
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,284,293	996,284	1,037,559	91,726	5,409,862	5,094,769
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ, չզեղչված	164,289,526	111,163,875	96,896,869	17,649,283	389,999,553	372,262,640
Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ	469,735	5,401,802	16,213,630	2,454,675	24,539,842	24,539,842

37.4 Գործառնական դիսկ

Գործառնական դիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի դիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության դիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական դիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով դիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական դիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական դիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական դիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև դիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- դիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

38 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	Ընդամենը
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	43,353,427	4,107,166	21,296,245	646,000	69,402,838
Դրամային հոսքերից	(487,399)	-	-	-	(487,399)
Վճարումներ	(1,784,803)	-	-	-	(1,784,803)
Ստացված գումար	1,297,404	-	-	-	1,297,404
Ոչ դրամային հոսքերից	(499,829)	(117,560)	(510,045)	-	(1,282,480)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	(464,532)	(118,007)	(516,995)	-	(1,099,534)
Հաշվեգրված տոկոսներ	883,684	90,474	351,506	-	1,325,664
Վճարված տոկոսներ	(918,981)	(90,027)	(344,556)	-	(1,353,564)
Շահաբաժնի հաշվեգրում	-	-	-	-	-
2024թ. մարտի 31-ի դրությամբ	42,366,199	3,989,606	20,786,200	646,000	67,788,005

Հազար ՀՀ դրամ

	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	Ընդամենը
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (աուդիտ անցած)	33,096,336	3,993,514	10,895,281	620,110	48,605,241
Դրամային հոսքերից	(2,826,031)	-	8,797,875	(2,000,000)	3,971,844
Վճարումներ	(3,911,637)	-	-	(2,000,000)	(5,911,637)
Ստացված գումար	1,085,606	-	8,797,875	-	9,883,481
Ոչ դրամային հոսքերից	(144,189)	(53,564)	(55,730)	2,000,000	1,746,517
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	(135,651)	(51,238)	(58,979)	-	(245,868)
Հաշվեգրված տոկոսներ	534,450	87,100	185,242	-	806,792

Հազար ՀՀ դրամ

	Այլ փոխառություններ	Ստորադաս փոխառություններ	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	Ընդամենը
Վճարված տոկոսներ	(542,988)	(89,426)	(181,993)	-	(814,407)
Շահաբաժնի հաշվեգրում	-	-	-	2,000,000	2,000,000
2023թ. մարտի 31-ի դրությամբ	30,126,116	3,939,950	19,637,426	620,110	54,323,602

39 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Բանկերի համար ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանվում է 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2024թ. մարտի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 մարտի 2024	31 դեկտեմբերի 2023
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	69,876,211	64,775,776
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	417,645,772	249,827,345
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	16.73%	25.93%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

Հավելված 7 Ֆինանսական հաշվետվություններ (2022-2023թթ)

«Էվոկաբանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2023թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն.....	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	10
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	11
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	12
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	13

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական Եզրակացություն

«Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ի Բաժնետերերին և Բանկի խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ի (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2023թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Էական մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների (ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված Է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկայի պահանջման մեր այլ պարտականություններն այդ պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցեր են հանդիսանում այն հարցերը, որոնք ըստ մեր մասնագիտական դատողության, առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Մենք անդրադարձել ենք այդ հարցերին ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը ձևավորելիս և չենք տրամադրում առանձին կարծիք այս հարցերի վերաբերյալ:

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ

Տեղեկատվությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ 19-ում և Ծանոթագրություն 30-ի (գ) կետում:

Աուդիտի առանցքային հարց	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված իրականացված աուդիտորական ընթացակարգեր
<p>Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները կազմում են ընդհանուր ակտիվների 48%-ը և ներառում են ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը, որը գնահատվում է կանոնավոր հիմունքով և զգայուն է կիրառվող ենթադրությունների նկատմամբ, որոնք ներկայացված են ստորև:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման մոդելը ղեկավարությունից պահանջում է կատարել մասնագիտական դատողություններ և ենթադրություններ հետևյալ առանցքային հարցերի հետ կապված.</p> <ul style="list-style-type: none"> - պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի և պարտազանցման ղեպքերի ժամանակին բացահայտում հաճախորդներին տրված վարկերի հետ կապված (բաշխում 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի միջև՝ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ 9) համաձայն), - պարտազանցման հավանականության և պարտազանցման ղեպքում առաջացող կորստի գնահատում, - ակնկալվող դրամական հոսքերի, այդ թվում՝ գրավի իրացումից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսում 3-րդ փուլ դասված հաճախորդներին տրված վարկերի համար: <p>Հաճախորդներին տրված վարկերի մեծ ծավալի և ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարների գնահատման բարդության և սուբյեկտիվության պատճառով, այս հարցը դիտարկվում է որպես աուդիտի առանցքային հարց:</p>	<p>Մենք վերլուծել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման Բանկի մեթոդաբանության և քաղաքականության առանցքային դրույթները ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ համապատասխանության տեսանկյունից՝ գործընթացում ներգրավելով պարտքային ռիսկերի մեր ներքին մասնագետներին:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հետ կապված ղեկավարության կողմից կատարված մասնագիտական դատողությունների և ենթադրությունների տեղին լինելը վերլուծելու համար իրականացրել ենք հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.</p> <ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար գնահատել և ստուգել ենք վարկերի փուլերի միջև բաշխումը վերահսկող համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը և գործառնական արդյունավետությունը: - Ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համար գնահատել և ստուգել ենք ժամկետանց օրերի հաշվարկը վերահսկող համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը և գործառնական արդյունավետությունը, որն օգտագործվում է որպես հիմք վարկերը փուլերի միջև բաշխելու համար: - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի ընտրանքի համար ստուգել ենք, արդյոք փուլերը ճիշտ են որոշված Բանկի կողմից՝ վերլուծելով ֆինանսական և ոչ ֆինանսական տեղեկատվությունը, ինչպես նաև Բանկի կողմից կատարված ենթադրությունները և մասնագիտական դատողությունները: - 1-ին և 2-րդ փուլերին բաշխված՝ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար, որոնց հետ կապված պարտազանցման հավանականությունը գնահատվում է խմբային հիմունքով, գնահատել ենք համապատասխան մոդելների տեղին լինելը և համադրել ենք մոդելի ելակետային տվյալներն առաջնային աղբյուրների տվյալների հետ ընտրանքային կարգով: - իրավաբանական անձանց տրված 1-ին և 2-րդ փուլերի վարկերի համար, որոնց հետ կապված պարտազանցման ղեպքում առաջացող կորստի գումարը գնահատվում է անհատական հիմունքով, գնահատել ենք

	<p>պարտագանցման դեպքում առաջացող կորստի հաշվարկի համար օգտագործված ելակետային տվյալները՝ համեմատելով գրավի արժեքներն արտաքին գնահատողների հաշվետվությունների տվյալների հետ և ստուգելով կիրառված զեղչերի ճշտությունը և տեղին լինելը: Մենք ներգրավել ենք գնահատման մեր ներքին մասնագետներին պարտագանցման դեպքում առաջացող կորստի հաշվարկում օգտագործված գրավի արժեքների տեղին լինելն ընտրանքային կարգով գնահատելու գործում մեզ աջակցելու համար:</p> <ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված 3-րդ փուլի վարկերի ընտրանքի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման համար Բանկի կողմից կատարված ենթադրությունները, ներառյալ գրավի իրացումից ակնկալվող մուտքերը և իրացման ակնկալվող պայմանները՝ հիմք ընդունելով մեր պատկերացումները և շուկայում հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը: Մենք հատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հաճախորդներին տրված այն վարկերին, որոնք ըստ հավանականության կարող են առավել նշանակալի ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: - ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համար ընտրանքային կարգով ստուգել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մոդելներում օգտագործված ելակետային տվյալների ամբողջականությունը և ճշգրտությունը: - ֆիզիկական անձանց տրված 3-րդ փուլի վարկերի ընտրանքի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք՝ շուկայում հասանելի տեղեկատվության հետ համեմատության միջոցով, ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման համար Բանկի կողմից կատարված ենթադրությունները, ներառյալ գրավի իրացումից ակնկալվող մուտքերը և իրացման ակնկալվող պայմանները: - գնահատել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի Բանկի մեթոդաբանության կանխատեսման կարողությունը՝ համեմատելով 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կատարված գնահատումները 2023թ. փաստացի արդյունքների հետ: - գնահատել ենք նաև, արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումներն ըստ պատշաճի արտացոլում են Բանկի ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:
--	---

Համադրելի տեղեկատվության հետ կապված այլ հանգամանքներ

Բանկի 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որն արտահայտել է չձևափոխված կարծիք այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ 2023թ. ապրիլի 14-ին:

Այլ տեղեկատվություն

Դեկլարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է տարեկան հաշվետվությունում պարունակվող տեղեկատվությունը, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և վերջիններիս վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը կտրամադրվի մեզ այս աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր եզրակացությունը չի անդրադարձնում այլ տեղեկատվությանը, և մենք չենք արտահայտի որևէ հավաստիացում այդ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պատասխանատվությունն է ընթերցել վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն դառնա հասանելի, և այդ տեղեկատվությունն ընթերցելիս դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում մեր կողմից ձեռք բերված տեղեկատվության միջև կամ այլ էական խեղաթյուրումներ:

Դեկլարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Դեկլարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ դեկլարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս դեկլարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե դեկլարությունը չունի Բանկը լուծարելու կամ Բանկի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձից պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումը, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, գեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամուտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց տրամադրում ենք նաև հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախությանը վերաբերող էթիկայի պահանջները և տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների և այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, կիրառելի լինելու դեպքում, ռիսկերը վերացնելու կամ անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է հարցի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

«Էկոկաբանկ» ՓԲԸ
Անկախ աուդիտորական եզրակացություն
Էջ 6

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի
իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Ի. Զ. Գ.

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «Բեյ-Փի-Էս-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի ունիտն

KPMG Armenia

«Բեյ-Փի-Էս-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
26 ապրիլի 2024թ.

	Ծնթգ.	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	6	29,047,260	20,957,238
Տոկոսային ծախս	6	(13,888,429)	(11,363,137)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		15,158,831	9,594,101
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	7	7,967,909	7,565,223
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	7	(5,663,032)	(4,235,381)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով գուտ եկամուտ		2,304,877	3,329,842
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով		12,667	7,631
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	8	7,714,975	29,160,732
Չուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով		3,515	(4,730)
Այլ գործառնական եկամուտ	9	734,504	452,400
Ուղղակի բանկային ծախսեր	10	(1,312,447)	(1,160,851)
Գործառնական եկամուտը մինչև արժեզրկումը և այլ վարչական ծախսերը		24,616,922	41,379,125
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից գուտ կորուստներ	11	(732,404)	(2,175,344)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(6,420,563)	(5,580,282)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(1,006,040)	(823,675)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	13	(3,043,446)	(1,860,478)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		13,414,469	30,939,346
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(2,378,489)	(5,214,947)
Տարվա շահույթ		11,035,980	25,724,399
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.			
– իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		936,800	(947,588)
– շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար		(2,882)	3,879
<i>Ընդամենը հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
		933,918	(943,709)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց շահութահարկի		933,918	(943,709)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		11,969,898	24,780,690

9-ից 92-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Վարչության կողմից 2024թ. ապրիլի 26-ին և ստորագրվել են վերոհիշյալ անունից:

Կարեն Եղիազարյան
 Վարչության նախագահ

Էմմա Տյակինյան
 Գլխավոր հաշվապահ –
 Վարչության անդամ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանուցանումների հետ մեկտեղ:

	Ծնթգ.	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	60,937,733	71,384,322
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	16		
– Բանկի կողմից պահվող		30,553,145	25,073,566
– Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		6,181,126	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	16		
– Բանկի կողմից պահվող		49,141,141	26,723,990
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ*	17	40,764,775	20,435,696
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	18	30,249,231	27,033,349
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	211,751,365	161,583,223
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	9,262,505	8,482,515
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	21	1,055,100	1,077,445
Առգրավված ակտիվներ	19	1,526,940	1,486,160
Այլ ակտիվներ	22	4,220,303	4,743,746
Ընդամենը ակտիվներ		445,643,364	348,024,012
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	23	11,581,709	274,694
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	28	6,007,733	-
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	24	280,821,591	229,262,980
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	21,296,245	10,895,281
Այլ փոխառու միջոցներ	26	43,353,427	33,096,336
Ստորադաս փոխառություններ	26	4,107,166	3,993,514
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		1,389,238	4,776,679
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	1,452,052	970,430
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	21	1,150,077	1,166,032
Այլ պարտավորություններ	27	5,024,018	2,651,856
Ընդամենը պարտավորություններ		376,183,256	287,087,802
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ	29		
Բաժնետիրական կապիտալ		23,000,000	23,000,000
Ծննդերի վերագնահատումից աճ		3,270,974	3,378,746
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ		(705,274)	(1,639,192)
Զբաղիված շահույթ		43,894,408	36,196,656
Ընդամենը սեփական կապիտալ		69,460,108	60,936,210
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		445,643,364	348,024,012

* Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը և փոխատվությունները չեն ներառում ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններին տրված վարկերը: Այդ վարկերը ներառված են հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Շահույթ մինչև հարկումը	13,414,469	30,939,346
<i>Ճշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով</i>		
Ամորտիզացիայի և մաշվածության մասհանումներ	1,006,040	823,675
Չուտ (օգուտ)/վնաս հիմնական միջոցների վաճառքից	(166)	104
Չուտ վնաս(օգուտ) այլ ակտիվների օտարումից	11,876	(79,002)
Արժեզրկումից կորուստներ	732,404	2,175,344
Վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսային ծախս	103,786	92,279
Չուտ օգուտ ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	8	(2,274,926)
Ստացվելիք տոկոսներ*	(749,377)	(208,406)
Վճարվելիք տոկոսներ*	829,904	1,195,492
Դրամական հոսքերը գործառնական գործունեությունից՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները	14,065,118	32,663,906
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(3,139,744)	(6,903,191)
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(18,577,877)	(12,489,082)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(46,885,064)	(41,691,830)
Առգրավված ակտիվներ	146,206	638,529
Այլ ակտիվներ	523,443	(3,702,969)
Գործառնական պարտավորությունների (նվազում)/աճ		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	11,084,857	1,011,029
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,010,648	(15,947,495)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	46,707,320	94,437,134
Այլ պարտավորություններ	2,447,019	1,800,505
Գործառնական գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	12,407,519	49,816,536
Վճարված շահութահարկ	(5,485,032)	(36,869)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	6,922,487	49,779,667
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(22,416,499)	(6,705,782)
Մուտքեր իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից	12,032,796	3,209,206
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(21,661,786)	(22,593,125)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(1,619,364)	(819,357)
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից	39,187	171,169
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	(33,625,666)	(26,737,889)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	29	-
Վճարված շահաբաժիններ	29	(3,420,110)
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից	25	14,668,639
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	25	(4,866,450)
Ստացված այլ փոխառու միջոցներ	26	16,931,181
Այլ փոխառու միջոցների մարում	26	(7,320,965)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	21	(282,922)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	15,709,373	16,969,124
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ (նվազում)/աճ	(10,993,806)	40,010,902
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	529,580	(4,301,930)
Արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունների ազդեցությունը	17,637	(28,340)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	71,384,322	35,703,690
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	15	60,937,733
		71,384,322

* 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ստացված տոկոսները կազմել են 28,297,883 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 20,748,832 հազար դրամ): 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վճարված տոկոսները կազմել են 14,718,333 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 12,558,629 հազար դրամ):

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Բաժնետիրական կապիտալ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ	Ծնների վերագնահատումից աճ	Զբաղիված շահույթ*	Ընդամենը սեփական կապիտալ
հազ. դրամ					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	20,000,000	(695,483)	3,486,976	10,984,137	33,775,630
Տարվա շահույթ	-	-	-	25,724,399	25,724,399
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
<i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>					
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	(947,588)	-	-	(947,588)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար	-	3,879	-	-	3,879
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	(943,709)	-	25,724,399	24,780,690
Հիմնական միջոցների մաշվածության կամ օտարման գծով պահուստի նշգրտում	-	-	(108,230)	108,230	-
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում					
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	3,000,000	-	-	-	3,000,000
Բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	(620,110)	(620,110)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	3,000,000	-	-	(620,110)	2,379,890
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	23,000,000	(1,639,192)	3,378,746	36,196,656	60,936,210
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	23,000,000	(1,639,192)	3,378,746	36,196,656	60,936,210
Տարվա շահույթ	-	-	-	11,035,980	11,035,980
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
<i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>					
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	936,800	-	-	936,800
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար	-	(2,882)	-	-	(2,882)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	933,918	(107,772)	11,035,980	11,969,898
Հիմնական միջոցների մաշվածության կամ օտարման գծով պահուստի նշգրտում	-	-	(107,772)	107,772	-
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում					
Բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	(3,446,000)	(3,446,000)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	-	-	(3,446,000)	(3,446,000)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	23,000,000	(705,274)	3,270,974	43,894,408	69,460,108

* 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում Բանկն առանձին ներկայացրել է գլխավոր պահուստը՝ 3,500,000 հազար դրամի չափով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական հաշվետվություններում գլխավոր պահուստը ներկայացված է որպես չբաշխված շահույթի մաս:

1 Ընդհանուր տեղեկատվություն

(ա) Կառուցվածքը և գործունեությունը

«Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ն (նախկին «Պրոմեթեյ Բանկ» ՓԲԸ-ն) (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 1990թ. հունիսի 1-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ: Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից 1991թ. հոկտեմբերի 2-ին տրված թիվ 27 լիցենզիայի համաձայն:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական հիմնադրամի, Հայաստանի բանկերի միության, ԱրՔա և Master Card վճարային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունն ավանդների ընդունումն է և վարկերի տրամադրումը, Հայաստանում և արտերկիր փոխանցումների, արտարժույթի փոխարկման գործարքների իրականացումն է և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումն է իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց:

Բանկին իր գործունեությունն իրականացնում է գլխամասային գրասենյակի և 13 մասնաճյուղերի միջոցով, որոնք գտնվում են Երևանում, Գյումրիում, Արմավիրում և Վանաձորում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Հանրապետության փ. 44/2:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ 492 աշխատակից (2022թ-ին՝ 438).

Ստորև ներկայացված է Բանկի բաժնետերերի կազմը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2023թ.		2022թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Մարետա Գևորկյան	22,999,300	100.0	22,980,100	99.9
Այլ բաժնետերեր	700	0.0	19,900	0.1
	23,000,000	100	23,000,000	100

Բանկի վերջնական հսկող անձն է Մարետա Գևորկյանը, ով իրավունք ունի կառավարել Բանկի գործառնություններն իր հայեցողությամբ և իր շահերից ելնելով: Նա նաև մի շարք մասնակցություններ ուներ Բանկի հետ առնչություն չունեցող այլ կազմակերպություններում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Համապատասխանաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որին բնորոշ է զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում բռնկված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, հանգեցրեց սոցիալական հուզումների Հայաստանում: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվեցին սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրեց անորոշությունը գործարար միջավայրում: 2023թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի ռազմական ուժերը սկսեցին նոր ռազմական գործողություն, որի հետևանքով Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությունը ստիպված էր լքել իր բնակավայրը և տեղափոխվել Հայաստան՝ Ադրբեջանին թողնելով հսկողությունը տարածքի նկատմամբ:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների (ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով և վերագնահատված արժեքով հաշվառվող շենքերի:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 404.79 դրամ և 393.57 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և համապատասխանաբար 447.9 դրամ և 420.06 դրամ 1 եվրոյի համար:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն սպագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 4(ե) (i),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն – Ծանոթագրություն 30 (գ):

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել էլակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ վերականգնվող դրամական հոսքերը գնահատելու համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 30 (գ):

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի փոփոխություններ

Բանկը վաղաժամ չի կիրառել հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2023թ-ին, սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

Տեղեկատվություն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի վերաբերյալ

Բանկը կիրառում է «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումը» (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ) 2023թ. հունվարի 1-ից: Թեև փոփոխությունները չեն հանգեցրել որևէ փոփոխության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում, դրանք ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ բացահայտված տեղեկատվության վրա:

Փոփոխությունները պահանջում են բացահայտել հաշվապահական հաշվառման «էական», այլ ոչ «նշանակալի» մասերը: Փոփոխությունները ներառում են նաև ուղեցույց հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտման հետ կապված էականության հասկացության կիրառման վերաբերյալ՝ օգնելով կազմակերպություններին տրամադրել կազմակերպությանը հատուկ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը վերաբերյալ օգտակար տեղեկատվություն, որն անհրաժեշտ է օգտագործողներին ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված այլ տեղեկատվությունը հասկանալու համար:

Ղեկավարությունը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և թարմացրել է Ծանոթագրություն 4-ում «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր» (2022թ-ին՝ «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր») բացահայտված որոշակի տեղեկատվությունը՝ փոփոխություններին համապատասխան:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստն իրենից ներկայացնում է տարբերությունը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված փոխարժեքային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներն, այդ թվում՝ ՀՀ դրամով արտահայտված պարտադիր պահուստը և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (նոտորո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու համար: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4 (զ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՄ 9-ի և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՄ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՄ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՄ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք առաջանում են հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից: Ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են եկամտի առաջացմանը և չեն բխում հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից, Բանկը դասակարգում է որպես այլ գործառնական ծախսեր: Մնացած բոլոր ծախսերը դասակարգվում են որպես ընդհանուր վարչական ծախսեր:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և կորուստներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապահանջվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այդ ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այդ բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ծահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այդ գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, տոկոսային եկամտաբերության որոշակի մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այդ գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Բանկն ունի հաստատուն տոկոսադրույքով երկարաժամկետ վարկերի պորտֆել, որոնց հետ կապված հնարավորություն ունի վերանայել տոկոսադրույքը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում: Վարկառուն հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Բանկը որոշել է, որ այդ վարկերի պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, քանի որ այդ հնարավորությունից օգտվելու դեպքում տոկոսադրույքն այնպես է փոփոխվում, որ դառնում է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի համար հատուցում: Փոխարենը, Բանկն այդ վարկերը դիտարկում է որպես ըստ իրենց էության լողացող տոկոսադրույքով վարկեր (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iii)):

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապահանջելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապահանջված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապահանջման ժամանակ: Ապահանջման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկն իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապահանջվում: Այդպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և
- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

Եթե ի լրումն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունների կատարվում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության այլ փոփոխություններ, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն

ուղենեիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Այնուհետև Բանկը լրացուցիչ փոփոխությունների նկատմամբ կիրառում է վերափոխումների հաշվառմանը վերաբերող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթները:

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այդ դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի վերափոխումը չի դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում է գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են վերափոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այդ գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չնարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն վերափոխման նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան վերափոխումը կատարելը (տես ստորև ներկայացված դուրսգրման քաղաքականությունը): Այդ մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում՝ վերափոխման նշանակալի լինելը գնահատելու համար:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լոդացող

տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այդ դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և գեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապահանջման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները վերափոխման պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 30 (գ):

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չհասնող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- գուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալություններում,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալություններում գուտ ներդրումների), որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի անել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 30 (գ)):

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման ղեպերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման ղեպերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն անել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*, որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*, որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ*, որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*, որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 30 (գ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապանանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապանանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 30 (գ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապանանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապանանաչման ժամանակ: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը գեղչվում է ապանանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները և զուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալություններում պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Դա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *անորոշիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*` որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*` սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին*` Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ*` ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այդ ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այդ գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ` վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհանդիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այդ գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորությունը պահանջվում է պարտքային գործիքի պայմանագիրը կարգավորող օրենքներով և կանոնակարգերով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելավճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի անի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այդ ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(գ) Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ» հոդվածը ներառում է.

- հաճախորդներին տրված վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- գուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալությունում:

(ե) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորոշում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(ը) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դերիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(թ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դերիտորական պարտքերը: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ժ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները, բացառությամբ շենքերի, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով, ինչպես ներկայացված է ստորև:

(ii) Վերագնահատում

Հողը և շենքերը ենթակա են վերագնահատման կանոնավոր հիմունքով: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է վերագնահատման ենթակա հողի և շենքերի իրական արժեքների փոփոխություններից: Եթե հողի և շենքի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե հողի և շենքի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Սակայն եթե այդ նվազումը վերականգնում է նույն ակտիվի սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած աճը, ապա այն ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(ի) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները, ներառյալ հարկերը, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

(ii) Արտոնյալ բաժնետոմսեր

Զմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ, քանի որ նախատեսում են հայեցողական շահաբաժինների վճարում, չեն ներառում դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ տրամադրելու պարտականություններ և չեն պահանջում Բանկի փոփոխական թվով բաժնային գործիքների մարում: Այդ բաժնետոմսերի գծով հայեցողական շահաբաժինները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի բաշխումներ՝ Բանկի բաժնետերերի հաստատմամբ:

(iii) Ծահաբաժիններ

Ծահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(լ) Առգրավված գրավ

Առգրավված գույքը հաշվառվում է սկզբնական արժեքից և գուտ իրացման արժեքից նվազագույնով:

(խ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայություններ, իրավաբանական անձանց մատուցվող ծառայություններ, բանկային ներդրումային ծառայություններ և թվային բանկինգ (2022թ-ին՝ ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայություններ, իրավաբանական անձանց մատուցվող ծառայություններ և ներդրումային բանկային ծառայություններ):

(ծ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այդ նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Բանկն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(կ) Գեռևա չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2023թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների և փոփոխությունների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված հաշվապահական հաշվառման ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցությունը չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Պարտավորությունների դասակարգումը ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի և կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՍ 1- փոփոխություններ)
- Սատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ (ՀՀՄՍ 7-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառքի և հետադարձ վարձակալություն գործարքների դեպքում (ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Փոխանակման հնարավորության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)

5 Համադրելի տեղեկատվություն

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը վերանայել է արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար ՀՀ ԿԲ-ում պահվող պարտադիր պահուստի դասակարգումը (Ծանոթագրություն 17), և Բանկի գնահատմամբ պահուստը չի համապատասխանում դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների կազմում դասակարգվելու չափանիշներին, քանի որ Բանկը պարտավոր է ապահովել նվազագույն մնացորդ յուրաքանչյուր օրվա վերջում: Պահուստը ներառվել բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում: Համադրելի տեղեկատվությունը վերադասակարգվել է պահուստի դասակարգման փոփոխությունների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

Բացի այդ, համադրելի տեղեկատվությունը վերադասակարգվել է հաշվետու տարում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտի միավորված ներկայացման փոփոխությունների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով (Ծանոթագրություն 8):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ամփոփ կերպով ներկայացված է վերադասակարգման ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

հազ. դրամ	Վերադասակարգման ազդեցությունը		
	Ըստ նախորդ տարվա հաշվետվությունների	Վերադասակարգում	Վերադասակարգումից հետո
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	88,969,092	(17,584,770)	71,384,322
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,850,926	17,584,770	20,435,696

Ճահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

հազ. դրամ	Վերադասակարգման ազդեցությունը		
	Ըստ նախորդ տարվա հաշվետվությունների	Վերադասակարգում	Վերադասակարգումից հետո
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար			
Չուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	26,888,707	(26,888,707)	-
Այլ գործառնական եկամուտ	2,727,326	(2,274,926)	452,400
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	-	29,160,732	29,160,732
Չուտ վնաս իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով	-	(4,730)	(4,730)
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով	-	7,631	7,631

6 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով		
Անորոշագրված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18,789,551	14,983,091
Անորոշագրված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	3,463,352	2,602,982
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,873,836	2,168,633
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,671,902	202,006
Այլ	8,985	3,095
	26,807,626	19,959,807
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,239,634	997,431
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	29,047,260	20,957,238
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	9,530,210	7,699,024
Այլ փոխառու միջոցներ և ստորադաս փոխառություններ	2,996,026	2,260,754
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,157,491	659,420
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	103,786	92,279
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	63,058	612,211
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	37,630	39,449
Այլ	228	-
Ընդամենը տոկոսային ծախս	13,888,429	11,363,137
Չուտ տոկոսային եկամուտ	15,158,831	9,594,101

7 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով գույտ եկամուտ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		
Պլաստիկ քարտերով գործառնություններ	5,250,213	2,394,126
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների վճարներ	1,532,067	4,342,699
Դրամական փոխանցումներ	531,965	558,802
Հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	510,864	166,934
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	90,294	63,324
Այլ	52,506	39,338
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	7,967,909	7,565,223
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս		
Պլաստիկ քարտերով գործառնություններ	4,109,903	1,683,660
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների վճարներ	1,299,511	2,127,428
Դրամական փոխանցումներ	247,324	283,527
Այլ	6,294	140,766
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	5,663,032	4,235,381
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով գույտ եկամուտ	2,304,877	3,329,842

(ա) Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից

Բանկի հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող հասույթը հիմնականում ներառում է միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը: Բանկը միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով հասույթը ճանաչում է ժամանակի որոշակի պահին: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող հասույթը ներառում է.

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	7,967,909	7,565,223

(բ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Այլ ակտիվների կազմում ներառված դեբիտորական պարտքեր	65,028	12,986

8 Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Չուտ օգուտ սփոթ գործարքներից	6,431,157	26,885,806
Չուտ օգուտ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	1,283,818	2,274,926
	7,714,975	29,160,732

9 Այլ գործառնական եկամուտ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	615,033	302,777
Դատական ծախսերի հատուցում	31,186	40,188
Եկամուտ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի դադարեցումից	20,161	-
Չուտ օգուտ այլ ակտիվների օտարումից	216	79,252
Այլ	67,908	30,183
	734,504	452,400

10 Ուղղակի բանկային ծախսեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական հիմնադրամին գծով ծախսեր	682,265	480,645
Վարկային ռեզիստրի, այլ գործառնական համակարգերի և այլ հարթակների օգտագործման ծախսեր	108,938	91,815
Քեշերի գծով ծախսեր	89,505	24,445
Ինկասացիոն ծառայությունների ծախսեր	83,757	39,134
Վարկերը ներելու հետ կապված ծախսեր	80,258	361
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	35,122	24,673
Քարտերի թողարկման և առաքման ծախսեր	28,913	41,966
Պահառուական ծառայությունների ծախսեր	27,045	21,250
Վճարների հատուցում հանախորդներին վարկերի վաղաժամ մարման հետ կապված	22,964	316,985
Բրոքերային ծառայությունների վճարներ	19,454	14,522
Այլ	134,226	105,055
	1,312,447	1,160,851

11 Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(17,637)	-	-	(17,637)
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	85,506	-	-	85,506
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	18,313	48,903	523,237	590,453
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,077	-	-	7,077
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,897	-	-	39,897
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19,508	-	-	19,508
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	28,148	-	-	28,148
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(6,445)	-	-	(6,445)
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	(14,103)	-	-	(14,103)
Ընդամենը ծախս պարտքային կորուստների գծով	160,264	48,903	523,237	732,404

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,340	-	-	28,340
Բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	33,067	-	-	33,067
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	(160,463)	187,497	1,979,198	2,006,232
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	329	-	-	329
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	43,435	-	-	43,435
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	(15,876)	-	-	(15,876)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	10,854	-	-	10,854
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,986	-	-	3,986
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	64,977	-	-	64,977
Ընդամենը ծախս պարտքային կորուստների գծով	8,649	187,497	1,979,198	2,175,344

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների հատուցումներ, ներառյալ դրանց գծով հարկերը	6,184,761	5,408,237
Անձնակազմի վերապատրաստման ծախսեր	75,753	33,610
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր	160,049	138,435
	6,420,563	5,580,282

13 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Գովազդ և հանրային կապեր	929,103	414,076
Ոչ նյութական ակտիվների սպասարկման ծախսեր	588,405	325,265
Խորհրդատվական և այլ ծառայություններ*	334,586	98,323
Հիմնական միջոցների վերանորոգում և սպասարկում	278,992	215,890
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի, տուրքեր	168,480	111,778
Վարկերի վերադարձման գծով ծախսեր	137,405	159,999
Ներկայացուցչական և կազմակերպչական ծախսեր	120,446	101,638
Անվտանգության ծառայություն	108,359	102,402
Գրասենյակային ծախսեր	87,547	88,221
Կապի և հաղորդակցման ծախսեր	77,834	57,153
Կարճաժամկետ և փոքրաթեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	70,151	70,331
Ապահովագրության ծախսեր	70,046	66,382
Այլ	72,092	49,020
	3,043,446	1,860,478

* 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա խորհրդատվական և այլ ծառայությունների կազմում ներառված է Բանկի ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների համաձայն պատրաստված 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի արժեքը՝ 35,000 հազար դրամի չափով և այլ ոչ աուդիտորական ծառայությունների արժեքը՝ 73,856 հազար դրամի չափով, որոնք վճարվել են/ենթակա են վճարման աուդիտորական կազմակերպությանը: Նշված գումարները ներկայացված են առանց ԱԱՀ:

14 Շահութահարկի գծով ծախս

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	2,013,567	4,800,638
Նախորդ տարիների շահութահարկի գծով ճշգրտում	84,024	-
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	280,898	414,309
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	2,378,489	5,214,947

2023թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ. համեմատ փոփոխություն տեղի չի ունեցել):

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2023թ. հազ. դրամ	%	2022թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	13,414,469		30,939,346	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	2,414,604	18.0	5,569,082	18.0
Նախորդ տարիների շահութահարկի գծով ճշգրտում	84,024	0.6	-	-
Չհարկվող եկամուտ	(120,139)	(0.9)	(354,135)	(1.1)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	2,378,489	17.7	5,214,947	16.9

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ և գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ համապատասխանաբար 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,325)	(4,096)	-	(10,421)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(590)	1,163	-	573
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,882	(6,927)	-	(3,045)
Ներդրումային արժեթղթեր	377,668	(3,799)	(200,724)	173,145
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(584,252)	(122,676)	-	(706,928)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(720,472)	(207,709)	-	(928,181)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(193,940)	4,022	-	(189,918)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	209,886	(2,872)	-	207,014
Այլ ակտիվներ	(10,638)	14,615	-	3,977
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	(8,603)	(5,617)	-	(14,220)
Այլ փոխառու միջոցներ	(33,646)	(25,844)	-	(59,490)
Այլ պարտավորություններ	(3,400)	78,842	-	75,442
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(970,430)	(280,898)	(200,724)	(1,452,052)

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(4,951)	(1,374)	-	(6,325)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(299)	(291)	-	(590)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(653)	4,535	-	3,882
Ներդրումային արժեթղթեր	169,819	4,178	203,671	377,668
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(177,216)	(407,036)	-	(584,252)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(747,156)	26,685	-	(720,471)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(137,808)	(56,132)	-	(193,940)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	148,607	61,278	-	209,885
Այլ ակտիվներ	(1,194)	(9,444)	-	(10,638)
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	(8,139)	(464)	-	(8,603)
Այլ փոխառու միջոցներ	(18,805)	(14,841)	-	(33,646)
Այլ պարտավորություններ	18,003	(21,403)	-	(3,400)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(759,792)	(414,309)	203,671	(970,430)

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն։ Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվել են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց Բանկը կկարողանա օգտագործել դրանցից ստացված օգուտները։

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Կանխիկը դրամարկղում	20,752,867	27,822,349
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	34,298,539	36,452,475
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- A1-ից A3 վարկանիշով	3,489,814	4,565,839
- Baa1-ից Baa3 վարկանիշով	814,941	-
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	525,426	191,635
- B1-ից B3 վարկանիշով	9,756	6,069
- վարկանիշ չունեցող	1,067,439	2,378,606
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	5,901,341	7,142,149
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	60,952,747	71,416,973
Պարտքային կորստի պահուստ	(15,014)	(32,651)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	60,937,733	71,384,322

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող բաներում պահվող նոստրո հաշիվների մնացորդում ներառված է հայկական բանկում պահվող 412,472 հազար դրամ մնացորդը, որի «Fitch» վարկանիշային գործակալության արտաքին վարկանիշը համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1 վարկանիշին (2022թ-ին՝ 424,945 հազար դրամ):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի տեղաբաշխված միջոցներ որևէ բանկում, բացի ՀՀ ԿԲ-ից, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվները վերաբերում են վճարահաշվարկային գործունեությանը (տես Ծանոթագրություն 17) և անհրաժեշտության դեպքում կարող են էլքագրվել:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	32,651	-	-	32,651
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(32,651)	-	-	(32,651)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	15,014	-	-	15,014
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	15,014	-	-	15,014

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	4,311	-	-	4,311
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(4,311)	-	-	(4,311)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	32,651	-	-	32,651
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	32,651	-	-	32,651

16 Ներդրումային արժեթղթեր

(ա) Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	30,190,240	24,552,968
Վարկանիշ չունեցող հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր	320,080	477,773
Ընդամենը պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	30,510,320	25,030,741
Բաժնային ներդրումներ		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	42,825	42,825
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	30,553,145	25,073,566
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	6,181,126	-
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	6,181,126	-
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	36,734,271	25,073,566

Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար: Կորստի պահուստը չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	56,044	-	-	56,044
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(23,471)	-	-	(23,471)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	42,979	-	-	42,979
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	75,552	-	-	75,552

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	71,920	-	-	71,920
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(33,808)	-	-	(33,808)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	17,932	-	-	17,932
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	56,044	-	-	56,044

(i) Որպես իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող նախորոշված չգնանշվող բաժնային արժեթղթեր

Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներում ներառված են ստորև ներկայացված չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը:

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		2023թ.	2022թ.
			2023թ.	2022թ.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	1.25	1.25	10,717	10,717
«ԱՔՈԱ Քրեդիտ Ռեֆորմինգ»	Հայաստանի Հանրապետություն	Վարկային բյուրո	5.90	5.90	32,108	32,108
					42,825	42,825

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումները հիմնականում ներառում են Փոնդային բորսաների և վարկային բյուրոների պարտադիր բաժնետոմսերը: Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ այդ գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտարկվում են դրանց սկզբնական արժեքներին 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(բ) Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	25,705,479	21,395,653
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	5,394,322	4,415,728
Aaa վարկանիշով օտարերկրյա պետությունների պետական արժեթղթեր	14,097,950	-
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	45,197,751	25,811,381
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	3,025,840	963,624
- վարկանիշ չունեցող	1,008,462	-
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	4,034,302	963,624
Ընդամենը պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	49,232,053	26,775,005
Ընդամենը համախառն ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	49,232,053	26,775,005
Պարտքային կորստի պահուստ	(90,912)	(51,015)
Ընդամենը գուտ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	49,141,141	26,723,990

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի մնացորդում ներառված է հայկական ընկերությունում պահվող 1,008,462 հազար դրամ մնացորդը, որի «Fitch» վարկանիշային գործակալության արտաքին վարկանիշը համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության Ba3 վարկանիշին:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ կառավարության, Բանկը չունի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին չկար պայմանագրային կողմ, բացառությամբ ՀՀ կառավարության):

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	51,015	-	-	51,015
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	12,914	-	-	12,914
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	26,983	-	-	26,983
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	90,912	-	-	90,912

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	7,580	-	-	7,580
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(515)	-	-	(515)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	43,950	-	-	43,950
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	51,015	-	-	51,015

17 Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց ՀՀ ԿԲ-ում	3,607,500	1,100,000
Ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում, պարտադիր պահուստներ	22,438,845	17,584,770
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	93,338	65,278
Պետական դեպոզիտարիայում պահվող մնացորդներ	2,896,229	-
Այլ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Հայկական բանկեր		
– Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	2,247,231	79,967
– վարկանիշ չունեցող	4,863,349	1,578,291
Այլ բանկեր և ֆինանսական կազմակերպություններ		
– A1-ից A3 վարկանիշով	-	25,204
– վարկանիշ չունեցող	4,741,940	40,337
Ընդամենը այլ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11,852,520	1,723,799
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ	40,888,432	20,473,847
Պարտքային կորստի պահուստ	(123,657)	(38,151)
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	40,764,775	20,435,696

Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները: Բանկի գնահատմամբ վարկանիշ չունեցող հայկական բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային ռիսկը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1 վարկանիշին: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող այլ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի և փոխատվությունների մնացորդում ներառված են ֆինանսական կազմակերպությունների 1,147,654 հազար դրամի և 2,875,230 հազար դրամի չափով մնացորդները, որոնց «Fitch» վարկանիշային գործակալության արտաքին վարկանիշները համապատասխանում են «Moody's» վարկանիշային գործակալության համապատասխանաբար Aa3 և Ba1 վարկանիշներին:

Այլ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված է մեկ պայմանագրային կողմի 2,875,230 հազար դրամի չափով ավանդը, որի գումարը դեռ չի փոխանցվել պայմանագրային կողմին և գրանցվել է որպես պարտավորություն բանկերի ավանդների և մնացորդների կազմում (Ծանոթագրություն 23):

(ա) Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի երազրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% (2022թ-ին՝ 4%) և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով (2022թ-ին՝ 10%՝ ՀՀ դրամով և 8%՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով): ՀՀ դրամով պահվող ավանդը

Ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (տես Ծանոթագրություն 15), քանի որ կարող են ելքագրվել անհրաժեշտության դեպքում:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկը պարտավոր է ապահովել նվազագույն մնացորդ յուրաքանչյուր օրվա վերջում: Այդ պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և ներառված են բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

(բ) Բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի որևէ պայմանագրային կողմ, որի գծով մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Բանկերին տրված վարկերը և փոխատվությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բանկերին տրված բոլոր վարկերը և փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	38,151	-	-	38,151
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(38,151)	-	-	(38,151)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	123,657	-	-	123,657
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	123,657	-	-	123,657

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	5,084	-	-	5,084
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(5,084)	-	-	(5,084)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	38,151	-	-	38,151
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	38,151	-	-	38,151

18 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Վարկանիշ չունեցող միջին չափի հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	411,943	7,060,265
Վարկանիշ չունեցող փոքր և միջին չափի այլ հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ	29,847,012	19,989,253
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք համախառն գումարներ	30,258,955	27,049,518
Պարտքային կորստի պահուստ	(9,724)	(16,169)
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	30,249,231	27,033,349

Ակտիվների համար որպես ապահովություն ընդունված գրավ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին 31,972,194 հազար դրամ իրական արժեքով պետական արժեթղթերը (2022թ-ին՝ 28,865,885 հազար դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին՝ մեկ պայմանագրային կողմ): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային կողմի մնացորդների գծով ստացվելիք գումարը կազմում էր 7,060,265 հազար դրամ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները վերագրելի են խոշոր հայկական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Բոլոր գումարները դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Բանկի գնահատմամբ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող՝ փոքր և միջին չափի հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ստացվելիք գումարների պարտքային ռիսկը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1 արտաքին վարկանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	16,169	-	-	16,169
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(16,169)	-	-	(16,169)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	9,724	-	-	9,724
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	9,724	-	-	9,724

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	12,183	-	-	12,183
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(12,183)	-	-	(12,183)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	16,169	-	-	16,169
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	16,169	-	-	16,169

19 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

		2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր			
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	19(ա)	43,829,383	37,442,004
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	19(ա)	59,356,138	41,854,700
Վարկեր վարկային և ներդրումային կազմակերպություններին	19(ա)	7,849,754	7,807,921
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր և փոխատվություններ		111,035,275	87,104,625
Ֆիզիկական անձանց տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր			
Հիփոթեքային վարկեր	19(ա)	72,730,593	56,576,391
Սպառողական վարկեր	19(ա)	28,593,677	20,516,192
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր և փոխատվություններ		101,324,270	77,092,583
Ընդամենը հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր և փոխատվություններ		212,359,545	164,197,208
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ			
Պարտքային կորստի պահուստ	19(բ)	3,002,924	131,729
		(3,611,104)	(2,745,714)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ		211,751,365	161,583,223

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	80,417,120	2,871,051	3,816,454	87,104,625
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	51,682,893	-	-	51,682,893
Մարված ակտիվներ	(30,172,631)	(572,449)	(304,470)	(31,049,550)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	410,485	(406,442)	(4,043)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(3,453,146)	3,484,160	(31,014)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(499,073)	(2,430,171)	2,929,244	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(646,804)	(646,804)
Վերականգնումներ	-	-	311,793	311,793
Ակտիվի գույտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	2,506,702	455,825	669,791	3,632,318
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	100,892,350	3,401,974	6,740,951	111,035,275

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	74,971,418	217,983	430,402	75,619,803
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ*	54,801,673	-	-	54,801,673
Մարված ակտիվներ*	(28,911,822)	(115,563)	(268,311)	(29,295,696)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(3,605,784)	3,605,784	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(4,657,522)	(214,002)	4,871,524	-
Վերականգնումներ	-	-	79,119	79,119
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(413,717)	(413,717)
Ակտիվի գույտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(12,180,843)	(623,151)	(882,563)	(13,686,557)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	80,417,120	2,871,051	3,816,454	87,104,625

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	312,536	242,688	1,284,491	1,839,715
Տեղափոխում 1-ին փուլ	9,604	(6,247)	(3,357)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(6,740)	6,740	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(42)	(235,815)	235,857	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(120,690)	20,745	1,059,287	959,342
Սկզբնավորված նոր ֆինանսական ակտիվներ	303,594	-	-	303,594
Վերականգնումներ	-	-	311,793	311,793
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(411,309)	(411,309)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	498,262	28,111	2,476,762	3,003,135

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	388,223	60,766	97,574	546,563
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(33,111)	33,111	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(34,744)	(60,471)	95,215	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները*	(169,749)	208,984	1,427,577	1,466,812
Սկզբնավորված նոր ֆինանսական ակտիվներ*	161,917	298	2,410	164,625
Վերականգնումներ	-	-	75,432	75,432
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(413,717)	(413,717)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	312,536	242,688	1,284,491	1,839,715

* Բանկը չի ներառել վերականգնվող վարկային գծերի և օվերդրաֆտների փոփոխությունները սկզբնավորված նոր ակտիվների և մարված ակտիվների կազմում՝ համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան վարկերի կորստի պահուստների փոփոխություններում՝ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համար: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համադրելի տեղեկատվությունում կատարվել են փոփոխություններ այս առումով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	75,818,856	460,117	813,610	77,092,583
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	52,969,692	-	-	52,969,692
Մարված ակտիվներ	(28,337,359)	(209,950)	(865,310)	(29,412,619)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	244,018	(196,508)	(47,510)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(319,590)	351,967	(32,377)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(448,888)	(81,313)	530,201	-
Վերականգնումներ	-	-	1,137,506	1,137,506
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(770,130)	(770,130)
Ակտիվի մնացորդի փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	551,003	64,277	(308,042)	307,238
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	100,477,732	388,590	457,948	101,324,270

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	64,056,358	1,240,312	1,154,013	66,450,683
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ*	39,848,444	-	-	39,848,444
Մարված ակտիվներ*	(20,777,767)	(331,087)	(227,371)	(21,336,225)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	215,531	(215,531)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(363,656)	424,746	(61,090)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(990,774)	(646,300)	1,637,074	-
Վերականգնումներ	-	-	1,023,674	1,023,674
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(1,415,061)	(1,415,061)
Ակտիվի մնացորդի փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(6,169,280)	(12,023)	(1,297,629)	(7,478,932)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	75,818,856	460,117	813,610	77,092,583

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	431,538	139,658	334,474	905,670
Տեղափոխում 1-ին փուլ	91,395	(68,500)	(22,895)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(10,549)	18,081	(7,532)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(6,783)	(33,372)	40,155	-
Կորստի պահուստի գույք վերաչափում, ներառյալ մարումները	(349,146)	28,158	(536,050)	(857,038)
Սկզբնավորված նոր ֆինանսական ակտիվներ	184,555	-	-	184,555
Վերականգնումներ	-	-	1,137,506	1,137,506
Տարվա ընթացքում դուրսգրված գումարներ	-	-	(770,130)	(770,130)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	341,010	84,025	175,528	600,563

հազ. դրամ

2022թ.

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	534,814	430,426	600,729	1,565,969
Տեղափոխում 1-ին փուլ	79,985	(79,985)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(7,316)	25,363	(18,047)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(23,314)	(214,361)	237,675	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները*	(311,221)	(27,671)	495,509	156,617
Սկզբնավորված նոր ֆինանսական ակտիվներ*	158,590	5,886	53,702	218,178
Վերականգնումներ	-	-	841,678	841,678
Տարվա ընթացքում դուրսգրված գումարներ	-	-	(1,876,772)	(1,876,772)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	431,538	139,658	334,474	905,670

Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Հաճախորդների վարկերի և փոխատվությունների պարտքային որակի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը, ելնելով ներքին վարկանիշային մոդելից, ներկայացված է Ծանոթագրություն 30-ում:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	36,464,183	1,724,724	552,259	38,741,166
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	2,042,779	2,042,779
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	3,045,438	3,045,438
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	36,464,183	1,724,724	5,640,476	43,829,383
Պարտքային կորստի պահուստ	(246,811)	(12,233)	(2,347,412)	(2,606,456)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	36,217,372	1,712,491	3,293,064	41,222,927
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	56,571,150	1,650,086	-	58,221,236
- մինչև 30 օր ժամկետանց	7,263	26,768	-	34,031
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	396	10,994	11,390
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,089,481	1,089,481
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	56,578,413	1,677,250	1,100,475	59,356,138
Պարտքային կորստի պահուստ	(150,922)	(15,878)	(129,350)	(296,150)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	56,427,491	1,661,372	971,125	59,059,988
Վարկեր վարկային և ներդրումային կազմակերպություններին				
- ոչ ժամկետանց	7,849,754	-	-	7,849,754
Ընդամենը համախառն վարկեր վարկային և ներդրումային կազմակերպություններին	7,849,754	-	-	7,849,754
Պարտքային կորստի պահուստ	(100,529)	-	-	(100,529)
Ընդամենը զուտ վարկեր վարկային և ներդրումային կազմակերպություններին	7,749,225	-	-	7,749,225
Ընդամենը համախառն վարկեր իրավաբանական անձանց	100,892,350	3,401,974	6,740,951	111,035,275
Ընդամենը զուտ վարկեր իրավաբանական անձանց	100,394,088	3,373,863	4,264,189	108,032,140

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	72,221,297	158,193	199,101	72,578,591
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,315	23,017	13,678	48,010
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	41,403	-	41,403
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	62,589	62,589
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	72,232,612	222,613	275,368	72,730,593
Պարտքային կորստի պահուստ	(39,537)	(26,080)	(57,247)	(122,864)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	72,193,075	196,533	218,121	72,607,729
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց*				
- ոչ ժամկետանց	28,116,824	60,189	440	28,177,453
- մինչև 30 օր ժամկետանց	128,296	10,281	-	138,577
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	95,238	751	95,989
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	269	181,389	181,658
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	28,245,120	165,977	182,580	28,593,677
Պարտքային կորստի պահուստ	(301,473)	(57,945)	(118,281)	(477,699)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	27,943,647	108,032	64,299	28,115,978
Ընդամենը համախառն վարկեր ֆիզիկական անձանց	100,477,732	388,590	457,948	101,324,270
Ընդամենը զուտ վարկեր ֆիզիկական անձանց	100,136,722	304,565	282,420	100,723,707
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	201,370,082	3,790,564	7,198,899	212,359,545
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	200,530,810	3,678,428	4,546,609	208,755,847

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	31,839,255	2,369,913	837,903	35,047,071
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	2,394,933	2,394,933
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	31,839,255	2,369,913	3,232,836	37,442,004
Պարտքային կորստի պահուստ	(115,900)	(234,571)	(1,214,124)	(1,564,595)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	31,723,355	2,135,342	2,018,712	35,877,409
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
- ոչ ժամկետանց	40,763,138	458,303	46,522	41,267,963
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,806	8,005	3,975	18,786
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	34,830	-	34,830
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	533,121	533,121
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	40,769,944	501,138	583,618	41,854,700
Պարտքային կորստի պահուստ	(44,111)	(8,117)	(70,367)	(122,595)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	40,725,833	493,021	513,251	41,732,105

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկեր վարկային և ներդրումային կազմակերպություններին				
- ոչ ժամկետանց	7,807,921	-	-	7,807,921
Ընդամենը համախառն վարկեր վարկային և ներդրումային կազմակերպություններին	7,807,921	-	-	7,807,921
Պարտքային կորստի պահուստ	(152,525)	-	-	(152,525)
Ընդամենը զուտ վարկեր վարկային և ներդրումային կազմակերպություններին	7,655,396	-	-	7,655,396
Ընդամենը համախառն վարկեր իրավաբանական անձանց	80,417,120	2,871,051	3,816,454	87,104,625
Ընդամենը զուտ վարկեր իրավաբանական անձանց	80,104,584	2,628,363	2,531,963	85,264,910
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	56,269,824	93,547	93,963	56,457,334
- մինչև 30 օր ժամկետանց	52,359	-	-	52,359
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	3,020	3,020
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	63,678	63,678
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	56,322,183	93,547	160,661	56,576,391
Պարտքային կորստի պահուստ	(109,598)	(11,260)	(37,944)	(158,802)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	56,212,585	82,287	122,717	56,417,589
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց*				
- ոչ ժամկետանց	19,347,065	178,951	110,874	19,636,890
- մինչև 30 օր ժամկետանց	149,438	29,025	32,381	210,844
- ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	170	158,594	35,486	194,250
- ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	474,208	474,208
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	19,496,673	366,570	652,949	20,516,192
Պարտքային կորստի պահուստ	(321,939)	(128,398)	(296,531)	(746,868)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	19,174,734	238,172	356,418	19,769,324
Ընդամենը համախառն վարկեր ֆիզիկական անձանց	75,818,856	460,117	813,610	77,092,583
Ընդամենը զուտ վարկեր ֆիզիկական անձանց	75,387,319	320,459	479,135	76,186,913
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	156,235,976	3,331,168	4,630,064	164,197,208
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	155,491,903	2,948,822	3,011,098	161,451,823

* Երկու հաշվետու ժամանակաշրջաններում ֆիզիկական անձանց տրված սպառողական վարկերը հիմնականում ներառում են վարկային քարտերը, առցանց սպառողական վարկերը և անշարժ գույքի և ոսկու գրավով սպառողական վարկերը:

(i) Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են պարտքային առումով գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավը տալիս է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Վարկերի դիմաց հիմնականում գրավադրվում են անշարժ գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և դրամական միջոցներ:

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին, պահանջում լրացուցիչ գրավ՝ հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն, և հետևում է ձեռքբերված գրավի շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարար լինելը ստուգելիս:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը ավելի շատ կախված է վարկառուների վճարունակությունից, քան գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի արժեքի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով, շարժական գույքով, դրամական միջոցներով և ոսկով:

Ստորև ներկայացված է վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ գրավների:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	161,845,204	121,547,345
Շարժական գույքով և այլ հիմնական միջոցներ	7,967,117	4,088,253
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	3,403,289	2,189,492
Թանկարժեք մետաղներ, ոսկի	1,456,745	1,602,478
Պաշարներ	-	2,318,785
Այլ	1,526,381	1,269,865
Գրավով չապահովված	36,160,809	31,180,990
	212,359,545	164,197,208

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված՝ հանախորդներին տրված վարկերի համար որպես ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ:

31 դեկտեմբերի 2023թ.

հազ. դրամ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Գրավի գնահատված շուկայական արժեք					Գրավով չապահովված գումար	Համապատասխան ԱՊԿ
		Անշարժ գույք	Ավտոմեքենաներ	Սարքավորումներ	Ավելցուկ	Ընդամենը գրավ		
Վարկեր իրավաբանական անձանց	6,740,950	7,797,204	108,600	6,789,733	(8,149,136)	6,546,401	194,549	2,476,762
Հիփոթեքային վարկեր	275,367	472,700	-	-	(201,276)	271,424	3,943	57,248
Սպառողական վարկեր	182,581	191,921	-	-	(143,932)	47,989	134,592	118,280
Ընդամենը	7,198,898	8,461,825	108,600	6,789,733	(8,494,344)	6,865,814	333,085	2,652,290

31 դեկտեմբերի 2022թ.

հազ. դրամ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Գրավի գնահատված շուկայական արժեք					Գրավով չապահովված գումար	Համապատասխան ԱՊԿ
		Անշարժ գույք	Ավտոմեքենաներ	Սարքավորումներ	Ավելցուկ	Ընդամենը գրավ		
Վարկեր իրավաբանական անձանց	3,816,454	4,279,845	108,600	1,628,833	(2,213,841)	3,803,437	13,017	1,284,491
Հիփոթեքային վարկեր	160,661	110,806	-	-	-	110,806	49,855	37,944
Սպառողական վարկեր	652,949	387,722	-	-	-	387,722	265,227	296,531
Ընդամենը	4,630,064	4,778,373	108,600	1,628,833	(2,213,841)	4,301,965	328,099	1,618,966

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ յուրաքանչյուր վարկի համար բացահայտված գրավի արժեքը սահմանափակվում է այն վարկի գումարով, որի համար ծառայում է որպես ապահովություն:

Առգրավված գրավ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 198,862 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 51,649 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված միջոցների առգրավման միջոցով:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	1,518,724	1,477,944
Այլ	8,216	8,216
Ընդամենը առգրավված գրավ	1,526,940	1,486,160

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(ii) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում գործունեություն իրականացնող հաճախորդներին.

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Առևտուր	27,048,229	24,021,708
Շինարարություն	24,585,775	19,083,819
Արդյունաբերություն	18,669,843	13,221,675
Ֆինանսներ և ներդրումներ	7,849,754	7,807,921
Էներգետիկայի բնագավառ	6,847,592	4,917,789
Տրանսպորտ և կապ	6,400,752	1,226,256
Հյուրանոցային և ռեստորանային ծառայություններ	6,289,663	3,547,616
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	5,364,183	5,012,387
Մշակույթ և ժամանց	4,256,944	5,026,014
Գյուղատնտեսություն	1,786,846	1,368,697
Այլ	1,935,694	1,870,743
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	101,324,270	77,092,583
	212,359,545	164,197,208
Պարտքային կորստի պահուստ	(3,603,698)	(2,745,385)
	208,755,847	161,451,823

(iii) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր, որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

(iv) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 30-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև պայմանագրով նախատեսված վարկերի մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

(բ) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներում		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	1,008,483	39,172
Մեկից երկու տարի ժամկետով	1,000,057	39,172
Երկուսից երեք տարի ժամկետով	948,551	39,172
Երեքից չորս տարի ժամկետով	485,344	32,468
Չորսից հինգ տարի ժամկետով	173,607	24,473
Ավելի քան հինգ տարի ժամկետով	16,832	-
	3,632,874	174,457
Զվաստակած ֆինանսական եկամուտ	(629,950)	(42,728)
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներում	3,002,924	131,729
Արժեզրկման գծով պահուստ	(7,406)	(329)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	2,995,518	131,400

(i) Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի որակի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներում				
- ոչ ժամկետանց	3,002,924	-	-	3,002,924
Ընդամենը համախառն ստացվելիք գումարներ ֆինանսական վարձակալության գծով	3,002,924	-	-	3,002,924
Պարտքային կորստի պահուստ	(7,406)	-	-	(7,406)
Ընդամենը զուտ ստացվելիք գումարներ ֆինանսական վարձակալության գծով	2,995,518	-	-	2,995,518

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներում				
- ոչ ժամկետանց	131,729	-	-	131,729
Ընդամենը համախառն ստացվելիք գումարներ ֆինանսական վարձակալության գծով	131,729	-	-	131,729
Պարտքային կորստի պահուստ	(329)	-	-	(329)
Ընդամենը զուտ ստացվելիք գումարներ ֆինանսական վարձակալության գծով	131,400	-	-	131,400

(ii) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների կենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

20 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրամիջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	6,630,480	248,031	1,150,981	187,293	2,316,324	886,422	11,419,531
Ավելացումներ	607,016	22,734	226,827	95,538	421,725	245,524	1,619,364
Վերադասակարգումներ	-	-	100	-	(100)	-	-
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	-	(42,254)	(6,349)	-	(43,021)	(51,494)	(143,118)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	7,237,496	228,511	1,371,559	282,831	2,694,928	1,080,452	12,895,777
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	544,185	77,372	595,060	96,121	1,340,143	284,135	2,937,016
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	229,805	14,641	150,731	24,487	215,115	165,574	800,353
Վերադասակարգումներ	-	-	2	-	(2)	-	-
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	-	(4,899)	(6,349)	-	(41,355)	(51,494)	(104,097)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	773,990	87,114	739,444	120,608	1,513,901	398,215	3,633,272
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	6,463,506	141,397	632,115	162,223	1,181,027	682,237	9,262,505
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	6,803,322	213,026	915,252	166,067	2,033,434	677,857	10,808,958
Ավելացումներ	-	35,005	236,071	30,654	291,377	226,250	819,357
Վերադասակարգումներ	(2,342)	-	-	-	2,342	-	-
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(170,500)	-	(342)	(9,428)	(10,829)	(17,685)	(208,784)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	6,630,480	248,031	1,150,981	187,293	2,316,324	886,422	11,419,531
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	339,842	63,218	468,923	86,360	1,136,703	210,086	2,305,132
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	213,925	14,154	126,479	19,187	203,916	91,734	669,395
Վերադասակարգումներ	(1,057)	-	-	-	1,057	-	-
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(8,525)	-	(342)	(9,426)	(1,533)	(17,685)	(37,511)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	544,185	77,372	595,060	96,121	1,340,143	284,135	2,937,016
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	6,086,295	170,659	555,921	91,172	976,181	602,287	8,482,515

(ա) Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների նկատմամբ սեփականության իրավունքի սահմանափակումներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պարտավորությունների դիմաց գրավադրված հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ, կամ հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ, որոնց նկատմամբ սեփականության իրավունքն որևէ այլ կերպ սահմանափակված է:

(բ) Պայմանագրային հանձնառություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումներ կատարելու պայմանագրային հանձնառություններ:

(գ) Ակտիվների վերագնահատում

Եթե հողը և շենքերը չվերագնահատվեին, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հողի և շենքերի հաշվեկշռային արժեքը կկազմեր 2,473,457 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,964,817 հազար դրամ):

Հողի և շենքերի իրական արժեքը վերջին անգամ որոշվել է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ հիմք ընդունելով արտաքին, անկախ լիցենզավորված գնահատողի կողմից իրականացված գնահատումը, որն ունի համապատասխան մասնագիտական որակավորում և գնահատվող գույքի դասի գնահատման փորձ վերջին ժամանակներում: Իրական արժեքը որոշվել է ծախսային և շուկայական մոտեցումների համակցմամբ: Շուկայական մոտեցումը հիմնված է օգտագործման, տարիքի, գտնվելու վայրի և վիճակի առումով նմանատիպ գույքի համար հայտարարված վաճառքի գների վրա՝ կիրառելով 0,98-ից 1.4 տիրույթում ընկած գործակիցներ՝ ելակետային գներն օգտագործման, տարիքի, գտնվելու վայրի և վիճակի առումով տարբերությունների մասով (առկայության դեպքում) ճշգրտելու համար: Ծախսային մոտեցմամբ հաշվարկել են նմանատիպ շենքի կառուցման համար անհրաժեշտ ներդրումները՝ հանած կուտակված ֆիզիկական մաշվածությունը: Ֆունկցիոնալ և տնտեսական մաշվածությունը գնահատվել է զրո՝ հաշվի առնելով շենքերի գտնվելու վայրը և տարիքը:

Որոշված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում էր հողի և շենքերի հաշվեկշռային արժեքին 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հողի և շենքերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակ՝ կիրառված գնահատման մեթոդի դիտելի ելակետային տվյալների նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումների (գործակիցների) պատճառով:

21 Վարձակալություն

Բանկը վարձակալում է ակտիվներ, մասնավորապես, գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի գրասենյակների տարածքները և այլ տարածքներ: Այդ վարձակալությունների ժամկետը որպես կանոն կազմում է 5-ից 12 տարի:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այդ վարձակալությունների հետ վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,077,445	765,604
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ	378,333	466,121
Վարձակալության պայմանագրի դադարեցում	(271,961)	-
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(205,687)	(154,280)
Վարձակալության պայմանագրի փոփոխություններ	76,970	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,055,100	1,077,445

(բ) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	205,687	154,280
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	103,786	92,279
Կարճաժամկետ և փոքրաթեք ակտիվների վարձակալությունների գծով ծախսեր (Ծանոթագրություն 13)	70,151	70,331

(գ) Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ընդամենը գրամական միջոցների արտահոսք վարձակալության գծով	353,073	288,292

(դ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,166,032	826,385
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մարումներ	(282,922)	(217,961)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(282,922)	(217,961)
Այլ փոփոխություններ		
Վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումներ	378,333	465,329
Դադարեցումներ	(271,961)	-
Վերափոխում	56,809	-
Տոկոսային ծախս	103,786	92,279
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,150,077	1,166,032

22 Այլ ակտիվներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ստացվելիք գումարներ և այլ մուտքեր	1,712,671	1,518,273
Մուտքեր դրամական փոխանցումներ	599,091	493,553
Կարճաժամկետ պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	2,042,000
Պարտքային կորստի պահուստ	(3,738)	(13,790)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,308,024	4,040,036
Կանխավճարներ մատակարարներին	1,419,363	438,893
Պահեստ	115,682	93,315
Կանխավճարներ հարկերի գծով	1,195	1,861
Այլ	376,039	169,641
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,912,279	703,710
Ընդամենը այլ ակտիվներ	4,220,303	4,743,746

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,311,762 հազար դրամ գումարով այլ ակտիվները դասվել են 1-ին փուլ և ժամկետանց չեն (2022թ-ին՝ 4,053,916 հազար դրամ գումարով այլ ակտիվներն ամբողջությամբ դասվել էին 1-ին փուլ և ժամկետանց չէին):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է այլ ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	13,790	-	-	13,790
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(13,790)	-	-	(13,790)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	41,938	-	-	41,938
Չուտ դուրսգրումներ	(38,200)	-	-	(38,200)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	3,738	-	-	3,738

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	6,135	-	-	6,135
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(6,135)	-	-	(6,135)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	16,989	-	-	16,989
Չուտ դուրսգրումներ	(3,199)	-	-	(3,199)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	13,790	-	-	13,790

23 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ժամկետային ավանդներ բանկերից	6,720,267	-
Լորո հաշիվներ	1,987,393	14,211
Բանկերին վճարվելիք այլ գումարներ	2,874,049	260,483
	11,581,709	274,694

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկեր, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

24 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	49,085,302	44,214,161
- Իրավաբանական անձիք	82,007,289	59,516,233
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	115,828,100	103,369,235
- Իրավաբանական անձիք	33,900,900	22,163,351
	280,821,591	229,262,980

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները ներառում են 6,516,116 հազար դրամի չափով ավանդները (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,778,314 հազար դրամ), որոնք ծառայում են որպես ապահովություն հաճախորդներին տրված վարկերի, տրված երաշխավորությունների և պայմանական պարտավորությունների հետ կապված այլ գործարքների համար: Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ունի մեկ հաճախորդ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդպիսի հաճախորդ չկար), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 7,216,537 հազար դրամ:

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ՀՀ թողարկված պարտատոմսեր	21,296,245	10,895,281

2022թ. մարտի 28-ին Բանկը թողարկել է 2 միլիարդ դրամ և 10 միլիոն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով հրապարակային տեղաբաշխման համար նախատեսված պարտատոմսեր: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են: Պարտատոմսերի արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերությունը 11% և 5% է, արժեկտրոնները վճարվում են եռամսյակային հաճախականությամբ, շրջանառության ժամկետը կազմում է 30 ամիս:

2023թ. մարտի 27-ին Բանկը թողարկել է 2 միլիարդ դրամ, 10 միլիոն ԱՄՆ դոլար և 7 միլիոն եվրո ընդհանուր գումարով հրապարակային տեղաբաշխման համար նախատեսված պարտատոմսեր: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են: Պարտատոմսերի արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերությունը 11% 5.25% և 4% է, արժեկտրոնները վճարվում են եռամսյակային հաճախականությամբ, շրջանառության ժամկետը կազմում է 30 և 39 ամիս:

2025թ. սեպտեմբերի 25-ին Բանկը թողարկել է 2 միլիարդ դրամ և 10 միլիոն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով հրապարակային տեղաբաշխման համար նախատեսված պարտատոմսեր: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են: Պարտատոմսերի արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերությունը 11% և 5% է, արժեկտրոնները վճարվում են եռամսյակային հաճախականությամբ, շրջանառության ժամկետը կազմում է 30 ամիս:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

(ա) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	10,895,281	5,822,097
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի վաճառք	14,668,639	6,802,140
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	(4,866,450)	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	9,802,189	6,802,140
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը Այլ փոփոխություններ	603,674	(1,742,458)
Տոկոսային ծախս	1,157,491	659,420
Վճարված տոկոսներ	(1,162,390)	(645,918)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	21,296,245	10,895,281

26 Այլ փոխառու միջոցներ և ստորադաս փոխառություններ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Վարկեր վարկային կազմակերպություններից	20,144,512	16,165,885
Փոխառություններ ֆիզիկական անձանցից	-	3,515,893
Փոխառություններ ՀՀ կառավարությունից և ՀՀ ԿԲ-ից	4,875,973	4,376,818
Փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	18,332,942	9,037,740
	43,353,427	33,096,336
Ստորադաս փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	4,107,166	3,993,514
	4,107,166	3,993,514

Պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ ԿԲ-ն Բանկին տրամադրում է վարկեր, որն իր հերթին վարկեր է տրամադրում համապատասխան պայմանները բավարարող վարկառուներին: Վարկերի մշտադիտարկումն իրականացվում է «Գերմանահայկական հիմնադրամ» ծրագրի կառավարման գրասենյակի կողմից: Այդ վարկերը դիտարկվում են որպես շուկայի առանձին սեգմենտի վարկեր:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերի կազմում ներառված են 20,144,512 հազար դրամ գումարով վարկերը (2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 16,165,885 հազար դրամ), որոնք ըստ պայմանավորվածության Բանկի կողմից տրամադրվելու են որպես հիփոթեքային վարկեր համապատասխան պայմանները բավարարող վարկառուներին: Տնտեսության որոշակի նյութերում գործող փոքր և միջին չափի ձեռնարկություններին աջակցելու և հիփոթեքային շուկան զարգացնելու նպատակով տեղական և միջազգային ոչ պետական կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող այս տեսակի ֆինանսավորման համար փաստացի շուկա չի գործում: Այդ վարկերի համար գործում է ՀՀ ԿԲ-ի վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքը և դրանք իրենցից ներկայացնում են շուկայի առանձին սեգմենտ:

(ա) Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների կենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք պայմանագրային կողմեր (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք պայմանագրային կողմ), որոնցից ստացված փոխառությունների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ փոխառությունները կազմում էին 31,781,102 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 22,291,601 հազար դրամ):

(բ) Ստորադաս փոխառություն

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության պայմանագիր, որը Բանկի անվճարունակության կլինի երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների, այդ թվում՝ ավանդների և այլ պարտքային գործիքների գծով պարտավորությունների նկատմամբ:

2016թ. ընթացքում Բանկը ստացել է 10,000 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով ստորադաս փոխառություն՝ 2031թ-ին մարման ժամկետով:

(գ) Սահմանափակումներ (կովենանտներ)

Բանկը պարտավոր է համապատասխանել որոշակի սահմանափակումների փոխառության պայմանագրերի հետ կապված: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը համապատասխանում էր բոլոր սահմանափակումներին:

(դ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Այլ փոխառու միջոցներ	Ստորադաս փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	33,096,336	3,993,514
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր	16,931,181	-
Մարումներ	(7,320,965)	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	9,610,216	-
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	370,604	113,566
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	2,642,848	353,178
Վճարված տոկոսներ	(2,366,577)	(353,092)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	43,353,427	4,107,166

հազ. դրամ	Այլ փոխառու միջոցներ	Ստորադաս փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	27,607,361	4,872,881
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր	15,019,845	-
Մարումներ	(7,063,900)	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	7,955,945	-
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(2,660,976)	(877,995)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	1,868,616	392,138
Վճարված տոկոսներ	(1,674,610)	(393,510)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	33,096,336	3,993,514

27 Այլ պարտավորություններ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Վճարվելիք գումարներ	2,837,304	870,732
Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով վճարվելիք շահաբաժիններ	646,000	620,110
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	461,388	267,037
Պետական աջակցության ծրագրերի շրջանակում վճարվելիք գումարներ	-	29,483
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,944,692	1,787,362
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	940,036	743,661
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	37,439	39,409
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ ֆինանսական երաշխավորությունների գծով	66,457	80,560
Այլ	35,394	864
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,079,326	864,494
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	5,024,018	2,651,856

28 Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ՀՀ ԿԲ-ին վճարվելիք գումարներ	6,007,733	-
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,007,733	-

(ա) Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարների կենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի այնպիսի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

29 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 23,000,000 հազար դրամ: Բանկի կանոնադրության համաձայն՝ բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 172,500 սովորական բաժնետոմսից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով և 57,500 չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին իրավունք ունեն ստանալ հայտարարվող շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

Արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերին իրավունք ունեն ստանալ տարեկան շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 10-12%-ի չափով Բանկի հայեցողությամբ և չունեն քվեարկելու իրավունք, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ քննարկվում են Բանկի վերակազմակերպման կամ լուծարման հարցերը:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապահանջումը: Այդ գումարը նվազեցվում է կորստի պահուստի գումարի չափով: Պարտքային գործիք հանդիսացող ակտիվի ապահանջումից հետո պահուստի համապատասխան մասը վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճը ներառում է հողի և շենքերի արժեքի կուտակային դրական փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապահանջումը կամ արժեզրկումը: Մաշվածությունը հաշվառվում է չբաշխված շահույթի միջոցով:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրության համաձայն որոշվող Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

Օրենսդրության պահանջների համաձայն՝ Բանկը պետք է ձևավորի բաշխման ոչ ենթակա պահուստ իր չբաշխված շահույթի հաշվին՝ իր բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով՝ ապագա վնասները ծածկելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ճանաչված արտոնյալ շահաբաժինների գումարը կազմել է 646,000 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ը՝ 620,110 հազար դրամ): 2023թ-ին մեկ արտոնյալ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահաբաժինը կազմել է 11,235 դրամ (2022թ-ին՝ 10,785 դրամ):

2023թ-ին Բանկի կողմից սովորական բաժնետոմսերի գծով հայտարարված և վճարված շահաբաժինները կազմել են 2,800,000 հազար դրամ (2022թ-ին շահաբաժիններ չէին հայտարարվել և չէին վճարվել): 2023թ-ին մեկ սովորական բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահաբաժինը կազմել է 16,232 դրամ:

30 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և Բանկի գործառնությունների կենսական տարրն է: Ծուկայական, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև անընդհատ հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունները, առաջարկվող պորտուկոնների և ծառայությունները և ընդունված լավագույն պրակտիկան արտացոլելու նպատակով:

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար: Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման, ինչպես նաև ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառման համար: Նա հաշվետու է ուղղակիորեն Վարչությանը և անուղղակիորեն՝ Տնօրենների խորհրդին:

Պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի միջոցով և Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) կողմից: Որոշումների կայացմանը գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով՝ Բանկը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված ռիսկին ենթարկվածության տեսակից և չափից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

(բ) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Ծուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ծուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿԿ-ն, որը գլխավորում է Գլխավոր տնօրենը: Ծուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Վարչության կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի առաջարկությունների հիման վրա:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր, որոնք կանոնավոր կերպով մշտադիտարկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Վարչության կողմից:

Բացի այդ, Բանքն իրականացնում է մեծ թվով սթրես թեստեր առանձին առևտրային պորտֆելների և Բանկի ընդհանուր դիրքի վրա շուկայի բազմաթիվ բացառիկ սցենարների ֆինանսական ազդեցությունը մոդելավորելու համար: Մթերսի թեստերը ցույց են տալիս կորուստների հավանական չափը, որոնք կարող են առաջանալ ծայրահեղ պայմաններում:

(i) Տոկոսադրույքային ռիսկ

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այդ ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2023թ.			2022թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար, եվրո	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար, եվրո	Այլ արտարժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Ներդրումային արժեթղթեր	10.8	2.6	-	10.3	8.5	-
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպությունների տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	6.0	21.0	-	8.0	-
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10.4	4.3	-	12.0	2.7	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13.2	8.4	10.4	13.4	8.7	8.5
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	1.9	-	-	-	-
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	9.9	-	-	-	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11.4	4.9	-	10.7	5.3	-
Հաճախորդների ժամկետային ավանդներ	10.6	4.4	5.4	10.0	4.3	5.6
Ստորադաս փոխառություններ	-	9.3	-	-	9.3	-
Այլ փոխառու միջոցներ	6.9	10.9	-	6.3	7.1	-

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ներքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների, բացառությամբ տոկոսակիր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) գույքահետ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դիրքերի հիման վրա:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
100 բկ գույքահետ աճ	145,484	56,601
100 բկ գույքահետ նվազում	(145,484)	(56,601)

Ստորև ներկայացված է սեփական կապիտալի զգայնության վերլուծությունն իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունների նկատմամբ, որն իրականացվել է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դիրքերի և եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) գույքահետ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2023թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	2022թ. Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ գույքահետ աճ	(916,764)	(501,782)
100 բկ գույքահետ նվազում	916,764	501,782

(ii) Արժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Թեև Բանկը հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին, սակայն այս գործառնությունները չեն որակվում որպես հեջավորման փոխհարաբերություն՝ ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների պահանջների համաձայն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ* հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,822,892	5,926,880	5,248,057	35,997,829
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,762,086	-	-	2,762,086
Ներդրումային արժեթղթեր	20,481,974	-	-	20,481,974
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպությունների տրված վարկեր և փոխատվություններ	29,408,723	6,158,470	1,397,104	36,964,297
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	87,345,887	23,568,527	455,736	111,370,150
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	377,875	102,553	201,081	681,509
Ընդամենը ակտիվներ	165,199,437	35,756,430	7,301,978	208,257,845
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	4,735,933	6,825,615	7,701	11,569,249
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	126,178,342	25,221,319	6,270,739	157,670,400
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	12,151,341	3,136,939	-	15,288,280
Ստորադաս փոխառություններ	4,107,166	-	-	4,107,166
Այլ փոխառու միջոցներ	17,519,189	-	-	17,519,189
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	517,307	255,239	37,314	809,860
Ընդամենը պարտավորություններ	165,209,278	35,439,112	6,315,754	206,964,144
Զուտ դիրքը	(9,841)	317,318	986,224	1,293,701

* Այլ արտարժույթը ներառում է ռուսական ռուբլին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ* հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	36,500,421	16,086,807	3,432,258	56,019,486
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,631,698	83,976	-	2,715,674
Ներդրումային արժեթղթեր	5,529,218	-	-	5,529,218
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպությունների տրված վարկեր և փոխատվություններ	15,814,742	3,523,004	-	19,337,745
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	70,319,930	11,885,821	18,929	82,224,680
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,149,548	-	192,867	2,342,415
Ընդամենը ակտիվներ	132,945,557	31,579,608	3,644,054	168,169,218
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	193,836	66,647	14,206	274,689
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	110,528,627	28,311,583	4,129,246	142,969,456
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	7,886,459	-	-	7,886,459
Ստորադաս փոխառություններ	3,993,514	-	-	3,993,514
Այլ փոխառու միջոցներ	10,435,991	2,117,642	-	12,553,633
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	151,926	55,484	18,358	225,768
Ընդամենը պարտավորություններ	133,190,353	30,551,356	4,161,810	167,903,519
Չուտ դիրքը	(244,796)	1,028,252	(517,756)	265,699

* Այլ արտարժույթը ներառում է ռուսական ռուբլին:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կապելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող եկամուտը (ծախսը) ենթակա չէ հարկման (ենթակա չէ նվազեցման): Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(984)	(24,480)
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	31,731	102,852
ՀՀ դրամի նկատմամբ այլ արտարժույթների փոխարժեքի աճ 10%-ով	98,622	(51,776)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հավասարակազմություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար), ներառյալ պորտֆելի գծով ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակելու վերաբերյալ ուղեցույցները և Վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ստեղծումը՝ պարտքային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Վարչության կողմից:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ գործիքների, որոնց հետ կապված Բանկը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին, շարունակական հսկողության և մշտադիտարկման ընթացակարգերը:

Իրավաբանական անձանց վարկային դիմումները պատրաստվում են հաճախորդների հետ աշխատող համապատասխան մենեջերների կողմից և փոխանցվում են Վարկավորման բաժնի, որը պատասխանատու է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Վարկավորման բաժնի կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Վարկային կոմիտեի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Բանկի իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված դրանց հատուկ ռիսկերից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Ֆիզիկական անձանց վարկային դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրաձախ վարկավորման ստորաբաժանման կողմից:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գումարներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում անանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով պահանջների, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառության գոծառնությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գրավի և այդ վարկերի և փոխատվությունների գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 19-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 32-ում:

Արժեզրկման գնահատում

2018թ. հունվարի 1-ից Բանկն ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով՝ գնահատելու համար ակնկալվող դրամական պակասորդները՝ գեղջված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան կազմակերպությանը հասանելի բոլոր պայմանագրային դրամական հոսքերի և կազմակերպության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է: Ստորև ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մեթոդները և հիմնական տարրերը:

Պարտագանցման հավանականության *Պարտագանցման հավանականությունը* որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտագանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտագանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահին՝ գնահատված ժամանակահատվածի ընթացքում, եթե գործիքը նախկինում չի ապահանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին *Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին* ապագա պարտագանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարտքի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտագանցման դեպքում *Կորուստը պարտագանցման դեպքում* դա այն կորստի գնահատված գումարն է, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահին տեղի ունենա պարտագանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտագանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը հիմնված է այն պարտքային կորուստների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում (ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ կամ ԱԺԱՊԿ), եթե տեղի չի ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա: 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որն առաջանում է ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները և 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ կախված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի բնույթից:

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում պարտագանցման տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը:

Վերը նշված գործընթացի հիման վրա Բանկը խմբավորում է իր վարկերն ըստ փուլերի՝ 1-ին փուլի, 2-րդ-փուլի, 3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված վարկեր, ինչպես ներկայացված է ստորև.

- 1-փուլ *Վարկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը ճանաչում է պահուստ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: 1-ին փուլում ներառվում են նաև վարկերը, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:*
- 2-րդ փուլ *Երբ վարկի պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճում է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: 2-րդ փուլում ներառվում են նաև վարկերը, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:*

3-րդ փուլ Վարկերը համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված: Բանկը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Սկզբնական ճանաչման պահին ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է՝ կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում կամ ապաճանաչվում են այնքանով, որքանով հետագայում փոխվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Պարտագանգման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով տեղի է ունեցել պարտագանգում և, հետևաբար, այն դասում է 3-րդ փուլ (պարտքային առումով արժեզրկված) ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պարտավորությունները դառնում են 90 օր ժամկետանց պայմանագրով նախատեսված ժամկետից:

Հանձնարողի կողմից պարտականությունների չկատարման որակական գնահատման շրջանակում Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին՝ ելնելով ղեկավարության դատողությունից: Եթե այդպիսի դեպք է տեղի ունենում, Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք դրա արդյունքում հանձնարողը պետք է դիտարկվի որպես պարտականությունները չկատարած և դասվի 3-րդ փուլ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, կամ արդյոք 2-րդ փուլ դասելը տեղին է:

Պարտագանգման հավանականության գնահատման գործընթաց

Պահառուական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի պահառուական և միջբանկային հարաբերությունների կողմեր և պայմանագրային կողմեր են հանդիսանում ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունները, բանկերը, բրոքերները և դիլերները, ֆոնդային բորսաները և քլիրինգային կազմակերպությունները: Այդ հարաբերությունների հետ կապված Բանկը վերլուծում է հրապարակայնորեն հասանելի, մասնավորապես, ֆինանսական տեղեկատվությունը և արտաքին աղբյուրներից ստացված այլ տվյալները, օրինակ՝ արտաքին վարկանիշները:

Հանձնարողներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Բանկը ներդրել է իր սեփական ներքին վարկանիշային մոդելն անհատական հիմունքով խոշոր վարկերի համար, որոնք կազմում են իրավաբանական անձանց տրված վարկերի ընդհանուր պորտֆելի մոտ 47%-ը: Բանկը վարկանիշները շնորհում է «Moody’s» գործակալության վարկանիշայի սանդղակի համաձայն և կիրառում է համապատասխան վարկանիշին համապատասխանող «Moody’s» գործակալության պարտագանգման հավանականության դրույքները

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 1-ին և 2-րդ փուլ դասված իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի մասին, որոնց համար Բանկը որոշել է ներքին վարկանիշ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	2023թ.		
	Համախառն գումար	Պարտքային կորստի պահուստ	Զուտ գումար
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր			
Ba2	6,275,324	(33,365)	6,241,959
B1	21,692,218	(78,692)	21,613,526
B2	16,520,689	(203,299)	16,317,390
B3	5,629,189	(21,723)	5,607,466
Caa1 (2-րդ փուլ)	1,627,194	(6,679)	1,620,515
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	51,744,614	(343,758)	51,400,856

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ B3 վարկանիշով վարկերում ներառված է 2-րդ փուլ դասված մեկ հաճախորդ, որի վարկի ընդհանուր գումարը կազմում է 1,724,724 հազար դրամ, իսկ պարտքային կորստի պահուստը՝ 12,233 հազար դրամ:

հազ. դրամ	2022թ.		
	Համախառն գումար	Պարտքային կորստի պահուստ	Զուտ գումար
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր			
B1	22,720,436	(104,759)	22,615,677
B2	642,503	(1,150)	641,353
B3	10,028,675	(248,003)	9,780,672
	33,391,614	(353,912)	33,037,702

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ B3 վարկանիշով վարկերում ներառված է 2-րդ փուլ դասված մեկ հաճախորդ, որի վարկի ընդհանուր գումարը կազմում է 2,369,913 հազար դրամ, իսկ պարտքային կորստի պահուստը՝ 234,571 հազար դրամ:

2023թ-ին և 2022թ-ին վերոնշյալ հաճախորդների համար Բանկը կիրառել է վերը նշված վարկանիշներին համապատասխանող «Moody's» գործակալության պարտազանցման դրույքներին համարժեք պարտազանցման հավանականության դրույքներ: Բանկի կողմից շնորհված ներքին վարկանիշներն ամբողջությամբ համապատասխանում են «Moody's» գործակալության արտաքին վարկանիշային սանդղակին:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է արժեզրկման տեսանկյունից գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը: 1-ին փուլի վարկի գծով պարտազանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկելու նպատակով՝ Բանկը գնահատում է 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերը՝ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելու համար: 2-րդ փուլի ֆինանսական ակտիվների համար պարտազանցման պահին պարտքի գումարը դիտարկում է գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի տեսանկյունից:

3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար պարտքի գումարը պարտազանցման պահին հավասար է այդ վարկերի համախառն գումարին:

Պարտազանցման պահին պարտքի գումարը որոշելու համար հիմք են ընդունվում վարկերի առանձին մարման ժամանակացույցերը:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում

Ֆիզիկական անձանց տրված՝ գրավով չապահովված 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի վարկերի համար Բանկը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը հաշվարկում է պորտֆելի մակարդակով: Բանկը պարտազանցման դեպքում կորստի չափը հաշվարկելու համար օգտագործում է պարտազանցման ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալները պարտազանցված բոլոր վարկերի կտրվածքով: Հավաքագրվում է պարտազանցման ամսաթվից հետո դրամական հոսքերի վերաբերյալ ամբողջ տեղեկատվությունը և զեղչվում է պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ՝ յուրաքանչյուր վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է պարտազանցված վարկերի գծով ստացված բոլոր տեսակի դրամական միջոցները (վարկերի մարումից, երաշխավորողից ստացված դրամական միջոցներ և այլն): 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլեր դասված մնացած վարկերի համար Բանկը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը հաշվարկում է անհատական հիմունքով՝ հաշվի առնելով ակնկալվող դրամական միջոցները, այդ թվում՝ գրավի իրացումից ստացվելիք դրամական հոսքերը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը կազմում էր 5%-53.7% (2022թ-ին՝ 5%-53.7%):

Պարտքային ռիսկի նշանակալի ան

Բանկի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Որպես հիմնական չափանիշ Բանկն օգտագործում է վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, եթե ակտիվների գծով վճարումներն ավելի քան 30 օր ժամկետանց են:

Պարտքային ռիսկի անը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը դիտարկում է նաև հետևյալ գործոնները՝

- տվյալ վարկառուի՝ Հայաստանի այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված այլ վարկերի ժամկետանց օրերի քանակը,
- վարկառուի ֆինանսական դժվարությունները,
- վարկի պայմանների վերանայումը վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառով,
- անհատական հիմունքով վարկանշավորված վարկերի ներքին վարկանիշը նվազել է երկու կամ ավելի մակարդակով:

Ապագայամետ տեղեկատվություն և տարբեր տնտեսական սցենարներ

Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելներում Բանկը որպես ապագայամետ տեղեկատվություն օգտագործում է հետևյալ մակրոտնտեսական ցուցանիշները.

- ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեքը,
- ՀՆԱ-ի իրական աճը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական հետաքննությունների բաժնից, ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից): 2024թ. համար ՀՆԱ-ի իրական աճի կանխատեսվող ցուցանիշը կազմում է 7%, իսկ կանխատեսվող ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեքը՝ 389:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք`

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառվածության գլխավոր պայմանագրերը: Համանման ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության և փոխառվածության պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետզնման, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի գծով: Գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Դա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այդ պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այդ պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ Բանկը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	30,249,231	-	30,249,231	(30,249,231)	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	30,249,231	-	30,249,231	(30,249,231)	-	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,007,733	-	6,007,733	(6,007,773)	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	6,007,733	-	6,007,733	(6,007,773)	-	-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	27,033,349	-	27,033,349	(27,033,349)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	27,033,349	-	27,033,349	(27,033,349)	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	-	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-

Վերը աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և գուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերից, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելներ՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և արդյունավետ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- պարտքի հաշվին ֆինանսավորման ներգրավման ծրագրերի մշակում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինը կառուցվածքային ստորաբաժանումներից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի և ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և փոխատվություններից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ: Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր «սթրես թեստեր» շուկայական սովորական և ավելի խիստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացվում են Ռիսկերի կառավարման բաժնի և ԱՊԿԿ-ի կողմից և իրականացվում են Ակտիվների և պարտավորությունների բաժնի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական ներհոսքի և արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանին, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել: Վճարումները, որոնց մասին հաճախորդները պետք է ծանուցվեն, դիտարկվում են այնպես, ինչպես եթե ծանուցումն անմիջապես ներկայացված լիներ: Այնուամենայնիվ, Բանկն ակնկալում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումն այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որին Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված ավանդներին վերաբերող Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների հիման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	11,581,709	-	-	-	11,581,709	11,581,709
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,012,374	-	-	-	6,012,374	6,007,733
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	142,872,717	90,546,134	56,067,147	70,016	289,556,014	280,821,591
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	7,345,018	16,430,984	-	23,776,002	21,296,245
Ստորադաս փոխառություններ	18,573	346,915	1,457,843	5,103,304	6,926,634	4,107,167
Այլ փոխառու միջոցներ	508,944	14,954,533	24,753,182	12,391,329	52,607,989	43,353,424
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	27,040	273,740	1,040,465	129,571	1,470,815	1,201,856
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	161,021,357	113,466,340	99,749,621	17,694,220	391,931,537	368,369,725
Հանձնառություններ և պայմանական պարտավորություններ	24,539,842	-	-	-	24,539,842	24,539,842

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	274,694	-	-	-	274,694	274,694
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	112,543,835	73,826,180	49,780,602	30,636	236,181,253	229,262,980
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	5,493,021	6,352,770	-	11,845,791	10,895,281
Ստորադաս փոխառություններ	17,855	336,549	1,417,240	5,317,400	7,089,044	3,993,514
Այլ փոխառու միջոցներ	1,270,797	5,232,073	22,619,258	11,275,987	40,398,115	33,096,336
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	445,319	155,038	569,977	246,505	1,416,839	1,166,032
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	114,552,500	85,042,861	80,739,847	16,870,528	297,205,736	278,688,837
Հանձնառություններ և պայմանական պարտավորություններ	19,600,309	-	-	-	19,600,309	19,600,309

Վերը և ստորև ներկայացված աղյուսակներում հաճախորդներից ներգրավված միջոցներում ներառված են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Բանկը պարտավոր է վճարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներն ավանդատուի պահանջով՝ կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Վերը ներկայացված աղյուսակում այդ ավանդները դասակարգված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	7,317,656	5,999,163
1-ից 3 ամիս ժամկետով	12,814,376	14,601,083
3-ից 6 ամիս ժամկետով	19,064,848	14,831,667
6-ից 12 ամիս ժամկետով	35,546,693	27,176,181
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	41,084,527	40,761,141
	115,828,100	103,369,235

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	60,937,733	-	-	-	-	-	60,937,733
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	6,152,413	22,906,470	7,675,388	-	-	36,734,271
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8,507,638	13,039,328	20,598,971	6,995,204	-	-	49,141,141
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպությունների տրված վարկեր և փոխատվություններ	33,767,305	4,729,244	2,268,226	-	-	-	40,764,775
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	30,249,231	-	-	-	-	-	30,249,231
Հանախորդներին տրված վարկեր	3,986,324	45,300,291	96,040,114	64,072,397	-	2,352,239	211,751,365
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	9,262,505	-	9,262,505
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	1,055,100	-	1,055,100
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	1,526,940	-	1,526,940
Այլ ակտիվներ	2,308,024	-	-	-	1,912,279	-	4,220,303
Ընդամենը ակտիվներ	139,756,255	69,221,276	141,813,781	78,742,989	13,756,824	2,352,239	445,643,364
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,007,733	-	-	-	-	-	6,007,733
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	11,581,709	-	-	-	-	-	11,581,709
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	142,644,218	86,139,853	51,993,403	44,117	-	-	280,821,591
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,065,145	15,231,100	-	-	-	21,296,245
Ստորադաս փոխառություններ	18,164	18,164	-	4,047,682	-	-	4,107,166
Այլ փոխառու միջոցներ	462,114	12,600,786	19,653,537	10,636,990	-	-	43,353,427
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	5,597	210,867	846,480	87,133	-	-	1,150,077
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	1,389,238	-	-	-	-	1,389,238
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	1,452,052	-	-	-	1,452,052
Այլ պարտավորություններ	3,255,192	689,500	-	-	1,079,326	-	5,024,018
Ընդամենը պարտավորություններ	163,974,727	107,113,553	89,176,572	14,815,922	1,079,326	-	376,183,256
Չուտ դիրքը	(24,218,472)	(37,892,277)	52,637,209	63,927,067	12,677,498	2,352,239	69,460,108

* Բացասական կարճաժամկետ իրացվելիության դիրքը կառավարելու համար Բանկը հիմնվում է ֆինանսական արժեթղթերի վրա, որոնք կարող են վաճառվել կամ գրավադրվել հետգնման պայմանագրերով, և այն փաստի վրա, որ ժամկետային ավանդների ժամկետը կերկարաձգվի մարման ժամկետից հետո:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	71,384,322	-	-	-	-	-	71,384,322
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	3,285,028	9,804,992	6,237,080	5,746,466	-	-	25,073,566
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	31,704	2,058,835	18,484,715	6,148,736	-	-	26,723,990
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպությունների տրված վարկեր և փոխառություններ	18,803,856	855,362	776,478	-	-	-	20,435,696
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	27,033,349	-	-	-	-	-	27,033,349
Հանախորդներին տրված վարկեր	3,038,077	34,584,482	71,375,535	49,876,602	-	2,708,527	161,583,223
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	8,482,515	-	8,482,515
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	1,077,445	-	1,077,445
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	1,486,160	-	1,486,160
Այլ ակտիվներ	4,040,126	-	-	-	703,620	-	4,743,746
Ընդամենը ակտիվներ	127,616,462	47,303,671	96,873,808	61,771,804	11,749,740	2,708,527	348,024,012
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	274,694	-	-	-	-	-	274,694
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	112,404,494	70,329,181	46,513,332	15,973	-	-	229,262,980
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,957,174	5,938,107	-	-	-	10,895,281
Ստորադաս փոխառություններ	17,467	40,563	-	3,935,484	-	-	3,993,514
Այլ փոխառու միջոցներ	1,221,183	3,753,790	18,383,867	9,737,496	-	-	33,096,336
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	445,319	96,344	405,401	218,968	-	-	1,166,032
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	4,776,679	-	-	-	-	4,776,679
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	970,430	-	-	-	970,430
Այլ պարտավորություններ	1,156,752	630,610	-	-	864,494	-	2,651,856
Ընդամենը պարտավորություններ	115,519,909	84,584,341	72,211,137	13,907,921	864,494	-	287,087,802
Չուս դիրքը	12,096,553	(37,280,670)	24,662,671	47,863,883	10,885,246	2,708,527	60,936,210

31 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են ապահովել համապատասխանություն կապիտալի համար գործող արտաքին պահանջներին և պահպանել բարձր պարտքային վարկանիշ ու կապիտալի լավ ցուցանիշներ՝ գործունեությանն աջակցելու և բաժնետոմսերի ֆոնդային բորսայի արժեքն առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների փոփոխությունների և իր գործունեության ռիսկային բնույթին համապատասխան: Կապիտալը կառուցվածքը պահպանելու կամ դրա հետ կապված ճշգրտումներ կատարելու համար Բանկը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել արժեթղթեր: Կապիտալի կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և ընթացակարգերը որևէ կերպ չեն փոխվել նախորդ տարիների համեմատ:

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ բանկերի նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 30,000,000 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 30,000,000 հազար դրամ): 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի չափը համապատասխանում էր ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նվազագույն կապիտալի պահանջներին:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում էր 12%: 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված ցուցանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը՝ հետագա փոփոխություններով, այդ թվում՝ շուկայական ռիսկերի ներառման հետ կապված փոփոխություններով, դեկտեմբեր ամսվա համար:

	2023թ. հազ. դրամ Առդիտի չենթարկված	2022թ. հազ. դրամ Առդիտի չենթարկված
Ընդամենը կապիտալ	70,878,103	64,775,776
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	374,673,944	249,827,345
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	18.92%	25.93%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով սահմանված չափանիշներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

32 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այդ հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ երրորդ անձանց հանդեպ հանախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այդ պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև հինգ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորությունների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք կիրառվում են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են փոխատվության հանձնառությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Իրավաբանական անձանց տրված՝ չօգտագործված վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ	13,608,507	10,015,644
Ֆիզիկական անձանց տրված՝ չօգտագործված վարկերի և վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ	2,632,404	1,821,462
Երաշխավորություններ	4,044,305	4,801,136
	20,285,216	16,638,242
Արժեզրկման գծով պահուստ	(66,457)	(80,560)

Բացի վերը ներկայացված փոխատվության հանձնառությունների, Բանկն ունի չօգտագործված երաշխավորությունների գծով հանձնառություններ, որոնց տրամադրումը ենթակա է լրացուցիչ հաստատման Բանկի կողմից: Բանկն այդ մնացորդները դիտարկում է որպես չպարտավորված: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ չպարտավորված մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 4,254,626 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 2,962,067 հազար դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական փոխատվության հանձնառություններն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական անձանց տրված՝ չօգտագործված վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառությունների կազմում ներառված են Բանկի ներքին B1 վարկանիշ ունեցող՝ 1,382,089 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2022թ-ին՝ 2,969 հազար դրամ) և B2 վարկանիշ ունեցող՝ 2,631,135 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով հանախորդները (2022թ-ին այդպիսի հանախորդներ չկային):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հանձնառությունների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հանձնառություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	80,560	-	-	80,560
Սկզբնավորված նոր հանձնառություններ	10,424	-	-	10,424
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	(24,527)	-	-	(24,527)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	66,457	-	-	66,457

հազ. դրամ	2022թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հանձնառություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	15,583	-	-	15,583
Սկզբնավորված նոր հանձնառություններ	18,398	-	-	18,398
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում, ներառյալ մարումները	46,579	-	-	46,579
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	80,560	-	-	80,560

33 Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի հետևանքով առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(բ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

34 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Գործարքներ առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Աշխատավարձ և պարգրավճարներ	2,420,421	2,278,886
Առանցքային կառավարչական անձնակազմի ընդհանուր վարձատրությունը	2,420,421	2,278,886

Այդ գումարները ներառում են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հատուցումները, որոնք հաշվառված են համապատասխան ժամանակաշրջանների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Ստորև ներկայացված են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2023թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2022թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հանախորդներին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ	291,574	12.28%	287,649	11.86%
Հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(1,272)	-	(2,859)	-
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	1,854,720	0.0% - 6.82%	1,955,954	0.0%-6.76%

Ստորև ներկայացված են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
Ծահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	29,172	46,792
Տոկոսային ծախս	(46,531)	(44,926)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	(2,795)	(1,750)

(զ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքները, դրանց գծով մնացորդները և տարվա համապատասխան ծախսը և եկամուտը:

հազ. դրամ	Բաժնետերեր	Վերջնական հսկող կողմի հետ կապակցված այլ կազմակերպություններ և անձիք	Առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ կապակցված այլ կազմակերպություններ և անձիք
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ			
Համախառն մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	19,408	-	37,218
Տարվա ընթացքում տրված վարկեր	2,380,621	810,663	-
Վարկերի մարումներ տարվա ընթացքում	(221,348)	-	(13,729)
Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	2,178,681	810,663	23,489
Պարտքային կորստի պահուստ	(53,474)	(432)	(10)
Զուտ մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	2,125,207	810,231	23,479
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	-	-	2,907,196
Տարվա ընթացքում ստացված	-	-	91,795,017
Տարվա ընթացքում մարված	-	-	(92,092,347)
Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	-	-	2,609,866
Պարտքային կորստի պահուստ	-	-	(839)
Զուտ մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	-	-	2,609,027
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	1,076,511	-	453,008
Տարվա ընթացքում ստացված	18,307,842	1,367,506	94,269,101
Տարվա ընթացքում մարված	(18,304,101)	(1,331,157)	(94,633,478)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,080,252	36,349	88,631
Ստորադաս փոխառություն	4,107,166	-	-
Ծախսերի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն			
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	28,988	22,399	2,917
Տոկոսային եկամուտ հակադարձ հետգնման գործարքների գծով	-	-	305,152
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	(129)	-	(10,782)
Տոկոսային ծախս ստորադաս փոխառության գծով	(353,178)	-	-
Տոկոսային ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	(40,745)	-	-

Բաժնետիրոջից ստացված ստորադաս փոխառության տոկոսադրույքը կազմում է 9%, փոխառությունը ենթակա է մարման 2031թ-ին:

Այլ կապակցված կողմերին տրված վարկերը և փոխառվածությունները արտահայտված են ՀՀ դրամով, եվրոդոլարով, ԱՄՆ դոլարով և ռուբլով, տոկոսադրույքները կազմում են 4.39-14.85% և ենթակա են մարման 2025-2033թթ.:

Այլ կապակցված կողմերի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներն արտահայտված են ՀՀ դրամով են, միջին տոկոսադրույքը կազմում է 11.24% և իրենց բնույթով հանդիսանում են մարման կարճ ժամկետով գործիքներ:

Այլ կապակցված անձանց ժամկետային ավանդներն արտահայտված են ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով, տոկոսադրույքները կազմում են 2%-5.11% և ենթակա են մարման 2024-2026թթ.:

Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքները, դրանց գծով մնացորդները և տարվա համապատասխան ծախսը և եկամուտը:

	Բաժնետերեր	Վերջնական հսկող կողմի հետ կապակցված այլ կազմակերպություններ և անձիք	Առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ կապակցված այլ կազմակերպություններ և անձիք
հազ. դրամ			
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ			
Համախառն մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	1,303,101	-	61,821
Տարվա ընթացքում տրված վարկեր	119,052	-	50,356
Վարկերի մարումներ տարվա ընթացքում	(1,402,745)	-	(75,124)
Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	19,408	-	37,053
Պարտքային կորստի պահուստ	(1,671)	-	(93)
Զուտ մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	17,737	-	36,960
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	-	-	2,950,131
Տարվա ընթացքում ստացված	-	-	48,564,779
Տարվա ընթացքում մարված	-	-	(48,607,714)
Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	-	-	2,907,196
Պարտքային կորստի պահուստ	-	-	(1,738)
Զուտ մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	-	-	2,905,458
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	4,575,344	-	331,085
Տարվա ընթացքում ստացված	23,858,710	-	51,231,956
Տարվա ընթացքում մարված	(27,357,543)	-	(51,098,085)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,076,511	-	464,956
Ստորադաս փոխառություն	4,107,166	-	-
Այլ փոխառու միջոցներ	3,443,085	-	-
Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն			
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	24,195	-	2,169
Տոկոսային եկամուտ հակադարձ հետգնման գործարքների գծով	-	-	296,509
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	(69,526)	-	(13,387)
Տոկոսային ծախս ստորադաս փոխառության գծով	(301,944)	-	-
Տոկոսային ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	(132,650)	-	-

Բաժնետիրոջից ստացված ստորադաս փոխառության տոկոսադրույքը կազմում է 9%, փոխառությունը ենթակա է մարման 2031թ-ին:

Բաժնետիրոջից ստացված այլ փոխառու միջոցներն արտահայտված են եվրոդոլարով և ԱՄՆ դոլարով, տոկոսադրույքները կազմում են համապատասխանաբար 4.5% և 5.75% և ենթակա են մարման համապատասխանաբար 2023թ-ին և 2025թ-ին:

Այլ կապակցված կողմերին տրված վարկերը և փոխատվությունները արտահայտված են ՀՀ դրամով, եվրոդոլարով, ԱՄՆ դոլարով և ռուբլով, տոկոսադրույքները կազմում են 7.22-12.68% և ենթակա են մարման 2025-2032թթ.:

Այլ կապակցված անձանց ժամկետային ավանդներն արտահայտված են ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով, տոկոսադրույքները կազմում են 3.02%-8.16% և ենթակա են մարման 2023-2025թթ.:

Այլ կապակցված կողմերի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներն արտահայտված են ՀՀ դրամով են, միջին տոկոսադրույքը կազմում է 10.78% և իրենց բնույթով հանդիսանում են մարման կարճ ժամկետով գործիքներ:

35 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին, իսկ ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ՀՀ ԿԲ-ից ՀՀ դրամով 6%-7.5% անվանական տոկոսադրույքով և տեղական վարկային կազմակերպությունից ՀՀ դրամով 4.5%-10.5% անվանական տոկոսադրույքով ստացված փոխառություններ: Փոխառությունները համարվում են շուկայի առանձին սեգմենտի փոխառությունները, հետևաբար, Բանկը համարում է, որ փոխառությունները ստացվել են շուկայական տոկոսադրույքներով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են հանախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային և իրական արժեքները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաշվեկշռային արժեք հազ. դրամ	Իրական արժեք հազ. դրամ	Տարբերություն հազ. դրամ
2023թ.			
Հանախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	211,751,365	210,706,502	1,044,863
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	49,141,141	49,864,082	(722,941)
Ընդամենը	260,892,506	260,570,584	321,922

Ստորև բերվող աղյուսակներում իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով ներկայացված է այն ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը, որոնք չափվում են իրական արժեքով և որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

2023թ.				
հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ				
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	320,080	30,190,240	-	30,510,320
Բաժնային գործիքներ	-	-	42,825	42,825
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	6,181,126	-	6,181,126
Ընդամենը ակտիվներ	320,080	36,371,366	42,825	36,734,271
2022թ.				
հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ				
Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական պարտատոմսեր	477,773	24,552,968	-	25,030,741
Բաժնային գործիքներ	-	-	42,825	42,825
Ընդամենը ակտիվներ	477,773	24,552,968	42,825	25,073,566

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են գուտ ներկա արժեքի և գեղչված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գները, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդերը և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են գեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»:

Սովորական և ավելի պարզ ֆինանսական գործիքների, այդ թվում՝ միայն դիտելի շուկայական տվյալներ օգտագործող և ղեկավարության դատողություններ և գնահատումներ գրեթե չպահանջող տոկոսադրույքի և արժույթային սվոփերի, իրական արժեքը որոշելու համար Բանկը կիրառում է ընդունված գնահատման մոդելները: Դիտելի գները և մոդելի ելակետային տվյալները սովորաբար հասանելի են շուկայում՝ ցուցակված պարտքային և բաժնային արժեթղթերի, բորսայում շրջանառվող ածանցյալ գործիքների և բորսայում չշրջանառվող պարզ ածանցյալ գործիքների, այդ թվում՝ տոկոսադրույքի սվոփերի համար: 2-րդ մակարդակ դասված ֆինանսական գործիքների համար Բանկն օգտագործում է նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գներն այն շուկաներում, որոնք համարվում են գրեթե ոչ գործող:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների իրական արժեքը գնահատելու համար դեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով՝ արտարժույթով արտահայտված վարկերի գծով 7.8%-8.6% գեղչման դրույքները և ՀՀ դրամով արտահայտված վարկերի գծով 11.5%-16.8% գեղչման դրույքները կիրառվում են հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից ակնկալվող դրամական հոսքերը գեղչելու համար:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը գնահատելու համար դեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով՝ ՀՀ դրամով արտահայտված արժեթղթերի գծով կիրառվում են 10.2%-11.4% դրույքներ և արտարժույթով արտահայտված արժեթղթերի գծով կիրառվում են 5.5%-6.9% դրույքներ:

36 Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Գործառնական սեզմենտներ

Բանկի գործունեությունը կազմակերպվում է չորս հիմնական գործառնական սեզմենտների (2022թ-ին՝ երեք սեզմենտների) հիման վրա: Այդ գործառնական սեզմենտները մշտադիտարկվում են, և դրանց արդյունքների հիման վրա կայացվում են ռազմավարական որոշումներ:

Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայություններն իրենցից ներկայացնում են հաճախորդներին ընթացիկ հաշիվների բացման և վարման, խնայողությունների, ավանդների գծով բանկային ծառայությունները, ներդրումային և խնայողական, պահառուական, բանկային քարտերի սպասարկման ծառայությունները, սպառողական և հիփոթեքային վարկերի տրամադրումը:

Իրավաբանական անձանց մատուցվող ծառայություններն իրենցից ներկայացնում են հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների սպասարկման, ավանդների, օվերդրաֆտների գծով ծառայությունները, վարկերի և ֆինանսավորման այլ միջոցների տրամադրումը, արտարժույթով գործառնությունները և ածանցյալ գործիքներով գործարքները:

Բանկային ներդրումային ծառայություններն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական գործիքների առքուվաճառքի գործառնությունները, համակարգված ֆինանսավորման տրամադրումը, վարձակալությունը, միաձուլման և ձեռքբերման գծով խորհրդատվության տրամադրումը:

Թվային բանկինգն իրենից ներկայացնում է բանկերի գործառնությունները թվային հարթակներում:

Բիզնես սեզմենտների միջև գործառնություններն իրականացվում են սովորական առևտրային պայմաններով: Ֆինանսական միջոցները որպես կանոն վերաբաշխվում են սեզմենտների միջև, որի արդյունքում ֆինանսավորման գծով ծախսերի փոխանցումները բացահայտվում են գործառնական եկամտի կազմում: Այդ միջոցների գծով տոկոսները հաշվարկվում են Բանկի կապիտալի արժեքի վրա:

Բիզնես սեզմենտների միջև առկա չեն եկամտի և ծախսի այլ էական հոդվածներ: Սեզմենտի ակտիվները և պարտավորությունները ներառում են գործառնական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք կազմում են Բանկի հաշվեկշռային ակտիվների և պարտավորությունների մեծ մասը, բացառությամբ այնպիսի հոդվածների, ինչպիսիք են՝ հարկերը և փոխառությունները: Ներքին ծախսերը և տրանսֆերային գնագոյացման մասով ճշգրտումները արտացոլվում են յուրաքանչյուր բիզնես սեզմենտի գործունեության արդյունքներում: Արտաքին հաճախորդների հետ պայմանագրերի հասույթն ըստ բիզնես սեզմենտների՝ ողջամիտ հիմունքով բաշխելու համար օգտագործվում են հասույթի բաշխման համաձայնագրեր:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն Բանկի գործառնական սեզմենտների եկամուտների և շահույթի, որոշակի ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ:

	Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայություններ հազ. դրամ	Իրավաբանական անձանց մատուցվող ծառայություններ հազ. դրամ	Բանկային ներդրումային ծառայություններ հազ. դրամ	Թվային բանկինգ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2023թ.					
Տոկոսային եկամուտ	9,232,365	8,625,718	10,248,724	940,453	29,047,260
Տոկոսային ծախս	(2,779,667)	(5,226,932)	(1,268,575)	(4,613,255)	(13,888,429)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ (Ծնթզ. 7)	663,750	666,519	1,202,333	5,435,307	7,967,909
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ/(ծախս)*	(273,314)	751,547	4,909,934	(3,897,985)	1,490,182
Միջսեզմենտային եկամուտ	(724,941)	3,869,095	(8,369,933)	5,225,779	-
Գործառնական եկամուտը մինչև արժեզրկումը և այլ վարչական ծախսերը	6,118,193	8,685,947	6,722,483	3,090,299	24,616,922
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	(42,238)	(1,141,150)	(135,255)	586,239	(732,404)
Անձնակազմի և այլ վարչական ծախսերը	(3,930,867)	(2,940,782)	(728,648)	(2,869,752)	(10,470,049)
Շահույթը մինչև շահութահարկով հարկումը	2,145,088	4,604,015	5,858,580	806,786	13,414,469
Շահութահարկի գծով ծախս	(700,337)	(927,656)	(541,896)	(208,600)	(2,378,489)
Տարվա շահույթ	1,444,751	3,676,359	5,316,684	598,186	11,035,980

	Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայություններ հազ. դրամ	Իրավաբանական անձանց մատուցվող ծառայություններ հազ. դրամ	Բանկային ներդրումային ծառայություններ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2022թ.				
Տոկոսային եկամուտ	9,321,933	5,625,811	6,009,494	20,957,238
Տոկոսային ծախս	(7,675,078)	(2,972,443)	(715,616)	(11,363,137)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ (Ծնթզ. 7)	3,398,848	1,228,394	2,937,981	7,565,223
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ/(ծախս)*	20,525,090	8,934,525	(5,239,814)	24,219,801
Միջսեզմենտային եկամուտ	(490,986)	565,605	(74,619)	-
Գործառնական եկամուտը մինչև արժեզրկումը և այլ վարչական ծախսերը	25,079,807	13,381,892	2,917,426	41,379,125
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	(376,876)	(1,725,140)	(73,328)	(2,175,344)
Անձնակազմի և այլ վարչական ծախսերը	(4,193,286)	(3,501,188)	(569,961)	(8,264,435)
Շահույթը մինչև շահութահարկով հարկումը	20,509,645	8,155,564	2,274,137	30,939,346
Շահութահարկի գծով ծախս	(3,456,980)	(1,374,652)	(383,315)	(5,214,947)
Տարվա շահույթ	17,052,665	6,780,912	1,890,822	25,724,399

* Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտը ներառում է միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը, այլ գործառնական եկամուտը, ուղղակի բանկային ծախսերը, զուտ օգուտը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից, զուտ օգուտը փոխարժեքային տարբերություններից և զուտ օգուտը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերից:

	Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Իրավաբանա- կան անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Բանկային ներդրումային ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Թվային բանկինգ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2023թ.					
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	96,893,984	111,027,863	131,554,142	3,829,518	343,305,506
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	108,394,748	137,711,735	34,024,245	82,175,694	362,306,422

	Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Իրավաբանա- կան անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Բանկային ներդրումային ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2022թ.				
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	76,186,908	85,396,315	88,823,981	250,407,204
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	174,870,311	94,998,424	10,895,280	280,764,015

Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվները ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները, բանկերի տրված տոկոսակիր վարկերը և փոխատվությունները, հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները, հաճախորդներին տրված ավրկերը և փոխատվությունները և ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքները:

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են բանկերի ավանդները և մնացորդները (բացառությամբ լոբո հաշիվների), հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը, այլ փոխառու միջոցները, ստորադաս փոխառությունները:

Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից

Ստորև ներկայացված է ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում գտնվող՝ հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացված հասույթի բացվածքն ըստ սեզամենտների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Իրավաբանա- կան անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Բանկային ներդրումային ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Թվային բանկինգ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2023թ.					
Պլաստիկ քարտերով գործառնություններ	177,424	-	-	5,072,789	5,250,213
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների վճարներ	188,690	136,066	1,167,759	39,552	1,532,067
Դրամական փոխանցումներ Հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	176,035	313,320	-	42,610	531,965
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	84,875	118,645	34,574	272,770	510,864
Այլ	-	90,294	-	-	90,294
	36,726	8,194	-	7,586	52,506
	663,750	666,519	1,202,333	5,435,307	7,967,909

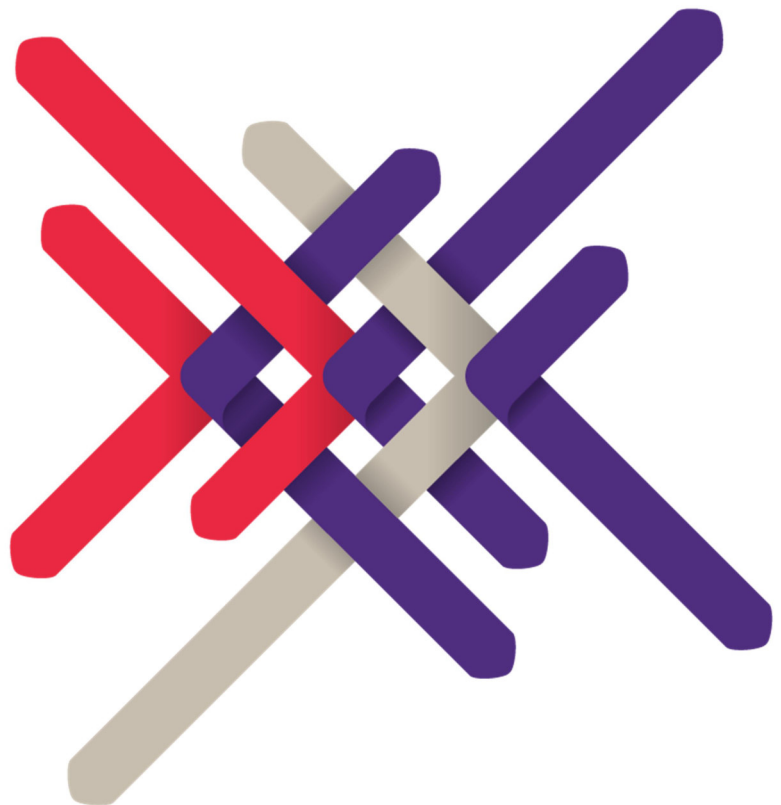

	Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Իրավաբանա- կան անձանց մատուցվող ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Բանկային ներդրումային ծառայու- թյուններ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
2022թ.				
Կանխիկ և անկանխիկ գործառնությունների վճարներ	729,063	642,387	2,971,249	4,342,699
Պլաստիկ քարտերով գործառնություններ	2,394,126	-	-	2,394,126
Դրամական փոխանցումներ	195,390	363,412	-	558,802
Հաշիվների սպասարկում և հեռավար համակարգի ծառայություններ	53,301	113,633	-	166,934
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	-	63,324	-	63,324
Այլ	27,852	11,486	-	39,338
	<u>3,399,732</u>	<u>1,194,242</u>	<u>2,971,249</u>	<u>7,565,223</u>

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0015
Երևան Պլազա
Բիզնես Կենտրոն
Գրիգոր Լուսավորիչ 9
Հ. + 374 10 500 964

Grant Thornton CJSC

Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich street
0015 Yerevan, Armenia
T + 374 10 500 964

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքի ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ՄՄՄ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՄ կանոնագիրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՄ կանոնների և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի վերաբերող էթիկայի պահանջների: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

- *Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ*

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4.4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 37.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:
- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:

- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Ստուգվել է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի հաշվարկում ընդգրկված վարկերի և փոխատվությունների, արտահաշվեկշռային հոդվածների, ներդրումային արժեթղթերի, տեղաբաշխումների և այլ ֆինանսական ակտիվների ամբողջականությունը: Ստուգվել են կիրառված մոդելների տեսական հիմքերը, և թեստավորվել է դրանց մաթեմատիկական ամբողջականությունը:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմները:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան

դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե

այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

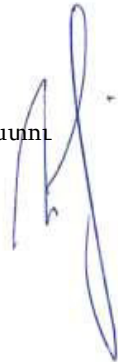
Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի պատասխանատուն, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Էմիլ Վասիլյանն է:

Արմեն Հովհաննիսյան
Տնօրեն

Էմիլ Վասիլյան
Առաջադրանքի պատասխանատու

14 ապրիլի 2023թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2022	2021
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	6	20,957,238	15,796,564
Տոկոսային ծախսեր	6	(11,363,137)	(9,329,629)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		9,594,101	6,466,935
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	7,565,223	1,991,958
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(4,235,381)	(1,264,103)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ		3,329,842	727,855
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	26,888,707	1,897,430
Այլ գործառնական եկամուտներ	9	2,727,326	289,946
Այլ գործառնական ծախսեր	10	(1,160,851)	(1,126,937)
Գործառնական եկամուտ		41,379,125	8,255,229
Պարտքային կորուստների գծով ծախս	11	(2,175,344)	(2,088,173)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(5,580,282)	(2,427,603)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(823,675)	(759,799)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	13	(1,860,478)	(1,503,136)
Շահույթ մինչև հարկումը		30,939,346	1,476,518
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(5,214,947)	(348,492)
Տարվա շահույթ		25,724,399	1,128,026

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2022	2021
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք <i>Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)</i>			
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակած գուտ վնաս		(1,133,460)	(758,840)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված գուտ վնաս		1,956	-
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		(15,876)	(7,549)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		203,671	136,591
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով գուտ վնաս		(943,709)	(629,798)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ շահութահարկից հետո		(943,709)	(629,798)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		24,780,690	498,228

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 102-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
	Ծանոթ.		
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	88,969,092	43,389,076
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	16	27,033,349	20,348,011
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	2,850,926	2,294,215
Ներդրումային արժեթղթեր	18	51,797,556	10,300,374
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	18	-	16,772,616
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19	161,583,223	139,957,954
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	9,559,960	9,269,430
Բոնազանձված ակտիվներ	21	1,486,160	1,994,038
Այլ ակտիվներ	22	4,743,746	1,389,278
Ընդամենը՝ ակտիվներ		<u>348,024,012</u>	<u>245,714,992</u>
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	23	274,694	1,410,385
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	24	-	16,010,497
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25	229,262,980	153,009,627
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	26	10,895,281	5,822,097
Այլ փոխառություններ և վարկեր	27	33,096,336	27,607,361
Ստորադաս փոխառություններ	28	3,993,514	4,872,881
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		4,776,679	12,910
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	970,430	759,792
Այլ պարտավորություններ	29	3,817,888	2,433,812
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		<u>287,087,802</u>	<u>211,939,362</u>

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի		
	Օանոթ.	2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	23,000,000	20,000,000
Գլխավոր պահուստ		3,500,000	2,000,000
Այլ պահուստներ		1,739,554	2,791,493
Զբաղիված շահույթ		32,696,656	8,984,137
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		60,936,210	33,775,630
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		348,024,012	245,714,992

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2023թ. ապրիլի 14-ին:

Կարեն Եղիազարյան

Վարչության նախագահ

Էմմա Ջանիկյան

Գլխավոր հաշվապահ, վարչության
անդամ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 102-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	Զբաղյալած շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	20,000,000	2,000,000	(695,483)	3,486,976	8,984,137	33,775,630
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	25,724,399	25,724,399
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>						
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից կամ իրացումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(108,230)	108,230	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	(1,133,460)	-	-	(1,133,460)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին փոխանցված գուտ վնաս	-	-	1,956	-	-	1,956
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում գուտ փոփոխություններ	-	-	(15,876)	-	-	(15,876)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	203,671	-	-	203,671
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(943,709)	(108,230)	25,832,629	24,780,690
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	3,000,000	-	-	-	-	3,000,000
Հատկացում պահուստին	-	1,500,000	-	-	(1,500,000)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(620,110)	(620,110)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	3,000,000	1,500,000	-	-	(2,120,110)	2,379,890
Հաշվեկշիռը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,000,000	3,500,000	(1,639,192)	3,378,746	32,696,656	60,936,210

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	20,000,000	1,000,000	(65,685)	3,594,693	9,319,394	33,848,402
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,128,026	1,128,026
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>						
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(107,717)	107,717	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	(758,840)	-	-	(758,840)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում գուտ փոփոխություններ	-	-	(7,549)	-	-	(7,549)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	136,591	-	-	136,591
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(629,798)	(107,717)	1,235,743	498,228
Հատկացում պահուստին	-	1,000,000	-	-	(1,000,000)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(571,000)	(571,000)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	1,000,000	-	-	(1,571,000)	(571,000)
Հաշվեկշիռը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,000,000	2,000,000	(695,483)	3,486,976	8,984,137	33,775,630

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 102-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2022	2021
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթ մինչև հարկումը	30,939,346	1,476,518
Ճշգրտումներ		
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	823,675	759,799
Հիմնական միջոցների օտարումից գուտ վնաս	104	5,100
Այլ ակտիվների օտարումից գուտ օգուտ	(79,002)	(2,176)
Պարտքային կորուստների գծով ծախս	2,175,344	2,088,173
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների վերագնահատումից գուտ օգուտ	-	(67,344)
Զուտ (օգուտ)/վնաս ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	(2,274,926)	508,868
Ստացվելիք տոկոսներ	(208,406)	(220,997)
Վճարվելիք տոկոսներ	1,195,492	716,754
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	92,279	81,019
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները</i>	<u>32,663,906</u>	<u>5,345,714</u>
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(6,903,191)	(2,246,795)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(2,589,698)	(1,560,272)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(41,691,830)	(37,791,440)
Բռնագանձված ակտիվներ	638,529	159,460
Այլ ակտիվներ	(3,702,969)	(448,852)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	1,011,029	(1,334,126)
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(15,947,495)	(519,199)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	94,437,134	36,209,088
Այլ պարտավորություններ	1,800,505	225,954
Գործառնական (գործունեության համար օգտագործված)/գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ մինչև շահութահարկը	<u>59,715,920</u>	<u>(1,960,468)</u>
Վճարված շահութահարկ	(36,869)	-
Գործառնական (գործունեության համար օգտագործված)/գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ	<u>59,679,051</u>	<u>(1,960,468)</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2022	2021
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(26,089,701)	(7,598,109)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(819,357)	(516,525)
Հիմնական միջոցների վաճառք	171,169	-
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ	(26,737,889)	(8,114,634)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	3,000,000	-
Վճարված շահաբաժիններ	(571,000)	(481,842)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,802,140	6,276,715
Այլ փոխառություններ և վարկեր	7,955,945	13,058,243
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(217,961)	(167,329)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ	16,969,124	18,685,787
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ	49,910,286	8,610,685
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբի դրությամբ	43,389,076	37,471,183
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(4,301,930)	(2,692,479)
Արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(28,340)	(313)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջի դրությամբ (ծանոթ. 15)	88,969,092	43,389,076
Լրացուցիչ տեղեկատվություն`		
Ստացված տոկոսներ	20,748,832	15,575,567
Վճարված տոկոսներ	(10,075,366)	(8,531,856)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 102-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ)՝ անվանափոխված «Պրոմեթեյ Բանկ» ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է 01.06.1990թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 02.10.1991թ. ՀՀ կենտրոնական բանկ (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N27 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, Master Card քարտային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 13 մասնաճյուղեր գտնվում են Երևանում, մեկ մասնաճյուղ՝ Գյումրիում, մեկ մասնաճյուղ՝ Արմավիրի քաղաքում, մեկ մասնաճյուղ՝ Վանաձոր քաղաքում:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի աշխատակիցների թիվը կազմում էր 438 (2021թ-ին՝ 369):

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հանրապետության 44/2 փող., Երևան 0010, Հայաստանի Հանրապետություն:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

2022թ. փետրվարից շարունակվող ռուս-ուկրաինական պատերազմը էական ազդեցություն է ունեցել ինչպես հակամարտող երկրների, այնպես էլ համաշխարհային տնտեսության վրա: Շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ հայտարարել են Ռուսաստանի՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ տնտեսական խիստ պատժամիջոցների մասին: Պատերազմը դեռ շարունակվում է, բայց արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և այլ երկրներում:

Ուկրաինան և Ռուսաստանը հանդիսանում են Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներ, և Հայաստանի գործարար միջավայրը անմասն չի մնացել այս ազդեցությունից: Հատկանշական է, որ Հայաստանում պատերազմի արդյունքում 2022 թվականին նկատվել է որոշակի տնտեսական ակտիվություն՝ պայմանավորված օտարերկրյա քաղաքացիների մեծ ներհոսքով: Օտարերկրյա քաղաքացիների՝ Հայաստանում բիզնես շահեր ունենալու, հիմնելու կամ տնօրինելու իրավունքի սահմանափակումներ չկան: Բիզնեսի գրանցման ընթացակարգերը հիմնականում պարզ են: Օտարերկրյա քաղաքացիների սպասարկման արդյունքում 2022թ. Հայաստանի բանկերն արձանագրել են միջնորդական գործունեությունից եկամտի զգալի աճ: Ըստ ՀՀ ԿԲ և միջազգային

Ֆինանսական կազմակերպությունների տվյալների՝ 2022թ-ին Հայաստանում ՀՆԱ-ի աճը կազմել մոտ 13%:

Քանի որ ռազմական գործողությունները դեռ չեն դադարել, անհնար է արժանահավատորեն գնահատել դրա վերջնական ազդեցությունը Հայաստանի գործարար միջավայրի վրա:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Բանկի ղեկավարությունը, շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների և այլնի, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2022թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2022թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- «Մուտքեր նախքան նախատեսված օգտագործումը» (ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)
- «Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՄ 3 փոփոխություններ)
- «Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր» (ՀՀՄՄ 37 փոփոխություններ)
- 2018-2020թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ՖՀՄՄ 1, ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 41, ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ):

Որպես ՖՀՄՄ ստանդարտների 2018-2020թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումների մաս՝ ՀՀՄՄ-ն հրապարակել է ՖՀՄՄ 9-ի փոփոխություն: Փոփոխությունը պարզաբանում է այն վճարները, որոնք Բանկը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները նշանակալիորեն տարբերվում են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն վարկառուի և վարկատուի միջև վճարված կամ ստացված վճարները, այդ թվում՝ կամ վարկառուի, կամ վարկատուի կողմից մյուսի անունից վճարված կամ ստացված վճարները: Բանկը փոփոխությունը կիրառում է 2022թ-ի ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»
- Փոփոխություններ ՖՀՄՄ 17 Ապահովագրական պայմանագրերում (ՖՀՄՄ 17 և ՖՀՄՄ 4 փոփոխություններ),
- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՄ 8 փոփոխություններ),
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառք և հետադարձ վարձակալությամբ գործարքներում (ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ),
- Կովենանտով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)
- Մեկ գործարքի հետ կապված ակտիվների և պարտավորությունների հետաձգված հարկ:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի թաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի գուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի

ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	393.57	480.14
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	420.06	542.61
ՀՀ դրամ/1 ՌՌԻԲ	5.59	6.42

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի ինստիտուցիոնալ փոփոխության ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխատվությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չափվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i)ստացված

հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կամ բոլոր, կամ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս

4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են գուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գուման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- փոխատվության հանձնառություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտագանգման ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանգման դեպքերից:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտազանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ - գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության, պարտազանցման պահին պարտքի գումարի, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի գեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարքտի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեզրկված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է

վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտագանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Պարտագանցում տեղի ունենալու հավանականությունը պարտագանցման պահին պարտքի գումարը, պարտագանցման դեպքում կորստի գումարը մանրամասն բացահայտվում են 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,
- փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
  - Փոխատվության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է փոխատվության հանձնառության ամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները զեղչվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
  - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:
  - Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստներում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող

են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, ինչպես նաև մինչև 90 ժամկետով ավանդներից:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.8 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով. դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի

կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,

- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում.

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և հակադարձում
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեգրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.9 Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ հոդվածում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ հոդվածում: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերը ճանաչվում են «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»

հողվածում, իսկ համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է «Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ» հոդվածում:

4.10 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության Ջուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում:

4.11 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի

բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղջելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Բանկը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույթաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույթ (%)
Շենքեր	40	2.5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-8	100-12.5
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	5-8	20-12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Հողի և շինությունների վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

4.16 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.17 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կենտրոնական բանկի և ֆինանսական կազմակերպությունների, հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Երբ Բանկը գնում է իրեն պատկանող արժեթղթերը, դրանք դուրս են գրվում հաշվեկշռից, և հաշվեկշռային արժեքի ու վճարված գումարի տարբերությունն արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրություններ, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

5.1 Դատողություններ

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկմանը վերաբորող չափանիշների սահմանում

Բանկը սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը:

5.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 34):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքիկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման

գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տե՛ս ծանոթագրություն 37.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տե՛ս ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տե՛ս ծանոթագրություն 32:

6 Զուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
<i>Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ</i>		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14,983,091	12,349,342
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	997,431	1,782,037
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	2,168,633	1,515,266
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	202,006	97,964
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,602,982	50,060
Այլ	3,095	1,895
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	20,957,238	15,796,564
<hr/>		
Հաճախորդների հաշիվներ	7,699,024	6,295,942
Ռեպո գործառնություններ	612,211	1,094,971
Այլ փոխառություններ և վարկեր	1,868,616	990,583
Ստորադաս փոխառություն	392,138	453,355
Թողարկված պարտատոմսեր	659,420	302,121
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	39,449	111,059
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	92,279	81,019
Այլ	-	579
Ընդամենը տոկոսային ծախս	11,363,137	9,329,629
Ընդամենը զուտ տոկոսային եկամուտ	9,594,101	6,466,935

7 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	1,153,488	644,552
Վճարային քարտերով գործառնություններ	2,394,126	1,072,269
Դրամարկղային գործառնություններ	895,782	148,718
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	63,324	93,833
Կանխիկ անկանխիկ արտարժույթի փոխարկումներ	3,054,842	14,553
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	3,661	18,033
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7,565,223	1,991,958
Կանխիկ/անկանխիկ արտարժույթի փոխարկումներ	1,831,957	144,529
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,683,660	904,717
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	681,987	188,747
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	1,303	20,627
Այլ ծախսեր	36,474	5,483
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4,235,381	1,264,103

8 Զուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ*	26,885,806	1,825,960
Զուտ եկամուտ ածանցյալ գործիքներից	-	67,344
Շահույթ կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող արժեթղթերի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	3,470	4,126
Զուտ վնաս ածանցյալ գործիքների իրացումից	(569)	-
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	26,888,707	1,897,430

* 2022թ. արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը պայմանավորված է օտարերկրյա քաղաքացիների ներհոսքի արդյունքում Բանկի հաճախորդների քանակի և համապատասխան գործարքների աճով (ծանոթագրություն 2):

9 Այլ գործառնական եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	194,600	231,633
Եկամուտներ ակտիվներին վերաբերող շնորհներից	2,074	2,075
Շահաբաժիններից եկամուտ	3,047	-
Այլ ակտիվների վաճառքից գուտ եկամուտ	79,252	2,176
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառքից գուտ եկամուտ	1,089	-
Զուտ օգուտ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	2,274,926	-
Այլ	172,338	54,062
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտներ	2,727,326	289,946

10 Այլ գործառնական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	480,645	374,361
Վարկերի վաղաժամկետ մարումից վերադարձման ծախսեր	316,985	-
Գործառնական համակարգերի օգտագործման ծախսեր	91,815	91,586
Քարտերի թողարկման ծախսեր	41,966	26,573
Ինկասացիոն ծախսեր	39,134	28,644
Վարկերի զիջման ծախսեր	361	10,259
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	24,673	21,732
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից գուտ վնաս	1,193	5,097
Այլ ակտիվների օտարումից գուտ վնաս	250	-
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից գուտ վնաս	-	508,868
Նախորդ ժամանակաշրջանների ծախսեր էական սխալների ուղղման արդյունքում	53,129	-
Այլ	110,700	59,817
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	1,160,851	1,126,937

11 Պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	28,340	-	-	28,340
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	16	3,986	-	-	3,986
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	33,067	-	-	33,067
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	18	(15,876)	-	-	(15,876)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	18	43,435	-	-	43,435
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	19	(160,134)	187,497	1,979,198	2,006,561
Այլ ակտիվներ	22	10,854	-	-	10,854
Ֆինանսական երաշխիքներ	31	64,977	-	-	64,977
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս		8,649	187,497	1,979,198	2,175,344

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	313	-	-	313
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	16	2,216	-	-	2,216
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	(5,808)	-	-	(5,808)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	18	(7,549)	-	-	(7,549)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	18	7,580	-	-	7,580
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	19	(73,177)	(726,439)	2,886,538	2,086,922
Այլ ակտիվներ	22	6,129	-	-	6,129
Ֆինանսական երաշխիքներ	31	(1,630)	-	-	(1,630)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)		(71,926)	(726,439)	2,886,538	2,088,173

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	5,408,237	2,310,673
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	33,610	29,703
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր	138,435	87,227
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	5,580,282	2,427,603

13 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Գովազդի ծախսեր	320,334	348,697
Ոչ նյութական ակտիվների սպասարկման ծախսեր	325,265	231,192
Ներկայացուցչական և կազմակերպչական ծախսեր	195,380	92,096
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	215,890	163,358
Վարկերի վերադարձման գծով ծախսեր	159,999	163,290
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	111,778	71,080
Անվտանգության գծով ծախսեր	102,402	100,833
Գրասենյակային ծախսեր	88,221	67,038
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	57,153	55,228
Ապահովագրության գծով ծախսեր	66,382	62,715
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	98,323	75,403
Ակտիվների կարճաժամկետ վարձակալության ծախսեր	70,331	49,429
Այլ	49,020	22,777
Ընդամենը այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	1,860,478	1,503,136

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	4,800,638	91,399
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	-	(18,335)
Հետաձգված հարկ	414,309	275,428
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	5,214,947	348,492

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2022	2021	2021	2021
Շահույթ մինչև հարկումը	30,939,346	1,476,518		
Շահութահարկ	5,569,082	18	265,773	18
Զուտ չնվազեցվող ծախսեր/(չհարկվող եկամուտ)	61,977	-	24,105	2
Արտարժույթի (դրական)/ բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(416,112)	(1)	89,071	6
Նախորդ տարվա հարկի ճշգրտում	-	-	(18,335)	(1)
Զուտ (օգուտ)/վնաս ածանցյալ գործիքների վերագնահատումից	-	-	(12,122)	(1)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	5,214,947	17	348,492	24

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022					
	1 հունվարի 2022	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Այլ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(4,951)	(1,374)	-	(6,325)	-	(6,325)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(299)	(291)	-	(590)	-	(590)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(653)	4,535	-	3,882	3,882	-
Ներդրումային արժեթղթեր	169,819	4,178	203,671	377,668	377,668	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(177,216)	(407,036)	-	(584,252)	-	(584,252)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(736,357)	31,831	-	(704,526)	-	(704,526)
Այլ ակտիվներ	(1,194)	(9,444)	-	(10,638)	-	(10,638)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(8,139)	(464)	-	(8,603)	-	(8,603)
Այլ փոխառություններ և վարկեր	(18,805)	(14,841)	-	(33,646)	-	(33,646)
Այլ պարտավորություններ	18,003	(21,403)	-	(3,400)	-	(3,400)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(759,792)	(414,309)	203,671	(970,430)	381,550	(1,351,980)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021					
	1 հունվարի 2021	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Այլ Ջուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(8,685)	3,734	-	(4,951)	-	(4,951)
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(30,950)	30,651	-	(299)	-	(299)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	950	(1,603)	-	(653)	-	(653)
Ներդրումային արժեթղթեր	31,864	1,364	136,591	169,819	169,819	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	127,103	(304,319)	-	(177,216)	-	(177,216)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(772,237)	35,880	-	(736,357)	-	(736,357)
Այլ ակտիվներ	(1,336)	142	-	(1,194)	-	(1,194)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(5,338)	(2,801)	-	(8,139)	-	(8,139)
Այլ փոխառություններ և վարկեր	174	(18,979)	-	(18,805)	-	(18,805)
Ստորադաս փոխառություններ	(52)	52	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	21,162	(3,159)	-	18,003	18,003	-
Փոխանցված հարկային վնաս	16,390	(16,390)	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(620,955)	(275,428)	136,591	(759,792)	187,822	(947,614)

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	54,037,245	31,280,861
Կանխիկ դրամական միջոցներ	27,822,349	11,023,309
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	7,142,149	1,089,217
	89,001,743	43,393,387
Արժեզրկումից պահուստներ	(32,651)	(4,311)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	88,969,092	43,389,076

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները,

որոնք ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվարկվել են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային միջոցների 4%-ի չափով և արտարժույթով ներգրաված միջոցների 18%-ի չափով: Բանկերը արտարժույթով ներգրաված միջոցների 6%-ը պահուստավորում են ՀՀ դրամով և 12%-ը՝ արտարժույթով:

ՀՀ դրամով պահվող պահուստները ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ: Պահուստները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 31,507,738 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 21,141,006 հազար դրամ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	4,311	3,998
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(4,311)	(3,998)
Տրամադրված նոր ֆինանսական ակտիվներ	32,651	4,311
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,651	4,311

16 Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր բանկերի հետ	7,060,265	-
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	19,989,253	20,360,194
	27,049,518	20,360,194
Արժեզրկումից պահուստներ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների գծով	(16,169)	(12,183)
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	27,033,349	20,348,011

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պայմանագրի

զուտ գումարը կազմում է 7,060,265 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,174,783 հազար դրամ):

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	12,183	9,967
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(12,183)	(9,967)
Տրամադրված նոր ֆինանսական ակտիվներ	16,169	12,183
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,169	12,183

Հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական և կորպորատիվ պարտատոմսեր	28,865,885	27,049,518	21,926,478	20,360,194
Ընդամենը գրավադրված ակտիվներ և հակադարձ ռեպո պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	28,865,885	27,049,518	21,926,478	20,360,194

2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հակադարձ ռեպո պայմանագրերով որպես գրավ ստացած և ռեպո պայմանագրերի ներքո վերագրավադրված արժեթղթեր (2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

17 Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
	Բանկերին տրամադրված վարկեր	1,658,206
Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդներ	-	558,770
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,100,000	624,500
Դեպոնացված միջոցներ այլ բանկերում	124,086	245,133
Այլ կարճաժամկետ պահանջներ	6,785	-
	2,889,077	2,299,299
Արժեզրկումից պահուստներ բանկերին տրված վարկեր և փոխատվությունների գծով	(38,151)	(5,084)
Ընդամենը բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,850,926	2,294,215

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեպոնացված գումարը բանկերում իրենից ներկայացնում է Master Card վճարային համակարգում անդամակցության դիմաց սառեցված ավանդ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի ոչ մի բանկի տրված միջոցներ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Բանկերին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
	Փուլ 1	Փուլ 1
Հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	5,084	10,892
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	11,282	(7,405)
Տրամադրված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	21,785	1,597
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,151	5,084

18 Ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	25,811,381	3,638,825
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	963,624	-
Արժեզրկման գծով պահուստ	(51,015)	(7,580)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	26,723,990	3,631,245

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
	Փուլ 1	Փուլ 1
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	7,580	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(515)	-
Տրամադրված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	43,950	7,580
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	51,015	7,580

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	6.8-12.0	2024-2031	9.5-10.5	2024-2031
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	9.0-9.5	2025	-	-

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	24,552,968	5,385,976
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	477,773	1,240,328
Բաժնային գործիքներ	42,825	42,825
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	25,073,566	6,669,129

Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	16,772,616
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	-	16,772,616

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարքային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
	Փուլ 1	Փուլ 1
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	71,920	79,469
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(33,808)	(24,457)
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	17,932	16,908
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	56,044	71,920

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2021թ.՝ նույնպես):

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	6.4-11.8	2023-2037	6.4-10.0	2022-2037
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	9.0-12.0	2023-2025	7.5-11.0	2022-2049

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերում ներառված բաժնային չգնանշվող արժեթղթերը ներկայացվում են ստորև.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Վերահսկվող %		Հազար ՀՀ դրամ	
		2022	2021	2022	2021
ԱրՔա	Հայաստանի				
	Հանրապետություն	1.25	1.25	10,717	10,717
ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ	Հայաստանի				
	Հանրապետություն	5.9	5.9	32,108	32,108
				42,825	42,825

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքը մոտարկում է դրանց սկզբնական արժեքին 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

19 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2022թ.			31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	56,576,391	(161,412)	56,414,979	40,868,629	(119,218)	40,749,411
Սպառողական վարկեր	19,066,578	(690,935)	18,375,643	23,903,937	(1,352,611)	22,551,326
Օվերդրաֆտ	1,448,796	(53,323)	1,395,473	1,678,117	(94,140)	1,583,977
	<u>77,091,765</u>	<u>(905,670)</u>	<u>76,186,095</u>	<u>66,450,683</u>	<u>(1,565,969)</u>	<u>64,884,714</u>
<i>Առևտրային վարկեր</i>						
Շինարարություն	19,215,548	(158,248)	19,057,300	12,278,117	(165,819)	12,112,298
Արդյունաբերություն	19,032,967	(573,918)	18,459,049	15,450,816	(84,132)	15,366,684
Առևտուր	19,894,177	(924,423)	18,969,754	22,564,464	(168,402)	22,396,062
Ֆինանսական ծառայություններ	7,807,921	(152,525)	7,655,396	4,215,242	(63,426)	4,151,816
Այլ	21,286,559	(30,930)	21,255,629	21,111,164	(64,784)	21,046,380
	<u>87,237,172</u>	<u>(1,840,044)</u>	<u>85,397,128</u>	<u>75,619,803</u>	<u>(546,563)</u>	<u>75,073,240</u>
Ընդամենը	<u><u>164,328,937</u></u>	<u><u>(2,745,714)</u></u>	<u><u>161,583,223</u></u>	<u><u>142,070,486</u></u>	<u><u>(2,112,532)</u></u>	<u><u>139,957,954</u></u>

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը, այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 51,649 հազար դրամ (2021թ.՝ 79,263 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի վարկառուներ, որոնց, այդ թվում նրանց հետ կապակցված անձանց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 17,518,662 հազար դրամ՝ տրամադրված թվով չորս վարկառուների և նրանց հետ կապակցված անձանց):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	64,056,358	1,240,312	1,154,013	66,450,683
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	48,294,738	-	-	48,294,738
Մարված ակտիվներ	(19,304,361)	(219,501)	(708,878)	(20,232,740)
- փոխանցում Փուլ 1	215,531	(215,531)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(363,656)	424,746	(61,090)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(990,774)	(646,300)	1,637,074	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(16,089,797)	(123,610)	(172,415)	(16,385,822)
Վերականգնում	-	-	841,678	841,678
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,876,772)	(1,876,772)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>75,818,039</u>	<u>460,116</u>	<u>813,610</u>	<u>77,091,765</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	74,971,418	217,983	430,402	75,619,803
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	88,653,614	-	-	88,653,614
Մարված ակտիվներ	(37,429,072)	(4,546)	(201,346)	(37,634,964)
- փոխանցում Փուլ 2	(3,605,784)	3,605,784	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(4,657,522)	(214,002)	4,871,524	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերազնահատումից	(37,382,987)	(734,168)	(945,841)	(39,062,996)
Վերականգնում	-	-	75,432	75,432
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(413,717)	(413,717)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>80,549,667</u>	<u>2,871,051</u>	<u>3,816,454</u>	<u>87,237,172</u>

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	52,174,460	1,509,383	3,266,392	56,950,235
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	45,683,651	96,297	57,382	45,837,330
Մարված ակտիվներ	(29,370,194)	(380,308)	(710,028)	(30,460,530)
- փոխանցում Փուլ 1	2,869,226	(1,257,948)	(1,611,278)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(150,620)	1,152,909	(1,002,289)	-
- փոխանցում Փուլ 3	-	(141,862)	141,862	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(7,150,165)	261,841	5,084,351	(1,803,973)
Վերականգնում	-	-	1,409,422	1,409,422
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(5,481,801)	(5,481,801)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>64,056,358</u>	<u>1,240,312</u>	<u>1,154,013</u>	<u>66,450,683</u>

Հազար ՀՀ դրամ

2021

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	56,863,278	1,407,049	586,170	58,856,497
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	65,284,002	19,039	8,324	65,311,365
Մարված ակտիվներ	(41,944,144)	(1,240,075)	(123,323)	(43,307,542)
- փոխանցում Փուլ 1	167,132	(60,125)	(107,007)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(125,073)	143,065	(17,992)	-
- փոխանցում Փուլ 3	-	(125,354)	125,354	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(5,273,777)	74,384	(48,729)	(5,248,122)
Վերականգնում	-	-	110,787	110,787
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(103,182)	(103,182)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>74,971,418</u>	<u>217,983</u>	<u>430,402</u>	<u>75,619,803</u>

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	534,814	430,426	600,729	1,565,969
- փոխանցում Փուլ 1	79,985	(79,985)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(7,316)	25,363	(18,047)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(23,314)	(214,361)	237,675	-
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(311,221)	(27,671)	495,509	156,617
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	158,590	5,886	53,702	218,178
Վերականգնում	-	-	841,678	841,678
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,876,772)	(1,876,772)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>431,538</u>	<u>139,658</u>	<u>334,474</u>	<u>905,670</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	388,223	60,766	97,574	546,563
- փոխանցում Փուլ 2	(33,111)	33,111	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(34,744)	(60,471)	95,215	-
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(169,749)	208,984	1,427,577	1,466,812
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	162,246	298	2,410	164,954
Վերականգնում	-	-	75,432	75,432
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(413,717)	(413,717)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>312,865</u>	<u>242,688</u>	<u>1,284,491</u>	<u>1,840,044</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2021			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	716,271	770,661	2,044,324	3,531,256
- փոխանցում Փուլ 1	74,502	(29,115)	(45,387)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(70,529)	600,661	(530,132)	-
- փոխանցում Փուլ 3	-	(76,748)	76,748	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(362,273)	(842,940)	3,114,454	1,909,241
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	176,843	7,907	13,101	197,851
Վերականգնում	-	-	1,409,422	1,409,422
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(5,481,801)	(5,481,801)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	534,814	430,426	600,729	1,565,969

Հազար ՀՀ դրամ	2021			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	276,832	62,187	220,109	559,128
- փոխանցում Փուլ 1	511	(142)	(369)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,373)	2,442	(1,069)	-
- փոխանցում Փուլ 3	-	(112,315)	112,315	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(84,780)	108,594	(242,743)	(218,929)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	197,033	-	1,726	198,759
Վերականգնում	-	-	110,787	110,787
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(103,182)	(103,182)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	388,223	60,766	97,574	546,563

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 20,542,703 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 14,902,415 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների դիմաց:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 36 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 37 ծանոթագրությունում:

Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում:

20 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Հոդ և շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ. գծով կապ. ներդր.	Համակարգչային տեխնիկա և կապի սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Գրասենյակային և այլ հիմնական միջոցներ	Հիմնական միջոցների գծով կապ. ներդրումներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	
								Հոդ և շենքեր	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք</i>									
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,748,877	199,043	843,906	159,610	1,966,242	36,094	627,375	1,026,593	11,607,740
Ավելացում	9,099	12,133	77,019	6,457	290,274	9,252	112,291	-	516,525
Վերադասակարգումներ	45,346	1,850	709	-	(2,559)	(45,346)	-	-	-
Օտարում	-	-	(6,382)	-	(220,523)	-	(61,809)	-	(288,714)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,803,322	213,026	915,252	166,067	2,033,434	-	677,857	1,026,593	11,835,551
Ավելացում	-	35,005	236,071	30,654	291,377	-	226,250	466,121	1,285,478
Վերադասակարգումներ	(2,342)	-	-	-	2,342	-	-	-	-
Օտարում	(170,500)	-	(342)	(9,428)	(10,829)	-	(17,685)	-	(208,784)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,630,480	248,031	1,150,981	187,293	2,316,324	-	886,422	1,492,714	12,912,245
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>									
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	123,228	49,762	347,210	68,854	1,147,828	-	208,648	144,406	2,089,936
Տարվա ծախս	216,614	13,456	128,428	17,506	204,033	-	63,179	116,583	759,799
Վերադասակարգումներ	-	-	(334)	-	334	-	-	-	-
Օտարում	-	-	(6,381)	-	(215,492)	-	(61,741)	-	(283,614)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	339,842	63,218	468,923	86,360	1,136,703	-	210,086	260,989	2,566,121
Տարվա ծախս	213,925	14,154	126,479	19,187	203,916	-	91,734	154,280	823,675
Վերադասակարգումներ	(1,057)	-	-	-	1,057	-	-	-	-
Օտարում	(8,525)	-	(342)	(9,426)	(1,533)	-	(17,685)	-	(37,511)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	544,185	77,372	595,060	96,121	1,340,143	-	284,135	415,269	3,352,285
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>									
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,463,480	149,808	446,329	79,707	896,731	-	467,771	765,604	9,269,430
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,086,295	170,659	555,921	91,172	976,181	-	602,287	1,077,445	9,559,960

2021թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 192,313 հազար դրամ ոչ նյութական ակտիվներում ներառված են թվային համակարգերի վրա կատարված ներդրումները հաշվեկշռային արժեքով, 2022թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդպիսիք չկան:

Օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվներ

Օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվները իրենցից ներկայացնում են գրասենյակային տարածքներ, որոնք վարձակալվել են Բանկի կողմից մասնաձյուղերում գործունեություն իրականացնելու համար:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 1,013,113 հազար դրամ (2021թ. 655,206 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2021թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող հողատարածքների և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է 2020թ-ի հունիսի 1-ի դրությամբ անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից աճ 2,661,164 հազար դրամ գումարով և վնաս 5,687 հազար դրամով: Ղեկավարությունը հիմք է ընդունել անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց իրական արժեքից:

Եթե վերագնահատված շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կունենան հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Սկզբնական արժեք	3,093,660	3,266,502
Կուտակված մաշվածություն	(1,128,843)	(1,055,431)
	1,964,817	2,211,071

21 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ

Ֆինանսական ակտիվների մանրամասները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Անշարժ գույք	1,477,944	1,994,038
Այլ ակտիվներ	8,216	-
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	1,486,160	1,994,038

2022թ.-ի դեկտեմբերին ավարտվող տարվա ընթացքում Բանկի կողմից բռնագանձվել է 51,649 հազար ՀՀ դրամի գույք հաճախորդներին տրված վարկերի գրավների մասով (2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 79,263 հազար դրամ):

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի հանած վաճառքի ծախսումներից նվազագույնով:

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	1,518,273	1,061,047
Կարճաժամկետ պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ*	2,042,090	35,709
Դրամական փոխանցումների համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	493,553	132,306
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,053,916	1,229,062
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(13,790)	(6,135)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,040,126	1,222,927
Կանխավճարներ	438,893	78,273
Պահեստ	93,315	31,552
Կանխավճարներ հարկերի գծով	1,861	55
Այլ	169,551	56,471
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	703,620	166,351
Ընդամենը այլ ակտիվներ	4,743,746	1,389,278

Կարճաժամկետ պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ներառում են 1,967,850 հազ. ՀՀ դրամ գումար, որը իրենից ներկայացնում է թղթադրամի (բանկնոտ) վաճառքի գործարք այլ ֆինանսական կազմակերպությանը, որի գծով վճարումը նախատեսվում է 5 օրացույցային օրվա ընթացքում:

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
	Փուլ 1	Փուլ 1
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	6,135	1,370
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(6,135)	(1,370)
Տրամադրված նոր ֆինանսական ակտիվների կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	16,989	7,499
Զուտ դուրսգրում	(3,199)	(1,364)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,790	6,135

23 Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Վարկեր բանկերից	-	1,400,626
Այլ վճարվելիք գումարներ բանկերին	274,694	13
Այլ կարճաժամկետ պարտավորություններ	-	9,746
Ընդամենը բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ	274,694	1,410,385

Բանկերից ստացված վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

*Այլ վճարվելիք գումարներ բանկերին ներառում են ներգրավված վարկերի մարման համար ստացված գումարներ:

24 Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ռեպո համաձայնագրեր ԿԲ-ի հետ	-	16,010,497
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	16,010,497

25 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	59,516,233	28,936,398
Ժամկետային ավանդներ	22,163,351	21,245,596
	<u>81,679,584</u>	<u>50,181,994</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	44,214,161	16,287,758
Ժամկետային ավանդներ	103,369,235	86,539,875
	<u>147,583,396</u>	<u>102,827,633</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>229,262,980</u>	<u>153,009,627</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 3,778,314 հազար դրամ գումարով (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,469,367 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի կապակցված հաճախորդների խումբ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս 21,419,441 հազար դրամ ընդհանուր գումարով):

26 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

2022թ. ընթացքում Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Պարտատոմսի տեսակը	Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Անվանական արժեք	Քանակ	%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
AMPROMB26ER3	28.03.2022	ՀՀ դրամ	10,000	200,000	11.0	28.09.2024	2,000,000,000
AMPROMB25ER5	28.03.2022	ԱՄՆ դոլլար	100	100,000	5.0	28.09.2024	10,000,000

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ արժեթուղթ:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն չունի պայմանագրային կողմ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես), որի մնացորդները գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

27 Այլ փոխառություններ և վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Վարկեր վարկային կազմակերպություններից	16,165,885	12,125,174
Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված փոխառություններ	3,515,893	5,448,416
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	4,376,818	2,777,241
Փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	9,037,740	7,256,530
Ընդամենը այլ փոխառություններ և վարկեր	<u>33,096,336</u>	<u>27,607,361</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք ֆինանսական կազմակերպություն, որի միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 22,291,601 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 24,912,541 հազար դրամ):

Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված փոխառությունները՝ Բանկի հետ կապակցված մեկ անձից ստացված գումարներն են (ծանոթագրություն 33):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություն	3,993,514	4,872,881
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	<u>3,993,514</u>	<u>4,872,881</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

2016թ. ընթացքում Բանկը կապակցված անձից ստացել է 10,000 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով ստորադաս փոխառություն, որի մարման ժամկետը սահմանված է 2031 թվականը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2021թ-ի ընթացքում՝ նույնպես):

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,166,032	825,593
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	267,037	195,867
Պարտավորություններ շահաբաժինների գծով	620,110	571,000
Վճարվելիք գումարներ պետական աջակցության ծրագրերի շրջանակներում	29,483	28,480
Վճարվելիք գումարներ	870,732	569,694
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,953,394	2,190,634
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	743,661	186,112
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	39,409	41,483
Ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստ ֆինանսական երաշխիքների գծով	80,560	15,583
Այլ	864	-
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	864,494	243,178
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	3,817,888	2,433,812

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի տարածքների համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրածեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տես ծանոթագրություն 20):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	825,593	911,903
Ավելացում	466,121	-
Տոկոսի կուտակում	92,279	81,019
Վճարումներ	(217,961)	(167,329)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,166,032</u>	<u>825,593</u>

2022թ. ՖՅՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 6.6-10.42% (2021թ.՝ 6.6-10.42%):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են պայմանագրի առարկա հանդիսացող համապատասխան ակտիվներով: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 36-ում:

Վարձակալության գծով վճարներ, որոնք չեն ճանաչվում որպես պարտավորություն

Բանկն ընտրել է կարճաժամկետ վարձակալությունների (12 ամիս կամ ավելի պակաս ակնկալվող ժամկետով) հաշվառման համար չճանաչել վարձակալության գծով պարտավորություն: Նման վարձակալությունների համար կատարված վճարները ծախսագրվում են գծային հիմունքով (ծանոթագրություն 13):

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	41,483	43,558
Եկամտի ճանաչում	(2,074)	(2,075)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>39,409</u>	<u>41,483</u>

30 Մեփական կապիտալ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 23,000,000 հազար դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 172,500 հատ հասարակ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով և 57,500 հատ արտոնյալ անժամկետ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 100,000 դրամ անվանական արժեքով:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Վճարված բաժնետիրա- կան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրա- կան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Գեվորկյան Մարետա Ռուդիկի	22,980,100	99.9	19,373,600	96.9
Այլ բաժնետերեր	19,900	0.1	626,400	3.1
	<u>23,000,000</u>	<u>100</u>	<u>20,000,000</u>	<u>100</u>

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2022թ. Բանկը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 3,000,000 հազար դրամ գումարով՝ թողարկելով 2,250,000 հազար ՀՀ դրամի հասարակ և 750,000 հազար ՀՀ դրամի արտոնյալ բաժնետոմսեր: Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում կուտակված շահաբաժինների գումարը 2022թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար կազմել է 620,110 հազար դրամ: (2021թ.-ին 571,000 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 5%-ի չափով:

31 Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը սրամատչելի է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Վարկերի և վարկային գծերի չօգտագործված մաս	14,799,173	10,412,638
Տրամադրված երաշխիքներ	4,801,136	2,569,078
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	19,600,309	12,981,716

Փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տե՛ս ծանոթագրություն 19-ում):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունները ներկայացվում են այլ պարտավորություններում, որոնց գծով վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
	Փուլ 1	Փուլ 1
<i>Ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	15,583	17,213
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում ներառյալ մարումները	46,579	(11,656)
Տրամադրված նոր երաշխիքների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	18,398	10,026
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	80,560	15,583

32 Պայմանականություններ

Երավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի

հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

33 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի ուղղակի նշանակալից մասնակիցը և վերջնական վերահսկող է հանդիսանում Մարետա Գևորկյանը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022		2021	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	1,303,101	466,284	4,444,362	346,730
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	119,052	497,952	-	450,820
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,402,745)	(639,534)	(3,141,261)	(331,266)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	19,408	324,702	1,303,101	466,284
Արժեզրկումից պահուստ	(1,796)	(2,002)	(506)	(3,051)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,612	322,700	1,302,595	463,233
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	4,575,344	13,629,300	6,384,974	1,513,807
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	23,858,710	56,834,027	2,584,086	14,763,680
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(27,357,543)	(68,039,849)	(4,393,716)	(2,648,187)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,076,511	2,423,478	4,575,344	13,629,300
<i>Ստորադաս փոխառություն</i>	3,993,514	-	4,872,881	-
<i>Այլ փոխառություններ և վարկեր</i>	3,515,893	-	5,448,416	-
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային եկամուտ	24,195	48,961	154,169	40,367
Պարտքային կորուստների (ծախս)/հակադարձում	(1,290)	1,049	4,901	(1,701)
Տոկոսային ծախսեր	(637,775)	(58,313)	(911,507)	(70,620)
Զուտ եկամուտ ածանցյալ գործիքների վերագնահատումից	-	-	67,344	-
Այլ գործառնական ծախսեր	-	(2,795)	-	-

Բանկի հետ կապակցված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-10 տարվա ընթացքում և դրանց արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 11-19% (2021թ.՝ 6-21%) :

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	2,278,886	496,311
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	2,278,886	496,311

34 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, շենքերը, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34.1 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	<u>Մակարդակ 1</u>	<u>Մակարդակ 2</u>	<u>Մակարդակ 3</u>	<u>Ընդամենը իրական արժեք</u>	<u>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</u>
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	88,969,092	-	88,969,092	88,969,092
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	-	27,033,349	-	27,033,349	27,033,349
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	2,850,926	-	2,850,926	2,850,926
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	28,004,797	-	28,004,797	26,723,990
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	161,517,496	-	161,517,496	161,583,223
Այլ ակտիվներ	-	4,040,126	-	4,040,126	4,040,126
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	274,694	-	274,694	274,694
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	-	223,138,230	-	223,138,230	229,262,980
Այլ փոխառություններ և վարկեր	-	33,096,336	-	33,096,336	33,096,336
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	10,919,001	-	10,919,001	10,895,281
Մտորադաս փոխառություն	-	3,993,514	-	3,993,514	3,993,514
Այլ պարտավորություններ	-	2,953,394	-	2,953,394	2,953,394

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	43,389,076	-	43,389,076	43,389,076
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	-	20,348,011	-	20,348,011	20,348,011
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	2,294,215	-	2,294,215	2,294,215
Անորտիզացված արժեքով չչափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	3,676,933	-	3,676,933	3,631,245
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	139,801,076	-	139,801,076	139,957,954
Այլ ակտիվներ	-	1,222,927	-	1,222,927	1,222,927
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	1,410,385	-	1,410,385	1,410,385
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	16,010,497	-	16,010,497	16,010,497
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	152,248,525	-	152,248,525	153,009,627
Այլ փոխառություններ և վարկեր	-	27,607,361	-	27,607,361	27,607,361
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,016,754	-	6,016,754	5,822,097
Ստորադրաս փոխառություն	-	4,872,881	-	4,872,881	4,872,881
Այլ պարտավորություններ	-	2,190,634	-	2,190,634	2,190,634

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից,

որոնք գեղջվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք գեղջվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքերին:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ և վարկեր

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների և վարկերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղջվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

34.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական և ոչ պետական պարտատոմսեր	477,773	24,552,968	-	25,030,741
Բաժնային գործիքներ	-	-	42,825	42,825
Ընդամենը	477,773	24,552,968	42,825	25,073,566

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական և ոչ պետական պարտատոմսեր	1,240,328	5,385,976	-	6,626,304
Բաժնային գործիքներ	-	-	42,825	42,825
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պետական պարտատոմսեր	-	16,772,616	-	16,772,616
Ընդամենը	1,240,328	22,158,592	42,825	23,441,745

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում 1-ին և 2-րդ մակարդակների միջև նշանակալի փոխանցումներ չեն կատարվել:

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Գնանշվող ներդրումներ

Բոլոր ցուցակված արժեթղթերը և պարտատուները թողարկվել են Հայաստանում գրանցված ընկերությունների կողմից:

Չգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու նպատակով:

Չգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, արպես կանոն, դիտարկելի է:

34.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2020 թվականի հունիսին:

Նշանակալի չդիտարկվող ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

35 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի

օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված համախառն գումարներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	31 դեկտեմբերի 2022թ.		
				Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Մտացված/ տրամադրված ոչ դրամական սպանովում	Զուտ գումար
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ (Օանոթ.16)	27,049,518	-	27,049,518	-	28,865,885	1,816,367

Հազար ՀՀ դրամ

	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված համախառն գումարներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	31 դեկտեմբերի 2021թ.		
				Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Մտացված/ տրամադրված ոչ դրամական սպանովում	Զուտ գումար
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ (Օանոթ.16)	20,360,194	-	20,360,194	-	21,926,478	1,566,284
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Օանոթ. 18,24)	16,010,497	-	16,010,497	16,772,616	-	(762,119)

2022թ: դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից տրամադրված 122,555 հազ. ՀՀ դրամ վարկերը հաշվանցվել են ՀՀ կառավարության պարտավորությունների հետ, քանի որ Բանկը հանդիսանում է տվյալ վարկերի սպասարկման գործակալ և այդ վարկերը տրամադրվել են ՀՀ կառավարության կողմից կորոնավիրուսի տնտեսական հետևանքների չեզոքացման ուղղված միջոցառումների շրջանակներում:

36 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 37.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	88,969,092	-	88,969,092	-	-	-	88,969,092
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	27,033,349	-	27,033,349	-	-	-	27,033,349
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,219,086	855,362	2,074,448	776,478	-	776,478	2,850,926
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ	3,285,028	9,804,992	13,090,020	6,237,080	5,746,466	11,983,546	25,073,566
Անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	31,704	2,058,835	2,090,539	18,484,715	6,148,736	24,633,451	26,723,990
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	5,746,604	34,584,482	40,331,086	71,375,535	49,876,602	121,252,137	161,583,223
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,040,126	-	4,040,126	-	-	-	4,040,126
	130,324,989	47,303,671	177,628,660	96,873,808	61,771,804	158,645,612	336,274,272
<i>Պարտավորություններ</i>							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	274,694	-	274,694	-	-	-	274,694
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	112,404,494	70,329,181	182,733,675	46,513,332	15,973	46,529,305	229,262,980
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,957,174	4,957,174	5,938,107	-	5,938,107	10,895,281
Այլ փոխառություններ և վարկեր	1,221,183	3,753,790	4,974,973	18,383,867	9,737,496	28,121,363	33,096,336
Ստորադաս փոխառություններ	17,467	40,563	58,030	-	3,935,484	3,935,484	3,993,514
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,171,545	797,638	1,969,183	765,243	218,968	984,211	2,953,394
	115,089,383	79,878,346	194,967,729	71,600,549	13,907,921	85,508,470	280,476,199
Զուտ Դիրք	15,235,606	(32,574,675)	(17,339,069)	25,273,259	47,863,883	73,137,142	55,798,073
Կուտակված ձեռքվածք	15,235,606	(17,339,069)		7,934,190	55,798,073		

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	43,389,076	-	43,389,076	-	-	-	43,389,076
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	20,348,011	-	20,348,011	-	-	-	20,348,011
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,763,725	434,859	2,198,584	95,631	-	95,631	2,294,215
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները	-	5,581,639	5,581,639	11,137,258	6,722,848	17,860,106	23,441,745
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	273,653	273,653	2,240,565	1,117,027	3,357,592	3,631,245
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,876,011	26,898,562	30,774,573	69,046,321	40,137,060	109,183,381	139,957,954
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,222,927	-	1,222,927	-	-	-	1,222,927
	<u>70,599,750</u>	<u>33,188,713</u>	<u>103,788,463</u>	<u>82,519,775</u>	<u>47,976,935</u>	<u>130,496,710</u>	<u>234,285,173</u>
<i>Պարտավորություններ</i>							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	1,410,385	-	1,410,385	-	-	-	1,410,385
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	16,010,497	-	16,010,497	-	-	-	16,010,497
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,437,727	54,294,904	105,732,631	47,270,246	6,750	47,276,996	153,009,627
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	20,697	20,697	5,801,400	-	5,801,400	5,822,097
Այլ փոխառություններ և վարկեր	213,700	1,035,797	1,249,497	18,558,963	7,798,901	26,357,864	27,607,361
Ստորադաս փոխառություններ	21,783	49,958	71,741	4,801,140	-	4,801,140	4,872,881
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	793,205	668,140	1,461,345	416,660	312,629	729,289	2,190,634
	<u>69,887,297</u>	<u>56,069,496</u>	<u>125,956,793</u>	<u>76,848,409</u>	<u>8,118,280</u>	<u>84,966,689</u>	<u>210,923,482</u>
Զուտ Դիրք	<u>712,453</u>	<u>(22,880,783)</u>	<u>(22,168,330)</u>	<u>5,671,366</u>	<u>39,858,655</u>	<u>45,530,021</u>	<u>23,361,691</u>
Կուտակված ձեռքվածք	<u>712,453</u>	<u>(22,168,330)</u>		<u>(16,496,964)</u>	<u>23,361,691</u>		

37 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն, իր հերթին, բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է գործընթացների ներդրման, իրականացման և վերահսկման համար, որոնք կապված են ռիսկերի կառավարման հետ:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար: Տվյալ բաժինը նաև ապահովում է ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգում ամբողջական տեղեկատվության հավաքը:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ

վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ պարտքային ռիսկի համապարփակ չափի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ: Յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվություն ըստ բնագավառների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, ըստ ժամկետայնության: Վարչությունը եռամսյակային կտրվածքով ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար:

Յուրաքանչյուր օր ռիսկերի ստորաբաժանման կողմից տրամադրվում է հաշվետվություն վարչության անդամներին, որը ներառում է բանկային նորմատիվները, բանկի ընթացիկ հաշվեկշիռը, եկամուտների և ծախսերի օրական փոփոխությունը և արտահաշվեկշռային հոդվածների փոփոխությունը:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

37.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում

է Բանկի ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և վարչությանը:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

37.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված հանձնառությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	27,822,349	-	-	27,822,349
Ստանդարտ	61,179,394	-	-	61,179,394
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	89,001,743	-	-	89,001,743
Արժեզրկումից պահուստ	(32,651)	-	-	(32,651)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	88,969,092	-	-	88,969,092
<i>Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ</i>				
Ստանդարտ	27,049,518	-	-	27,049,518
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	27,049,518	-	-	27,049,518
Արժեզրկումից պահուստ	(16,169)	-	-	(16,169)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	27,033,349	-	-	27,033,349
<i>Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ</i>				
Ստանդարտ	2,889,077	-	-	2,889,077
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,889,077	-	-	2,889,077
Արժեզրկումից պահուստ	(38,151)	-	-	(38,151)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,850,926	-	-	2,850,926

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր				
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	75,616,570	-	-	75,616,570
Ստանդարտ	201,469	301,702	-	503,171
Ցածր	-	158,414	-	158,414
Չաշխատող	-	-	813,610	813,610
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	75,818,039	460,116	813,610	77,091,765
Արժեզրկումից պահուստ	(431,538)	(139,658)	(334,474)	(905,670)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	75,386,501	320,458	479,136	76,186,095
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	80,542,861	-	-	80,542,861
Ստանդարտ	6,806	2,836,221	-	2,843,027
Ցածր	-	34,830	-	34,830
Չաշխատող	-	-	3,816,454	3,816,454
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	80,549,667	2,871,051	3,816,454	87,237,172
Արժեզրկումից պահուստ	(312,865)	(242,688)	(1,284,491)	(1,840,044)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	80,236,802	2,628,363	2,531,963	85,397,128
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ</i>				
Ստանդարտ	26,775,005	-	-	26,775,005
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	26,776,005	-	-	26,776,005
Արժեզրկումից պահուստ	(51,015)	-	-	(51,015)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	26,723,990	-	-	26,723,990
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	25,030,741	-	-	25,030,741
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	25,030,741	-	-	25,030,741
Արժեզրկումից պահուստ	(56,044)	-	-	(56,044)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	4,053,916	-	-	4,053,916
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,053,916	-	-	4,053,916
Արժեզրկումից պահուստ	(13,790)	-	-	(13,790)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,040,126	-	-	4,040,126

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր				
<i>Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	19,600,309	-	-	19,600,309
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	19,600,309	-	-	19,600,309
Արժեզրկումից պահուստ*	(80,560)	-	-	(80,560)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Վարկանիշեր				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	11,023,309	-	-	11,023,309
Ստանդարտ	32,370,078	-	-	32,370,078
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	43,393,387	-	-	43,393,387
Արժեզրկումից պահուստ	(4,311)	-	-	(4,311)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	43,389,076	-	-	43,389,076
<i>Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ</i>				
Ստանդարտ	20,360,194	-	-	20,360,194
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	20,360,194	-	-	20,360,194
Արժեզրկումից պահուստ	(12,183)	-	-	(12,183)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	20,348,011	-	-	20,348,011
<i>Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ</i>				
Ստանդարտ	2,299,299	-	-	2,299,299
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,299,299	-	-	2,299,299
Արժեզրկումից պահուստ	(5,084)	-	-	(5,084)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,294,215	-	-	2,294,215
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	63,783,787	-	-	63,783,787
Ստանդարտ	272,571	923,493	-	1,196,064
Ոչ ստանդարտ	-	316,819	-	316,819
Չաշխատող	-	-	1,154,013	1,154,013
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	64,056,358	1,240,312	1,154,013	66,450,683
Արժեզրկումից պահուստ	(534,814)	(430,426)	(600,729)	(1,565,969)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	63,521,544	809,886	553,284	64,884,714

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Վարկանիշեր				
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	74,952,031	-	-	74,952,031
Ստանդարտ	19,387	209,971	-	229,358
Ոչ ստանդարտ	-	8,012	-	8,012
Չաշխատող	-	-	430,402	430,402
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	74,971,418	217,983	430,402	75,619,803
Արժեզրկումից պահուստ	(388,223)	(60,766)	(97,574)	(546,563)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	74,583,195	157,217	332,828	75,073,240
<i>Անորոշիզագված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ</i>				
Ստանդարտ	3,638,825	-	-	3,638,825
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	3,638,825	-	-	3,638,825
Արժեզրկումից պահուստ	(7,580)	-	-	(7,580)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	3,631,245	-	-	3,631,245
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	23,398,920	-	-	23,398,920
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	23,398,920	-	-	23,398,920
Արժեզրկումից պահուստ	(71,920)	-	-	(71,920)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	1,229,062	-	-	1,229,062
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,229,062	-	-	1,229,062
Արժեզրկումից պահուստ	(6,135)	-	-	(6,135)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,222,927	-	-	1,222,927
<i>Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	12,981,716	-	-	12,981,716
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	12,981,716	-	-	12,981,716
Արժեզրկումից պահուստ*	(15,583)	-	-	(15,583)

*Արժեզրկումից պահուստը ներկայացնում է Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստները: Փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում:

37.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք էական է աճել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո: Գնահատում կատարելիս, Բանկը օգտագործում է ֆինանսական գործիքի մարման ակնկալվող ժամկետի ընթացքում պարտազանցում տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունները, այլ ոչ թե ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարի փոփոխությունները:

Պարտքային ռիսկի էական աճը որոշելու համար, Բանկը հաշվի է առնում ապագային միտված ինչպես քանակական, այնպես էլ ապագային միտված որակական չափանիշներ:

Այնուամենայնիվ, եթե ապագային միտված տեղեկատվությունը (ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային կերպով) հասանելի չէ առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի, Բանկը օգտագործում է ժամկետանց օրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը որոշելու համար, թե արդյոք առկա է պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչման պահից հետո:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխատվությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ: 12-ամսյա պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտազանցում («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքից, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես պարտազանցման դեպք, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:
- Փորձաշրջանում գտվող վարկեր. գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ վերանայման պահին աշխատող կամ վերանայման պահին չաշխատող, այն վարկերի համար, որոնք գտնվում են փորձաշրջանում (առողջացման ժամանակաշրջանից հետո ընկած ժամանակաշրջան): Միաժամանակ այդ վարկերը չպետք է ունենան 30 օրից ավել ժամկետանց օր կամ քիչ հավանական վճարման որևէ չափանիշ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների չափանիշներ

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները ներկայացված են հետևյալ պարագրաֆներում: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխատվությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- 7 և ավել ժամկետանց օրեր հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար - Հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար 7 և ավել ժամկետանց օրերը վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում կորպորատիվ վարկանիշը: Վարկանշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's և Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած BB մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ պարտագանցման վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ: 12-ամսյա պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտագանցում տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտագանցում («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքի, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես պարտագանցման դեպք, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:

Ներդրումային արժեթղթերի չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են արժեթղթերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները, որոնք բոլորն էլ որոշման մեջ ունեն հավասար կշիռ.

- 12-ամսյա պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն - 12-ամսյա պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես պարտագանցում տեղի ունենալու հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի

մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:

- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում երկրի (սուվերեն) վարկանիշը: Վարկանշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's և Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած B2 մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և Բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ պարտազանցման վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:

Էական վատթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Բանկի կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Բանկը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են պարտազանցում տեղի ունենալու ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական (հիմնականում վարկերի ժամկետանց օրերով պայմանավորված՝ ոչ ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները սահմանվում են որպես բարձր վարկանիշ ունեցող, մինչև 30 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ ստանդարտ վարկանիշ ունեցող, ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ ոչ ստանդարտ կամ ցածր և ավելի քան 90 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ չաշխատող վարկանիշ ունեցող) գործոններով, որոնք մատնանշում են պատազանցում տեղի ունենալու ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորությունների համար միջին 12-ամսյա PD-ները ըստ յուրաքանչյուր վարկանիշի:

Հազար ՀՀ դրամ	Վարկանիշ	2022	2021
		12-ամսյա PD –ի միջակայք	12-ամսյա PD –ի միջակայք
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր	Բարձր, Ստանդարտ	0.50-8.77%	0.54-9.21%
	Ոչ ստանդարտ	10.93-68.90%	4.75-75.61%
	Չաշխատող	89.65-100%	76.31-100%
Վարկեր կոմերցիոն հաճախորդներին	Բարձր, Ստանդարտ	0.24-0.73%	1.61-11.13%
	Ոչ ստանդարտ	11.13-12.22%	22.96-40.79%
	Չաշխատող	89.17-100%	89.84-100%

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի գնահատման համակարգի քարտեզագրումը և գործընկերների արտաքին վարկանիշները.

Միջազգային արտաքին վարկանիշային գործակալության (S&P) վարկանիշ	Վարկանիշ	2022	2021
		12-ամսյա PD	12-ամսյա PD
AAA -ից A-	Բարձր	0.001-0.026%	0.001-0.025%
BBB+ -ից B-	Ստանդարտ	0.045-3.231%	0.043-3.472%
CCC+ to CC	Ոչ ստանդարտ	5.519-27.516%	6.003-31.025%
D	Չաշխատող	100%	100%

Խմբային կամ անհատական գնահատում

Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է անհատական կամ խմբային հիմունքներով: Ակտիվների դասերը, որտեղ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկները կատարվում են անհատական հիմունքներով, ներառում են.

- փուլ 3-ում գտնվող անհատապես նշանակալից վարկեր՝ ֆինանսական ակտիվների դասից անկախ,
- խոշոր և առանձնահատուկ վարկեր
- գանձապետական, առևտրային և միջբանկային հարաբերություններ, ինչպիսիք են բանկերում պահվող միջոցները, հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը և ամորտիզացված արժեքով/իրական արժեքով՝ այլ համապատասխան ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքները,
- մնացորդներ, որոնք դասակարգվել են որպես զնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված, եթե սկզբնական վարկը ապաճանաչվել է, իսկ նոր վարկը ճանաչվել է պարտքի վերակազմավորման արդյունքում:

Բանկը խմբավորում է ակտիվները, որոնց ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն հաշվարկվում անհատական հիմունքներով, ըստ համանման պարտքային ռիսկով առանձին դասերի՝ հիմնվելով վարկերի բնութագրերի վրա, ինչպես օրինակ՝

- վարկի տեսակը (կորպորատիվ, հիփոթեք, վարկային քարտ, սպառողական վարկ և այլն)
- հաճախորդի տեսակը (օրինակ՝ ֆիզիկական անձ կամ իրավաբանական անձ կամ ըստ տնտեսության ճյուղի),
- գրավի տեսակը (օրինակ՝ գույք, ստացվելիք գումարներ և այլն),
- արժույթ
- այլ բնորոշ հատկանիշներ:

Պարտագանցման սահմանում և «առողջացում»

Բանկը համարում է ֆինանսական գործիքը պարտագանցման ենթարկված, և, հետևաբար, Փուլ 3-ում դասակարգված (արժեզրկված)՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պայմանագրային վճարումները 90 օր ժամկետանց են:

Բանկը միջբանկային հաշիվները համարում է պարտագանցման ենթարկված և անհապաղ գործողություններ է կատարում, երբ պահանջվող վճարումները չեն կատարվում մինչև աշխատանքային օրվա ավարտը, ինչպես նշված է անհատական պայմանագրերով:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական

վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի պարտագանցման ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է: Նման իրադարձությունները ներառում են.

- դատավարություն, պարտքի հավաքագրման համար իրավական գործողությունների կատարում կամ հարկադիր կատարում,
- պարտապանի լիցենզիայի կասեցում,
- վարկառուի համարվում է համավարկառու, երբ հիմնական վարկառուն պարտագանցման ենթարկված է,
- նույն մնացորդի բազմակի վերաձևակերպում,
- կան հիմնավոր մտավախություններ վարկառուի ապագա ունակության վերաբերյալ՝ կայուն և բավարար դրամական հոսքերի ստեղծման հետ կապված,
- վարկառուի վարկերի օգտագործման մակարդակը՝ վարկային լծակը, զգալիորեն ավելացել է կամ առկա են վարկային լծակի նման փոփոխության համար արդարացված սպասումներ. հաշվետու ժամանակահատվածում կապիտալը 50%-ով կրճատվել է վնասների պատճառով,
- պարտքերի ծածկման գործակիցը ցույց է տալիս, որ պարտքը կայուն չէ,
- հիմնական հաճախորդի կամ վարձակալի կորուստ,
- փոխկապակցված և կարևոր հաճախորդ դիմել է սնանկ ճանաչվելու համար,
- վերաձևակերպում՝ վարկի զգալի մասի զիջմամբ,
- վարկային կազմակերպությունը սնանկության գործառույթ է սկսում փոխառուի նկատմամբ:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «առողջացած», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն երեք անընդմեջ ամիսների ընթացքում պարտագանցման սահմանված չափանիշներից որևէ մեկը բացակայել է: Ակտիվի՝ առողջանալուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է առողջացման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է պարտքային ռիսկի զգալի աճ: Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների «առողջացման» չափանիշն ավելի մեղմ է, քան վերանայված և չափաստող պարտքերի վերաբերյալ 12-ամսյա պահանջը:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Բանկը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում՝ արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Բանկը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ ապագային առնչվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ձախողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա Բանկի՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Բանկը «առողջացման» ժամանակաշրջան է սահմանում վերանայումից հետո ընկած 12-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է միայն վերանայված և չաշխատող պարտքերի համար (բացառելով արտոնյալ ժամանակահատվածը): Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վերանայումից անմիջապես հետո հնարավոր չէ որոշել ֆինանսական դժվարությունների ասկայությունը՝ անհրաժեշտ է օգտագործել «առողջացման» ժամանակաշրջանը՝ որոշելու համար արդյոք պարտքն արդյունավետ է «առողջացել»: Այսպիսով, բոլոր վերանայված և չաշխատող պարտքերը վերանայումից հետո՝ «առողջացման» ժամանակաշրջանում, պետք է մնան 3-րդ փուլում, անկախ պարտավորության դրական դրսևորումից (ժամկետանց օրերի բացակայություն և այլն):

Բանկը փորձաշրջան է համարում «առողջացման» ժամանակաշրջանից հետո ընկած 24-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է վերանայված և աշխատող պարտքերի համար: Ակտիվը՝ որպես վերանայված և աշխատող պարտքեր դասակարգվելուց հետո շարունակում է մնալ առնվազն 24-ամսյա փորձաշրջանում որպես վերանայված:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- երկու տարվա փորձաշրջանն ավարտվում է այն օրը, երբ վերանայման պայմանագիրը համարվում է աշխատող,
- փորձաշրջանի ժամկետի առնվազն կեսի ընթացքում ոչ էական համարվող մայր գումարի կամ տոկոսագումարի կանոնավոր վճարումներ,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխությունները զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է 4.4.4 ծանոթագրությունում:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված են Փուլ 2-ում և Փուլ 3-ում ներառված ակտիվները, որոնք փոփոխվել են, և, հետևաբար, հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում համարվում են վերանայված՝ Բանկի կողմից փոփոխությունների գծով կրած կորուստների հետ միասին:

Հազար ՀՀ դրամ	2022	2021
Հաշվետու ժամանակաշրջանում փոփոխված ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեք	27,763	34,894
Փոփոխությունից զուտ վնաս	(2,236)	(11,813)

Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կա՛մ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կա՛մ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Մա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

LGD- ն որոշվում է այն գործոնների հիման վրա, որոնք ազդում են պարտազանցումից հետո իրականացվող վերականգնումների վրա: Դրանք տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- Ապահովված ֆինանսական գործիքների համար սա առաջին հերթին հիմնված է գրավի տեսակի և դրա կանխատեսվող արժեքների, պարտադիր վաճառքների դեպքում շուկայական/հաշվեկշռային արժեքների պատմական զեղչերի, բռնագանձման ժամանակահատվածի և դիտարկվող փոխհատուցման ծախսերի վրա:
- Չապահովված ֆինանսական գործիքների դեպքում LGD- ն սովորաբար սահմանվում է ըստ գործիքի տեսակի՝ տարբեր փոխառուների վերականգնման սահմանափակ տարբերակման պատճառով: LGD-ի վրա ազդում է հավաքագրման ռազմավարությունը՝ ներառյալ պայմանագրային պարտքերի վաճառքը և զինը:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

12-ամսյա և գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում EAD- ները որոշվում են ակնկալվող վճարումների հիման վրա, որը տարբերվում է ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- Պայմանագրային ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքների դեպքում դա հիմնված է փոխառուի կողմից 12 ամսվա կամ ամբողջ ժամկետի ընթացքում իրականացվելիք պայմանագրային մարումների վրա: Սա նաև ճշգրտվում է փոխառուի կողմից կատարվելիք ակնկալվող գերավճարներով: Հաշվարկի մեջ ներառվում են նաև վաղաժամկետ մարման/վերաֆինանսավորման հետ կապված ենթադրությունները:
- Վերականգնվող ֆինանսական գործիքի համար պարտազանցման տեղի ունենալու ռիսկին ենթարկվածությունը կանխորոշվում է՝ ընթացիկ մնացորդային հաշվեկշռի գումարեղով «վարկի շրջանառելիության գործակիցը», ինչը հաշվի է առնում պարտազանցման տեղի ունենալու պահին մնացած սահմանաչափի ակնկալվող օգտագործումը: Այս ենթադրությունները տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի և ընթացիկ սահմանաչափերի օգտագործման՝ հիմնվելով Բանկի պարտազանցումների վերջին տվյալների վերլուծության վրա:

Ապագայամետ տեղեկատվություն

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոտեցումը ներկայացվում է 4.4.6 ծանոթագրության գնահատումներում ու ենթադրություններում: Ամբողջականության և ճշգրտության ապահովման նպատակով Բանկը օգտագործում է տեղեկատվություն երրորդ կողմի աղբյուրներից (ՀԲ, ԿԲ, ՀՀ Կառավարություն և այլն): Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցության գնահատման նպատակով Բանկը որոշում է ընտրված մակրոտնտեսական գործոնների և կանխատեսված տարբեր սցենարների (բազային, լավատեսական և վատատեսական) կշիռները: Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակրոտնտեսական ճշգրտումը հաշվարկելու համար Բանկն օգտագործում է ապագայամետ տեղեկատվության լայն շրջանակ՝ որպես իր մոդելների տնտեսական ներածություն, ներառյալ.

- ՀՆԱ-ի աճ,
- Զուտ ընթացիկ արտասահմանյան տրանսֆերտներ (արտահայտված ԱՄՆ դոլլարով)
- Գործազրկության մակարդակ, ընդամենը (ընդհանուր աշխատուժի տոկոս)
- Բանկի չաշխատող վարկերի մասնաբաժինն ընդհանուր տրված վարկերում (%)
- Առևտուր (աճի տեմպ %)
- Արդյունաբերություն (աճի տեմպ %)
- Արտարժույթի փոխարժեք

- Անշարժ գույքի գները (միջին գինը Երևանում)

37.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Պարտքային ռիսկի ենթարկվող ակտիվներն հիմնականում տեղաբաշխված են ՀՀ տարածքում:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Վարկային ներդրումների վերլուծությունը ըստ ճյուղերի ներկայացված է 19 ծանոթագրությունում:

37.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը նաև երաշխիքներ է ստանում մայր ընկերություններից իրենց դուստր ընկերությունների վարկերի համար: Ղեկավարությունը վերահսկում է գրավի շուկայական արժեքը և անհրաժեշտության դեպքում՝ ըստ հիմնական համաձայնագրի՝ պահանջում լրացուցիչ գրավ:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխառությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Անշարժ գույք	121,547,345	101,676,433
Շարժական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	4,088,253	1,227,609
Ընթացիկ հաշիվներ և ժամկետային ավանդներ	2,189,492	4,213,007
Պաշարներ	2,318,785	1,857,220
Երաշխավորություններ	12,867,267	13,905,900
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	1,602,478	1,791,072
Այլ	1,269,865	440,309
Ապահովվածություն չունեցող	18,445,452	16,958,936
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	164,328,937	142,070,486

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին Բանկը ունի 609,084 հազար դրամ (2021թ.՝ 230,568 հազար դրամ) գույք հաշվեկշռային արժեքով հաճախորդներին տրամադրված վարկային ռիսկ պարունակող վարկեր և փոխատվություններ, որոնք ապահովված են գրավով, և գրավի արժեքը գերազանցում է այդ վարկերի և փոխատվությունների հաշվեկշռային արժեքը: Նշված վարկերի դիմաց գրավի (հիմնականում կոմերցիոն գույք) գումարը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 1,980,018 հազար դրամ (2021թ.՝ 667,570 հազար դրամ):

37.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելներին: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

37.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լոդացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով եկամտաբերության կորի ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ		2022		
Արտարժույթ		Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	56,601	(501,782)	(445,181)
ՀՀ դրամ	(1)	(56,601)	501,782	445,181
Հազար ՀՀ դրամ		2021		
Արտարժույթ		Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	(8,151)	(670,822)	(678,973)
ՀՀ դրամ	(1)	8,151	670,822	678,973

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

Հազար ՀՀ դրամ

	2022			2021		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտար- ժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով	Այլ արտար- ժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	12.0	2.7	-	9.2	2.8	-
Բանկերին տրամադրված վարկեր	-	8.0	-	-	5.0	-
Բանկերում ներդրված ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	-	7.8
Ներդրումային արժեթղթեր	10.3	8.5	-	8.7	8.2	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13.4	8.7	8.5	14.0	8.8	8.3
Տոկոսաբեր պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	-	8.5	-	-
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	-	8.3	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10.0	4.3	5.6	9.9	4.8	5.9
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.7	5.3	-	10.4	5.6	-
Այլ փոխառություններ և վարկեր	6.3	7.1	-	6.1	5.3	-
Ստորադաս փոխառություններ	-	9.3	-	-	9.3	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժութային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժութները, որոնք կարող են ազդել 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժութի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժութի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին

հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Ազատ փոխարկելի	+5	72,815	+5	26,567
Ոչ ազատ փոխարկելի	+5	(60,343)	+5	(1,058)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2022			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,365,028	70,287,351	3,316,713	88,969,092
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	24,317,675	2,715,674	-	27,033,349
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,096,965	1,753,961	-	2,850,926
Ներդրումային արժեթղթեր	46,268,338	5,529,218	-	51,797,556
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	79,358,543	82,205,751	18,929	161,583,223
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,714,777	2,132,482	192,867	4,040,126
	168,121,326	164,624,437	3,528,509	336,274,272
<i>Պարտավորություններ</i>				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	5	260,483	14,206	274,694
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	86,293,524	138,937,415	4,032,041	229,262,980
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,008,822	7,886,459	-	10,895,281
Այլ փոխառություններ և վարկեր	20,542,703	12,553,633	-	33,096,336
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,993,514	-	3,993,514
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,727,626	208,569	17,199	2,953,394
	112,572,680	163,840,073	4,063,446	280,476,199
Այլ կարճաժամկետ պայմանագրեր	-	671,931	(671,931)	-
Զուտ դիրք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	55,548,646	1,456,295	(1,206,868)	55,798,073

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Փոխառվող հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին	10,536,831	9,063,478	-	19,600,309
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	120,035,396	112,619,697	1,630,080	234,285,173
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	97,183,896	110,873,215	2,866,371	210,923,482
Այլ կարճաժամկետ պայմանագրեր	-	(1,215,138)	1,215,138	-
Զուտ դիրք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,851,500	531,344	(21,153)	23,361,691
Փոխառվող հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին	8,489,200	4,492,516	-	12,981,716

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

37.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 4%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Սուդիտ չարված	
	2022, %	2021, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	42.40	31.29
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	143.94	161.04

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 36-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	31 դեկտեմբերի 2022թ.					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	274,694	-	-	-	274,694	274,694
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	112,543,835	73,826,180	49,780,602	30,636	236,181,253	229,262,980
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	5,493,021	6,352,770	-	11,845,791	10,895,281
Այլ փոխառություններ և վարկեր	1,270,797	5,232,073	22,619,258	11,275,987	40,398,115	33,096,336
Ստորադաս փոխառություններ	17,855	336,549	1,417,240	5,317,400	7,089,044	3,993,514
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,181,214	894,177	1,004,188	246,505	3,326,084	2,953,394
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	115,288,395	85,782,000	81,174,058	16,870,528	299,114,981	280,476,199
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	494,010	6,414,636	11,691,501	1,000,162	19,600,309	19,600,309

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	Արտահոսքի ընդհանուր			Հաշվեկշռային արժեք	
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	1,411,011	-	-	-	1,411,011	1,410,385
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	16,028,001	-	-	-	16,028,001	16,010,497
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,819,624	57,268,307	50,814,465	11,589	159,913,985	153,009,627
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	364,077	6,077,699	-	6,441,776	5,822,097
Այլ փոխառություններ և վարկեր	249,868	2,120,240	22,288,248	8,958,297	33,616,653	27,607,361
Ստորադաս փոխառություններ	23,914	408,681	6,487,497	-	6,920,092	4,872,881
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	799,731	734,738	618,687	367,223	2,520,379	2,190,634
Ընդամենը չգեղջված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	70,332,149	60,896,043	86,286,596	9,337,109	226,851,897	210,923,482
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	312,968	2,940,380	9,011,581	716,787	12,981,716	12,981,716

37.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,

- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

38 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Ստորադաս փոխառու- թյուններ	Այլ երկարա- ժամկետ փոխառու- թյուններ	Վարձակալու- թյան գծով պարտավո- րություններ	Պարտավո- րություններ շահաբա- շիների գծով	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,303,185	15,739,784	911,903	481,842	-	22,436,714
Մուտքեր	-	14,714,560	-	-	6,276,715	20,991,275
Մարումներ	-	(1,656,317)	(167,329)	(481,842)	-	(2,305,488)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(430,813)	(1,362,158)	-	-	(475,756)	(2,268,727)
Այլ	509	171,492	81,019	571,000	21,138	845,158
Հաշվեկշռային արժեք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,872,881	27,607,361	825,593	571,000	5,822,097	39,698,932
Մուտքեր	-	15,019,845	-	-	6,802,140	21,821,985
Մարումներ	-	(7,063,900)	(217,961)	(571,000)	-	(7,852,861)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(877,995)	(2,660,976)	-	-	(1,742,458)	(5,281,429)
Այլ	(1,372)	194,006	558,400	620,110	13,502	1,384,646
Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,993,514	33,096,336	1,166,032	620,110	10,895,281	49,771,273

«Այլ» տողում ներառված են նոր ձևավորված վարձակալության գծով պարտավորությունները և անկանխիկ շարժում հանդիսացող վարձակալության վերանայումները: Այն նաև ներառում է

թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ երկարաժամկետ փոխառություններ, ստորադաս փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով հաշվեգրված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսները: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

39 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Բանկերի համար ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանվում է 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հիմնական կապիտալ	57,018,534	27,119,945
Լրացուցիչ կապիտալ	7,757,242	7,411,734
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	64,775,776	34,531,679
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	249,827,345	232,205,321
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	25.93%	14.87%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

40 Մեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտներ

Բանկի գործունեությունը կազմակերպվում է երեք հիմնական գործառնական սեզմենտներով: Այս գործառնական սեզմենտները համակարգվում են, և դրանց արդյունքների հիման վրա կայացվում են ռազմավարական որոշումներ:

Ֆիզիկական անձանց մատուցվող ծառայություններ – տվյալ բիզնես-սեզմենտը ներառում է հաճախորդներին ընթացիկ հաշիվների բացման և վարման, ավանդների ներգրավման գծով բանկային ծառայությունների մատուցումը, դեպո հաշիվների վարումը, բանկային քարտերի սպասարկումը, սպառողական և հիփոթեքային վարկերի տրամադրումը:

Կազմակերպություններին մատուցվող ծառայություններ – տվյալ բիզնես-սեզմենտը ներառում է կազմակերպությունների հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների սպասարկումը, ավանդների ընդունումը, վարկերի և այլ ֆինանսավորման տեսակների տրամադրումը, արտարժույթով գործառնականությունները և ածանցյալ գործիքների հետ գործարքները:

Բանկային ներդրումային ծառայություններ – տվյալ բիզնես-սեզմենտը ներառում է ֆինանսական ակտիվների հետ գործողությունները, համակարգված ֆինանսավորման տրամադրումը, վարձակալությունը, կազմակերպությունների միաձուլման և դադարեցման հարցերով խորհրդատվությունների տրամադրումը:

Բիզնես-սեզմենտների միջև գործողությունները կատարվում են առևտրային պայմաններով: Տեղի է ունենում բիզնես-սեզմենտների միջև ֆինանսական ռեսուրսների վերաբաշխում, ինչի արդյունքում գործառնական եկամուտներում արտացոլվում է ֆինանսական ռեսուրսների վերաբաշխման արժեքը: Վերոնշյալ ռեսուրսների գծով տոկոսադրույքը հաշվարկվում է Բանկի կապիտալի արժեքի հիման վրա: Բիզնես-սեզմենտների միջև առկա չեն եկամուտի և ծախսերի այլ էական հոդվածներ: Սեզմենտների ակտիվները և պարտավորությունները ներառում են գործառնական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք կազմում են Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծ մասը, բացառությամբ այնպիսի հոդվածների, ինչպիսիք են հարկումը և այլ փոխառու միջոցները: Ներքին ծախսերը և ճշգրտումները վերաբաշխված ֆինանսական ռեսուրսների արժեքի հաշվարկով, հաշվի են առնվել յուրաքանչյուր բիզնես-սեզմենտի ֆինանսական արդյունքի որոշման ժամանակ: Արտաքին հաճախորդների հետ գործարքներից եկամուտները բաշխվում են ըստ գործունեության ոլորտների՝ եկամուտների բաժանման վերաբերյալ համաձայնություններին համապատասխան բավարար հիմքերի առկայության դեպքում:

Ստորև ներկայացված է վերոնշյալ բիզնես-սեգմենտների գծով սեգմենտային տեղեկատվությունը՝

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Ֆիզիկական անձանց մատուցված ծառայություններ	Կազմակեր- պությունների մատուցված ծառայություններ	Բանկային ներդրումային ծառայություններ	Ընդամենը
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	1,646,855	2,653,368	5,293,878	9,594,101
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	23,923,938	10,162,919	(2,301,833)	31,785,024
Միջսեգմենտային եկամուտ	(490,986)	565,605	(74,619)	-
Գործառնական եկամուտ	25,079,807	13,381,892	2,917,426	41,379,125
Արժեզրկման ծախս	(376,876)	(1,725,140)	(73,328)	(2,175,344)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(2,831,375)	(2,364,060)	(384,847)	(5,580,282)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	(417,925)	(348,945)	(56,805)	(823,675)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(943,986)	(788,183)	(128,309)	(1,860,478)
Շահույթ մինչև հարկումը	20,509,645	8,155,564	2,274,137	30,939,346
Շահութահարկի գծով ծախս	(3,456,980)	(1,374,652)	(383,315)	(5,214,947)
Տարվա շահույթ	17,052,665	6,780,912	1,890,822	25,724,399
Սեգմենտային ակտիվներ	101,417,649	100,025,266	146,581,097	348,024,012
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	76,186,907	85,396,315	88,823,981	250,407,203
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	171,354,407	94,998,424	10,895,280	277,248,111

	Ֆիզիկական անձանց մատուցված ծառայություններ	Կազմակեր- պություններին մատուցված ծառայություններ	Բանկային ներդրումային ծառայություններ	Ընդամենը
Ջուտ տոկոսային եկամուտներ	1,268,826	2,982,416	2,215,693	6,466,935
Ջուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	781,270	745,957	261,067	1,788,294
Միջուեզմենտային եկամուտ	319,524	(287,503)	(32,021)	-
Գործառնական եկամուտ	2,369,620	3,440,870	2,444,739	8,255,229
Արժեզրկման ծախս	(2,101,076)	16,701	(3,798)	(2,088,173)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(1,214,159)	(1,124,458)	(88,986)	(2,427,603)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	(386,093)	(346,301)	(27,405)	(759,799)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(783,463)	(666,897)	(52,776)	(1,503,136)
Շահույթ մինչև հարկումը	(2,115,171)	1,319,915	2,271,774	1,476,518
Շահույթահարկի գծով ծախս	499,229	(311,530)	(536,191)	(348,492)
Տարվա շահույթ	(1,615,942)	1,008,385	1,735,583	1,128,026
Սեզմենտային ակտիվներ	64,885,978	75,071,976	105,757,038	245,714,992
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	64,885,978	75,071,976	50,804,433	190,762,387
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	114,944,451	60,224,114	35,998,158	211,166,723